

“Én vagyok az út, az igazság és az élet.”

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS
ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

MISKOLC, 2022. szeptember 1.

Felülvizsgálva és módosítva:

MISKOLC, 2025. szeptember 30.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

TARTALOM

Bevezető.....	9
1.1 Az intézmény bemutatása:.....	9
1.1. Az iskola küldetésnyilatkozata	10
1.2. Az iskola jövőképe	11
Nevelési program	12
1.2 Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai. Pedagógiai munkánkat meghatározó alapelvek, értékek	12
1.3 Az intézményi nevelő-oktató munka feladatai	14
1.4 Az intézményi nevelő-oktató munka eszközei, eljárásai, szervezeti keretei:	15
1.5 Az intézmény hitélet/lelkiség és közösségépítő tevékenysége	16
1.6 Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	17
1.7 Tanulóink személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladataink:	18
1.8 Kulcskompetenciák fejlesztése a Nemzeti Alaptanterv alapján.....	22
1.9 A tanulói személyiség fejlesztésének legfontosabb színtere a tanítási óra.....	25
1.10 A teljes egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok, egészségnevelési és környezeti nevelési elvek	26
1.11 Egészségnevelés	27
1.11.1 Az egészségnevelés alapelve:.....	27
1.11.2 Az egészségnevelés célja:.....	28
1.11.3 Az egészségnevelés színterei:	28
1.12 Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv	30
1.12.1 Az elsősegélynyújtási elsajátításának célja, hogy a tanulók:.....	30
1.12.2 Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:	30
1.12.3 Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében 30	
1.12.4 Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátítását szolgáló tevékenységformák:	31
1.12.5 Az iskolaorvos és a védőnő	31
1.13 Környezeti nevelés	32
1.13.1 Az iskola környezeti nevelési tevékenységének kiemelt feladatai:.....	33
1.13.2 A környezeti nevelésünk gyakorlati megvalósítását szolgálja:	33
1.14 A közösségfejlesztés, az iskolai élet szereplőinek együttműködése	34
1.14.1 A közösségfejlesztés.....	34
1.14.2 Az iskolai élet szereplőinek együttműködése	37
1.14.3 Diákönkormányzat feladata:.....	41
1.15 Az iskolában a nevelési és oktatási célok megvalósítását az alábbi egyéb (tanítási órán kívüli) tevékenységek segítik	42
1.15.1 Hagyományörző tevékenységek:	42
1.16 A pedagógus helyi intézményi feladatai	44
1.16.1 Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai	48
1.17 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység.....	54

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

1.17.1	A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai teendők.....	54
1.17.2	Beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók	56
1.17.3	A sajátos nevelési igényű tanulókkal való foglalkozás.....	58
1.17.4	A sajátos nevelési igényű tanulók értékelésének módja	59
1.17.5	A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység	59
1.17.6	Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások	61
1.18	A tanulmányok alatti vizsgák szabályai	62
1.19	A felvétel és az átvétel szabályai	66
Az iskola helyi tanterve		68
1.20	A helyi tanterv törvényi háttere, a választott kerettanterv megnevezése, jellemzői	68
1.21	Kompetenciák:.....	68
1.22	A helyi tanterv óraszámai.....	69
1.22.1	A kerettanterv feletti óraszámok.....	72
1.23	A helyi tanterv tantárgyai, tartalmai	72
1.24	A választható tantárgyak, foglalkozások	72
1.25	A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei	73
1.26	Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei	74
1.27	A Nemzeti alaptantervben meghatározott alapelvek, pedagógiai feladatok helyi megvalósítása.....	75
1.27.1	Egységesség és differenciálás, módszertani alapelvek:	75
1.27.2	Az eredményes tanulás segítésének elvei. Tanulási környezet:.....	76
1.27.3	Egyénre szabott tanulási lehetőségek:	76
1.27.4	Képesség-kibontakoztatás támogatása:	77
1.28	Az alsó tagozat pedagógiai feladatainak megvalósítása	78
1.28.1	Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	78
1.28.2	A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	78
1.29	A felső tagozat pedagógiai feladatainak megvalósítása	78
1.29.1	Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	79
1.29.2	A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	79
1.30	A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja, a tanulók fizikai állapotának mérése	79
1.30.1	A tanulók fizikai állapotának mérése	80
1.31	A tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzése, értékelése	80
1.31.1	Az írásbeli és szóbeli feladatok, az otthoni, napközis felkészüléshez előírt feladatok meghatározásának elvei és korlátai	83
1.31.2	Iskolánkban a házi feladatok meghatározásával kapcsolatosan az alábbi szabályok érvényesülnek:.....	84
1.31.3	Az írásbeli beszámoltatás formái A tanulók minősítésének formái.....	84
1.31.4	A tanulók teljesítményének értékelése	90
1.31.5	Az értékelés kategóriái első osztálytól a második évfolyam félévéig.....	93
1.31.6	A tantárgyi érdemjegyek és osztályzatok kritériumai.....	93
1.32	A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek	94
1.33	A tanulók továbbhaladása.....	99

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

1.33.1	A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei.....	99
1.33.2	Egyéni tanulói munkarend:.....	100
1.34	A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	101
1.34.1	Irányelveink.....	102
1.34.2	Az emberi méltóság tiszteletben tartása	103
1.34.3	Partneri kapcsolat, együttműködés	103
1.34.4	Szakmai-pedagógiai terület célkitűzései.....	103
1.34.5	A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek.....	103
1.34.6	Gyermek-és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok	104
1.35	Lázár Ervin Program	107
1.36	A gyógytestnevelés fogalma.....	109
Záró rendelkezések.....		111
1.37	Legitimációs záradék.....	111
1.38	Ratifikációs záradék	112
Szent Rita Tagóvoda Pedagógiai Programja.....		114
1.	AZ INTÉZMÉNY JELLEMZŐ ADATAI	115
2.	TÖRVÉNYI HÁTTÉR.....	116
3.	A PEDAGÓGIAI PROGRAM FELÜLVIZSGÁLATA	117
4.	A PEDAGÓGIAI PROGRAM NYILVÁNOSSÁGA	117
4.	BEVEZETÉS.....	118
5.	A KATOLIKUS KÖZOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK KÜLDETÉSE	119
6. ISTEN GYERMEKEI, KATOLIKUS ÓVODAKÉP		120
6.1	Katolikus óvodakép	120
6.2	Gyermekekép	121
6.3	Katolikus pedagóguskép.....	122
6.4	Néphagyományörzés az óvodában	122
7. KATOLIKUS ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI.....		123
7.1	Személyi feltételek	123
7.2	Tárgyi feltételek.....	124
7.3	Az óvodai élet megszervezése	125
7.4	A nevelőmunka tervezése	127
8. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI.....		128
8.1	Kapcsolattartás tartalma és formái az óvodába lépés előtti intézményekkel:	128
8.2	Kapcsolattartás formái az óvodai élet során	128
8.3	Kapcsolat az óvodai élet után:	130
9. A KATOLIKUS ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI		130
9.1	Hitre nevelés erősítése	130
9.2	Az egészséges életmód alakítása	131

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

9.2.2.	A fejlődés jellemzői.....	132
9.2.3.	Módszertani alapelvek.....	132
9.2.4.	Az egészséges életmódra nevelés kapcsolata más nevelési területekkel.....	133
9.3.	Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása	133
9.3.1.	Feladatok:	133
9.3.2.	Tevékenységek	136
9.3.3.	Módszertani alapelvek.....	136
9.3.4.	Az érzelmi, az erkölcsi és a közösség nevelés kapcsolata más nevelési területekkel	137
9.3.5.	A fejlődés jellemzői.....	137
9.4.	Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	138
9.4.1.	Feladatok	138
9.4.2.	Tevékenységek	139
9.4.3.	Módszertani alapelvek.....	140
9.4.4.	A fejlődés jellemzői.....	140
9.4.5.	Az anyanyelvi nevelés kapcsolata más nevelési területekkel	141
10.	A KATOLIKUS ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI, ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	143
10.1	Hitre nevelés.....	143
10.2	Játék.....	144
10.2.1	Feladatok.....	145
10.2.2.	Tevékenységek.....	146
10.2.3.	A fejlődés jellemzői	146
10.2.4.	Módszertani alapelvek	148
10.2.5.	A játék kapcsolata más nevelési feladatokkal	149
10.3	Verselés, mesélés.....	149
10.3.1.	Feladatok.....	150
10.3.2.	Tevékenységek.....	151
10.3.3.	Módszertani alapelvek	151
10.3.4.	A fejlődés jellemzői	151
10.3.5.	A verselés, mesélés kapcsolata más nevelési területekkel	152
10.4	Ének zene, népi játék tánc	152
10.4.1.	Feladatok	153
10.4.2.	Tevékenységek.....	154
10.4.3.	Módszertani alapelvek	154
10.4.4.	A fejlődés jellemzői	154
10.4.5.	Az ének, zene, népi játék, tánc kapcsolata más nevelési területekkel	155
10.5	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	156
10.5.1.	Feladatok.....	156
10.5.2.	Tevékenységek.....	157
10.5.3.	Módszertani alapelvek	157
10.5.4.	A fejlődés jellemzői	157

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

10.5.5. A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka kapcsolata más nevelési területekkel	158
10.6 Mindennapos mozgás	158
10.6.1. Feladatok	159
10.6.2. A mozgásfejlesztés tartalma	160
10.6.3. Finommozgások	161
10.6.4. A fejlődés jellemzői	162
10.6.5. Módszertani alapelvek	163
10.6.6. A mindennapos mozgás kapcsolata más nevelési területekkel	163
10.7 Külső /teremtett/ világ tevékeny megismerése	163
10.7.1. Feladatok	164
10.7.2. Tevékenységek	165
10.7.3. A fejlődés jellemzői	165
10.7.4. Módszertani alapelvek	166
10.7.5. A külső világ tevékeny megismerésének kapcsolata más nevelési területekkel	166
10.8 Munka jellegű tevékenységek	167
10.8.1. Feladatok	167
10.8.2. Tevékenységek	167
10.8.3. Módszertani alapelvek	168
10.8.4. A fejlődés jellemzői	168
10.8.5. A munka jellegű tevékenységek kapcsolata más nevelési területekkel	168
10.9 A tevékenységekben megvalósuló tanulás	168
10.9.1. Feladatok	169
10.9.2. Az óvodákban lehetséges tanulási formák	169
10.10 Tehetséggondozás az óvodában	170
10.1 Óvodánk ünnepei, hagyományai	170
10.2 A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	172
11. GYERMEKVÉDELEM.....	173
11.1. Gyermekvédelem az óvodában	173
11.1.1. A gyermekek jogai és kötelességei	174
11.1.2. A szülők jogai és kötelességei	175
11.2. Kompetencia-szintek a gyermekvédelem területén	176
11.2.1. Az óvodapedagógusok feladatai	176
11.2.2. A gyermekvédelmi felelős feladatai:	176
11.2.3. Az óvodavezető gyermekvédelmi feladatai	177
11.3. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	177
11.4. Inklúzió, integráció	178
11.4.1. A sajátos nevelési igényű gyermekek és integrálásuk az óvodában	178
11.4.2. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítése	181
11.4.3. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei interkulturális nevelése	182
Szent Imre Tagóvoda Pedagógiai Programja 2025.....	185

**VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

1.	Az intézmény jellemző adatai	188
2.	Törvényi háttér	188
1.	A katolikus közoktatási intézmények küldetése	192
2.	Isten gyermekei, katolikus óvodakép	193
2.2.	Gyermekkép	194
2.3.	Pedagóguskép	195
2.4.	Néphagyományőrzés az óvodában	195
3.	Katolikus óvodai élet megszervezésének elvei	196
3.1.	Személyi feltételek	196
3.2.	Tárgyi feltételek	197
3.3.	Az óvodai élet megszervezése	198
3.4.	A nevelőmunka tervezése	201
4.	Az óvoda kapcsolatai	202
4.1.	Kapcsolattartás tartalma és formái az óvodába lépés előtti intézményekkel:	202
4.2.	Kapcsolattartás formái az óvodai élet során	202
4.3.	Kapcsolat az óvodai élet után:	204
5.	A katolikus óvodai nevelés általános feladatai	204
5.1.	Hitre nevelés erősítése	205
5.2.	Az egészséges életmód alakítása	205
5.3.	Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása	208
5.4.	Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés	213
	megvalósítása	213
6.	A katolikus óvodai élet tevékenységi formái és az	218
	óvodapedagógus feladatai	218
6.1.	Hitre nevelés	218
6.2.	Játék	219
6.3.	Verselés, mesélés	225
6.4.	Ének, zene, népi játék, tánc	229
	Ének, zene, népi játék, tánc kapcsolata más nevelési	232
	területekkel	232
6.5.	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	233
6.6.	Mindennapos Mozgás	236
6.7.	Külső /teremtett/ világ tevékeny megismerése	241
6.8.	Munka jellegű tevékenységek	245
6.9.	A tevékenységekben megvalósuló tanulás	247
6.10.	Tehetséggondozás az óvodában	249
6.11.	Óvodánk ünnepei, hagyományai	249
7.	A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	251
8.	Gyermekevédelem	252
	Gyermekevédelem az óvodában	252

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Kompetencia-szintek a gyermekvédelem területén.....	255
A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	257
Inklúzió, integráció	257

BEVEZETŐ

1.1 Az intézmény bemutatása:

Iskolánk 1976-ban épült Miskolc belvárosában. A Bagolyvár néven ismert Vörösmarty utcai iskola jogutódaként, 11. sz. Általános Iskola néven 653 tanulóval és 53 nevelővel kezdte meg működését. Jogelődje a XIX. században, az 1870-es évektől római katolikus felekezeti iskolaként működött a második világháborút követő államosításokig.

Az intézmény 1985-ben vette fel Vörösmarty Mihály nevét. A 2011-es tanévtől az új fenntartónak, az Egri Főegyházmegyének köszönhetően régi/új nevével – Vörösmarty Mihály Katolikus Általános Iskola és Óvoda – indult a 2011/2012-es tanévben.

Tanulóink tudatos iskolaválasztás útján kerülnek hozzánk. Az elért eredményeinkért szívesen hozzák a szülők ide gyermekeiket a város távolabbi részéből és a környékbeli településekről egyaránt.

Igyekszünk megfelelni az elvárásoknak, a nevelőtestület korábbi és jelenlegi eredményei, szakmai felkészültsége, elhivatottsága garancia arra, hogy iskolánk diákjai nyugodt, biztonságos légkörben folytassák tanulmányaikat.

Mindezt igazolják a tanulmányi és versenyeredmények, a továbbtanulási mutatók.

Városi, megyei, országos tanulmányi és sportversenyeken nagy számban, jó eredménnyel szerepelnek tanulóink.

Iskolánk 8 osztályos oktatási szerkezetben tesz eleget az alapító okiratban megjelölt követelményeinek.

Oktatási struktúrája alsó és felső tagozatra épül, az első négy évfolyamon napközis ellátással.

Az iskola speciális kínálata emelt szintű oktatás keretében az idegen nyelv és a matematika, valamint a 2022/23-as tanévtől (5. évfolyamtól kezdődően) a magyar nyelv és irodalom csoportbontása.

Beiskolázáskor felvételi követelményeket nem támasztunk a hozzánk érkező gyerekekkel szemben. Alapvető célunk, hogy minden tanulót eljuttassunk képességeinek maximumára. Az osztályok heterogén összetételűek, ahol a tudatos és következetes differenciálással / csoportbontással valósítható meg a felzárkóztatás és a tehetséggondozás.

A 5. évfolyamtól kezdődően sajátos tanulásszervezési forma a nívócsoportos oktatás. Ennek keretében az addig elért eredmények és érdeklődés alapján választható nívócsoportos oktatás

angol nyelv és matematika, valamint a magyar nyelv és irodalom tantárgyakból.

A tanórán kívüli órák keretében a tantárgyakhoz kapcsolódó fejlesztő és felzárkóztató foglalkozásokon biztosítjuk az egyéni képességfejlesztést, a tanulmányi versenyekre való felkészülést.

A művészeti csoportokba (képzőművészet; tánc; ének-zene) egyéni érdeklődésük szerint jelentkezhetnek tanulóink. Ministráns, elsősegélynyújtó, néptánc foglalkozásokat is kínálunk.

A testmozgásra az évfolyamonként szervezett sportcsoportokban nyílik lehetőség. Az egyes sportágak megismertetése és a versenysport mellett célunk a testmozgás megszerettetése, az aktív kikapcsolódás biztosítása.

A testnevelés célja a mozgáskészség, motoros képességek fejlesztése, terhelési és sportági tevékenységekhez kötődő ismeretek megszerzése.

A testnevelésórák osztálycsoportokban, korosztályonként képességek és nemek szerinti bontásban valósulnak meg.

A tanórai foglalkozásokat színesítik a múzeumlátogatások, tanulmányi kirándulások, lehetőség szerint erdei iskolai programok, nyári táborok, színházi előadások megtekintése, könyvtári foglalkozások.

Iskolai életünk irányait az elmúlt 30 évben megalapozott Vörösmarty-kultúrákeretei adják. Az iskola falai között a hagyományoknak közösségteremtő és megőrző ereje van, mely állandóságot, folyamatosságot teremt az iskola mindennapi életében.

A tudatosan kialakított szokások és jelképek erősítik az iskolához való tartozást. Meglevő, szilárd alapjainkra építjük tanulóink heti nevelését.

Iskolánk emblémája szimbolizálja a nyitottságot, embernevelésünk távlati céljait, a felfelé törekvést, az Istenhez vezető utat. Nevelési elképzeléseink alappilléret a keresztény erkölcsi normák jelentik. Szabadságukat felelősen kezelő, Istenben hívő, Egyházunk iránt tudatosan és aktívan elkötelezett emberek nevelése a célunk.

1.1. Az iskola küldetésnyilatkozata

Küldetésünk olyan társadalmi szükséglet, mely azon szülők és családok igényeit elégítik ki, akik gyermeküket katolikus nevelésben szeretnék részesíteni. A kereszténységet, mint az élet alapértékét elfogadják, átélni és megélni akarják felekezettől függetlenül, valamint iskolánk rendjével és szellemiségével azonosulni tudnak.

Pedagógusaink azt a nevelési célt követik, hogy a ránk bízott növendékeink harmonikus

személyiséggé váljanak, olyanokká, akik világnézetüket meggyőződéssel vállalják, és képesek arra, hogy a későbbiekben keresztény felelősséggel alakítsák életüket a családban, egyházban és a társadalomban.

Iskolánk nagy hangsúlyt fektet az alapkészségek fejlesztésére, s olyan korszerű szaktárgyi tudást közvetít, amely felkészít a továbbtanulásra. Azonban az egyházi iskola hagyományából fakadóan több akar lenni, mint tisztán oktatási intézmény.

A ránk bízott diákok életében az itt töltött nyolc év meghatározó időszak. A diákjaink tanulmányi eredményei, a közösen átélt élmények, a vallási élet közös megnyilvánulásai /diákmisék, lelkigyakorlatok, imák, a plébániai életben való részvétel lehetősége/ és a különböző programok, tanórán kívüli tevékenységek együttesen szolgálják a kitűzött célt:

Egyesítve a tradíciókat, a teljes személyiséget figyelembe véve eljuttatni mindenkit a számára lehetséges legmagasabb szintre, ugyanakkor kialakítani azt a katolikus világképet, emberképet, értékrendet, amely alapján a ránk bízottak teljes és boldog életet élhetnek.

1.2. Az iskola jövőképe

Nevelési céljainknak megfelelően akkor tekintjük nevelő és oktató munkánkat sikeresnek, ha:

- iskolánk végzős diákjainak életét a nyolcadik évfolyam végén a keresztény értékrend határozza meg,
- minden tantárgyból megfelelnek az alapfokú nevelés-oktatás kerettanterveiben meghatározott továbbhaladás feltételeinek és az egyéni képességeik alapján az elvárható legjobb szinten teljesítik iskolánk helyi tantervében lefektetett követelményeket,
- rendelkeznek olyan bővíthető készségekkel, képességekkel és biztos ismeretekkel, amelyek segítségével a középiskolai követelményeknek a későbbiekben megfelelnek,
- ismerik és követni tudják a kulturált viselkedéshez, a személyes kapcsolatokhoz és közösségi élethez szükséges viselkedés- és magatartásformákat,
- életükre vonatkozóan határozott közelebbi és távolabbi jövőképpel rendelkeznek és motiváltak céljaik elérésében.

NEVELÉSI PROGRAM

1.2 Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai. Pedagógiai munkánkat meghatározó alapelvek, értékek

A Magyar Katolikus Egyház közoktatási intézményeiben dolgozó pedagógusok számára írt Etikai Kódex így fogalmaz: „A nevelési és oktatási munka felelős etikai cselekvés. Ezért a katolikus közoktatási intézmények gyakorlatában keresztény erkölcsi alapelvek érvényesülnek. Ezeknek átfogó hatálya kiterjed mindazokra, akik bármilyen mértékben részt vesznek az intézmény tanulóinak nevelésében. Valamennyi kisegítő dolgozó a nevelési célokat tekintve az oktatást végző tanárok munkatársa.”

A katolikus nevelés-oktatás szentírási alapelvei:

„Az egyház tanítása szerint a felelős erkölcsi cselekvés Isten Igéjének útmutatására adott engedelmes válasz.

Hitünk és életünk alapja és zsinórmértéke a Biblia, Isten Igéje. A Szentírásból ismerjük meg az üdvösségre vezető utat, az Istennek tetsző helyes élet alakításának elveit. [...]

Hitünk tanítása szerint üdvösségünk és örök életünk egyetlen alapja Istennek és a Jézus Krisztusban megjelent és megvalósult ingyenes kegyelme. [...]

Ezért a keresztény nevelés és nevelő példaképe, alapja maga Krisztus. Minden tanító, nevelő magatartását, gondolatvilágát, mentalitását Jézus evangéliumi szellemiségének kell áthatnia. Így lehet csak értékessé a krisztusi nevelés, tanítás. [...] A katolikus intézménynek kötelessége vállalni növendékei személyiségének keresztény szellemű formálását [...].

A katolikus intézmény tehát pedagógiai alapelveit a Szentírásból meríti.”

Az egyház nevelésre irányuló alapelvei:

„Az Egyház Krisztustól kapott küldetése az emberek üdvösségének szolgálata. Az Egyház azért hozza létre iskoláit, mert egészen különleges eszközt lát bennük a teljes ember kifformálására. (CIC 794-95. kánon) A katolikus iskola része az Egyház üdvözítő küldetésének, különösen a hitre való nevelés területén.”

A katolikus iskola lényegének meghatározása:

Az iskola hely, ahol a műveltség módszeres és kritikus elsajátítása által kifformálódik a teljes ember. Sajátos katolikus jellegét adja:

- hogy Krisztus a példakép,
- a keresztény világlátás alapján adja át a műveltséget,
- kialakítja azokat az erényeket, amelyek képessé teszik arra, hogy Krisztusban új életet éljen,

- szavaival és tetteivel Isten országának építésén fáradozzon.
- kulturált magatartás és kommunikáció a közösségben. Udvariasság, figyelmesség, mások szokásainak és tulajdonának tiszteletben tartása. Fegyelem és önfegyelem. Közösségi érzés, áldozatvállalás. Törekvés az előítélet-mentességre, a konfliktusok kezelésére, készség a megegyezésre.
- az alkotmányosság, a törvényesség, az állampolgári jogok tisztelete. Érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény a közéletiségre, a közösségi tevékenységekre.
- „A katolikus iskolában az oktatásnak és a nevelésnek meg kell felelnie a katolikus tanítás elveinek; az oktatóknak pedig ki kell tűnniük helyes tanításukkal és becsületes életükkel. „¹
- Az iskola céljai:
- Célunk:
- Segíteni a ránk bízott gyermekeket abban, hogy a keresztény értékeket megismerve gazdag személyiséggé, Isten és embertársait szerető felelős polgárrá, az emberi értékeket tiszteletben tartó alkotásra és boldogságra képes emberré váljanak.
- Törekedni arra, hogy nevelő munkánkhoz kapcsolódó közösségekkel (a gyermekek, a szülők, munkatársaink, plébánia közössége, Miskolc város társadalma) együttműködő viszonyt alakítsunk ki, mindenekelőtt szem előtt tartva a keresztény értékrendet.
- Fejleszteni a tanulók erkölcsi és esztétikai szemléletét, motiválni őket abban, hogy minden tettük és alkotásuk által értékesebbé váljanak és építsék környezetüket.
- Megalapozni a gyermekekben az önálló, felelős döntés és cselekvés készségét életkoruknak, fejlettségüknek megfelelő szinten kialakítva a személyes értékrendet.
- Fejleszteni a gyermekek kudarc- és sikertűrő képességeit.
- A liturgiába való aktív bekapcsolódásra ösztönzés.
- Nagy művészek, tudósok hithez, egyházhoz való viszonya, a gondolkodásra, a szellem fejlődésére gyakorolt hatása álljon példaként diákjaink előtt.
- A szülőföld és Magyarország megismerésére, szeretetére, megóvására nevelés, a nemzeti hagyományok és az iskolai tradíciókat átörökíteni, élővé tenni.
- A tanulók képességeinek és kulcskompetenciáinak (lehetőség szerint) egyénre szabott fejlesztése.
- Az egész életen át tartó tanulás megalapozását szolgáló képességek fejlesztése.

¹ CIC 803

- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének biztosítása. A tehetség kibontakozásának a segítése, a differenciálással történő fejlesztés és a hátránykompenzálás az iskolai élet minden területén.
- Célunk, hogy tanulóink megismerjék az egészséges életmód legfontosabb szabályait, tisztában legyenek az egészséges táplálkozás, a rendszeres mozgás egészséget befolyásoló hatásával, a testi-lelki higiéne fontosságával.
- Az ökológia tudatos magatartásformák kialakítása a tanulóban.

1.3 Az intézményi nevelő-oktató munka feladatai

Nevelőinkkel, a gyermekek egész személyiségét figyelembe véve testileg, szellemileg, lelkileg egészséges, művelt ember nevelésére törekszünk, aki nyitott a kor kihívásaira, az Egyházhoz és a benne élő Krisztushoz hű.

Ennek érdekében:

- Iskolánk olyan ismereteket közöl, amelyek megalapozzák a tanulók katolikus világszemléletét, a tanulók műveltségét.
- Elősegíteni az egyéni képességek kibontakoztatásához szükséges életélmények megszerzését a hitéleti programokban (lelkigyakorlat, zárándoklat, misztériumjáték stb.) órai munkában és a tanórán kívüli tevékenységekben.
- Támogatni a problémamegoldó gondolkodás kialakulását, felismerve az összefüggéseket és elősegíteni a morális kérdések helyes megítélését.
- Tehetséggondozó és felzárkóztató programokkal támogatni az egyéni képességek kibontakozását.
- Megismertetni a korosztálynak megfelelő digitális eszközök és felületek helyes és biztonságos használatát.
- Követésre méltó példaképek felmutatásával is (szentek, ismert egyházi és történelmi, közéleti személyiségek) segítünk diákjainknak észrevenni és értékelni a jót.
- Feladatunknak tekintjük iskolánk minden tanulója számára az esélyegyenlőséget, a személyes törődést.
 - Ennek érdekében kiemelt figyelmet fordítunk a hátrányos és halmozottan hátrányos tanulók tanulmányi előmenetelére, szükség szerint korrepetálásokat szervezünk számukra. Az SNI-s tanulóknak a Szakértői Bizottság által kiállított szakvéleménynek megfelelő szakembert biztosítjuk, hogy képesek legyenek megfelelni a sikeres beilleszkedés társadalmi követelményeinek.

- Szeretnénk elérni, hogy diákjaink számára a szorgalomnak, a tudásnak és a munkának becsülete legyen.
- Törekednünk kell az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normáinak és helyes formáinak kialakítására.

1.4 Az intézményi nevelő-oktató munka eszközei, eljárásai, szervezeti keretei:

Nevelő-oktató munkánknek igazodnia kell a gyermek életkori sajátosságaihoz, értelmi fejlettségéhez, képességeihez, figyelembe véve a pedagógusok személyiségét, felkészültségét.

Az eljárások, eszközök alkalmazásának egyetlen törvénye van: a módszerek és eljárások kombinációja.

Kiemelten fontos a pozitívumokra való támaszkodás, a pozitív megerősítés.

Alkalmazott módszerek:

- A meggyőzés módszerei: oktatás, példaképállítás, beszélgetés, tudatosítás
- A tevékenység megszervezésének módszerei: követelés, ellenőrzés, értékelés, játékos módszerek, gyakorlás
- A magatartásra ható, ösztönző módszerek: ígéret, biztatás, elismerés, dicséret
- A jutalmazás formái: szóbeli dicséret, írásbeli dicséret, oklevél, kitüntetés, jutalomkönyv, tárgyi jutalom, táborozás
- A büntetés formái: szóbeli figyelmeztetés, észrevétel, határozott rendreutasítás, osztályfőnöki figyelmeztetés, megrovás, igazgatói figyelmeztetés és megrovás, nevelőtestület elé idézés, fegyelmi eljárás (melynek következményei lehetnek: szigorú megrovás, párhuzamos osztályba való áthelyezés, iskolából való eltanácsolás)
- A nevelés sikerét veszélyeztető körülmények kizárását célzó módszerek: felügyelet, ellenőrzés, figyelmeztetés, elmarasztalás, tilalom
- A tanulók bevonása közvetlen környezetük értékeinek megóvásába: dekoráció, hulladékgyűjtés, udvari növények gondozása stb.

Alkalmazható szervezeti keretek:

- Csoportbontással megszervezett tanítási órák
- Külső helyszíneken megtartott tanórák, foglalkozások
- Zárándokutak, lelki gyakorlatok
- Tanórán kívüli foglalkozások, szakkörök, sportkörök
- Iskolagyűlés
- Versenyek, pályázatok
- Differenciált foglalkozás, egyéni fejlesztés

- Pályaismertető, fórumok
- Könyvtár, internetes hozzáférés biztosítása
- Tanítási órák
- Napközis- és tanulószobai foglalkozások

1.5 Az intézmény hitélet/lelkiség és közösségépítő tevékenysége

Színterei:

Hittan tantárgy tanítása heti két órában.

Az új tanév kezdése Veni Sancte szentmisével, lezárása Te Deum hálaadó misével történik

Hétfőn 8:00 órai kezdettel közös elmélkedés, hétindító lelkiprogram.

A tanítás az első órán közös imádsággal kezdődik és az utolsó órán közös imádsággal fejeződik be. Az étkezések közös imával kezdődnek és záródnak.

A vasárnap és más egyházi ünnep szentmisével való megünneplése (minden hétfőgén más-más osztály diákjait, a szülőket és az osztályban tanító pedagógusokat külön is hívjuk a mindszeri plébánia családi/diák miséjére, osztálymisékre). Szorgalmazzuk, hogy lehetőség szerint mindenki a saját egyházközségében vegyen részt vasárnapi szentmisén, illetve istentiszteleten.

Havonta egy alkalommal iskolai szentmisén vesznek részt az iskola diákjai és pedagógusai.

Az iskola tanulói, dolgozói tanévkezdéskor, az adventi és a nagybőjti időben lelki napon vesznek részt.

Ösztönözzük, hogy tanulók rendszeresen ministráljanak és felolvassanak a szentmiséken.

Adventi időszakban kézműves foglalkozás keretén belül adventi koszorúk készítése. Minden hétfő reggel gyertyagyújtás és adventi gondolatok iskolagyűlés keretein belül.

Rorate szentmisék után közös reggeli, melyre a szülőket is hívjuk.

Adományok gyűjtése a rászorulóknak részére.

Betlehemes népszokás, pásztorjáték felelevenítése.

Hittanversenyek (Liturgikus felolvasóverseny; Szent Tamás hittanverseny)

A nyári táborok tematikája elősegíti a katolikus lelkiség, közösség építését.

A SZMSZ melléklete tartalmazza az Etikai kódexet, amely a Magyar Katolikus Egyház intézményeiben dolgozó pedagógusok részére ad iránymutatást.

A Házi rend tartalmazza az „Erkölcsei elvárások, az iskola által elvárt viselkedés szabályai az iskolába járó tanulók magatartásával, viselkedésével kapcsolatban”.

1.6 Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Iskolánk nevelő és oktató munkájának alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét a különféle iskolai tevékenységek megszervezésével széleskörűen fejlessze. Tanulóink számára vonzó célok, eszmények, eszményképek kialakítása.

Az oktató-nevelő tevékenység eredményeként eszményeinkben olyan tanuló képe él, aki:

- elfogadja minden ember igényét a szeretetre, tiszteletre és az igazságra, elfogadja a közösségi normákat, melyet a kölcsönös tisztelet, a párbeszéd, a türelem, a megbocsátás, a szolgálatkészség, az önfeláldozás, az elköteleződés és a köszönet jellemez.
- vallását életkorának megfelelően gyakorolja
- megtapasztalta Isten jelenlétét a csendben, a liturgiában, a lelkigyakorlatban, az imában, tevékenységeiben és élete apró csodáiban
- belső igényévé válik a szentre, a szépre, a jóra, az igazra és a szeretetre való törekvés.
- kész felelősséget vállalni saját lelkiismerete fejlődéséért, hogy hitét vállaló és másokért élő felnőtt kereszténnyé válhasson, aki felkarolja a rászorulókat
- fegyelmezett, kötelességtudó
- érdeklődő, nyitott
- kreatív, alkotó
- képes eligazodni szűkebb és tágabb környezetében
- van elképzelése a jövőjét illetően, képes tudását továbbfejleszteni és önállóan ismereteket szerezni
- öntevékenyen, aktívan vesz részt a tanulásban
- ismeri a tanulás helyes és hatékony módszereit
- a mindennapi életben felhasználható képességekkel rendelkezik
- gondolatait helyesen és szabatosan tudja megfogalmazni szóban és írásban
- ismeri és alkalmazza a közösségben éléshez szükséges magatartásformákat
- viselkedése udvarias, megjelenése és személyes környezete tiszta, ápoltság, gondozott
- megérti és tiszteletben tartja a sajátjától eltérő nézeteket
- egészségesen él, szeret sportolni és mozogni
- ismeri, tiszteli óvja, ápolja:

- nemzeti kultúránkat, történelmünket, anyanyelvünket,
- a teremtett világ szépségeit, értékeit,
- az emberi kéz alkotásait,
- más népek hagyományait

Tisztában vagyunk azzal, hogy ezen tulajdonságok mindegyikét nem tudjuk kialakítani a gyermekek személyiségében. Azonban a mindennapi oktató és nevelő munkánk arra irányul, hogy a lehető legtöbb gyermek számára a Teremtő szándékának megfelelően felszínre hozzassuk a bennük rejlő emberi értékeket.

1.7 Tanulóink személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladataink:

Alapgondolat:

Az emberi személyiség kialakulása születéstől fogva egy folyamat, melyben minden korszaknak megvan a maga jellemzője mind érdeklődésben, mind emberi példákban, mind olyan értékekben, amelyekre fogékonyak vagyunk. A nevelőhöz való viszony is sokat alakul a kezdeti feltétlen elfogadástól a tagadáson át az elismerésig.

A személyiségfejlesztés alapja a szeretetparancs hármas egysége: szeretni Istent, szeretni embertársainkat, úgy, mint saját magamat. Akiben ezek a tulajdonságok megerősödnek, fogékony lesz a szentre, az igazra, a jóra és a szépre.

A legfőbb általános emberi értékek keresztény hitünkben gyökereznek, és Jézus életében mutatkoznak meg a legteljesebben. Ő a követendő példa. Be kell mutatnunk, hogy Krisztus tanítása, hogyan lehet életük részévé, gondolataik és cselekedeteik forrásává. Ezért a helyi tantervet is magában foglaló pedagógiai programunk összeállításánál fontos szempont a tanulók fejlődéséhez szükséges olyan követelmények meghatározása, amelyek ösztönzik a személyiségfejlesztő oktatás eredményességét.

Nevelési programunk összeállításánál ezért elsődlegesek az alábbi feladatok:

- A színes, sokoldalú iskolai élet, hitélet, tanulás, játék, munka.
- A fenti lehetőségek a tanulók önismeretét, keresztény gondolkodás képességét, együttműködési készségét fejlesszék, eddzék akaratukat.
- Járuljanak hozzá életmódjuk, motívumaik, szokásaik, az értékekkel történő azonosulásuk fokozatos kialakításához, meggyökereztetéséhez.

Hangsúlyos feladatok:

- *Erkölcsei érzék, kritikai képesség kialakítása:*

Feladata: A Tízparancsolatból adódó erkölcsi elvek alkalmazása, vállalása akkor is, ha azok a társai nemtetszésével találkoznak.

- *A tanulók értelmi nevelése:*

Feladata: Tanítási órákon olyan késztetések, motivációk kialakítása melyek elősegítik a tanulás eredményességét. Az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek, kialakítása, fejlesztése

- *A tanulók közösségi (társas kapcsolatokra felkészítő) nevelése:*

Feladata: Legyen képes meghitt viszonyt kialakítani másokkal. Tudjon bensőségesen szeretni, legyen ragaszkodásának tárgya akár a családja, akár egy barát.

- *A tanuló érzelmi (emocionális) nevelése:*

Feladat: Tudja önmagát, az élet velejáróit, másokat természetes nyitottsággal elfogadni. Ne meneküljön babonákba.

- *A tanulók akarati nevelése:*

Feladata: Az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése. Alkotóképesség(kreativitásuk) támogatása: mellyel sajátos elgondolást visznek feladataik megoldásába.

- *A tanulók nemzeti öntudatának nevelése:*

Feladata: A haza és szülőhely múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, emlékeinek tisztelete, ápolása és megbecsülése. Helyes nemzeti öntudat kialakítása. Tevékenyen és felelősen részt venni a haza életében. Buzdítás az iskolai közösségi rendezvényeken való aktív részvételre.

- *A tanulók állampolgári nevelése:*

Feladata: Az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre.

- *A tanulók munkára nevelése:*

Feladata: Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. Az alkotásvágy felkeltése. A tanulók önellátására és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása.

- *A tanulók egészséges életmódra történő nevelése:*

Feladata: A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése. Egészséges, edzett személyiség kialakítása. Az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.

- *Tudatos és rendszeres vallási életre nevelés:*

Feladata: a saját megtapasztalt és megpróbált hitéből táplálkozó gondolatainak, döntéseinek és tetteinek figyelemmel kísérése, megerősítése a nevelők és egyházi személyek által.

Kialakítandó személyiségjegyek:

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- a helyes önértékelés
- az értékek felismerése, megbecsülése és kiállás mellettük
- józan, megfontolt ítélőképesség
- a mások felé nyitottság, befogadóképesség
- a saját akaratunkról való lemondás mások érdekében
- a szelídség, türelem
- alaposság kialakítása
- a mértékletesség
- a bűnbánatra való készség
- a belső csendre, elmélyülésre való igény
- hűség Istenhez, embertársainkhoz
- felelősség magunk, mások és a teremtet világ iránt

Elvárásaink tanítványainktól a következők:

- részvétel a vallásuknak megfelelő egyházi programokban
- tiszteletteljes, szép beszéd tanárokkal, társakkal egyaránt
- mindenki testi, lelki egészségének megőrzése, biztosítása
- alapos, rendszeres és pontos munka
- a rájuk bízott feladatok lelkiismeretes elvégzése
- a házirend felelős betartása

Iskolánk alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét / értelmi és érzelmi intelligencia / széles körűen fejlessze. Célkitűzéseink alapján az alábbi konkrét pedagógiai feladatok köré csoportosítjuk a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos teendőinket.

A hitre nevelés feladatai:

- a hitre nevelés szője át az intézmény mindennapi életét
- a hitéleti nevelés személyre szabott legyen, alkalmazkodjon a gyermek hitéleti múltjához

Az értelmi nevelés feladatai:

- az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése
- a megismerés képességének fejlesztése
- az önismeret, a céltudatosság kialakítása
- a helyi tantervben leírt egységes, alapvető tartalmak átadása, elsajátíttatása, valamint az ezekre épülő differenciálás

Az erkölcsi nevelés feladatai:

- az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása
- pozitív szociális szokások kialakulásának, gyarapodásának segítése

Az érzelmi nevelés feladatai:

- a gyermekek, tanulók közösségére és önmagukra irányuló helyes cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása
- a helyes arány kialakítása az érzelmek kimutatásában

Fejlesztendő készségek:

- társadalmi felelősségvállalás
- egyéni felelősségvállalás magunkkal és társainkkal szemben
- következetesség
- önállóság
- az érzelmi intelligencia
- tudatos önreflexió és életvitel
- stressz és konfliktuskezelés
- belső motiváció erősítése
- értékorientáltság
- a személyesség, személyes kapcsolatok fontossága, a tisztelet és elfogadás
- nyitottság a transzcendens felé (imaélet).

A személyiségfejlesztés színterei:

- tanítási órák (különös hangsúllyal az osztályfőnöki órák)
- szabadidős programok
- iskolához rendelt szociálismunkatárssal, szakemberrel történő beszélgetés lehetősége
- lelki programok (lelkigyakorlat, bűnbánati alkalmak,)
- egyéni és közösségi imák, iskolaélethez kötődő imák
- zárándoklatok a városi plébániákra
- a személyiségfejlesztésben fontos szerepet tölt be a művészeti nevelés (elsősorban amagyar irodalom, ének, tánc és dráma, rajz és médiaismeret oktatása)
- a tanórákon kívül lehetőség van részt venni az énekkar, a néptánc és a képzőművészeti szakkörök tevékenységében is
- a lelki nevelés területén az osztályfőnöknek kiemelt szerepe van. Az osztályfőnök személyes törődéssel figyel diákjaira, törekszik családi és társadalmi háttérük

megismerésére és ezeket figyelembe véve segíti őket a fejlődésben. Ennek során személyes beszélgetéseket folytat a diákokkal, szüleikkel

- a személyiségfejlődés közösségi aspektusát különösen segítik az osztálykeretben zajló lelki programok, a lelkigyakorlatok, az iskolai misék
- a személyiségfejlesztés legközvetlenebb eszköze a pedagógus személyisége, de fontos szerepet tölt be ebben a közösségi nevelés is, lévén a kortárs csoportok hatása meghatározó a nevelés területén

Az értelmi nevelés területén nagy hangsúlyt fektetünk a kulcskompetenciák fejlesztésére.

1.8 Kulcskompetenciák fejlesztése a Nemzeti Alaptanterv alapján

A tanulás kompetenciái:

Minden műveltségi területen az önálló, hatékony tanulás azt jelenti, hogy az egyén képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást. Ez egyrészt új ismeretek megszerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti. A hatékony és önálló tanulás arra készíti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását és képességeit helyzetek sokaságában használja, otthon, a munkában, a tanulási és képzési folyamataiban egyaránt.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelv):

Anyanyelvi kommunikáció:

Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a gondolatok, érzések és érzelmek kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt, valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot az élet minden területén: családon belül, iskolában, társadalmi érintkezések, szabadidős tevékenységek stb. során.

Idegen nyelvi kommunikáció:

Az idegen nyelvi kommunikáció az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), a társadalmi és kulturális tevékenységek megfelelő keretein belül - oktatás és képzés, munka, családi élet és szabadidős tevékenységek -, az egyén szükségleteinek megfelelően.

Digitális kompetencia:

Ez a kulcskompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatát, az információ megkeresését, összegyűjtését és feldolgozását, a valós és a virtuális kapcsolatok megkülönböztetését.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák:

A kompetencia a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége, felkészítve ezzel az egyént a mindennapok problémáinak megoldására is. E kompetenciában és annak alakulásában a folyamatok és a tevékenységek éppúgy fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, grafikonok/táblázatok), valamint a törekvést az alkalmazásra.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:

A kompetenciák a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételei, a közjó iránti elkötelezettség és tevékenység felöleli a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá, ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani. Az állampolgári kompetencia képessé teszi az egyént arra, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva aktívan vegyen részt a közügyekben.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság:

Ez magában foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését, amely minden műveltségterületen jelentkezik. Olyan képességek tartoznak ide, mint művészi önkifejezés, műalkotások és előadások elemzése, saját nézőpont összevetése mások véleményével, a kulturális tevékenységben rejlő gazdasági lehetőségek felismerése és kiaknázása.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:

A kompetencia segíti az egyént a mindennapi életben – így a munkahelyén is – abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újításra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség.

További releváns kompetenciaterületek:

A fent felsorolt kulcskompetenciákon felül a következő nevelési területek fejlesztése áll pedagógiai munkánk középpontjában.

- Egészséges életmódra nevelés, testi, lelki egészség, mely a tanórai és az egyéb foglalkozások, tanításon kívüli programok (például egészségnap) során koherensen jelenik meg, a gyakorlatban a fizikailag aktív, egészségtudatos életvezetést, továbbá az egészségmegőrzést is szervesen magában foglalja.
- Környezettudatos magatartás, mely a fenntarthatóság szempontjaira koncentrálnak.
- Társkapcsolatokra vonatkozó ismeretek elsajátíttatása (szociális kompetencia).
- Tanulásirányítás – önálló tanulás képessége.
- Aktív állampolgárságra nevelés (konfliktuskezelés, együttműködés képessége), amelynek szerves része az egészséges nemzeti öntudatra szocializálás.
- Értékkorientáció kialakítása (felelősség, autonóm cselekvés, megbízhatóság, tolerancia, társadalmilag elfogadott viselkedésformák), elsősorban az etikai alapú megközelítésmód.
- Nemzeti összetartozás ápolására irányuló hazafias elköteleződésre nevelés, mely nem irányulhat a szegregáció, a kirekesztés, a nemzetiségek és más nyelvi-vallási etnikumok diszkriminációjára.
- Természettudományos és technikai (műszaki) kompetencia: A kompetencia készséget és képességet jelent, hogy ismeretek és módszerek sokaságának felhasználásával magyarázatokat és előrejelzéseket tegyünk a természetben, valamint az ember és a rajta kívüli természeti világ közt lezajló kölcsönhatásban lejátszódó folyamatokkal kapcsolatban magyarázatokat adjunk, előrejelzéseket tegyünk, s irányítsuk cselekvéseinket. Ennek a tudásnak az emberi vágyak és szükségletek kielégítése érdekében való alkalmazását tekintjük műszaki kompetenciának. E kompetencia magában foglalja az emberi tevékenység okozta változások megértését és az ezzel kapcsolatos, a fenntartható fejlődés formálásaért viselt egyéni és közösségi felelősséget.
- Érzelmi kompetencia fejlesztése:
 - affektív készségek (érzelmek felismerése, képesség az érzelmekre pl. öröm, bánat)
 - konatív készségek (felszólító és mozgósító készségek pl. érdeklődés, munkakedv)
 - szociális készségek (társas és személyközi készségek pl. egymásra figyelés, empátia, elfogadás, együttműködés)
 - az érzelmi nevelés lehetséges módszerei:
 - Közvetlen módszerek: követelés, gyakoroltatás, segítségadás, ellenőrzés, ösztönzés (elismerés, elmarasztalás; jutalmazás-büntetés)
 - Közvetett módszerek: magatartási tevékenységi modellek közvetítése (elbeszélés, modellértékű személy bemutatása, műalkotás bemutatása, személyes példaadás).

1.9 A tanulói személyiség fejlesztésének legfontosabb színtere a tanítási óra

A tanítási-tanulási folyamat megszervezése során kiemelten fontos a tanulók motiválása és a differenciálás.

A motiválás gyakorlata: – a gyermeket érdekeltté kell tennünk

a.) A motiválás célja:

- önállóság, öntevékenység, alkotó részvétel a tanulásban
- nyitottság az újra
- helyes önértékelés, kiegyensúlyozottság
- a problémamegoldás előtérbe állítása
- a megbízható erkölcsi ítéletalkotás
- meleg emberi érzések kialakítása

A motiválás eszközei:

- motiváló környezet: az iskola épülete, a tantermek elhelyezése a gyermek számára biztató, esztétikus legyen
- a nevelő segítő, partneri kapcsolatot alakítson ki. Az ilyen együttműködés a konfliktusok eredményes megoldását is motiválja.
- oktatás tartalma: gyakorlatias, életközeli ismeretek tanítása
- motiválás a szervezeti formák és módszerek segítségével (játékos munka, a gyermekek alkotó és teremtő képességének kihangsúlyozása)

b.) A differenciált tanulásszervezés terén különösen a következő a szempontokra kell figyelemmel lenni.

- a tanulásszervezés meghatározó szempontja a tanulók aktivitásának kibontakoztatása
- az együttműködő (kooperatív) tanulás technikájának, formáinak alkalmazása
- a tanulókhoz alkalmazkodó differenciálás a feladatok kijelölésében, a szükséges tanári segítségben az ellenőrzésben és az értékelésben
- egyéni képességek figyelembevétele, fejlesztése

1.10 A teljes egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok, egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

Egészségnevelési és környezeti alapelvek:

- a teremtetett világnak, mint létező értéknek a tisztelete és megőrzése.
- az élet tisztelete, védelme.
- az ember testi és lelki egészsége

Célok:

Az egészségnevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók egészségfejlesztési attitűdjének, magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék minden tagja képes legyen arra, hogy folyamatosan nyomon kövesse saját egészségi állapotát.

Képessé váljon az egészség megőrzésére, illetve a veszélyeztető hatások csökkentésére.

Az egészséget alapvetően, mint a mindennapi élet erőforrását, nem pedig mint életcélként kell értelmezni. Az egészség pozitív fogalom, mely társadalmi és egyéni erőforrásokat, valamint a testi képességeket hangsúlyozza.

Tudatosítani kell a tanulóknál, hogy minden ember Isten teremtménye. Szándékosan testünk egészségét rombolni bűn, ez Isten terveivel ellentétes.

Az egészségnevelés feladatai:

Az iskolákra nagy feladat és felelősség hárul a felnövekvő nemzedékek egészséges életmódra nevelésében. Intézményünk minden tevékenységével szolgálnunk kell a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését. Személyi és tárgyi környezetével segítünk azoknak a pozitív magatartásoknak és szokásoknak a kialakulásában, melyek a gyerekek, fiatalok egészségi állapotát javítják.

Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegség megelőzésének módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értékévé váló tiszteletére is nevel. A pedagógusok készítsék fel a gyerekeket, fiatalokat arra, hogy önálló felnőtt életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani, konfliktusokat megoldani.

Az iskolánkban folyó egészségnevelés kiterjed a testi (szomatikus) egészség védelmére, a lelki (pszichés) egészség védelmére, a szociális egészség védelmére, a társas társadalmi kapcsolatokat harmóniájának alakítására.

1.11 Egészségnevelés

Kiemelt felelősséggel tartozik az iskola, mint olyan intézmény, amely a tanulók ismereteinek, képességeinek és viselkedéseinek fejlesztésére hivatott. Az egészséges életmódra nevelést már kisgyermekkorban el kell kezdeni, és az életfordulókon – például serdülőkorban - fokozottabban megerősíteni. A nevelési folyamatban nélkülözhetetlen - az alapvető értékek mellett – a testi-lelki-szociális egészség közvetítése, az élet egészségvédelme.

Jelentős szerepet kap benne a szülő, a család, az ifjúságvédelem, a civil közösségek, sport- és egyéb egyesületek, média stb.

Az egészségkultúráltság maga az életmód. Az egészségvédelem szoros kapcsolatban áll az erkölcsi értékekkel, magatartással.

Már korai gyermekkortól kezdve számos befolyás éri a gyermeknek az egészségről alkotott fogalmát, de számos hatás érinti viselkedésüket, magatartásukat is. Sokszor nincsenek tisztában a befolyásokkal, amelyek érik őket. Ezért fontos része az egészségnevelési programnak az is, hogy segítsen a tanulóknak kialakítani olyan készségeket, amelyek lehetővé teszik saját magatartásuk kedvező irányú befolyásolását.

Az egészségfejlesztési program hozzásegíti a tanulókat:

- az egészséges életvitel kialakításához,
- a helyes értékrend felépítéséhez,
- az egészségvédelem kérdéseinek megismeréséhez,
- az életmóddal kapcsolatos - biológiai-pszichés - tennivalók elsajátításához
- a képességek erősítéséhez, fejlesztéséhez,
- az egészségre káros szokások megismeréséhez, kiküszöböléséhez.

Mindennek legyen figyelemfelkeltő, tájékoztató, motiváló szerepe az egészség-érték tudatosításában. Ezek birtokában képesek lesznek egészségük megőrzésére, a betegségek megelőzésére, az egészséges személyiség kimunkálására, a helyes egészségmagatartás kialakítására.

1.11.1 Az egészségnevelés alapelve:

Kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek, a tanuló egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

- az egészséges táplálkozás,
- a mindennapos testnevelés, testmozgás,
- a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a

szenvedélybetegségekhezvezető szerek fogyasztásának megelőzése,

- a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- a személyi higiéné területére terjednek ki.

Az egészségvédő életvitelhez szükséges képességek kialakítása hosszú folyamat, ezért elválaszthatatlan a nevelési folyamat egészétől.

1.11.2 Az egészségnevelés célja:

- segítse a gyermekeket a testi és lelki egészség harmóniájának megteremtésében, az egészséges életmód kialakításában és megtartásában.
- fejlessze az életvezetési képességeket.
- fejlessze a gyerekek, tanulók felelősségérzetét egészségük megőrzésében.
- készítse fel a tanulókat a stressz-hatások feldolgozására.
- segítse elő a környezeti- és egészségtudatosság erősödését.
- valósítsa meg a mindennapi testedzést.
- terjedjen ki a mentálhigiénés nevelésre is.

Területei:

Egészségmegőrzés a helyes életmód kialakításával:

- mozgás, rendszeres testedzés, játéklehetőség,
- táplálkozási szokások kialakítása egészségünk érdekében,
- öltözködés,
- higiénia, tisztálkodás,
- ésszerű napirend kialakítása,
- egészségkárosító szenvedélyek (drog, alkohol, cigaretta, mobiltelefon, internet helytelen használata) megelőzése a nevelésben,

Szűrővizsgálatok: pl.: gerincvizsgálat, szemészet, fogászat stb. Egészségnevelési nap (egészségnap), verseny szervezése.

1.11.3 Az egészségnevelés szinterei:

A. Minden tanulót egyformán érintő elemek

Példamutató iskolai hatás

- termék, folyosók, udvar, orvosi rendelő, élő sarok kialakítása
- a pedagógusok a dolgozók példamutatása

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- ösztönzés az egészséges életmód napi gyakorlattá tételében: pl. reggelielfogyasztása, az évszaknak megfelelő öltözködés stb.
- az iskola által biztosított étkeztetés étrendjére való odafigyelés. pl. az étrend összeállításában való részvétel
- iskolai médiumok „egészség” rovatai

Kötelező tanórai keretben végzett egészségnevelés:

- tantárgyakba beépített egészségnevelés: osztályfőnöki óra, testnevelés óra, biológia óra, egészségtan modul stb.
 - erdei iskola
 - egészségnapok
- A tanulókat különböző mértékben érintő, tanórán kívüli elemek
- szakkörök
 - nyári táborok
 - előadások, kiállítások
 - rendszeres, egészséges környezetben végzett túrák, kirándulások

A mindennapi testedzés megvalósítása

- testnevelés órákon
- napközis foglalkozásba beillesztve
- szabadidőben rendszeres sportfoglalkozások keretében
- diáksport szervezett működésével
- egy - egy sportágnak az iskolában helyet adva (pl. kosárlabda, vívás, labdarúgás) biztosítva a tanulók szervezett sportolási részvételét
- sportversenyek lebonyolítása

A diáksport révén diákjaink bekapcsolódnak a különféle versenyekbe: a Diák Sportszövetség által kiírt városi, megyei, országos versenyekbe, a diákolimpiába. A tanítványaink városi, megyei és országos versenyeken érhetnek el sikereket.

Az egészségnevelést segítő módszerek:

- játékok
- riport
- közösségépítés
- programok
- projektek

Az egészségnevelés megvalósításában résztvevők:

- Belső résztvevők: szaktanárok, hitoktatók, osztályfőnökök, iskolaorvos, védőnő.
- Külső partnerek: gyermekjóléti szolgálat, családsegítő szervezetek, Szakszolgálat és Nevelési Tanácsadó, Miskolc város sportegyesületei, szakrendelők.

1.12 Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

1.12.1 Az elsősegélynyújtási elsajátításának célja, hogy a tanulók:

- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat;
- ismerjék fel a vészhelyzeteket;
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
- sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

1.12.2 Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
- a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az elsősegélynyújtás alapismereteit;

1.12.3 Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében

- pályaaorientációs napok keretében az iskola együttműködést alakít ki egészségügyi intézményekkel.
- támogatjuk a pedagógusok részvételét elsősegélynyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésen.

1.12.4 Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátítását szolgáló tevékenységformák:

A helyi tantervben szereplő alábbi tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó ismeretek:

Tantárgy:	Elsősegély-nyújtási alapismeretek
Biológia	- rovarcsípések - légúti akadály - artériás és ütőeres vérzés - komplex újraélesztés
Kémia	- mérgezések - vegyszer okozta sérülések - savmarás - égési sérülések - forrázás - szénmonoxid- mérgezés
Fizika	- égési sérülések - forrázás
Testnevelés	- magasból esés

Az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:

- évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegélynyújtással foglalkozó projektnap szervezése az alsó és felső tagozatos tanuló számára

1.12.5 Az iskolaorvos és a védőnő

A gyermekek gondozója az iskolaorvosi ellátás keretében Dr. Molnár Zita.

Az iskola védőnője Kacsó Nikolett, a MEBESZ (Miskolci Egyesített Bölcsőde és Egészségügyi Szolgálat) alkalmazottja, aki feladatait éves munkaterv alapján végzi.

Kiemelt feladatai:

1. évfolyamon:

- gerinc és látás élesség vizsgálat
- testi fejlődés (súly, magasság, mellkőrfogat)
- pszichomotoros (fizikai mozgások és a mentális tevékenység kapcsolata), mentális, szociális fejlődés
- érzékszervek működése (látásélesség, színlátás, hallás)
- mozgásszervek szűrése (lúdtalp, gerincelváltozások)

- golyvaszűrés
- vérnyomásmérés

Kötelező védőoltásokkal kapcsolatos szervezési, előkészítési feladatok:

- 6. évfolyamon: rózsahimlő, kanyaró, mumpsz, DI-PER-TE,
- 7. évfolyamon Hepatitisz B elleni védőoltások

Egyéb feladatok:

- a tanulók személyi higiéniájának vizsgálata
- elsősegélynyújtás
- pályaválasztás segítése
- egészségügyi törzslapok, ambuláns napló vezetése
- szenvedélybetegségek megelőzése, egyéni és csoportos beszélgetés a tanulókkal, különös tekintettel a serdülőkori változásokra.
- az aktuális tanévi feladatokat az egészségügyi munkatervben rögzíti, mely az iskola éves munkatervének része.
- az elvégzett feladatokról tanév végén beszámolót készít.
- eleget tesz az egészségügyi szakhatóságok felé tájékoztatási kötelezettségének.
- tanulóink évente egy alkalommal vesznek részt fogászati szűrésen.

1.13 Környezeti nevelés

A környezeti nevelésünk alapelve a teremtett világnak, mint létező értéknek a tisztelete és megőrzése.

Célja: környezettudatos magatartás, és a környezetért felelős életvitel formálása. Tanítványaink környezeti erkölcsének, társadalmi-természeti felelősségének megalapozása. Alakuló értéktudatának, együttműködési képességének, életviteli szokásainak, a személyes és a közös felelősségtudat alapjainak formálása.

A tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében - a környezet megóvásának szempontjából legfontosabb ismeretekkel:

- a környezet fogalmával,
- a földi rendszer egységével,
- a környezetszennyezés formáival és hatásaival,
- a környezetvédelem lehetőségeivel,
- lakóhelyünk természeti értékeivel,
- lakóhelyünk környezetvédelmi feladataival kapcsolatosan.

1.13.1 Az iskola környezeti nevelési tevékenységének kiemelt feladatai:

- a tanulóknak a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése; a természetet, az embert, az épített és a társadalmi környezetet tisztelő szokásrendszer megalapozása;
- tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük azokat a környezet megóvásához szükséges képességeket és készségeket, amelyek a természeti és a társadalmi környezet zavartalan működését elősegíthetik;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak a környezet megóvásának szempontjából legfontosabb ismeretekkel:
 - a környezet fogalmával,
 - a földi rendszer egységével,
 - a környezetszennyezés formáival és hatásaival,
 - a környezetvédelem lehetőségeivel,
 - lakóhelyünk természeti értékeivel,
 - lakóhelyünk környezetvédelmi feladataival kapcsolatosan.

A környezeti nevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás feladata.

1.13.2 A környezeti nevelésünk gyakorlati megvalósítását szolgálja:

1. Területei:
 - Környezetkultúra:
művészetek, mikrokörnyezet (iskola, tanterem, iskolaudvar) kialakítása
 - Környezetvédelem:
hulladékgyűjtés, növények-állatok védelme, energiatakarékosság az épületben, otthonokban,
2. A környezeti nevelés színterei:

Minden tanulót egyformán érintő elemek

Példamutató iskolai környezet:

- tantermek, folyosók, udvar, élő sarok kialakítása,
- energiatakarékos, környezetbarát iskolaműködtetés,
- a pedagógusok, dolgozók példamutatása,

- kerékpáros és gyalogos közlekedés ösztönzése,
- szelektív hulladékgyűjtés (elem, műanyag flakonok stb.)
- iskolai médiumok, faliújság „zöld” rovatai,
- kötelező tanórai keretben végzett környezeti nevelés: Tantárgyakban, osztályfőnöki órákba beépítve, valamint egyéb iskolai foglalkozásokon megvalósított környezeti nevelés

A tanulókat különböző mértékben érintő, tanórán kívüli elemek

- szakkörök, táborok
- környezetvédelmi akciók
- előadások, kiállítások
- természetjáró túrák
- madarak és fák napjának megtartása
- a környezetvédelem jeles napjainak megünneplése.
- fenntarthatósági témahét
- látogatások múzeumba, vadasparkba, nemzeti parkba, szennyvíztisztítóba stb.
- DÖK

1.14 A közösségfejlesztés, az iskolai élet szereplőinek együttműködése

1.14.1 A közösségfejlesztés

„... Az iskola épp azzal válik katolikussá, hogy – bár más fokon – az iskolai közösség minden tagja osztozik a keresztény világlátásban, s ezt ki is jelentik. Így ebben az iskolában az evangéliumi elvekválnak nevelési eszménnyé, belső ösztönzővé és egyúttal végső céllá.”²

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka iskolánkban egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül.

A közösségfejlesztés iskolánkban közös feladat, hiszen az intézmény valamennyi dolgozójának figyelembe kell vennie mindennapi munkája során, hogy példaként áll a diákok előtt

² Katolikus Nevelés Kongregációja: Katolikus Iskola 34 pontja

megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával.

A tanulói közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata.

Az iskola keretén belül működő közösségi nevelés területei:

- Tanórak: hittanórak, szaktárgyi órák, osztályfőnöki órák
- Tanórán kívüli szabadidős foglalkozások: napközi, szakkörök, lelkinapok, versenyek, táborok, kirándulások
- Diákönkormányzati munka.

A tanórán megvalósítható közösségfejlesztési feladatok:

- A tanulás támogatása kölcsönös segítségnyújtással, ellenőrzéssel, a tanulmányi és munkaerőköls erősítésével.
- A tanulók kezdeményezéseinek, a közvetlen tapasztalatszerzésnek támogatása.
- A közösségi cselekvések kialakítása, fejlesztése / példamutatással, helyes cselekvések bemutatásával, bírálat, önbírálat segítségével /.
- A tanulók önállóságának, öntevékenységének fejlesztése.
- Különböző változatos munkaformákkal / csoportmunka, egyéni, differenciált, kísérlet, verseny / az együvé tartozás, az egymásért való felelősség érzésének erősítése.
- A tanulók, a közösség felkészítése az SNI-s tanulók integrált nevelésére. Az SNI-s tanulók beilleszkedésének segítése és elfogadtatása a tanulói közösségben.
- Olyan pedagógus közösség kialakítása, amely összehangolt követeléseivel és nevelési eljárásaival az egyes osztályokat vezetni, és tevékenységüket koordinálni tudja.

A tanórán kívüli foglalkozások közösségfejlesztő feladatai:

- A lelkinapok, zárandoklatok, mélyítsék el a katolikus vallás és hit megélését.
- Nevelje a tanulókat az önellenőrzésre, egymás segítésére és ellenőrzésére.
- Átgondolt játéktervvel és a tevékenység pedagógiai irányításával biztosítsák, hogy a különböző játékok, tevékenységek megfelelően fejlesszék a közösséget, erősítsék a közösséghez való tartozás érzését.
- A sokoldalú és változatos foglalkozások /sport-, kézműves, tánc- / járuljanak hozzá a közösségi magatartás erősítéséhez.
- A túrák, kirándulások mélyítsék el a természetszeretet, a környezet iránti felelősséget.
- A közösségben végzett munka, a közösség szabályainak megismerésével a tanulók értékek iránti fogékonyságának erősítése.

A pedagógus közösségfejlesztő feladatai a szabadidős tevékenység során:

- Építsen ki jó kapcsolatot az adott korosztállyal, szüleikkel, plébániával, egyházi személyiségekkel, külső szakemberekkel.
- Fejlessze a csoportokban végzett közös munka során az önismeretet, önfegyelmet, az együttműködést.
- Segítse olyan csoportok kialakítását, amelyek az emberi kapcsolatok hitbéli, pozitív irányú elmélyítésével hatnak az egész személyiség fejlesztésére.
- A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata.

A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladataink:

1. A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása.

Feladata: Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.

2. A tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében.

Feladata: A tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a kisgyermek *heteronóm* – a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró – személyiségének lassú átalakulásától az *autonóm* – önmagát értékelni és irányítani képes – személyiséggé válásig.

3. Az önkormányzás képességének kialakítása.

Feladata: A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.

4. A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése.

Feladata: A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek.

5. A közösség egyéni hagyományainak kialakítása.

Feladata: A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő keresztény, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

A diákönkormányzat közösségfejlesztő feladatai:

- jelöljön ki olyan közös értékeken és érdekeken alapuló közös és konkrét célokat, amellyel nem sérti az egyéni érdekeket
- fejlessze a meglévő közösségi munkákat, közösségépítő tevékenységeket
- törekedjen a közösség iránti felelősségtudat kialakítására, fejlesztésére
- alakítsa ki a tanulóban a felelősségteljes közszereplés igényét, a demokratikus kommunikáció rutinját

A tanulói közösségek fejlesztéssel kapcsolatos feladataink:

- Az iskola pedagógiai programjához kapcsolódó tanórán kívüli foglalkozások, programok előkészítése, szervezése, a környezeti neveléssel összefüggő tevékenység segítése (különböző táborok, kirándulások stb.).
- A pedagógiai programhoz nem kötődő szabadidős tevékenység előkészítése, szervezése, tájékoztatás nyújtása a szabadidős programokhoz (például színházlátogatás).
- A tanulóközösség, diákönkormányzat programjainak segítése.
- Az iskolai hagyományok keretében történő foglalkozások előkészítése, szervezése.
- A közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a tanulóknak, hogy közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréseért összehangolt módon tevékenykedjenek.
- A tevékenységekbe bekapcsolódva aktívan vegyenek részt, a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatot gyűjtsenek és azokat alkalmazzák.

1.14.2 Az iskolai élet szereplőinek együttműködése

A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái:

Az iskolai nevelés, a gyermeki személyiség harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülői ház és a pedagógus közösség együttműködése, hiszen szem előtt kell tartani, hogy az elsődleges nevelő a szülő.

Ennek alapja a gyermek iránt érzett közös felelősség, amelynek feltétele a kölcsönös bizalom és tájékoztatás, az őszinteség. Megvalósulása a kölcsönös támogatáson és a koordinált pedagógiai tevékenységen múlik. Eredménye pedig a családi és az iskolai nevelés egysége, és ennek nyomán a gyermeki személyiség kedvező fejlődése.

Iskolánk együttműködési formái:

- A tanulókat az iskola életéről, az iskola munkatervéről, illetve aktuális feladatokról az iskola főigazgatója, az osztályfőnökök tájékoztatják:
 - Főigazgató: tanévnyitó ünnepélyen, tanévzáró ünnepélyen diákönkormányzati megbeszélés

- Osztályfőnökök: folyamatosan osztályfőnöki órákon,
- A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan /szóban, illetve a tájékoztató füzetben keresztül írásban, e-napló/ tájékoztatják.
- A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik útján közölhetik az iskola főigazgatójával, a nevelőkkel.
- A tanulók és szülők az iskola honlapján keresztül tájékozódhatnak az iskola életével kapcsolatban.
- A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról az iskola főigazgatója és az osztályfőnökök tájékoztatják:
 - Főigazgató: tanévnyitó ünnepélyen, tanévzáró ünnepélyen, szülői szervezet megbeszélésein
 - Osztályfőnökök: szülői értekezleteken

A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról az iskola főigazgatója és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola főigazgatója legalább félévente egyszer a szülői szervezet iskolai vezetőségének ülésén vagy az iskolai szintű szülői értekezleten
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein

A szülők és pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

- szülői értekezlet; fogadóóra; írásbeli tájékoztató / e-napló
- közös programok; lelkigyakorlat; plébániával közös programok; pályaválasztási tanácsadás.

➤ *Szülői értekezlet.*

Feladata:

- a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása,
- a szülők tájékoztatása
 - az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről,
 - a helyi tanterv követelményeiről,
 - az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról,
 - saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról,
 - a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről,
 - az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról,
 - a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola igazgatósága felé.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Fogadóóra.

Feladata:

A szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás stb.)

➤ *Nyílt tanítási nap.*

Feladata:

A leendő első osztályos gyermekek szülei számára szervezünk, azzal a céllal, hogy betekintést nyerhessenek az iskola nevelő és oktató munkába.

➤ *Írásbeli tájékoztató – e-napló.*

Feladata:

A szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztályszintű programokról.

Az iskola tájékoztatási kötelezettségének e- naplón keresztül is eleget tesz.

1. A szülői értekezletek, a fogadóórák és a nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg. A szülői értekezletek időpontját az iskola vezetősége határozza meg. Évente három szülői értekezlet megtartása kötelező: szeptember, január, május hónapokban. November hónapban minden pedagógus a vezetőség által kijelölt napon fogadóórát tart. Előre egyeztetett időpontban a szülők felkereshetik az iskolában a pedagógusokat
2. A szülők a tanulók és a saját – a jogszabályokban, valamint az iskola belső szabályzataiban biztosított – jogaiknak az érvényesítése érdekében szóban vagy írásban, közvetlenül vagy választott képviselőik, tisztségviselőik útján az iskola igazgatóságához, az adott ügyben érintett gyermek osztályfőnökéhez, az iskola nevelőihez, a diákönkormányzathoz fordulhatnak.
3. A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével.
4. A szülők és más érdeklődők az iskola pedagógiai programjáról, szervezeti és működési szabályzatáról, illetve házirendjéről az iskola főigazgatójától, valamint nevelőitől az iskolai munkatervben évenként meghatározott főigazgatói, igazgatóhelyettesi fogadóórákon kérhetnek tájékoztatást.
5. Az iskola pedagógiai programjának, szervezeti és működési szabályzatának és házirendjének előírásai nyilvánosak, azt minden érintettnek (tanulónak, szülőnek, valamint az iskola alkalmazottainak) joga van megismernie.

6. A pedagógiai program, a szervezeti és működési szabályzat, illetve a házirend egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- az iskola honlapján
- az iskola fenntartójánál
- az iskola titkárságán
- az iskolai könyvtárban
- az iskola nevelői szobájában
- az iskola főigazgatójánál

A szülők részéről elvárjuk:

- az iskola rendjének, szellemiségének elfogadását
- aktív részvételt az iskolai rendezvényeken
- őszinte véleménynyilvánítást
- együttműködő magatartást
- nevelési problémák őszinte megbeszélését, a közös megoldásra való törekvést
- érdeklődő, segítő hozzáállást

A szülők kérdéseiket, javaslataikat, véleményüket szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik útján közölhetik az iskola főigazgatójával, a nevelőtestülettel.

Az iskola kapcsolatrendszerében sajátos helyet foglalnak el a szülők. Az iskola segítséget nyújt a szülőknek a nevelési, lelki problémák keresztény elvek alapján történő megoldásában, keresi azokat a formákat, amelyekben ez a segítségnyújtás megvalósulhat. Kéri és elfogadja a szülők segítségét nevelési szempontból fontos programjainak megvalósításában.

A nevelők és a tanulók kapcsolattartása és együttműködése:

- A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkatervről, illetve az aktuális feladatokról az iskola főigazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:
 - az iskola főigazgatója legalább évente kétszer a diákparlament ülésén
 - a diákönkormányzat vezetője a diákönkormányzat vezetőségének ülésén
 - az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon
- A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve e-naplón keresztül) tájékoztatják.
- A tanulók a jogszabályokban, valamint az iskola belső szabályzataiban (Házirend) biztosított jogaiknak az érvényesítése érdekében – szóban vagy írásban, közvetlenül vagy

választott képviselőik, tisztségviselők útján – az iskola igazgatóságához, az osztályfőnökhöz, az iskola nevelőihez, a diákönkormányzathoz fordulhatnak.

- A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel.

A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje:

A tanulót megilleti az a jog, hogy életkorának megfelelő mértékben részese legyen az őt érintő döntések meghozatalának. Ezt a jogát személyesen, illetve választott képviselőin, valamint szülőjén/gondviselőjén keresztül gyakorolhatja. Joga van megismerni az őt érintő döntés tartalmát, okát, következményeit. A döntési folyamat során joga van véleményét elmondani.

A nevelési-oktatási intézmény a tanulóval kapcsolatos döntéseit – jogszabályban meghatározott esetben és formában – írásban közli a tanulóval, a szülővel. A tanuló ezen jogai gyakorlásának módját a házirend tartalmazza.

A tanulók érdekeinek képviseletére az iskolában diákönkormányzat működik.

1.14.3 Diákönkormányzat feladata:

- tagjainak érdekeit képviselje, az érintett tanulók érdekében eljárjon.
- A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed.
- A diákönkormányzat a tanulói érdekképviseleten túl részt vesz az iskolai élet – tanórán kívüli – alábbi területeinek tervezésében, szervezésében és lebonyolításában:
 - a tanulmányi munka (versenyek, vetélkedők, pályázatok stb.);
 - túrák, kirándulások szervezése;
 - kulturális, szabadidős programok szervezése;
 - a tanulók tájékoztatása.

Ezekben a kérdésekben:

- az osztályközösség véleményét az az osztályfőnököknek ki kell kérniük;
- a diákönkormányzat iskolai vezetőségének véleményét az iskola éves munkatervének összeállítása előtt a főigazgatónak ki kell kérnie.

Ezekben a kérdésekben a tanév folyamán az osztályközösségek, illetve a diákönkormányzat iskolai vezetősége javaslatokkal élhet az osztályfőnökök, a nevelőtestület és a főigazgató felé.

- A magasabb jogszabályok alapján a diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:
 - az iskola szervezeti és működési szabályzatának jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
 - a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,

- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- a házirend elfogadása előtt.
- A diákönkormányzatot az iskola igazgatóságával, a nevelőtestülettel, illetve más külső szervezetekkel való kapcsolattartásban (a tanulók véleményének továbbításában) a diákönkormányzat iskolai vezetőségének diákvezetője (elnöke) vagy a diákönkormányzatot segítő nagykorú személy képviseli.

1.15 Az iskolában a nevelési és oktatási célok megvalósítását az alábbi egyéb (tanítási órán kívüli) tevékenységek segítik

1.15.1 Hagyományőrző tevékenységek:

A népszokásokkal való ismerkedés bővíti a tanulók kultúrtörténeti ismereteit, elősegíti olyan szemlélet kialakítását, amelynek lényeges eleme lesz a későbbiekben is hagyományőrzés, a népi kultúra megbecsülése. A népi kultúra szellemi, tárgyi alkotásai közül megismertetjük az esztétikai élményt nyújtó alkotásokat. A naptári ünnepekhez, munkákhoz kapcsolódóan felelevenítjük a régi mesterségeket, eszközöket, az anyagok megmunkálását. A tanulók megismerik a sok szép dalt, mondákat, népi játékot, táncot, amelyek behálózták elődjeink mindennapjait.

Hagyományőrző elemek:

A jeles napi készülődések során a gyerekek részt vesznek az ünnephez kapcsolódó tárgyak, pl.: adventi koszorú készítésében, farsangi maszk készítésében stb.

Hagyományrendszerünk sarkalatos eleme maga a név, amit viselünk: Vörösmarty Mihály neve. Vörösmarty élete, munkássága örök érvényű erkölcsi üzenetet hordoz: a helytállás, a tenni akarás, a hazaszeretet üzenetét. A hagyományápolás külső megjelenése az aulát díszítő, Varga Éva szobrászművész alkotta Vörösmarty- dombormű, amelyet minden év december 1-jén, a költő születésnapján ünnepélyes keretek között megkoszorúzunk.

Az intézmény szellemiségéhez természetesen hozzá tartozik a „szeretetszolgálat”. Egyházi fenntartásunk óta működik a Vörösmarty Karitás, mely iskolánk jóléti szervezete. Az evangélium szellemében igyekszik jót tenni, segíteni a rászorulókon.

Az adományozottak körébe iskolánk rászoruló tanulói, dolgozói, nehéz helyzetben lévő családok, gyermekek és idősotthonok lakói tartoznak elsősorban.

A tanév során, főként az egyházi ünnepekhez kötődve szervezünk gyűjtéseket az iskola tanulóinak és dolgozóinak jó szándékában bízva, segítségüket és együttműködésüket kérve.

A gyűjtés szervezése, lebonyolítása az iskolában történik, ám szoros kapcsolatban állunk egyházi

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

és világi jótékonyági szervezetekkel, melyek segítenek abban, hogy az adományok eljuthassanak a rászorulókhhoz.

Minden évben megrendezzük:

- Veni Sancte és Te Deum a Mindszenti templomban
- állatok világnapja rajzverseny és vetélkedő
- Vörösmarty hét: iskolai tanulmányi versenyek, vetélkedők, díszőrség a Vörösmarty domborműnél
- városi angol nyelvű versmondó verseny
- október 23-án nemzeti ünnepünk megünneplése
- március 15-én az 1848/49-es forradalomra emlékezés
- június 4.: A nemzeti összetartozás napja
- karácsonykor pásztorjátékot, a húsvét előtti időszakban passiót mutatnak be iskolánk tanulóinak előadásában
- Szent Erzsébet napjához kapcsolódó játékgyűjtési akció
- Szent Márton- napi lámpás felvonulás a lakótelepen
- Szent-Györgyi Albert természettudományos napok
- Almásy megyei földrajzverseny
- Szent Cecília énekverseny
- Kaszap István sportnapok
- Léted a tét! – Egészségnap
- gyermeknap rendezvények
- farsang
- tantárgyi versenyek, Assisi Szent Ferenc aszfalrajzverseny, Ki Mit Tud?
- Szent Tamás hittanverseny
- tanulmányi kirándulások
- Vörösmarty karitás - adománygyűjtések

Egyházi ünnepeink:

szeptember 8.	Szűz Mária születése
szeptember 24.	Szent Gellért ünnepe
szeptember 29.	Szent Főangyalok ünnepe
október 8.	Magyarok Nagyasszonya ünnepe
november 1.	Mindenszentek ünnepe

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

november 11.	Szent Márton ünnepe
november 19.	Árpád - házi Szent Erzsébet ünnepe
december 25.	Karácsony – Jézus Krisztus születése
január 6.	Vízkereszt – Jézus megkeresztelkedése
január 2.hetétől	Ökumenikus imahét
Hamvazószerda	Bűnbánati nap
Húsvét	Jézus Krisztus feltámadása
május 1.	Munkás Szent József ünnepe
Pünkösöd	Szentlélek eljövetele

Nevezetes napok:

október 1.	Zenei világnap
október 4.	Assisi Szent Ferenc ünnepe
október 6.	Aradi vértanúk emléknapja
december 1.	Vörösmarty születésének évfordulója
január 21.	A magyar kultúra napja
február 25.	A kommunizmus áldozatainak emléknapja
március 22.	A víz világnapja
április 11.	A költészet napja
április 22.	A Föld napja
május első vasárnapja	Anyák napja
május utolsó vasárnapja	Gyermeknap
május 22.	Madarak és fák napja
június	Pedagógusnap

1.16 A pedagógus helyi intézményi feladatai

A pedagógusok alapvető feladatai:

- A jogszabályokban, a pedagógiai programban, a szervezeti és működési szabályzatban, valamint az intézmény más belső szabályzatában és a vezetői utasításban előírt pedagógiai és adminisztratív feladatok ellátása.
- Heti teljes munkaidejének nyolcvan százalékát (kötött munkaidejét) az intézményvezető által meghatározott feladatok ellátásával töltse.
- Heti teljes munkaidejének ötvenöt – hatvanöt százalékában (neveléssel- oktatással elkötött munkaidejében) tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokat tartson.
- Kötött munkaidejének neveléssel és oktatással lekötött munkaidején felőli részében a

nevelést, oktatást előkészítő, a neveléssel-oktatással összefüggő egyéb feladatokat, tanulói felügyeletet, továbbá eseti helyettesítést lássa el.

- A tanítási órák és a tanórán kívüli foglalkozások pontos és eredményes megtartása.
- Aktív részvétel a nevelőtestületi értekezletein, valamint a szakmai munkaközösségek munkájában.
- Kötelező a részvétel az egyházmegyei és iskola lelki gyakorlatokon, valamint az intézményben szervezett, lelki fejlődést elősegítő vallási rendezvényeken.
- Aktív részvétel az éves munkaterv szerinti rendezvényeken.
- A tudomására jutott hivatali titok megőrzése.
- A jogszabályokban meghatározott határidőkre megszervezze az előírt minősítéseket.
- Az iskola céljainak képviselője a tanulók és a szülők előtt.
- A pedagógusra bízott osztályterem, szaktanterem gondozottságának és pedagógiai szakszerűségének figyelemmel kísérése.

A tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások megtartása:

- A tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások éves tervének elkészítése (tanmenetek, éves programok).
- Előzetes felkészülés a tanítási órákra és a tanórán kívüli foglalkozásokra.
- A motiválás, differenciálás, tanulói aktivitás változatos formáinak alkalmazása a tanítási órán.
- A tanulók életkorához és a didaktikai feladatokhoz megfelelően illeszkedő módszerek, szemléltetés, ellenőrzés és értékelés alkalmazása a tanítási órákon.
- Az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatása, gyakoroltatása a tanítási órákon.
- A helyi tanterv követelményeinek elsajátítása a nevelő által tanított tanulók körében.

A tehetséges tanulók gondozása:

- Tanórán kívüli fejlesztő foglalkozások szervezése a tehetséges tanulók részére.
- Iskolai tanulmányi, sport- és kulturális versenyek, vetélkedők szervezése, segítség a szervezésben.
- A tehetséges tanulók részvételének biztosítása és felkészítése a különféle iskolán belüli és iskolán kívüli versenyekre.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók gondozása, eredményes fejlesztése:

- Tanórán kívüli fejlesztő foglalkozások szervezése részükre.
- A gyermekvédelmi feladatok ellátása körükben.
- A felsorolt tanulói csoportok korrepetálása, segítése, mentorálása.
- Szükség esetén felkészítésük a javító -vagy osztályozóvizsgára.
- Az eredményes középiskolai felvétel elősegítése számukra.

A tanulók tanórán kívüli foglalkoztatása:

- Szabadidős programok szervezése iskolán kívül (színház, hangverseny, múzeumlátogatás, kirándulás) és iskolán belül (klubdélután, vetélkedő).
- Iskolai rendezvények, ünnepélyek, évfordulók megrendezése.
- A nevelők, a gyerekek és a szülők együttműködését, kapcsolatát erősítő (közös) programok.

Az iskolai diákönkormányzat működésében való aktív részvétel:

- Az iskolai diákönkormányzati munka egy-egy részterületének irányítása, segítése.
- Az iskolai diákönkormányzat programjainak önálló szervezése, segítség a programok szervezésében, részvétel a programokon.
- Iskolai szintű kirándulások, táborok önálló szervezése, segítség a szervezésben, részvétel a kirándulásokon, táborokon.

Munkafegyelem, munkához való viszony:

- A munkaköri köteleességek teljesítése.
- Az ügyeleti munka pontos, felelősségteljes ellátása az óráközi szünetekben.
- Pontos adminisztrációs munka. A formai követelmények, a határidők betartása.
- Az egyes tanév közben adódó feladatok, pontos határidőre történő megoldása.

Folyamatos, aktív részvétel a nevelőtestület és a szakmai munkaközösség tevékenységében:

- Feladatvállalás a munkaközösség, a nevelőtestület aktuális feladataiban.
- Részvétel a különféle feladatok megoldására alakul nevelői munkacsoportokban.
- Oktatási segédanyagok, szemléltető és mérőeszközök kidolgozása, közreadása.
- Belső továbbképzések, előadások, bemutató órák szervezése, megtartása.

Továbbtanulásban, továbbképzésben való részvétel, önképzés:

- a KaPI és városi továbbképzéseken való részvétel
- a továbbképzéseken tanultak átadása a nevelőtestület tagjainak
- publikációk, szakmai témákról, folyóiratokban, kiadványokban

Az iskolai munka feltételeinek javítása:

- pályázatok összeállítása, pályázatokon való részvétel
- bekapcsolódás az eredményes pályázatok megvalósításába
- az iskolai munka javítása új ötletekkel, az ötletek kivitelezése, megvalósítása
- az iskola épületének, helyiségeinek dekorálása

Részvétel a nevelőtestület szakmai életében, a döntések előkészítésében és a végrehajtásban:

- részvétel az adott tanév munkatervében meghatározott feladatok ellátásában
- részvétel a nevelőtestület szakmai döntéseinek előkészítésében
- önkéntes feladatok vállalása a nevelőtestületi feladatok megoldásában

Az iskola képviselői:

- a szülői szervezet által szervezett rendezvények segítése
- részvétel a szülői munkaközösség által szervezett rendezvényeken
- bekapcsolódás az iskolán kívüli szakmai-pedagógiai szervezetek tevékenységébe
- a Mindszenti plébánia rendezvényein, eseményein való részvétel

Megfelelő kapcsolat kialakítása a tanulókkal, a szülőkkel és a pedagógus kollégákkal:

- a tanulók, a szülők és a pedagógus kollégák személyiségének tiszteletben tartása
- elfogadást, figyelmet, megértést, jóindulatot sugárzó stílus, hangneme és viselkedés a tanulókkal, a szülőkkel és a pedagógus kollégákkal
- pedagógiai tanácsadás a tanulóknak és a szülőknek
- kellő figyelem érdeklődés, megbecsülés a nevelőtársak felé /pedagógus kollégák segítése – különösen tekintettel a pályakezdőkre – tapasztalatok átadása, észrevételek, bírálatok elfogadása
- a Katolikus Etikai Kódexben foglaltak ismerete, elfogadása és annak szellemében végzett munka
- „A nevelő egyik legnagyobb magatartásbeli erénye a tanórai pontosság, a szakmai munka rendszeressége és egyéni megnyilvánulásában a kiszámíthatóság.”³

³ Etikai Kódex a Magyar Katolikus Egyház közoktatási intézményeiben dolgozó pedagógusok számára: 9. o.

1.16.1 Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

Az osztályfőnökök tevékenységével kapcsolatos elvárások és feladatok:

Az azonos évfolyamra járó, azon belül közös tanulócsoportot alkotó tanulók egy osztályközösséget alkotnak. Az osztályközösségek diákjai a tanórák - foglalkozások - túlnyomó többségét az órarend szerint közösen látogatják.

Az osztályközösség élén, mint pedagógusvezető, az osztályfőnök áll. Az osztályfőnök jogosult az egy osztályban tanító pedagógusok értekezletének összehívására.

Az osztályfőnöki munkával az iskola pedagógusát a főigazgató bízta meg. A leendő osztályfőnök megkapja az osztályfőnöki munkával járó munkaköri leírását. Az osztályfőnök segítője a pótosztályfőnök, akit szintén a főigazgató bíz meg.

Az osztályfőnök elsődleges feladatai közé tartozik az osztály közösségi életének irányítása, valamint a tanulók személyiségének fejlesztése. Az osztályfőnök személyes felelőssége egy olyan - az iskolai elvárásokhoz igazodó – katolikus értékrend kialakítása és elfogadtatása, amely szerint az osztályába járó tanulók egészséges lelki és testi fejlődése megvalósulhat.

Megkülönböztetetten figyelnek azokra, akik képességeik alatt teljesítenek, felderítik az okokat és segítenek kiküszöbölni őket. Keresik a hátrányos helyzetben lévő tanulókon való segítség módjait, gondoskodnak a hivatkozások elkerüléséről.

Igyekeznek folyamatos jelenlétükkel is kifejezni az osztályukkal való törődésüket /szünetekben, lelkigyakorlatokon, osztálymiséken való részvételükkel/.

A diákok évekre egy osztályfőnökhöz kötődnek, akitől nemcsak tudást, hanem életvitelt is elsajátítanak, ezért emberi magatartása, példaértékű kell, hogy legyen. Cselekedeteit a szeretetnek kell vezérelnie.

Megtervezi, és tudatosan alakítja a közösségfejlesztő programokat. Tanórákon kívüli együttléteket is szervezve, évek során fokozatosan egyre több lehetőséget teremt a diákok önállóságának, öntevékenységének, önkormányzó képességének kifejlődésére. Ezeken a programokon, valamint az iskolai rendezvényeken kíséri osztályát a pótosztályfőnök segítségével.

Megismerve a tanulók családi és szociális háttérét folyamatosan arra törekszik, hogy a szülőkkel együttműködve, az osztályban tanító tanárokkal összhangban végezze nevelő munkáját. A hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett tanulókat segítve együttműködik a gyermekvédelmi felelőssel, az iskolához rendelt szociális munkással.

Figyelemmel kíséri a diákok tanulmányi előmenetelét és rendkívüli teljesítményeit. Kiemelten

értékeli azokat a tanulókat, akik az iskolai kötelezettségek mellett az önkéntes munkákban is részt vállalnak ezzel is segítve az osztályközösség életét. Tájékozik a tanulók iskolán kívüli rendszeres tevékenységeiről, és azokban elért eredményeiről is.

A szaktanárokkal együttműködve orientálja a tehetséggondozást és a továbbtanulás irányait.

Az osztályfőnöki órákat az iskolában elfogadott tanterv szerint használja fel a pedagógiai és a nevelési kérdések megvitatására.

A közös imádság, a közös szentmisék, rekollekciók, lelkigyakorlatok által a vallás közösségformáló erejét tudatosítja.

A.) Az osztályfőnöki munka tartalma:

Fejlesztendő kulcskompetenciák:

- anyanyelvi kommunikáció
- szociális és állampolgári kompetencia
- kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia
- a hatékony, önálló tanulás

A kulcskompetenciák kiegészítése a keresztény nevelés figyelembevételével:

- tudatos, önálló keresztény életvitel
- közösségépítés

Kiemelt fejlesztési feladatok minden szinten:

- erkölcsi nevelés
- nemzeti öntudat, hazafias nevelés
- állampolgárságra, demokráciára nevelés
- az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
- a családi életre nevelés
- a testi és lelki egészségre nevelés
- felelősségvállalás másokért, önkéntesség
- fenntarthatóság, környezettudatosság
- pályaaorientáció
- gazdasági és pénzügyi nevelés
- médiatudatosságra nevelés
- a tanulás tanítása

A kiemelt fejlesztési feladatok kiegészítése minden szinten a keresztyén nevelés figyelembevétele szerint:

- kommunikáció – verbális és metakommunikáció
- konfliktuskezelés – társas kapcsolatok
- életvezetés – élet a családban és a társadalmi közösségben
- személyes világkép és világnézet
- tudatos jellemformálás – erények szokássá válása
- családi életre való képesség, a családi élet csapatomunka, összjátékra való képesség
- tudatosan vállalt keresztyén életvitel
- az önmagáért és a másokért vállalt felelősség
- a közösségépítés képessége
- értékorientált ízlés

Mindez természetesen az általános iskolás gyermekek életkorának megfelelő játékos feladatokkal, beszélgetésekkel és irodalmi illusztrációkkal, filmek megtekintésével és megbeszélésével, példaképek felkínálásával.

B.) Az osztályfőnök feladatai:

Neveléssel kapcsolatos feladatok:

A tanulók személyiségének alakítása

- a tolerancia fejlesztése
- a viselkedéskultúra fejlesztése
- a felelősségtudat kialakítása
- helyes értékrend kialakítása a tanulóknak
- értékközvetítés – emberi méltóság, hivatás, esztétika
- az egészségre káros szokások kialakulásának megbeszélése
- a szív nevelése
- az érzelmek elfogadása és helyes kezelése
- az akarat nevelése – felelősségtudat, helyesen használt szabadság

A közösségi élet kialakulásának elősegítése

- a társadalmi szabályok elsajátításának elősegítése
- a demokratikus készségek kialakítása
- az igazságosság problémáinak megbeszélése
- a szolidaritás fejlesztése

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- iskolai problémák és konfliktusok kezelése
- kirándulások és szabadidős programok szervezése
- internetes közösségi oldalak helyes használata

A tanulók otthoni körülményeinek megismerése

A tanulók egyéni problémáinak megismerése

Gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos problémák kezelése

Az osztály hitéletével kapcsolatos feladatok:

- lelkigyakorlatok, zárándoklatok szervezése
- felolvasás és előimádkozás megszervezése
- felkészítés az egyházi ünnepekre
- évfolyam misék, iskolamisék

A tanulást segítő feladatok:

- a tehetséges gyermekek differenciált fejlesztése
- a lemaradók felzárkóztatása
- a tanulók tanulmányi előmenetelének segítése
- kompetenciamérésekkel kapcsolatos felmérésvezetői feladatok ellátása

Az iskolai kapcsolatrendszerben betöltött feladatok:

- az osztály és a pedagógusok közötti kapcsolat koordinálása
- rendszeres konzultáció az osztályban tanító tanárokkal
- a tanulók érdekeinek képviselése az iskolavezetés előtt
- SNI-s és BTMN-es tanulók szakvéleményeiben foglaltak figyelemmel kísérése
- kapcsolattartás az iskolában rendszeresen működő szociális segítővel

Tájékoztatási feladatok:

- a szülők tájékoztatása gyermekük iskolai előmeneteléről, aktuális iskolai ügyekről
- a tanulók tájékoztatása iskolai ügyekről.
- statisztikák, beszámolók készítése

Adminisztratív feladatok:

- az osztállyal kapcsolatos adminisztráció ellátása
- a mulasztások nyilvántartása
- fegyelmi büntetések számontartása
- a főigazgató intézkedéseinek végrehajtása
- a tanulók ülésrendjének kijelölése

Az osztályfőnök szervezési és adminisztrációs feladatai részletesen:

Adminisztrációs tevékenységek folyamatosan az év során:

- osztályfőnöki tanmenetek elkészítése tekintettel a tanév aktuális eseményeire.
Óraszám, heti 1 óra

a) Ellenőrzőben és az e-naplóban szükséges adminisztrációs tevékenységek:

- szülői fórumokra történő meghívások (szülői értekezlet, Sz.M. ülés, fogadóóra) beírása
- dicsérek, elmarasztalások beírása
- félévi értesítő beírása
- félév és év vége előtt az elégtelenre álló tanulók szüleinek értesítése.
- értesíti a szülőket a tanulók iskolai szervezésű programokon való részt vételéről.
- késések, beírások adminisztrálása.
- mulasztások igazolása, összesítése, heti- havi adminisztrálása.
- statisztika elkészítése (október, január, június hónapban határidőre).

b) Törzslap és bizonyítvány:

- törzslap kitöltése, megírása, év végi jegyek és a záradékok beírása
- bizonyítvány írása év végén

Szervezési feladatok folyamatosan az év során:

- tudatosítja a Házi rendet
- baleset-és tűzvédelmi oktatást tart év elején és minden iskolán kívüli rendezvény előtt
- egyeztet a tanulók személyi adatait
- elkészíti az ülésrendet
- megbeszéli a tanulókkal az osztályterem dekorációját
- kijelöli a felelősöket

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- biztosítja a DÖK képviselők megválasztását
- a kabátszekrény rendjének kialakítása (felirat, zárhatóság, felelős)
- az előzetes szervezést igénylő tanórán kívüli osztályprogramok, az ebből adódó szervezési feladatok ellátása. (Színházbérlet, hangversenybérlet, DSE tagdíj stb.)
- a tanulók folyamatos tájékoztatása az előttünk álló iskolai feladatokról és az azokra vonatkozó szervezési teendők elvégzése
- kirándulások szervezése, (balesetvédelmi oktatás tartása a kirándulás kapcsán) az iskolai munkatervnek megfelelően a kirándulási tervünk alapján. Őszi, tavaszi tanulmányi kirándulás
- magatartás és szorgalom értékelése: havonta az osztályfőnöki órán, az osztályban tanító szaktanárok aktuális lezárása alapján
- fegyelmi eljárás megszervezése, az érintett felek értesítése
- szülői értekezletek tartása, az év során három alkalommal, az iskolai munkatervnek megfelelően
- az osztály elkísérése a kötelező orvosi és fogászati vizsgálatokra
- tanórán kívüli programok, rendezvények, melyek elsősorban iskolai, ill. DÖK szervezésűek, de kiegészül fakultatív jellegű programokkal is
- ünnepélyek, megemlékezések
- klubdélután. Mikulás. DÖK -nap
- adventi megemlékezés. Karácsonyi műsor
- lelkigyakorlatok
- hangverseny
- farsangi próbák, farsangi előkészületek, farsangi rendezvény megtartása
- az iskolai munkaterven felüli kirándulás
- színházlátogatás bérletes, vagy jeggyel alkalmoszerűen
- anyák napja
- továbbtanulással kapcsolatos tevékenységek elvégzése 8. évfolyamon:
 - tájékoztatás előkészítőkről, pályaválasztási szülői értekezletekről
 - továbbtanulási tájékoztatók lehetőség szerinti ismertetése
 - jelentkezési lapok (egyéni igény szerinti számban) és adatlapok kitöltése
 - Központi írásbeli vizsgára való bejelentkezés koordinálása
- ballagás, ballagtatás; előzetes tevékenységek:

- a 7. évfolyam feladatai: ajándék, tarisznya rendelése, ballagási műsor összeállítása, az iskola és a tantermek dekorálása.
- a 8. évfolyam feladatai: fotózás, meghívó készítése, ballagási próbák.
- az 5. és a 6. évfolyam sorfalat áll
- kapcsolattartás, folyamatosan, illetve szükség szerint:
 - a fenntartó mindenkori iskolai képviselőjével
 - hitoktatókkal
 - szaktanárokkal
 - fejlesztő pedagógussal
 - tanulószobás nevelőkkel
 - ifjúságvédelmi felelőssel
 - Vörösmarty Karitás vezetővel
 - DÖK vezetővel
 - szülőkkel
- Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában.
- Részt vesz a tanulók tankönyvellátásában.

1.17 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

Iskolai nevelő és oktató munkánk egyik alapvető feladata a kiemelt figyelmet igénylő tanulók fejlesztése, melynek alapja a tanulók egyéni képességeinek, fejlettségének, ismereteinek figyelembevétele, differenciálás; valamint különféle egyéni fejlesztő módszerek és szervezeti formák alkalmazása a tanítási folyamatban.

Munkánk során kiemelten kezeljük:

- a sajátos nevelési igényű;
- a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő;
- a kiemelten tehetséges;
- a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók egyéni fejlesztését.

1.17.1 A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai teendők

Pedagógiai rendszerünk kiindulópontja, hogy a tanulók közti különbségek rendkívül sokfélék, a személyiség széles dimenzióiban írhatók le, és nem korlátozhatók valamely tantárgyban elért iskolai eredményekben megmutatkozó különbségekre. A differenciálás nem azonosítható a felzárkóztatással és a tehetségneveléssel, a differenciálás tehát nem a tanulmányi eredményesség

szintjeihez igazodik. A differenciálás mindenki számára a saját komplex személyiségstruktúrájának leginkább megfelelő, számára optimális fejlesztés biztosítását jelenti, figyelembe véve előzetes tudását, annak gyengébb és erősebb területeit, a tanuló igényeit, törekvéseit, érdeklődését, személyiségének rá jellemző vonásait, speciális erősségeit és gyengeségeit. Nevelésünk, oktatásunk igazodik a tanulóhoz, és ez azt is jelenti, hogy igazodik ahhoz a közeghez, amelynek tanulóink részesei.

Alapelveink:

- Olyan emberek nevelése a cél, akik egész életükön át nyitottak a folyamatos tanulásra, információk szerzésére.
- A tanulókkal szemben az egyéni fejlődésnek megfelelő elvárásokat és ezzel harmonizáló feladatokat szükséges megfogalmazni, biztosítani.
- A tanulókat alapvető, korszerű kompetenciák (anyanyelvi, idegen nyelvi, matematikai, informatikai, természettudományi, társadalomtudományi, esztétikai, etikai) birtokába kell juttatni.

Általános céljaink:

- A kompetenciaalapú oktatás és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrációja.
- Az iskolai program fontosnak tartja a tanuló szükségleteire, viselkedésére, tulajdonságaira való reagálást, illetve érdekeltté, motiválttá akarja tenni őt saját nevelődési, tanulási folyamataiban. Az egyén fejlesztésén keresztül – azzal kölcsönhatásban – fejleszti a befogadó közösséget, s a közösen végzett tevékenységek, együttes élmények, az egész személyiség érzelmi, morális fejlődését segítik.
- A pedagógiai programunk a mások iránti nyitottságot és elfogadást, a szorgalmat kiemelt értéknek tekinti. Az egész személyiséget fejlesztve tanít. Meghatározó benne a gyermekközpontúság, a pedagógus és a tanuló kapcsolata. A tanulókon keresztül az iskolába járó gyermekek családjaira is hat.

Tudatos pedagógiai munkával arra törekszünk, hogy:

- biztosítsuk minden gyermek számára a lehetőséget képességei kibontakoztatásához
- az előzetes, otthonról hozott tudást, kultúrát minden gyermek értéként képviselheti
- tudatosan figyeljük és fejlesztjük a gyermekek csoport-szociális készségeit
- a szülő, a család (mint partner) résztvevője az iskolai folyamatoknak, erős a család-iskola-gyermek közötti kommunikáció
- együttműködő, elfogadó, előítéletek nélküli környezetben dolgozunk

- megvalósul az oktatásban, nevelésben érintett intézmények szervezetek, tudatos együttműködése
- az iskolai hatékonyság visszajelzésére tanulókövetést végzünk
- pedagógusaink állandóan gazdagítják az ebben felhasználható pedagógiai, módszertani tudáskészletüket
- kapcsolat a helyi óvodával, óvodai intézményekkel, nevelési tanácsadóval, és gyermekjóléti szolgálattal
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése
- felzárkóztató órák, fejlesztő foglalkozások
- egyéni foglalkozások
- a tanulók fejlesztő értékelése a szülőkkel közösen
- nevelők és a tanulók személyes kapcsolatai
- az iskolai könyvtárszoba, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata
- a középiskolai továbbtanulás irányítása, segítése
- iskolai sportkör, szakkörök
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, táboroztatás, nyári tábor szervezése)
- szabadidős foglalkozások (pl. színház, bábszínház- és múzeumlátogatások)
- a tanulók szociális helyzetének javítása (természetbeni támogatás)
- a szülőkkel való együttműködés
- szülők és a családok nevelési gondjainak segítése
- szülők tájékoztatása a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról

1.17.2 Beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség kifejezés olyan, különleges bánásmódot igénylő gyerek vagy tanuló, aki szakértői vélemény alapján:

- az életkorához képest jelentősen alul teljesít
- társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartás szabályozási hiányosságokkal küzd
- közösségbe való beilleszkedése és személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat
- de nem minősül sajátos nevelési igényűnek⁴

⁴ Ld.: Nkt.4.§ 3. pontja

Tehát nem tartós, csupán átmeneti állapot, és súlyosságát tekintve is enyhébb nehézségeket okoz, mint az SNI. Ezért fontos feladatunknak tartjuk időben felismerni és kiszűrni a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdő tanulókat.

Ezért az iskola feladatai között az egyik legfontosabb a helyzet felismerése, jelzése, a megfelelő szakemberhez való irányítás. Elvárt az együttműködés a gyógypedagógusokkal, pedagógiai szakszolgálatok szakembereivel és az egészségügyi intézményekkel.

A beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézség enyhítését az alábbi pedagógiai tevékenységekkel kívánjuk elérni:

- fejlesztőpedagógus támogatásával egyéni fejlesztés, tanulmányi támogatás
- a tanítási órákon és a tanításon kívüli foglalkozásokon támogató légkör kialakításával, békéltető, konfliktusmegoldó stratégia alkalmazásával
- a felnőttek és a serdülők közötti barátságos viszony kialakításával, amely lehetővé teszi, hogy a tanuló problémáival, érzelmi konfliktusaival, kritikus élethelyzeteiben bizalommal fordulhat tanítójához, tanáraihoz
- személyes szeretetteljes bánásmód kialakításával
- teljesíthető, reális követelmények támasztásával, a pozitív énkép kialakulásának támogatásával (dicsérettel, biztatással)
- a szülőkkel való rendszeres kapcsolattartással
- az egy osztályban tanító tanárok együttműködésével, egységes nevelési elvek alkalmazásával
- az osztályközösség segítő erejének mozgósításával
- a közös iskolai és iskolán kívüli programok során a peremhelyzetű tanulók bevonásával
- következetes, - a fegyelmi vétségek súlyával arányos elmarasztaló rendszer kialakításával, a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokkal megbízott pedagógussal való együttműködéssel, szükség esetén pszichológus, ill. más külső szakember segítségének igénybevételével
- szoros kapcsolat a helyi óvodával, óvodai intézményekkel, nevelési tanácsadóval, és gyermekjóléti szolgálattal
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- felzárkóztató órák, fejlesztő foglalkozások
- egyéni foglalkozások
- nevelők és a tanulók személyes kapcsolatai
- a szülőkkel való együttműködés
- szülők és a családok nevelési gondjainak segítése

- szülők tájékoztatása a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról

A tanulók fejlesztése a rendelkezésre álló törvényi óraszámok alapján, az éves tantárgyfelosztásban meghatározott módon történik. A fejlesztést gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus/szaktanár végzi.

1.17.3 A sajátos nevelési igényű tanulókkal való foglalkozás

Iskolánkban a sajátos nevelési igényű tanulók nevelése, oktatása a többi tanulóval együtt, integrált formában folyik.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelését-oktatását a ~~32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet 2. sz. mellékleteként kiadott~~ az Oktatási Hivatal által, honlapon közzétett Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve alapján szervezzük meg.⁵

A sajátos nevelési igényű tanulót a szakértői bizottság vagy a nevelési szaktanácsadó szakértő véleménye alapján, a szülő írásos kérelmére a főigazgató mentesítheti egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alól. Felzárkóztatásukat a többiekhez egyéni foglalkozás keretében segítjük elő.

Számukra amennyiben szükséges, hosszabb időt biztosítunk az írásbeli beszámolókra a javítóvizsgákon. Szükség esetén az írásbeli beszámoló, szóbeli beszámolóval, a szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő felváltását engedélyezi.

A gyermeknek, tanulónak joga, hogy állapotának, személyes adottságának megfelelő megkülönböztetett ellátásban – különleges gondozásban, rehabilitációs célú ellátásban részesüljön, s életkorától függetlenül a pedagógiai szakszolgálat intézményeihez forduljon segítségért.

Intézményünk gyógypedagógus segítségét veszi igénybe ehhez a munkához.

A sajátos nevelési igényű tanulók pszichés fejlődés zavarokkal, ezen belül az iskolai teljesítmény specifikus fejlődési rendellenességeivel küzdenek.

F.81.0 meghatározott olvasási zavar (dyslexia)

F.81.1 írászavar (dysgraphia)

F.81.2 aritmetikai készségek zavara (dyscalculia)

F.81.3 iskolai készségek kevert zavara

F.81.9 az iskolai készségek fejlődési zavara

A felsorolt problémákkal rendelkező tanulók oktatása-nevelése helyi tantervünkre épül, számukra egyéni fejlesztési tervet állít össze a gyógypedagógus szakember. Azonos a tananyag és részben azonos a követelményrendszer. A Szakértői Bizottság szakvéleménye alapján egyes tanulók

⁵ <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1200032.EMM×hift=20170831&xtrefere=A1100190.TV>
https://www.oktatas.hu/koznevels/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_alaprogramok

felmenthetők az értékelés – vagy az értékelés bizonyos formái, például írásbeli számonkérés - alól, vagy szintén a szakemberek írásos javaslata alapján időszakosan egyéni fejlődésükhöz mért méltányos értékelést – a pozitívumok kiemelésével – alkalmazhatók.

A tananyag jobb elsajátítása érdekében a sajátos nevelési igényű tanulók számára egyéni, illetve kiscsoportos fejlesztő foglalkozásokat biztosítunk.

A fejlesztő foglalkozások célja a komplex képességfejlesztés és a tantárgyi segítség, ismeretátadás egyszerűsítése.

1.17.4 A sajátos nevelési igényű tanulók értékelésének módja

- a tanulói teljesítmény értékelése a Pedagógiai programban meghatározott módon történik
- a tanulót a Nevelési Tanácsadó szakértői véleménye alapján (szülői kérésre) a főigazgató mentesítheti az egyes tantárgyak, tantárgyrészek értékelése és minősítése alól
- a tanuló teljesítményét folyamatosan mérjük, értékeljük (az értékelés leggyakrabban verbális)
- a tanuló magasabb évfolyamba történő továbbhaladásáról a nevelőtestület dönt
- figyelemmel kísérjük a Nevelési Tanácsadóban újból végzett kontrollvizsgálatukat
- különös gonddal segítjük iskola- és pályaválasztásukat
- biztosítjuk a tanulóknak a számonkéréskor a speciális eszközök igénybevételét
- hosszabb felkészülési időt adunk
- írásbeli beszámoltatás helyett szóbeli és fordítva, aszerint, hogy mely eljárás segíti legjobban a teljesítmény sikerét
- esetekként a kétszemélyes tanár-diák kapcsolat megteremtése
- A részképesség zavara miatt egyes tantárgyak alól felmentett tanulóknál szöveges értékelést adunk szülő és gyerek felé
- a témazáró dolgozatoknál differenciált, egyénre szabott feladatok összeállításával segítünk a tanulási nehézségekkel küzdő tanulóknak
- az írásbeli munka során az optimum és minimum követelmény legyen a feladatban, mert a teljesítmény sikerét ezzel biztosíthatjuk

1.17.5 A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység

Tehetségesnek tekinthetjük azokat a tanulókat, akik valamilyen tantárgyból a korosztályukhoz képest kiemelkedően teljesítenek. Képességeik valamilyen területen megelőzik fejlettségükben társaikat.

A gyermekek eltérő képességekkel érkeznek az iskolákba. Minden pedagógus legfontosabb

feladata, hogy ezeket a képességeket feltárja, s ennek alapján biztosítja a diákok egyénre szabott fejlesztését.

Feladatok a tehetséges tanulók fejlesztése, a képességek kibontakoztatása terén:

- képességek mérése
- fejlesztési terv kidolgozása
- folyamatos, egyénre szabott fejlesztés
- eredményesség mérése
- újabb fejlesztési terv kidolgozása

Az egyéni fejlesztés területei:

- az emelt óraszámú angol nyelvű és a matematika tantárgyak oktatása során diákjaink nagy része biztos alapokra tesz szert
- a legaktívabb tanulók számos versenyen, megmérettetésen vehetnek részt, előzetes tanári felkészítés alapján
- a számítástechnika oktatása során igyekszünk megismertetni tanulóinkat azokkal a módszerekkel, amelyek az információk sokoldalú megszerzését, önálló feldolgozását teszik lehetővé
- differenciált tanítási órák szervezése; csoportbontás; egyéni, eltérő feladattípusok kijelölésével
- tanulócsoporthoz tartozó szervezett játékos vetélkedők, versenyek
- évfolyamok között szervezett iskolai szintű versenyek
- megyei, országos versenyek
- levelezős feladatmegoldó versenyek
- képességfejlesztő munkafüzetek, könyvek, számítógépes programok ajánlása diákoknak és szülőknek. Alkalmazásuk tanítási órákon
- egyéni felkészítés, foglalkozás, fejlesztés - tanítási órákon kívül
- tantárgyi szakkörök, tehetséggondozó foglalkozások
- az elért eredmények iskolai szintű értékelése, ismertetése további ösztönzést nyújt a tanulóknak képességeik kibontakoztatására

A fejlesztés eredményességét tanév végén kimeneti méréssel is ellenőrizzük. Ezek értékelése után tudunk újabb fejlesztési tervet kidolgozni, lehetőséget adni gyerekeink számára.

1.17.6 Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások

Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a tehetséges tanulók gondozását, valamint a gyengék felzárkóztatását az egyes szaktárgyakhoz kapcsolódó tanórán kívüli tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások segítik.

- Az 1-4 évfolyamon az egyes tantárgyakból gyenge teljesítményt nyújtó tanulók képességeinek fejlesztésére a köznevelési törvény előírásai alapján heti két órában elsősorban azok a tanulók vesznek részt.
- Akiknek az első - negyedik évfolyamon az eredményes felkészülése ezt szükségessé teszi.
- Akik második vagy további alkalommal ismétlik ugyanazt az évfolyamot.
- A 8. évfolyamon a továbbtanulás, a középiskolai felvétel elősegítésére a gyenge eredményt elérő tanulók részére felzárkóztató, a jó eredményt elérő tanulók részére fejlesztő órákat tartunk.
- Diáksport Egyesület foglalkozásain részt vehet az iskola minden tanulója (a DSE a tanórai testnevelési órákkal együtt biztosítja a tanulók felkészítését a különféle sportágakban az iskolai és az iskolán kívüli sportversenyekre)
- A szakkörök feladata, hogy használják, megerősítsék a már megszerzett ismereteket. A személyiség fejlesztésének fontos eszközei. A szakkörök indításáról – a tanulói igények írásbeli jelzése alapján (a következő évre) a jelentkezések határideje május 31. – az iskola nevelőtestülete dönt. Szakkör vezetését – a főigazgató beleegyezésével – olyan felnőtt is elláthatja, aki nem az iskola dolgozója.
- A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (szaktárgyi, sport, művészet stb.) versenyek, vetélkedők melyeket az iskolában rendszeresen szervezünk. A legtehetségesebb tanulókat az iskolán kívüli versenyre is felkészítjük.
- Témahetek, projekthetek, projektnapok: Az iskola nevelői a tantervi követelmények eredményesebb teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából a tanulók számára projekt oktatást szerveznek. A foglalkozások, bemutatók, kísérletek több tanítási napon át zajló tanítási- tanulói folyamat. Ennek során az ismeretek feldolgozása a gyerekek aktív részvételével történik, sokféle tevékenységre építve. (például: természettudományi napok.)
- Tanulmányi kirándulások, osztálykirándulások: Az iskola nevelői a tantervi követelmények eredményesebb teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából a tanulók számára kirándulásokat szerveznek a lakóhely és környékének vallási, természeti, történelmi,

kulturális értékeinek megismerése céljából.

- Múzeumi, kiállítási, könyvtári és művészeti előadásokhoz kapcsolódó foglalkozások: Egy-egy tantárgy néhány témájának feldolgozását szolgálják a különféle közművelődési intézményekben tett látogatások. Ezeken a foglalkozásokon a részvétel – ha az költségekkel is jár – önkéntes.
- Iskolai könyvtár: A tanuló egyéni tanulását, önképzését a tanítási napokon látogatható iskolai könyvtár segíti. Működésének részletes szabályait a Szervezeti és működési szabályzat tartalmazza.
- Az iskola létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata: A tanulók igényei alapján lehetőség van arra, hogy az iskola létesítményeit, illetve eszközeit (például: sportlétesítmények, számítógép) a tanulók – tanári felügyelet mellett – egyénileg vagy csoportosan használják.

1.18 A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

Törvényi háttér: 2011.CXC törvény a köznevelésről 20/ 2012.(VIII.31) EMMI rendelet 64§-72§

Tanulmányok alatti vizsgák lehetnek:

- osztályozóvizsga
- különbözeti vizsga
- gyakorlati vizsga
- pótló vizsga
- javítóvizsga

Tanulmányok alatti vizsgákat a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet által előírt esetekben szervez az iskola (tantestületi döntés alapján kötelezettek esetében).

- A vizsgák időpontjáról – a javítóvizsga kivételével – a vizsgára történő jelentkezéskor írásban kell tájékoztatni a tanulót és a szülőt, legalább 10 nappal a vizsga kezdő időpontja előtt. Tanulmányok alatti vizsgát – az e rendeletben meghatározottak szerint – független vizsgabizottság előtt, vagy abban a nevelési-oktatási intézményben lehet tenni, amellyel a tanuló jogviszonyban áll. A tanulmányok alatti vizsgán vizsgabizottság ellenőrzi és értékeli a vizsgakötelezettséggel érintett időszakra vonatkozó követelmények elsajátítását. A bizottság az összesített részeredmények és a kérdező tanár véleményezése alapján dönt a minősítésről.
- Gyakorlati vizsgát kell tenni a következő készségtárgyakból: vizuális kultúra, testnevelés, technika és tervezés
- Ének-zene és digitális kultúra tantárgyból gyakorlati vizsgát kell tenni.
- Ha a tanuló a tanulmányok alatti vizsga letételére a nevelőtestülettől halasztást kap, a halasztott időpontig úgy folytathatja tanulmányait, mintha sikeres vizsgát tett volna.

- A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételhető.
- A tanulmányok alatti vizsgák (osztályozó vizsga, különbözeti vizsga, pótló- és javítóvizsga) követelményeit, részeit, az értékelés szabályait a szakmai munkaközösségek határozzák meg. A vizsga tantárgyi / évfolyamonkénti követelményei megegyeznek a kerettantervek alapján készült, a Pedagógiai Program részét képező helyi tanterv adott tantárgyra és évfolyamra vonatkozó követelményeivel. Az intézmény *három időszakot biztosít a tanulmányok alatti vizsgák lebonyolítására: augusztus, január és június* folyamán (intézményi döntés szerint).

Osztályozóvizsga:

Osztályozó vizsgát kell tenni a tanulónak a félévi és év végi osztályzatok megállapításához, ha:

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget
- tanulmányait egyéni tanrendben végzi
- hiányzása a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 51. § (7) bekezdésében előírt, egy tanévben az igazolt és igazolatlan hiányzásai a 250 tanítási órát meghaladja, vagy egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem minősíthető, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen.
- ha a tanuló hiányzása adott félévben meghaladja adott tantárgyból a 30%-ot, köteles a tantárgyból osztályozó vizsgát tenni; ha a két félévben összesen lépi át a 30%-ot, a nevelőtestület dönthet az osztályozó vizsgáról, vagy a jegyek alapján történő értékelésről, ha az elégséges számú.
- ha a hiányzás mértéke a tanévben meghaladja a 250 órát, a tanév végén nem osztályozható (amennyiben van elegendő érdemjegye a gyermeknek, a nevelőtestület dönthet másképp), magasabb osztályba való lépése csak sikeres osztályozó vizsga tétele mellett lehetséges. A vizsgára a tanulót a szülő írásban jelentkeztetni és felkészíteni

Egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszerezni.

Különbözeti vizsga:

- A különözeti vizsga a tantárgyi követelmények optimumát kéri számon. A vizsgára a szülő jelentkezteti és készíti fel a tanulót.
- Különbözeti vizsgát tehet a tanuló, ha:
 - írásbeli határozat alapján engedélyezték,
 - átvétellel tanulói jogviszonyt kíván létesíteni és az előző iskolájából eltérő tanterv szerinti tanulmányokat folytatott.
- Különbözeti vizsgát a tanév során folyamatosan lehet szervezni.
- Amennyiben a tanuló bármely tantárgyból a különözeti vizsgán az előírt követelményeknek nem felel meg, a vizsgát az adott tantárgyból két hónapon belül megismételheti. Ha az ismételt vizsgán teljesítménye újból nem megfelelő, az évfolyamot köteles megismételni.

Javítóvizsga

- Ha a tanuló tanév végén bármely tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott, a nevelőtestület határozata alapján javítóvizsgát tehet, kivéve, ha háromnál több tantárgyból van elégtelen osztályzata. Amennyiben a javítóvizsgán nem teljesíti a meghatározott követelményeket, vagy nem jelenik meg, köteles évet ismételni. A javítóvizsga lebonyolítása augusztus 25-31. között történik évente megállapított napon és órában a főigazgató döntése és határozata alapján.
- A tanulót a vizsgára a szülő készíti fel. A javítóvizsgán elégséges osztályzatot kapott tanuló magasabb évfolyamba léphet.
- Az osztályozó vizsgák, javítóvizsgák rendje:
- A vizsgára kötelezettek értesítése írásban a vizsgát megelőzően tíz munkanappal.
- A vizsga írásbeli és szóbeli részből áll. Írásbeli vizsgát csak azokból a tantárgyakból kell tenni, amelyekből a tanterv dolgozatok írását követeli meg.
- A vizsgabizottság az iskola nevelőiből áll, egy elnöke és két tagja van.
- A vizsgázó a feladatokat felkészülési idő biztosításával oldja meg. A feleletek maximális időtartama 10 perc.
- Az osztályozó vizsgáról jegyzőkönyvet kell vezetni.
- A szülő kérésére osztályozó vizsga az első féléves tananyagból is tartható, az osztályozó vizsga 2-5 pontjainak betartásával.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Pótló vizsga:

Amennyiben a tanuló neki fel nem róható okból nem jelent meg a vizsgán, vagy a vizsga letétele előtt távozott, a vizsgát megismételheti.

- Pótló vizsgát tehet a tanuló, ha:
 - neki fel nem róható okokból elkésik, távol marad,
 - megkezdett vizsgáról engedéllyel távozik.
- Pótló vizsgát – a főigazgató döntése alapján – az adott vizsganapon vagy az iskola által megszervezhető legközelebbi vizsganapon kell megtartani.

A vizsgák követelményeit az iskola helyi tantervében (a kerettantervben) szereplő követelmények alapján a nevelők szakmai munkaközösségei, illetve – amelyik tantárgynál nincs munkaközösség – a szaktanárok állapítják meg.

A tanulmányok alatti vizsgákon az alábbi tantárgyakból kell írásbeli, szóbeli vagy gyakorlati vizsgarészeket tenniük a tanulóknak:

TANTÁRGY	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	GYAKORLATI
	VIZSGA		
ALSÓ TAGOZAT			
Magyar nyelv	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Magyar irodalom	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Idegen nyelv	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Matematika	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Hittan	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Környezetismeret	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Ének-zene			GYAKORLATI
Vizuális kultúra			GYAKORLATI
Technika és tervezés			GYAKORLATI
Digitális kultúra			GYAKORLATI
Testnevelés			GYAKORLATI
FELSŐ TAGOZAT			
Magyar nyelv	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Magyar irodalom	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Idegen nyelvek	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Matematika	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Hittan	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Történelem	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Állampolgári ismeretek	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Hon és népismeret	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Természettudomány	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Fizika	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Kémia	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Biológia	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Földrajz	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Ének-zene			GYAKORLATI
Dráma és színház			GYAKORLATI
Vizuális kultúra			GYAKORLATI
Digitális kultúra			GYAKORLATI
Technika és tervezés			GYAKORLATI
Testnevelés			GYAKORLATI

1.19 A felvétel és az átvétel szabályai

A Vörösmarty Mihály Katolikus Általános Iskola és Óvoda elkötelezett intézmény a római katolikus értékrend felé.

1. Elsősorban azoknak a keresztyén családoknak gyermekeit várjuk intézményünkbe:
 - akik gyermeküket római katolikus nevelésben szeretnék részesíteni
 - akik a keresztyénységet elfogadják, átélni és megélni akarják
 - akik az iskolánk rendjét és szellemiségét elfogadják
 - akik meg vannak keresztelve
2. Az intézmény részt vesz az állami fenntartásban működő iskola kötelező feladatainak ellátásában.
 - ha az általános iskola a felvételi kötelezettsége teljesítése után további felvételi, átvételi kérelmeket is teljesíteni tud, a felvételi kérelmek teljesítésénél előnyben részesíti azokat a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat, akik a feltételeknek megfelelnek és elfogadják az intézmény vallási elkötelezettségét.
3. Az első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betöltse.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

4. Az első évfolyamba történő beiratkozáskor be kell mutatni:
 - kérjük az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító óvodai igazolást
 - előny a gyermek keresztlevelének bemutatása
 - előny a plébánosi ajánlás
 - amennyiben szakszolgálati határozattal rendelkezik, a dokumentum bemutatása
5. A második-nyolcadik évfolyamba történő felvételnél be kell mutatni:
 - az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt
 - előny a tanuló keresztlevele
 - előny a plébánosi ajánlás
6. Az tanulók átvételéről a szülő kérésének, a tanuló előző tanulmányi eredményének, illetve magatartás és szorgalom érdemjegyeinek, hiányzásainak és az egyházhoz fűződő viszonyának, hitoktatáson való részvétel, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembevételével az iskola főigazgatója dönt.
7. A tanuló átvételére akkor van lehetőség, ha az általa tanult tantárgyak többsége megegyezik az iskolában tanult tantárgyakkal, illetve a különbség, valamint a tananyagban való elmaradás mértéke nem haladja meg azt a szintet, amely a tanuló számára pótolhatóvá teszi a lemaradást. Az átvételkor figyelembe kell venni a tanuló magatartását és szorgalmát, valamint a vele szemben alkalmazott fegyelmező és fegyelmi intézkedéseket.
8. Beiratkozáskor a szülő nyilatkozik arról, hogy elérhető felületeken keresztül megismeri az iskola Háziarendjét, Pedagógiai Programját.

AZ ISKOLA HELYI TANTERVE

1.20 A helyi tanterv törvényi háttere, a választott kerettanterv megnevezése, jellemzői

Iskolánkban az 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet alapján a Katolikus Pedagógiai Intézet által javasolt Katolikus helyi tantervet alkalmazza, melyet a 2020-2021-es tanévtől első-ötödik évfolyamokon felmenő rendszerben az 5/2020. (I.31.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI.4.) Kormányrendelet módosításával ajánlott kerettanterv váltotta fel. Ezek alapján tantervünket a Kormány 5/2020.(I.31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI.4.) Korm. rendelet módosítása alapján készítettük, szem előtt tartva az iskola hagyományait, adottságait is. Az iskola helyi tantervében a tantárgyak tananyagai és követelményei megegyeznek a minisztérium által kiadott kerettantervben meghatározott tananyaggal és követelményekkel. A tantárgyakat a fenntartó által engedélyezett heti óraszámban tanítjuk.

A 2025/26-os tanévtől az 1-4 évfolyamon:

https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_alt_isk_1_4_evf

A Nemzeti alaptanterv alapján készült helyi tanterv 1-8 évfolyamra vonatkozóan az iskola honlapján megtalálható, letölthető:

<https://www.vorosmartykatolikus.hu/index.php/iskola/helyi-tantervek.html>

A 2025/26-os tanévtől az 5-8 évfolyamon:

https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_alt_isk_5_8

A Nemzeti alaptanterv alapján készült helyi tanterv 1-8 évfolyamra vonatkozóan az iskola honlapján megtalálható, letölthető:

<https://www.vorosmartykatolikus.hu/index.php/iskola/helyi-tantervek.html>

Iskolánkban a tanulók idegen nyelvként az angolt választhatják.

1.21 Kompetenciák:

Kompetenciák a 2020-as NAT alapján
A tanulás kompetenciái
Kommunikációs kompetenciák: anyanyelvi és idegen nyelvi
Digitális kompetenciák
Matematikai gondolkodási kompetencia
Személyes és társas kapcsolati komp.
Kreativitás, önkifejezés, kult. tudatosság
Munkavállalói, vállalkozói kompetencia

1.22 A helyi tanterv óraszámai

Az óraterv alapvető fogalmai:

Kötelező: minimális tantárgyi óraszám

Kötelező: szabadon tervezhető órakeret

Választható: maximális többletórakeret, mely az osztály számára engedélyezett és a tanulói kötelező óraszám differenciájának része, s magába foglalja az emelt szintű oktatás többletidőkeretét is.

A rendelkezésre álló órakeret a tanuló számára kötelező és választható tanórai időkeret törvényileg meghatározott minimumküszöbe, mely magába foglalja a szabadon tervezhető időkeretet is.

Az osztály számára engedélyezett foglalkozási időkeret a törvényben meghatározottak szerint a kötelező és a választható tanórai foglalkozásokon (rendelkezésre álló órakeret) felül tartalmazza a további tanórákra, osztálybontásra és egyéb foglalkozásra (pl. korrepetálás, szakkör, napközi, sportkör stb.) tervezhető időkeretet. Ez utóbbi komponens az engedélyezett heti osztályidőkeret és a tanulói kötelező órakeret differenciája.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

A helyi tanterv tantárgyait és kötelező minimális óraszámait az alábbi táblázatok tartalmazzák:

Óraterv a helyi tantervhez – 1–4. évfolyam																
Tantárgy	1. évfolyam				2. évfolyam				3. évfolyam				4. évfolyam			
	NAT	angol	matek	sport	NAT	angol	matek	sport	NAT	angol	matek	sport	NAT	angol	matek	sport
	2020-as kerettanterv				2020-as kerettanterv				2020-as kerettanterv				2020-as kerettanterv			
Magyar nyelv	7	7	7	7	7	7	7	7	5	5	5	5	5	5	5	5
Matematika	4	4	6	4	4	4	6	4	4	4	6	4	4	4	6	4
Hittan	1	2	2	2	1	2	2	2	1	2	2	2	1	2	2	2
Digitális kultúra	0				0				1	1	1	1	1	1	1	1
Angol nyelv	0	2	1	1	0	2	1	1	0	2	1	1	2	4	2	2
Környezetismeret									1	1	1	1	1	1	1	1
Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Összesen	22	25	26	24	22	25	26	24	22	25	26	24	23	26	26	24
Σ hittant levonva		23	24	22		23	24	22		23	24	22		24	24	22
Szabad. trev. óra	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
NAT max. óraszám	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Óraterv a helyi tantervhez – 5–8. évfolyam												
Tantárgyak	5. évf.			6. évf.			7. évf.			8. évf.		
NAT és az emelt. csoportok	NAT	angol	mat.	NAT	angol	mat.	NAT	angol	mat.	NAT	angol	mat.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4	4	4	3	4	4	3	4	4
Matematika	4	4	5	4	4	5	3	4	5	3	4	5
idegen nyelv (angol)	3	5	4	3	5	4	3	5	4	3	5	4
Hittan	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Történelem	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Állampolgári ismeretek											1	
Természettudomány	2	2	2	2	2	2						
Fizika							1	1	1	2	2	2
Kémia							1	1	1	2	2	2
Biológia							2	2	2	1	1	1
Földrajz							2	2	2	1	1	1
Ének-zene	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Dráma és színház	1	1	1									
Hon- és népismeret				1	1	1						
Vizuális kultúra	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Digitális kultúra	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1	1	1			
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
<i>Osztályfőnöki</i>	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Szabadon adható óraszám	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező óraszám	27	27	27	26	26	26	28	28	28	28	28	28
Maximálisan adható	28	28	28	28	28	28	30	30	30	30	30	30
Összesített óraszám (hittannal együtt)	29	31	31	28	30	30	29	33	33	28	33	32
Mindösszesen: (hittan*) nem számít bele az órakeretbe a NAT 9.§ 1.a pontja alapján	27	29	29	26	28	28	27	31	31	26	31	30

1.22.1 A kerettanterv feletti óraszámok

A helyi tanterv óraszámát a szabadon tervezhető órakeret terhére a következő évfolyamokon és tantárgyakban emeljük meg az alábbi óraszámokkal fenntartói jóváhagyás alapján.

Alsó tagozaton, az orientált angol idegennyelvi osztály mellett emelt szintű matematika oktatást szervezünk az emelt szintű matematika osztályunk számára.

A felső tagozat minden évfolyamán nívócsoportokban emelt szintű oktatást szervezünk angol idegennyelvből és matematika tantárgyból.

Hivatkozva a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet 7.§ (3) és a 8.§ (4) bekezdéseire, az iskolánk alsó tagozatán az orientált angol idegennyelvi osztály mellett emelt szintű matematika oktatást szervez az emelt szintű matematika osztályunk számára. Iskolánk felsős tagozatain az első idegen nyelvű angol nyelvi oktatásában emelt szintű és orientált, a matematika oktatásban emelt szintű csoportokat szervez. A rendelet alapján ezen csoportok tanulói számára egy tanítási hétre meghatározottan tantárgyanként az emelt szintű csoportok esetén heti 5 tanórát szervezünk.

Továbbá hivatkozva a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet 9. § (1) a) pontjára a hittan tantárgy órászáma nem számít bele a tanítási hétre meghatározott időkeretbe.

1.23 A helyi tanterv tantárgyai, tartalmai

A kerettanterv tartalmazza a tantárgyi tanterveket, az egyes témákhoz kötelező tartalmakat, fejlesztési célokat és a minimális óraszámokat. (Az óratervben szereplő óraszámok a 90%-át határozza meg)

A helyi tantervben kerül meghatározásra a tematikus egységeket tanévre lebontva a szabadon felhasználható 10% időkeret és tartalom.

1.24 A választható tantárgyak, foglalkozások

Iskolánkban a kötelezően választandó tantárgy heti két órában a hittan tantárgy 1-8.osztályban.

A hitoktatásról beiratkozáskor a szülők nyilatkozatot tesznek.

A katolikus iskolában heti két órában történik a hitoktatás. Katolikus iskolába járók részére mindkét órát az iskolában kell megtartani. A nem megkeresztelt tanulók katolikus hitoktatáson

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

vehetnek részt. A nem római katolikus vallású tanulók felekezetüknek megfelelően, a bemutatott keresztlevél alapján görögkatolikus, evangélikus, illetve református hitoktatásban részesülhetnek. Minden egyéb esetben az iskola lelki vezetője dönt a felmerülő kérdésekben. A választható délutáni foglalkozásokon való részvételről (szakkörök, napközi) minden év szeptember 15-ig kell nyilatkozni. A jelentkezés egy évre szól, a foglalkozáson kötelező részt venni.

1.25 A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

A tantárgyfelosztás az iskola pedagógus erőforrásainak optimális kihasználásával készül úgy, hogy minden osztály és tanulócsoporthoz számára biztosítsa a szakos ellátást. A tantárgyfelosztás a hatályos

jogszabályok alapján készül. E dokumentum tartalmazza az adott tanévben a tanulócsoporthoz, osztályokhoz, tanórákhoz, foglalkozásokhoz. Ezek megállapításának fő elvei a következők:

- jogszabályoknak való megfelelés
- fenntartói elvárások
- közvetlen partnereink elvárásai (tanulók, szülők, pedagógusok)
- intézményünk személyi és tárgyi feltételei
 - az első osztályba lépő tanulók egy osztályközösséget alkotnak.
 - alsó tagozaton a napközi, a tanulószobai csoportokat a szülők igénye és a személyi tárgyi adottságaink függvényében szervezzük. A csoportok létszáma csak fenntartói engedéllyel haladhatja meg a törvényben előírt maximális létszámot.
 - egyes tanórákon differenciált csoportbontást alkalmazunk a tanulók képességei szerint.
 - a tanórán kívüli foglalkozások indításának minimális létszáma 5 fő.

A pedagógusok kiválasztására szülői-tanulói oldalról nincs lehetőség.

Csoportbontás

Idegen nyelv tanításánál képességszintek alapján csoportok kialakítása 5-8. osztályokban.

A csoportbontás a tanulók tudásszintjéhez igazítva történik. A csoportbontások konkrét eljárása során az idegen nyelv - matematika tanár tesz javaslatot az osztályfőnök, munkaközösség véleményének figyelembevételével.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Szempontok:

- idegen nyelv és matematika félévi és év végi érdemjegye
- magyar nyelv és irodalom érdemjegy (idegennyelvi csoport esetében)
- idegen nyelv és a matematika kompetencia mérésének eredménye
- szintfelmérő dolgozat
- szakértői határozatok

A csoportok közötti átjárás a félévi és év végi eredmények, szintfelmérő, a szaktanárok véleménye alapján lehetséges félévkor, illetve tanév elején.

Az osztályon belül kialakított csoportok egységes követelmények alapján kerülnek értékelésre.

1.26 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

1. Iskolánkban a nevelő-oktató munka során a pedagógusok csak olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép stb.) használnak a tananyag feldolgozásához, amelyek a hivatalos tankönyvjegyzékben szerepelnek.
2. A nyomtatott taneszközön túl néhány tantárgynál a tanulóknak egyéb eszközökre is szükségük van. Ezek az **ének-zene, testnevelés**, a **vizuális kultúra**, valamint a **technika és tervezés. a testnevelés**
3. Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei (illetve, ahol nincs munkaközösség, ott az egyes szaktanárok) határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján.
4. A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt (a megelőző tanév májusában szülői értekezleteken) tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetéig a szülők kötelessége.
5. A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:
 - a taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének
 - az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- a taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be
6. Az iskola anyagi lehetőségeihez képest arra törekszik, hogy saját költségvetési keretéből több nyomtatott taneszközt szerezzen be.

1.27 A Nemzeti alaptantervben meghatározott alapelvek, pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

1.27.1 Egységesség és differenciálás, módszertani alapelvek:

- Kihasználjuk a tanulás társas természetéből adódó előnyöket, a differenciált egyéni munka adta lehetőségeket.
- Segítjük a párban vagy csoportban végzett felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködésen alapuló tanulást.
- A tanulási eredmények elérését segítjük elő az olyan differenciáló módszerekkel, mint a minden tanuló számára egyformán hozzáférhető tanulási környezet biztosítása, a fejlesztő, tanulást támogató értékelés.
- Az aktív tanulói tevékenységek megvalósítása során lehetővé tesszük az iskolán kívüli szakemberek bevonását, valamint a külső helyszínek nyújtotta pedagógiai lehetőségek felhasználását (könyvtár, múzeum, színház, koncert).
- A pedagógusaink együttműködnek más tantárgyakat tanító pedagógusokkal azért, hogy a tanulóknak lehetőségük legyen a tanórák vagy a projektnapok, témákhoz szervezett események, tanulmányi kirándulások, iskolai táborok alkalmával a tantárgyak szervezett, összefüggő, illetve kapcsolódó tartalmainak integrálására.
- A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében a tananyag feldolgozásánál figyelembe vesszük a tantárgyi tartalmaknak a tanulói sajátosságokhoz való illesztését. A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében ez az adaptálás lehetővé teszi az egyéni haladási ütem biztosítását, valamint a differenciált (optimális esetben személyre szabott) nevelés, oktatás során az egyéni módszerek alkalmazását.
- Az aktív tanulás segítése a tanuló tehetségének, különleges nevelési- oktatási szükségleteinek vagy fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező szakember támogatásával történik.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

1.27.2 Az eredményes tanulás segítésének elvei. Tanulási környezet:

- A tanulás közvetlen helyszíneként használt helyiségeket (kiemelten osztálytermeket) lehetőség szerint úgy biztosítjuk, hogy a különböző tanulásszervezési eljárások alkalmazásához a berendezések rugalmasan és gyorsan átalakíthatók legyenek, illeszkedjenek az osztályba járó tanulók korosztályi és egyéni szükségleteihez, valamint nyugodt, biztonságos és támogató tanulási környezetet teremtsenek valamennyi tanuló számára.
- Lehetőség szerint biztosítjuk, hogy a tanulók a foglalkozásokon IKT és digitális eszközöket (számítógép, más iskolai vagy saját eszköz), internetkapcsolatot és prezentációs eszközöket vehessenek igénybe.
- A tanulók, a pedagógusok, a szülők és a pedagógiai munkát támogató minden szereplő kapcsolata – a közös célt szem előtt tartva – a kölcsönös tiszteleten és nyílt párbeszéden alapul.
- A tanulók értékelését egyéni fejlődésük és sikeres tanulási teljesítményük érdekében az igazságosság, az esélyteremtés és a méltányosság alapelveit szem előtt tartva, emberi méltóságuk tiszteletben tartásával, az értékelés személyes jellegének figyelembevételével valósítjuk meg.
- A tanulók tanulási tevékenységekben való aktív részvétele kulcsfontosságú, ezért ennek előmozdítása érdekében a tevékenységközpontú tanulásszervezést részesítjük előnyben.
- A tanulóval szemben támasztott elvárásaink egyértelműek az azokhoz igazodó mérési stratégiákkal együtt. Elvárásainkat a tanulók számára egyértelművé tesszük.
- Bizalmi légkört teremtünk, mert ez a feltétele annak, hogy a tanulási problémákra és a személyes nehézségekre időben fény derüljön.

1.27.3 Egyénre szabott tanulási lehetőségek:

- Iskolánk a tanulók tanulmányi előmenetelét a képességeiknek megfelelő, egyénre szabott tanulási lehetőségek biztosításával tudja a leghatékonyabban támogatni.
- Kiemelten fontos a családi hátrányokból eredő, valamint a különleges bánásmódot igénylő tanulókhöz illeszkedő fejlesztő tevékenység.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- Ennek a feladatnak az ellátásában felértékelődik a segítő szakterületek (iskolához rendelt szociális segítő, gyógypedagógia, fejlesztő pedagógia) szerepe, valamint a különböző tantárgyakat tanító pedagógusok tudásmegosztásra épülő, egymást segítő szakmai tevékenysége.
- A különleges bánásmódot igénylő tanulók fejlesztése minden pedagógus felelőssége.
- A pedagógusok beépítik munkájukba a digitális technológiával támogatott oktatási módszereket.

1.27.4 Képesség-kibontakoztatás támogatása:

- A tanulói teljesítmény értékelésének egyik célja, hogy segítse a tanuló és a szülő objektív tájékoztatását, továbbá hozzájáruljon ahhoz, hogy a pedagógus folyamatosan visszajelzést kapjon a tanulási folyamat hatékonyságáról, lehetőséget biztosítson a pedagógiai munka nyomon követésére, és az újratervezésére, a célok újra definiálására és továbbiak meghatározására, amennyiben ezt a tanulók fejlődése megkívánja.
- A tanulás folyamatában több alkalommal, tájékoztató jelleggel végzett információgyűjtés, a fejlesztő, tanulást segítő értékelés és ennek visszajelzése akkor éri el a kívánt hatást, ha az a tanuló számára rövid időn belül megismerhető. A tanulási folyamat rendszeres értékelése és visszajelzése teszi lehetővé a tanuló fejlődésének folyamatos nyomon követését.
- A kiinduló állapot értékelése és a fejlesztő, segítő támogató értékelés önfejlesztésre és kitartásra ösztönzi a tanulót. Fejlődéséhez a gyakori visszajelzés rendkívül fontos.
- Az összegző értékelés minősítő jellegű, de lehet részletes szöveges értékelés is, amely rendelkezik a fejlesztő, tanulástámogató értékelés jellemzőivel. Az első évfolyam végén a tanuló összegző értékelése szöveges formában történik.
- Az értékelés az 1. évfolyamot követően az iskola pedagógiai programjában rögzített módon, a jogszabályoknak megfelelően történik.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

1.28 Az alsó tagozat pedagógiai feladatainak megvalósítása

1.28.1 Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségeket pedagógiai szempontból kezeljük.
- Fokozatosan átvezetjük a tanulót az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe.
- Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait.
- Törekszünk a mozgásigény kielégítésére, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésére, a koncentráció képességének alapozására.

1.28.2 A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítményelvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok.
- Fokozatosan előtérbe helyezzük a NAT elveiből következő motiválási és tanulásszervezési folyamatokat.
- Fontosnak tartjuk az önismeret alakítását, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztését, az együttműködés értékének tudatosítását a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban.
- A tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempontnak tekintjük: az életkori jellemzők figyelembevételét, az ismeretek tapasztalati megalapozását és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatását.
- Kiemelt feladatként kezeljük a kreativitás fejlesztését, az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvést, a tanulók egészséges terhelését, érési folyamatuk követését, személyre szóló, fejlesztő értékelésüket.

1.29 A felső tagozat pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

1.29.1 Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- fontosnak tartjuk a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozását, helyes magatartásformák megismertetését és gyakoroltatását
- fejlesztjük a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználatot, az alapvető képességek, készségek elsajátítását, a mentális képességeket, az önálló tanulás és az önművelés alapozását
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat
- megfelelő taneszközzválasztással, tantárgyi koncentrációval segítjük a hálózatos gondolkodás kialakítását

1.29.2 A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- a felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése
- célunk az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása
- nagy hangsúlyt fektetünk a pályaválasztásra, pályaaorientációra

1.30 A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja, a tanulók fizikai állapotának mérése

Az iskola mindennapos testnevelési órákról szóló programja a helyi lehetőségekből kiinduló, reális, fenntartható célkitűzés, mivel a program iskolánk minden tanulójának egész éven át lehetőséget ad a rendszeres mozgásra. A program figyelembe veszi a helyben felkínálható iskolán kívüli lehetőségeket is.

A mindennapos testnevelésben lehetőség van arra, hogy a tanuláshoz szükséges tulajdonságokat megerősítsük: legyen erős, kitartó, becsületes és szorgalmas, ne legyen fáradékony, bírja a tanulással járó idegi és fizikai terhelést.

Célunk:

- tanulóinkban felkelteni a rendszeres testmozgás, az egészséges életmód iránti igényt, elsajátíttatni az ehhez szükséges elméleti és gyakorlati tudnivalókat, ismereteket
- tudatosítani a tanulóknál a saját szervezetük felépítésének és működésének alapfokú tudnivalóit

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- a testnevelés, sport segítségével kialakítani a tanulóknál a mindennapi életéhez szükséges alapvető tulajdonságokat, készségeket: akaraterő, szorgalom, kitartás, becsületesség, szabályok betartása, a társak tisztelete, segítése, a csapatmunka szerepe, az idegi és fizikai állóképesség, az egészséges önbizalom, a céltudatosság stb.
- a mindennapos testnevelés tematikáját a testnevelés helyi tantárgyi programja tartalmazza

1.30.1 A tanulók fizikai állapotának mérése

A megfelelő szintű fizikai erőnlét, edzettség elérése, majd megtartása nemcsak a sport, hanem az egészség, az általános jólét szempontjából is igen fontos tényező. A fizikai aktivitás jellemzője az egészséges testsúly, az állóképesség és az izomerő.

A vonatkozó jogszabályok a tanulók fizikai állapotának mérését meghatározott időben írják elő. A mérésre a NETFIT tesztet használjuk.

El kell érni, hogy az általános fizikai teherbíró képesség fejlődésének folyamatos nyomon követése motivációs tényezőként hasson a tanulóknál, és az iskolából kikerülve életvitelükben helyet kapjon a rendszeres fizikai aktivitás is.

1.31 A tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzése, értékelése

Az ellenőrzés feladata, hogy adatokat, tényeket tárjon fel az intézményben folyó tevékenységekről, illetve a tevékenységek által elért eredményekről.

Az ellenőrzés célja, hogy a feltárt adatok, tények alapján olyan intézkedéseket lehessen hozni, amelyekkel az esetleges hibák, problémák kijavíthatóak. Ehhez kapcsolódik az értékelés, amely az ellenőrzés eredményeinek elemzését jelenti.

Az ellenőrzés módszerei:

- megfigyelés
- írásos kikérdezés
- interjú (lehet egyéni vagy csoportos)
- tanulók által készített produktumok vizsgálata
- tanulói teljesítmények felmérése (mérés)
- dokumentumok elemzése

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Az értékelés:

A tanítási-tanulási folyamat minden mozzanatára kihat. A pedagógusok értékelő magatartásának és a tanulók önértékelésének jellemzője a pozitívumokra való támaszkodás, az elért sikerek, eredmények megerősítése.

A pedagógiai program értékelési koncepciójának célja, hogy az értékelés:

- ne minősítsen, hanem fejlődési állapotról számoljon be;
- számba tudja venni, hogy a tanuló az előző szintjéhez, önmagához mérten mennyit fejlődött;
- jelenjék meg, hogy a tanuló saját lehetőségét mennyire használta ki.

Iskolai gyakorlatunkban a pedagógiai értékelésnek a következő fő formáit, típusait alkalmazzuk:

diagnosztikus, formatív és szummatív.

Diagnosztikus mérés

Amennyiben a tanár a tanulók olyan tudáselemeire kíváncsi, amelyek szükségesek bizonyos új ismeretek feldolgozásához, meg akarja ismerni a gyerekek előzetes tudását, akkor a *diagnosztikus* módszert alkalmazza. Ez történhet írásban, szóban, de valamilyen cselekvés, tanulói aktivitás részeként is. Megtalálhatók a tanmenetekben. a mérések. Év eleji felmérés 2-8.o.

Általában a tanítási folyamat elején végezzük. A tanulók tudásának feltérképezése, a fejlesztési feladatok meghatározása. A tanuló félévi, év végi értékelésébe nem számít bele.

Formatív mérés

Amikor egy új anyagrész feldolgozásában már teljesen elmerült a tanulócsoport, és a pedagógus tudni szeretné, hogy a gyerekek ténylegesen mennyit is értettek meg belőle, akkor kerül sor a *formatív* értékelésre. Ez szintén történhet szóban és írásban is. Segíti a tanuló önértékelését. A formatív értékelés végig kíséri a pedagógiai folyamatot. A tanítási folyamat kisebb-nagyobb szakaszaira vonatkozik, valamint egy-egy tananyagegység lezárásakor írandó.

Formái:

- röpdolgozat (a dolgozatot megelőző egy-két óra anyaga, a pedagógus nem köteles bejelenteni)
- önálló feladatmegoldás, tollbamondás, másolás, fogalmazás, kottázás, ritmusírás, teszt

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- füzetvezetés, írásbeli felelet, gyűjtőmunka
- olvasónapló, órai munka
- tudáspróba
- szorgalmi munka
- rendszeres szöveges, írásbeli értékeléssel
- rendszeres szöveges, szóbeli értékeléssel
- rendszeres osztályozások
- egyéni fejlődési napló vezetése (SNI BTM)
- iskolán kívül összeállított standarizált tesztek használata
- iskolában összeállított kérdéssorok rendszeres használata
- a megtanulásra feladott anyag értékelése
- a tanulók házi feladatainak rendszeres értékelése
- a tanulók órai munkájának megfigyelése
- tanulási folyamat értékelése
- tanuló önértékelése alapján, tanulói munkák, gyűjtemények (portfólió)
- társak értékelése alapján, csoportmunka értékelése
- gyakorlati produktum (művészeti, technikai)
- projektmunka produktum
- online feladatok, egyéb

Szummatív értékelés

Amikor teljes mértékben befejezte a csoport az adott anyagrész feldolgozását, következik a *szummatív*, lezáró, összegző értékelés. Ez többféleképpen is történhet. A hagyományos iskolai szituációkban úgynevezett témazáró dolgozatot írnak a gyerekek. Ilyen az év végi osztályzat adása. Az osztályzatok mindig szummatív funkciót töltenek be még akkor is, ha formatív (megerősítési) szerepük is jelentős. Megtalálhatók a tanmenetekben.

Formái:

- témazáró felmérések (A tanulók eredményes felkészülésének érdekében egy tanítási napon belül egy osztállyal legfeljebb kettő témazáró dolgozatot lehet íratni; a szaktanár a témazáró dolgozatok időpontját egy héttel korábban köteles közölni a tanulókkal.)
- írásbeli fogalmazás

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- év végi felmérések
- gyakorlati produktum (művészeti, technikai)
- projektmunka produktum
- online feladatok
- teszt
- önálló feladat, egyéb

A jutalmazás formái:

Egyéni jutalmazási formák – Az iskolában elismerésként a következő írásos dicséretetek adhatók:

- szaktanári,
- osztályfőnöki,
- igazgatói,
- nevelőtestületi.

Az egész évben kiemelkedő munkát végzett tanulók tantárgyi, szorgalmi és magatartási dicséretét a bizonyítványba kell bevezetni. Ezek a tanulók a tanév végén könyvvel, oklevéllel jutalmazhatók. Az a tanuló, akinek intézményi szinten is kiemelkedő a teljesítménye, jutalmát a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt nyilvánosan veszi át.

Az osztályfőnökök, szaktanárok elbírálásuk alapján jutalmazhatják a tanulókat oklevéllel különböző tevékenységeikért.

1.31.1 Az írásbeli és szóbeli feladatok, az otthoni, napközis felkészüléshez előírt feladatok meghatározásának elvei és korlátai

- Folyamatos megfigyelés eredményeként a helyes tanulási technikák kiválasztása, fejlesztése. Minden tanuló számára a legoptimálisabb – életkori szintjének és aktuális szükségletének megfelelő – tanulási módszerek megismerése, az egyéni tanulásban az önállóság fokozása. A figyelem, akarat fejlesztése, irányítása.
- A tanulók természetes érdeklődésének felkeltése, ébrentartása, elmélyítése, az egyéni érdeklődés és az egyéni képességek kibontakoztatása.
- Az önművelési igény felkeltése, az önművelés legfontosabb jártasságainak, készségeinek, képességeinek kialakítása, fejlesztése, önálló ismeretszerzésre ösztönzés.
- A tanórai keretben folyó nevelő-oktató munka speciális foglalkozások keretében történő megszilárdítása, kiegészítése, bővítése.
- A hátránnyal induló tanulók következetes fejlesztése felzárkóztatása, a gyengébb

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

képességűekkel való differenciált foglalkozás.

- A tehetséges tanulók képességeinek kibontakoztatása, fejlesztése.
- Segédkönyvek, kézikönyvek, lexikonok használatának megismertetése, segítségnyújtó szerepének, hasznosságának felismertetése.
- Önképzésre nevelés.
- Önálló gyűjtőmunka végzése.
- Csoportos feladat elvégzése a tanítási időn kívül.
- Önellenzésre, önértékelésre nevelés.
- A tantárgyakhoz kötődő, differenciált képességfejlesztést szolgáló feladatok.
- Hétvégére és az iskolai szünetekre csak annyi házi feladat adható fel, mint általában egyik tanóráról a másikkra.

1.31.2 Iskolánkban a házi feladatok meghatározásával kapcsolatosan az alábbi szabályok érvényesülnek:

- A házi feladatok legfontosabb funkciója a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó gyakorlás / készség – és képességfejlesztés /, valamint a tananyaghoz kapcsolódó ismeretek megszilárdítása, memorizálása.
- A másnapra való készülés /szóbeli, írásbeli együttesen/ a gyermek életkori sajátosságainak megfelelő legyen
- A házi feladatok mennyiségileg és minőségi ellenőrzi a tanító.

1.31.3 Az írásbeli beszámoltatás formái A tanulók minősítésének formái

A tanulók minősítésének alapja a NAT-ra épülő kerettanterv, helyi tanterv ismeret – és követelményrendszere, valamint a tanulók önmagukhoz viszonyított fejlődése.

Az értékelés a pedagógiai folyamatban állandóan jelen van, de nem cél, hanem eszköz a pedagógus, a tanuló és a szülő számára.

Az értékelés elsődleges célja, hogy a tanulóknál kialakítsa az önértékelés képességét. Az értékelés legyen:

- motiváló, serkentő, ösztönző hatású
- következetes és felelősségteljes
- egységes, egyszerű és áttekinthető
- folyamatos és rendszeres

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- szakszerű, kiszámítható, azonos feltételeket teremtő
- tárgyilagos, objektív, feleljen meg a tanulók életkori sajátosságainak
- differenciált, személyre szóló /az eltérő adottságú gyerekeknek eltérő sikert biztosító/
- visszajelző: jelezze a tanuló és környezete számára az aktuális helyzetét
- preferálja a tehetséget, szorgalmat

Az első osztálytól kezdve fokozatosan a saját képességekhez mért fejlődés értékelésétől el kell jutni nyolcadik év végére a kerettantervre épülő helyi tanterv által előírt követelmények teljesítéséig. A tanulónak elegendő alkalmat kell adni, hogy minél több területen ismerhessék meg magukat, próbálhassák ki képességeiket, tudásukat. Az értékelés és a minősítés együtt jár a siker és a kudarc megélésével. A tanulókat segíteni kell ezek feldolgozásában.

Az értékelés kiterjed az iskolai élet minden területére:

- az ismeretek és készségek elsajátítási szintjére,
- a fejlődése a korábbi teljesítményhez képest,
- tanórai és tanórán kívüli magatartására,
- a szorgalomra és ezen belül a felkészülésre, a feladatvállalásra és a feladatvégzésre.

Az értékelés funkciója differenciált:

- a folyamatos munka a folyamatos visszajelzések eszköze,
- tanulásra vagy tanulással összefüggő tevékenységre motivál,
- az elvárt követelményekhez való igazodás kontrollja,
- a hasonló tevékenységben részt vevők relatív helyzetét meghatározza,
- jelenthet sikert, kudarcot,
- kontrollja az önismeretnek,
- az előrehaladás mérésének eszköze.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

A tanulmányi és iskolakezdési, beilleszkedési munka értékelése:

Iskolánkban az egyes évfolyamokon tantárgyaknál értékelési módok

évfolyamok	értékelési szakasz	értékelési mód
1.	negyedéves	szöveges
	félév	szöveges
	év vége	szöveges
2.	félév	szöveges
	év vége	osztályzat
3-8. évf.	félév	osztályzat
	év vége	osztályzat

- Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését.
- Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik.
- A hagyományos értékelési kategóriákat a közoktatásról szóló törvényben foglalt érdemjegyeket, az ötfokozatú osztályzást alkalmazzuk:
- Jeles / 5 /, jó / 4 /, közepes / 3 /, elégséges / 2 /, elégtelen / 1 /.
- Az évközi értékelésben a tanítók, tanárok módszertani szabadságuk jegyében szabadon alkalmazhatnak értékelő szimbólumokat, ezt nem egységesítjük, nem is korlátozzuk pl. matrica, pontok, csillagok, kis jegyek stb.
- A nevelőtestület az értékelés rendszerességét lényeges alapelvnek tekinti, ezért valamennyi tanulónak valamennyi tantárgyban lehetőség szerint havonta ad osztályzatot, értékeli őket.
- Minimálisan félévente annyi érdemjegyet kell adni a tanulónk, amennyi a tantárgy heti óraszám, plusz egy.
- Ha a szaktanár dolgozatot írat, azt a helyi tanterv szerint értékeli, osztályozza.
- A témazárók érdemjegyei dupla értékkel számítanak. A tanév végén az egész éves teljesítményt értékeli a fejlődési tendencia figyelembevételével.
- Első osztályban és második év félévkor **szöveges minősítéssel** értékelünk.

Az év végi és a félévi minősítés során az osztályzatok alkalmazására nincs lehetőség az első

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

osztályban és második osztály félévekor, hanem szöveges értékelés alkalmazásával kell a pedagógusnak kifejezni, hogy a tanuló milyen teljesítményt nyújtott. Havonta a naplóba minden tanulóról érdemjegyek is kerülhetnek tantárgyanként. Félévkor és év végén történik a szöveges értékelés. Az értékelést a szülők a félév zárása után megkapják. Az év végi szöveges értékelés a bizonyítvány mellékletét képezi, amelyet pótlapon kapnak meg a tanulók.

- Második év félévétől valamennyi évfolyamon a félévi és az év végi értékelését az adott félév során szerzett érdemjegyek és a tanuló év közbeni tanulmányi munkája alapján kell meghatározni.
- A tanév végén az egyes tantárgyakban elért kiemelkedő teljesítményért a tanuló dicséretet kaphat, mely bekerül a naplóba, bizonyítványba, törzslapra.
- Felső évfolyamon, ha a tanulónak év végén három osztályzata dicséretes, akkor nevelőtestületi dicséretben részesül. A dicséretet a naplóban, a bizonyítványban és törzslapon is dokumentálni kell.
- Alsó tagozaton Nevelőtestületi dicséretben részesül a dicséretetek számától függetlenül az a kimagaslóan teljesítő tanuló, akit a nevelőtestület érdemesnek talál.

Az értékelés szabályai:

Az értékelés formái

- szóbeli
- írásbeli

A szóbeli és írásbeli értékelése egyforma súlyozással számítanak, kivéve a témazáró, amely dupla súlyozással számít.

1. Az értékelés módja és gyakorisága

a. szóbeli:

a tanuló magatartásáról, szorgalmáról, a tantárgy iránti érdeklődésről, aktivitásról, tanulmányi teljesítményéről a tanítási órákon és más foglalkozásokon megfigyelhető:

- a tanító részéről,
- a tanulótársak részéről,
- önértékelés formájában.

A szóbeli értékelés formái: feleltetés, kiselőadás, beszámoló, gyűjtőmunka, a tanulók munkájának folyamatos megfigyelése, kérdésekre adott válasz, szabályok reprodukálása, órai aktivitás megfigyelése, idegen nyelvi párbeszéd, szóismeret, felolvasás, az egész tanítási órán

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

végzett munka megkülönböztetett megfigyelése, az órai aktivitás megfigyelése, a tanári kérdésekre adott válasz, kiselőadás, egyéni felelet, fogalmazás szóban, idegen nyelvi párbeszéd, szóismeret, szabályok reprodukálása, felolvasás, egyéb

b. írásbeli:

- a tanulói produktumokra írt rövid, lényegre utaló észrevételek megfogalmazásával,
- a feladatokhoz való hozzáállásról, munkavégzésről,
- témazáró felmérések megoldásának értékelése %-os teljesítménysávok megadásával és ezek minősítő jelzésével vagy a különböző nehézségű feladattípusok szintjének megadásával / pl. mindenkitől elvárható, közepes nehézségű, nehéz és átlag feletti vagy kiemelkedő teljesítményének tekinthető az adott feladat teljesítése /,
- a tanulási folyamatban szükség szerint aktuális észrevételek bejegyzése a tanuló fejlődésével, előmenetelével kapcsolatban / pl. üzenőfüzet /,
- - félévkor és a tanév végén lehetőség van szóveges értékelést adni a tanuló magatartásáról, szorgalmáról.

Az írásbeli szóveges értékelés formái: diagnosztikus értékelés / év elején /, formatív / röpdolgozat, témazáró /szummatív/ félévkor, év végén /

2. Az értékelés tartalmi szempontjai

tantárgyi teljesítmények: a helyi tanterv követelményeinek való megfelelés, a fejlődés, illetve az alapvető készségekben / beszéd, olvasás, íráshasználat, szövegalkotás, mozgás, eszközhasználat, önkiszolgálás, / képességeken / szövegértés, megismerés, problémamegoldás, gondolkodás, döntés, együttműködés, konfliktuskezelés /.

Az írásbeli számonkérés fajtái:

- Írásbeli felelet: röpdolgozat, szódolgozat, tollbamondás. Ezek a szóbeli felelettel egyenértékűnek számítanak.
- Írásbeli munka: egyes tantárgyakból szükséges az órai írásbeli munka értékelése félévente / munkafüzetben, füzetben /. Az értékelés módját a szaktanár határozza meg.
- Témazáró dolgozat: több óra anyagának összefoglalója, egy témakör lezárására szolgál. Témazáró dolgozat íratásának szabályai:
- egy tanítási napon egyetlen osztály sem kötelezhető kettőnél több témazáró dolgozat

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

megíratására

- a pedagógus témazáró dolgozatíratási szándékát köteles egy héttel előre jelezni
- a diák joga, hogy dolgozatát beszédésétől számított két héten belül kijavítva és értékelve megtekinthesse, a témazáró dolgozatok kivételével írásbeli feleleteit hazavihess
- a szülő joga, hogy a témazáró dolgozatokat szülői értekezleten, fogadó órákon megtekinthesse
- a témazáró dolgozatokat a tanítási év végéig meg kell őrizni

Szóbeli számonkérés:

- az iskola lehetőség szerint nagy hangsúlyt helyez a szóbeli számonkérésre, a számonkérés során törekedni kell a megfelelő légkör kialakítására, hogy a gátlásos tanulók is feloldódjanak
- a gyerekeket meg kell tanítani az önértékelésre

Gyakorlati tevékenység:

- a testnevelés követelményeinek elsajátítását csak gyakorlati tevékenység révén ellenőrizzük
- az ének-zene, a vizuális kultúra, a digitális kultúra, a technika és tervezés tantárgyakat félévente legalább egyszer valamilyen gyakorlati tevékenységgel összekapcsolva kell ellenőrizni

A második osztály év végi bizonyítványban, illetve a harmadik-nyolcadik évfolyamon a félévi értesítőben és az év végi bizonyítványban a tantervben szereplő tantárgyakból elért eredmények kerülnek minősítésre:

A tanulókkal az év eleji ismétlések után egyes tantárgyakból szintfelmérő dolgozatot íratunk. Az 5. évfolyamon a zökkenőmentes továbbhaladás érdekében az év eleji szintfelmérő dolgozat anyagát magyar nyelvből és matematikából az ötödik évfolyamon tanító szaktanárok állítják össze. A szintfelmérő dolgozat eredményét felső tagozaton érdemjegy formájában fejezzük ki, és tekintetbe vesszük a félévi, év végi osztályzat kialakításánál.

A *témazáró dolgozat* megíratására egy teljes tanórát biztosítunk.

A *kisdolgozatok, szódolgozatok* nem vesznek igénybe egy teljes tanórát, általában 10–20 percesek, bármelyik tanítási órán írathatók.

2.8.2. Oktatási eredményvizsgálatok

- „Bemenetkor” az első osztályosok ismeretanyagának, képességeinek felmérése, a feladatok meghatározása, szükség esetén fejlesztőpedagógus segítségével.
- „Átmenetkor” a 5. osztályban tanító szaktanárok összeállított anyagon mérik az alapkészségek helyzetét (hangos és szövegértő olvasás, helyesírás, matematika).
- Országos mérések 6. és 8. évfolyamon minden tanév májusában.

1.31.4 A tanulók teljesítményének értékelése

Az értékelés módszerei:

- számmal (osztályzat, százalék)
- szövegesen
- egyéb (pontrendszer)

Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését. Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

A következő elméleti jellegű tantárgyak: magyar nyelv és irodalom, idegen nyelv, matematika, környezetismeret, természetismeret, történelem, fizika, kémia biológia, földrajz, ellenőrzésénél:

- a nevelők a tanulók munkáját egy-egy témakörön belül szóban és írásban is ellenőrizhetik;
- az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és fő követelményeit átfogó témazáró dolgozatot írnak.

A tanulók szóbeli kifejezőkészségének fejlesztése érdekében a nevelők többször ellenőrzik a követelmények elsajátítását szóbeli felelet formájában. Ennek érdekében egy-egy tantárgy esetében egy témakörön belül – a témazáró dolgozaton kívül – kerülhet sor írásbeli, szóbeli számonkérésre:

- az ének-zene, a rajz, az informatika, a technika tantárgyból félévente, valamilyen gyakorlati tevékenységgel összekapcsolva, a testnevelés követelményeinek elsajátítását csak gyakorlati tevékenység révén ellenőrizzük.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez; emellett azonban figyelembe veszik azt is, hogy a tanulói teljesítmény hogyan változott – fejlődött-e vagy hanyatlott – az előző értékeléshez képest.

A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a különböző tantárgyak esetében a következők szerint történik:

- az első évfolyamon, valamint a második évfolyam első félévében minden tantárgy esetében szöveges értékelést alkalmazunk (tanév közben érdemjeggyel is történhet az értékelés)
- a második évfolyamon a második félévben, valamint a harmadik-nyolcadik évfolyamon a tanulók teljesítményét, előmenetelét év közben minden tantárgyból érdemjegyekkel minősítjük
- az első évfolyamon félévkor és év végén, valamint a második évfolyamon félévkor a tanulók teljesítményét, előmenetelét szöveges minősítéssel értékeljük.
 - a szöveges minősítés a tanuló teljesítményétől függően a következő lehet:
 - KIVÁLÓAN TELJESÍTETT
 - JÓL TELJESÍTETT
 - MEGFELELŐEN TELJESÍTETT
 - FELZÁRKOZTATÁSRA SZORUL
- a második évfolyamon év végén, valamint a harmadik-nyolcadik évfolyamon félévkor és év végén a tanulók teljesítményét, előmenetelét osztályzattal minősítjük

A második évfolyamon év végén, valamint a harmadik-nyolcadik évfolyamon félévkor és év végén a tanuló osztályzatát az adott félév során szerzett érdemjegyek, illetve a tanuló év közbeni tanulmányi munkája alapján kell meghatározni.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők: **jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).**

- a tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból ajánlott egy hónapon belül minden tanulónak legalább egy érdemjegyet adni
- a tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt az adott tantárgyat tanító nevelő értesíti az e-naplón keresztül
- a napló bejegyzéseit az osztályfőnök havonta ellenőrzi, és az esetlegesen elmaradt érdemjegyek esetén jelez a szaktanárnak

A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztjeinek értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyekre történő átváltását a következő arányok alapján végzik el a szaktárgyat tanító nevelők:

Az alsó tagozaton alapkészségek értékelése miatt:

<u>Teljesítmény</u>	<u>Érdemjegy</u>
0-50 %:	elégtelen (1)
51-62 %:	elégséges (2)
63-74 %:	közepes (3)
75-90 %:	jó (4)
91-100 %:	jeles (5)

<u>Teljesítmény</u>	<u>Érdemjegy</u>
0-39 %:	elégtelen (1)
40-55 %:	elégséges (2)
56-75%:	közepes (3)
76-89 %:	jó (4)
90-100 %:	jeles (5)

A tanulók magatartásának értékelésénél és minősítésénél az első-nyolcadik évfolyamon a **példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2)** érdemjegyeket, illetve osztályzatokat használjuk.

A tantárgyi követelményeket a helyi tanterv határozza meg.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

1.31.5 Az értékelés kategóriái első osztálytól a második évfolyam félévéig

Kiválóan teljesített

A tantervi követelményeket megbízhatóan teljesíti. Ismeretei biztosak, képes azokat az évfolyam követelményeinek megfelelő szinten alkalmazni. Szóban és írásban is képes gondolatai, véleménye és a tanultak pontos megfogalmazására. Életkorának megfelelő szinten képes az összefüggések meglátására, alkotó módon tudja a megszerzett ismeretanyagot hasznosítani.

Jól teljesített

A tantervi követelményeket általában jól teljesíti. Ismeretanyaga jó, alkalmazásában kissé bizonytalan. Szóban és írásban kevés segítséget igényel feladatmegoldásai során. Kevés segítséget igényel az összefüggések meglátásában, ismereteit önállóan is képes alkalmazni.

Megfelelően teljesített

A tantervi követelményeket alapvető szinten teljesíti. Ismeretanyaga közepes szintű, alkalmazása során többször igényel segítséget. Szóban és írásban nehézkesen nyilvánul meg. Összefüggések meglátására csak segítséggel képes.

Felzárkóztatásra szorul

A tantervi követelményeket alacsony szinten teljesíti. Ismeretanyaga csekély, önálló alkalmazására is csak sok segítséggel képes. Szóban és írásban csak kérdések segítségével tud megnyilvánulni, fogalmakat nem ért, önállóan egyszerű összefüggéseket sem tud felismerni.

1.31.6 A tantárgyi érdemjegyek és osztályzatok kritériumai

Jeles

A tantárgyi követelményeknek kifogástalanul megfelel. Ismeri, érti, önállóan képes alkalmazni a tananyagot.

Szóban és írásban pontosan, szabatosan fogalmaz.

Fogalmai pontosak, tiszták, összefüggésüket, rendszerüket átlátja.

A váratlan problémák nem riasztják vissza, hanem biztos ismeretei birtokában közelíteni képes a megoldáshoz.

Jó

A tantervi követelményeket megbízhatóan teljesíti.

Fogalmai tiszták, az önálló alkalmazásban kissé bizonytalan.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Szóbeli és írásbeli fogalmazásában nem követ el értelemzavaró pontatlanságokat. Az alapvető összefüggéseket tudja, a begyakorolt módszerekkel biztosan dolgozik.

Közepes

Csak az alapvető tantervi követelményeket teljesíti.

Pontatlanul, nehézkesen nyilvánul meg szóban, írásban egyaránt. Fogalmai nem tiszták, az összefüggéseket csak segítséggel ismeri fel.

Elégséges

A tantervi követelményekből csupán annyit képes elsajátítani, amennyi a továbbhaladáshoz feltétlenül szükséges. Fogalmakat nem ért, önállóan egyszerű összefüggéseket sem tud felismerni. A legalapvetőbb feladatok megoldásához is tanári segítségre szorul.

Elégtelen

A tantervi követelményeknek nevelői segítséggel sem tud eleget tenni.

1.32 A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

a. A tanulók magatartásának és szorgalmának értékelése

Az értékelés tartalmi szempontjai:

magatartás: magatartási norma – és szabályismeret, szabálykövetés a tanórákon, foglalkozásokon, óráközi szünetekben, templomban, iskolai programokon, a tanuló helyzete a közösségben, viszonya a társakhoz, felnőttekhez, beszédstílusa, hangneme.

A tanulók magatartását az első évfolyamon a félév és a tanítási év végén az osztályfőnök szóvegesen minősíti és ezt az értesítőbe, illetve a bizonyítványba bejegyzí.

Első-nyolcadik évfolyamon a tanuló magatartását az osztályfőnök minden hónap végén érdemjegyekkel értékeli.

A magatartás értékelésénél az érdemjeggyel történő értékelés mellett lehetőség van a szóveges értékelésre az érzelmi intelligencia készségek alapján.

A magatartás félévi és év végi osztályzatát az osztályfőnök javaslata alapján a nevelőtestület állapítja meg.

A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.

Iskolánkban a magatartás értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

a) *Példás (5)* az a tanuló, aki:

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- a házirendet betartja
 - a tanórán és a tanórán kívül példamutatóan, rendesen viselkedik
 - kötelességtudó, feladatait teljesíti
 - önként vállal feladatokat és azokat teljesíti
 - tisztelettudó
 - társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik
 - az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz
 - óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet
 - nincs írásbeli figyelmeztetése, intője vagy
- b) *Jó (4)* az a tanuló, aki:
- a házirendet betartja;
 - tanórán vagy a tanórán kívüli foglalkozásokon rendesen viselkedik;
 - feladatait a tőle elvárható módon teljesíti;
 - feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a reábizottakat teljesíti;
 - az osztály- vagy az iskolaközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt;
 - nincs írásbeli intője vagy figyelmeztetése.
- c) *Változó (3)* az a tanuló, aki.
- az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be;
 - a tanórán vagy tanórán kívül többször fegyelmezetlenül viselkedik;
 - feladatait nem minden esetben teljesíti;
 - előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva;
 - a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik;
 - igazolatlanul mulasztott;
 - osztályfőnöki figyelmeztetése van.
- d) *Rossz (2)* az a tanuló, aki:
- a házirend előírásait sorozatosan megsérti;
 - feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti;
 - magatartása fegyelmezetlen, rendetlen;
 - társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik;

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza;
- több alkalommal igazolatlanul mulaszt;
- több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve van osztályfőnöki figyelmeztetése vagy ennél magasabb fokozatú büntetése.

A magatartás elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

A tanulók szorgalmának értékelése:

Az értékelés tartalmi szempontjai

szorgalom: motiváltság és részvétel a tanulási tevékenységben, a feladattudat fejlettsége, türelem, kitartás a feladatvégzésben, megbízhatóság és a teljesítés igényessége.

- a tanulók szorgalmának értékelésénél és minősítésénél az első-nyolcadik évfolyamon a

példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2) érdemjegyeket, illetve osztályzatokat használjuk

- a tanulók szorgalmát az első évfolyamon a félév és a tanítási év végén az osztályfőnök szövegesen minősíti, és azt az értesítőbe, illetve a bizonyítványba bejegyzi
- a második-nyolcadik évfolyamon a tanuló szorgalom osztályzatát az első félév és a tanév végén az osztályfőnök javaslatára a nevelőtestület állapítja meg
- a félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni

Az iskolában a szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

a) *Példás (5)* az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi;
- a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi;
- munkavégzése pontos, megbízható;
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz;
- taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

b) *Jó (4)* az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik;
- a tanórákon többnyire aktív;
- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti;

- taneszközei tiszták, rendezettek.

c) *Változó (3)* az a tanuló, akinek:

- tanulmányi eredménye elmarad képességeitől;
- tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti;
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik;
- érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja;
- önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.

d) *Hanyag (2)* az a tanuló, aki:

- képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében;
- az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg;
- tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen;
- feladatait többnyire nem végzi el;
- felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek;
- a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül;
- félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

A szorgalom elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

A szorgalom értékelésénél az érdemjeggyel történő értékelés mellett lehetőség van a szöveges értékelésre félévkor és év végén az érzelmi intelligencia készségek alapján.

b. A tanulók jutalmazása

Azt a tanulót, aki képességeihez mérten

- példamutató magatartást tanúsít,
- vagy folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el,
- vagy az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez,
- vagy iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyeken, vetélkedőkön vagy előadásokon, bemutatókon vesz részt,
- vagy bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

növeléséhez az iskola jutalomban részesítheti.

Az iskolai jutalmazás formái:

- a) Az iskolában tanév közben elismerésként a következő dicséretek adhatók:
 - szaktanári dicséret,
 - napközis nevelői dicséret,
 - osztályfőnöki dicséret,
 - igazgatói dicséret,
 - nevelőtestületi dicséret.
- b) Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén:
 - szaktárgyi teljesítményért,
 - példamutató magatartásért és kiemelkedő szorgalomért,
 - hitéletben kiemelkedő részvételért
 - példamutató magatartásért és kiemelkedő szorgalomért dicséretben részesíthetők.
- c) Az egyes tanévek végé kitűnő eredményt elért tanulók oklevelet és tárgyi jutalmat kapnak melyet a tanévzárási ünnepélyen az iskola közössége előtt vehetnek át.
- d) A nyolc éven át kitűnő eredményt elért tanulók oklevelet kapnak melyet a ballagáson az iskola közössége előtt vehetnek át.
- e) Az iskolai szintű versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók osztályfőnöki dicséretben részesülnek.
- f) Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók igazgatói dicséretben részesülnek.
- g) A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni.

A dicséretet írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni. A dicséreteket a szorgalom jegynél számítjuk be.

Hagyományosan tanulóink kimagasló teljesítményeit a tanévzárási, 8. osztályos tanulók esetén ballagási ünnepélyeken értékeljük. Ennek formája bizonyítvány, oklevél, könyv, szóbeli dicséret. Itt tanulói közösségeket is kiemelhetünk.

Ennek szempontjai a tantestület döntése szerintiek:

- tanulmányi munka

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- sportteljesítmények
- közösségi munka
- egyházi életben nyújtott aktivitás
- ministráns szolgálat

A jutalmazás formái:

Egyéni jutalmazási formák:

Az iskolában elismerésként a következő írásos dicséretetek adhatók:

- szaktanári,
- osztályfőnöki,
- igazgatói,
- nevelőtestületi.

Az egész évben kiemelkedő munkát végzett tanulók, tantárgyi, szorgalmi és magatartási dicséretét a bizonyítványba kell bevezetni.

Az a tanuló, akinek intézményi szinten is kiemelkedő a teljesítménye (tanulmányi és kulturális versenyek győztese, az év tanulója, az év sportolója, az iskoláért végzett kiemelkedő társadalmi munka részese), jutalmát a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt nyilvánosan veszi át.

Csoportos jutalmazási formák:

- jutalomkirándulás,

1.33 A tanulók továbbhaladása

1.33.1 A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei

Az iskola magasabb évfolyamára léphet az a tanuló, aki a helyi tantervben előírt, a továbbhaladáshoz szükséges követelményeket teljesítette, beleértve a szükséges készségek meglétét és az elvárt kimeneteli követelményeket valamennyi tantárgyból.

Magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához, a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie, ha:

- az iskola főigazgatója felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól,
- az iskola főigazgatója engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse,
- egy tanítási évben 250 tanítási óránál többet mulasztott (nevelőtestületi döntés alapján)

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- ha a tanuló mulasztása egy adott tantárgyból a tanítási órák 30%-át meghaladja,

Ha a tanuló tanév végén bármely tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott, a nevelőtestület határozata alapján javítóvizsgát tehet, kivéve, ha háromnál több tantárgyból van elégtelen osztályzata.

Az évfolyamot megismételni köteles az a tanuló, aki az adott tanévben a javítóvizsgán nem felelt meg.

Az első évfolyamot megismételheti a tanuló szülői kérésre, ilyenkor bizonyítványt a tanuló a megismételt évről kap.

A tanuló az első évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamismétlésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni, vagy a szülő írásban ezt kéri.

Évfolyamtól függetlenül idegen nyelvből a tanuló az idegen nyelv tanulásának első évében nem utasítható évfolyamismétlésre azért, mert a tanulmányi követelményeket nem teljesítette.

1.33.2 Egyéni tanulói munkarend:

2019. szeptember 1. napjától hatályba lépő törvényi rendelkezések alapján, az eddig magántanulói jogviszonyként ismert jogintézményt felváltotta az egyéni munkarend intézménye.

A köznevelési intézményekben tanulók esetében 2019. szeptember 1. napjától a szülő/gyám kérésére az Oktatási Hivatal engedélyezi az egyéni munkarendet.

Ha a tanuló egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja, és a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából előnyös, a tankötelezettség teljesítése céljából határozott időre egyéni munkarend kérelmezhető. Az egyéni munkarenddel rendelkezőt- az iskolában vagy azon kívül folyó gyakorlati képzés kivételével- az iskola valamennyi kötelező tanórai foglalkozása alól fel kell menteni. Azonban valamennyi tantárgyból osztályozó vizsgát köteles tenni, az egyéni munkarend ugyanis nem mentesíti a tanulót egyetlen tantárgy tanulmányi követelményének teljesítése alól sem.

Ezen időszak alatt

- a tanuló mentesül a kötelező tanórai és egyéb foglalkozásokon való részvétel alól, felkészítéséről a szülő gondoskodik, a tanuló egyénileg készül fel,
- a sajátos nevelési igényére (SNI) tekintettel egyéni munkarendű tanuló, vagy beilleszkedési , tanulás, magatartási nehézséggel küzdő (BTMN) , erre tekintettel egyéni

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

munkarendű tanuló iskolai neveléséről és oktatásáról, felkészítéséről, érdemjegyeinek és osztályzatainak megállapításáról, az ehhez szükséges pedagógusokról szakértő véleményben foglaltak szerint az iskola köteles gondoskodni, valamint a tartós betegségre tekintettel egyéni munkarendben tanuló felkészítéséről, érdemjegyeinek és osztályzatainak megállapításáról az iskola köteles gondoskodni,

- a tanuló kérelemre, az iskola főigazgatójának előzetes engedélyével részt vehet a tanórai vagy egyéb foglalkozásokon,
- tanuló kérelemre, az iskola főigazgatójának engedélyével felvehető a napközibe, tanulószobára,
- az iskolában az egyéni munkarendben tanuló magatartását és szorgalmát nem kell értékelni, de a félévi és év végi osztályzatainak megállapításához osztályozó vizsgát kell tennie valamennyi tantárgyból az iskola pedagógia programjában foglaltak szerint,
- a külföldi tartózkodásra tekintettel egyéni munkarendben tanuló esetében a félévi minősítés a főigazgató döntése alapján mellőzhető, ez esetben a tanuló csak az év végén ad számot tudásáról.
- ha az egyéni munkarend tartalma alatt a tanuló neki felróható okból két alkalommal nem jelenik meg az osztályozó vizsgán, vagy két alkalommal nem teljesíti a tanulmányi követelményeket, a következő félévtől csak iskolába járással teljesítheti a tankötelezettségét.
- Az egyéni munkarend engedélyezés iránti kérelmet az Oktatási Hivatal közigazgatási hatósági eljárás keretében bírálja el.

A következő tanévekre vonatkozó kérelmek benyújtását lehetőség szerint áprilistól június 15-ig lehet benyújtani.

Június 15-ét követően csak kivételes esetekben, ha a tanuló helyzetében olyan körülmény merül fel, amely a tankötelezettség iskolába járással történő teljesítését teljes mértékben megakadályozza.

1.34 A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Valamennyi tanulónak joga van képességei minél teljesebb kibontakoztatására, személyiségfejlődésének támogatására. Külön figyelmet kell fordítani a valamilyen okból hátrányos helyzetbe került tanulóakra, akiknek olyan támogató környezetre van szükségük,

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

amely biztosíthatja iskolai sikerességüket.

Iskolánk – többek között – az alábbi segítséget nyújtja számukra az esélyegyenlőség megteremtése érdekében:

- kulcskompetenciák fejlesztését,
- az oktatásban használt információs, kommunikációs technológiák alkalmazását, a digitális tananyagok felhasználásának elősegítését,
- méltányos és egészséges tanulási környezet kialakítást,
- a pedagógusok módszertani kultúrájának fejlesztését,
- tapasztalat-, élményszerzésen alapuló tanulást,
- a differenciáló módszerek alkalmazását,
- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelését,
- a mindennapos testedzés, a mozgás, sportolás biztosítását,
- környezettudatos szemléletű oktatás-nevelést,
- egészségügyi, szociális támogató rendszer kialakítását,
- hatékony, új tanulási módszerek elsajátíttatását és alkalmazását a tanórákon,
- a tanulói aktivitás növelését a tanítási órákon,
- a tanulási attitűd pozitív átformálását,
- a továbbtanulás támogatását,
- személyiségfejlesztést és közösségépítést,
- a szabadidő hasznos eltöltésének elősegítését,
- partnerközpontú nevelést.

1.34.1 Irányelveink

Egyenlő bánásmód, esélyegyenlőség:

Célunk az, hogy iskolánkban érvényesüljön a:

- diszkriminációmentesség
- szegregációmentesség
- integráció biztosítása
- halmozottan hátrányos helyzetű tanulók oktatási és társadalmi integrációjának támogatása

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- minőségi oktatáshoz történő egyenlő hozzáférés biztosítása.

Negatív diszkrimináció tilalma: meghatározóan fontos a keresztény érték, A teremtett ember egyelő méltóságáról szól, annak az üzenetnek vetületéről, hogy valamennyien Isten gyermekei vagyunk. A teremtett ember egyenlő méltóságából a keresztény ember számára önmagában is megkérdőjelezhetetlenül következik a hátrányos megkülönböztetés, a rasszizmus és az idegengyűlölet tilalma.

1.34.2 Az emberi méltóság tiszteletben tartása

Iskolánk az oktatás-nevelés során tiszteletben tartja a tanulók és alkalmazottak emberi értékeit, emberi méltóságát, egyediségét.

Fontos feladatnak tekintjük a megfelelő munkahelyi légkör kialakítását, az alapvető értékek megőrzéséhez és megerősítéséhez való hozzájárulást.

1.34.3 Partneri kapcsolat, együttműködés

Iskolánk a partnerség elvének érvényesítésére törekszik azzal, hogy világos, és átlátható követelményeket alakít ki a kölcsönös előnyök biztosítása mellett. Kapcsolatot alakítunk ki a szülői szervezetekkel, módszertani központokkal, szakmai szolgáltató intézetekkel.

1.34.4 Szakmai-pedagógiai terület célkitűzései

- a módszertani központokkal való együttműködésünk elmélyítése
- gyógypedagógus alkalmazása
- szülő-iskola kapcsolatok ápolása
- az iskolai táborokban az SNI-s és a HHH tanulók részvételének támogatása
- a pedagógus továbbképzési tervekben az SNI tanulókra koncentrált fejlesztő képzések támogatása
- a tehetséggondozás érdekében a tanulmányi versenyeken való részvétel elősegítésének kidolgozása

1.34.5 A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek

- kapcsolat a családsegítő központtal, a járási hivattal, annak érdekében, hogy a hátrányt szenvedők minél hamarabb segítségben részesüljenek:
 - étkezési hozzájárulás,

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- önkormányzati segély,
- gyermekvédelmi támogatás.
- a napközi otthon igénybevételére javaslat
- diákétkeztetésbe bevonás
- az iskolai létesítmények használata
- a nevelők és tanulók segítő, személyes kapcsolatai
- az egyházi segítség közvetítése
- kirándulás támogatása rászorulóknak részére
- a továbbtanulás irányítása
- az iskolai gyermek – és ifjúságvédelmi felelős tevékenysége
- drog- és bűnmegelőzési előadások
- egészségvédelmi előadások

1.34.6 Gyermek-és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

A családi élet kedvezőtlen alakulásában leginkább kiszolgáltatott a gyermekek, akinek elsődleges nevelője a szülő. Ám vannak olyan élethelyzetek, ahol a család nem tudja elsődleges szerepét betölteni. Az iskola kénytelen ezzel a helyzettel szembenézni, de képtelen a családi és társadalmi nevelés hiányát teljesen pótolni.

A katolikus iskolák különös figyelmet szentelnek a gyengébbekre, és segítik a nehezebb körülmények között élőket.

Nevelésünk a keresztény értékrend elfogadását, a keresztény életforma kialakítását, mindennapi megélését segíti elő, amely remélhetőleg tanítványaink számára maradandó lesz. Megvédi őket az alkoholizmus, kábítószer, egyéb erkölcsi veszélytől.

Legnehezebb a segítségadás azokban az esetekben, amelyekben a család a gyermek számára nem biztosít megfelelő erkölcsi hátteret, a szülők életvitele negatív példa a gyerek előtt. Ezekre a hiányosságokra sok esetben későn derül fény, amit csak a tanuló rendhagyó magatartása, megnyilatkozásai jeleznek. Az ilyen nehéz esetekben vállalnunk kell a fokozott törődést a tanulóval. Azonban fontos, hogy a gyermek és ifjúságvédelem átfogja az iskola egészét, biztosítsa a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, védő-óvó intézkedéseket tegyen a rászorulóknak érdekében.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- A gyermekvédelem célja a hátrányos és veszélyeztetett helyzetű tanulók körülményeinek felmérése, a problémák feltárása, s a lehetőség szerinti orvoslása: továbbá a hátrányos, illetve a veszélyeztető helyzetet előidéző hatások felkutatása, s a lehetőség szerinti megszüntetése.
- A gyermek és ifjúságvédelmi feladatokat az igazgatóhelyettes koordinálásával az osztályfőnökök közreműködésével a nevelőtestület végzi az iskolai védőnő, szociális munkás segítségével. A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatainak az egyik fő célja a gyermekvédelemmel összefüggő problémák feltárása, megelőzése.

Feladatok:

- a gyerekek elemi szükségletei /élelem, ruházat, tanszer, pihenés,/ meglétének figyelemmel kísérése
- az egészséges fejlődésükhöz szükséges nevelési légkör kialakításának elősegítése a családon belül, kívül
- a tanulók intézményes ellátása, az iskola valamennyi szolgáltatásának biztosítása igényeik szerint /felzárkóztatás, étkeztetés, napközi/
- segélykérelmek támogatása, és az ezzel kapcsolatos tanácsadás a család szociális és anyagi helyzetétől függően
- a tanulók eredményeinek figyelemmel kísérése, rendszeres iskolába járásának folyamatos ellenőrzése, szükség esetén szabálysértési eljárás kezdeményezése
- a tanulók és a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak
- A veszélyeztető okok megítélése esetén értesíteni kell a gyermekjóléti szolgálatot.

Az iskolai gyermekvédelmi tevékenység három fő feladata:

- a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzése
- feltárása
- megszüntetése

A gyermekvédelmi problémák feltárásának az a célja, hogy a gyermekek problémáit az iskola a gyermekjóléti szolgálat segítségével minél hatékonyabban tudja kezelni, megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Iskolánk alapvető feladatai a gyermek –és ifjúságvédelem területén:

- fel kell ismerni, és fel kell tárni a tanulók problémáit,
- meg kell keresni a problémák okait,
- segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához,
- jelezni kell a felmerült problémát a gyermekjóléti szolgálat szakembereinek.

A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes:

- nevelési tanácsadóval,
- gyermekjóléti szolgálattal,
- járási hivattal,
- gyermekorvossal
- egyházzal.

Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósulását:

- a felzárkóztató foglalkozások,
- a tehetséggondozó foglalkozások,
- a differenciált oktatás, képességfejlesztés,
- a pályaválasztás segítése
- a személyes, egyéni tanácsadás / tanulónak, szülőnek /
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése,
- a családi életre történő nevelés,
- a napközis és fejlesztő foglalkozások,
- az iskolai étkezési lehetőségek,
- az egészségügyi szűrővizsgálatok,
- a tanulók szabadidejének szervezése,
- a szülőkkel való együttműködés,
- tájékoztatás a családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatásokról.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

1.35 Lázár Ervin Program

A nemzeti identitás erősítését célzó programokról szóló 1042/2019. (II: 18.) Korm. határozat alapján 1-8. évfolyam osztályainak részére lehetőség nyílik egy évben, egy alkalommal különféle kulturális programon részt venni. Ehhez a szülők beleegyező nyilatkozata szükséges. Az osztályok jelzés alapján illesztik be a tanítási év során a Lázár Ervin programban szereplő előadásokat, melyek adminisztrációját az igazgatóhelyettes végzi az e-naplóban.

Függelék

*a Vörösmarty Mihály Katolikus Általános
Iskola és Óvoda*

Szervezeti és Működési Szabályzatához

Miskolc, 2025. szeptember 1.

1.36 A gyógytestnevelés fogalma

A gyógytestnevelés a köznevelési intézményekben kötelezően ellátandó speciális testnevelési forma, amelynek célja a tanulók egészségének védelme, a meglévő mozgásszervi és belgyógyászati eltérések javítása, valamint az egészségkárosodások megelőzése.

Jogszályi háttér

A gyógytestnevelés szabályozásának alapját a hatályos köznevelési és egészségügyi jogszabályok adják. A tanulók orvosi szakvélemény alapján kerülhetnek gyógytestnevelésre, részleges vagy teljes felmentésre.

A gyógytestnevelés feladatai

- Tartáshibák, gerincferdülések, lábboltozati rendellenességek megelőzése és korrekciója.
- A mozgásszervi rendszer egyensúlyának helyreállítása.
- A légző- és keringési rendszer fejlesztése.
- Az egészséges életmód iránti pozitív attitűd kialakítása.
- A tanulók egészségtudatos magatartásának erősítése.

A gyógytestnevelés szervezése

- A foglalkozások a tanulók életkorához és egészségi állapotához igazodva történnek.
- Az órák felépítése:
 - előkészítő rész (bemelegítés, légző- és tartásjavító gyakorlatok),
 - fő rész (korrekciós, erősítő és nyújtó gyakorlatok),
 - befejező rész (lazítás, relaxáció, helyes testtartás gyakorlása).
 - A gyógytestnevelés órákat megfelelő szakképesítéssel rendelkező pedagógus vezeti.

Együttműködés

A gyógytestnevelés megvalósítása az iskolaorvos, a testnevelő tanárok, a szülők és a gyógytestnevelő szoros együttműködését igényli.

A tanulók állapotáról és fejlődéséről folyamatos visszajelzés történik az orvosi javaslat figyelembevételével.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Dokumentáció

A gyógytestnevelésre kötelezett tanulókról névjegyzék készül.

Az egyéni fejlesztésről és állapotváltozásról rendszeres feljegyzés vezetendő.

A dokumentáció az intézmény egészségügyi és pedagógiai irattárának részét képezi.

Záró rendelkezés

A gyógytestnevelés az intézmény egészségfejlesztési programjának szerves része, amely a tanulók testi-lelki jóllétét, a prevenciót, valamint a harmonikus személyiségfejlődést szolgálja. Az iskola egy kötelező tanóra keretében gondoskodik a gyógytestnevelés megszervezéséről és megtartásáról. A kötelező testnevelési órán felül szervezett heti 3 órás gyógytestnevelési foglalkozást is tart azon tanulóink számára, akiket – az iskolaegészségügyi szolgálat szakvéleménye szerint – erre utaltak. A gyógytestnevelő hetente egy alkalommal a tagóvodában is tart foglalkozást az érintett óvodásoknak.

Jogszabályi hivatkozások

- 1.** 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről (különösen 27. § – mindennapos testnevelés és gyógytestnevelés).
- 2.** 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról.
- 3.** 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról.
- 4.** 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról.
- 5.** Az iskolaorvos, illetve a szakorvos által kiállított orvosi szakvélemény, amely a tanuló gyógytestnevelésre történő besorolásának alapját képezi.

A Vörösmarty Mihály Katolikus Általános Iskola és Óvoda által a 2025/2026. tanévben a gyógytestnevelés oktatásával kiegészített intézményi alapidokumentumokat (SZMSZ, Pedagógiai Program) mellékleteivel együtt elolvastam, az abban foglaltakat megértettem és elfogadom:

1.	Augusztin Zsuzsanna	Augusztin Zsuzsanna
2.	Ágoston Zsolt	Ágoston Zsolt
3.	Badovszky István	Badovszky István
4.	Bajzátné Csorba Eleonóra	Bajzátné Csorba Eleonóra
5.	Balga Tiborné	Balga Tiborné
6.	Béres Anna	Béres Anna
7.	Csorba Péter János	Csorba Péter János
8.	Dr. Géberné Barkóczi Ildikó	Dr. Géberné Barkóczi Ildikó
9.	Gulyás-Kriván Mária	Gulyás-Kriván Mária
10.	Gulyás Míra	Gulyás Míra
11.	Hriczné Csordás Anikó	Hriczné Csordás Anikó
12.	Iván Erzsébet	Iván Erzsébet
13.	Jobbágné Svidró Katalin	Jobbágné Svidró Katalin
14.	Juhászné Domán Éva	Juhászné Domán Éva
15.	Kaksziné Kemény Tímea	Kaksziné Kemény Tímea
16.	Kissné Berta Enikő	Kissné Berta Enikő
17.	Kiss Zoltánné	Kiss Zoltánné
18.	Koós Gergely	Koós Gergely
19.	Kóródiné Szabó Judit Marianna	Kóródiné Szabó Judit Marianna
20.	Lukács Dóra	Lukács Dóra
21.	Nagy Zsuzsanna Anett	Nagy Zsuzsanna Anett
22.	Némethné Tavas Cecília	Némethné Tavas Cecília
23.	Novák Éva	Novák Éva
24.	Novák Katalin	Novák Katalin
25.	Olaszné Szenczi Zita Edina	Olaszné Szenczi Zita Edina
26.	Orliczki Bendegúz Ádám	Orliczki Bendegúz Ádám
27.	Ötvösné Csonka Mária Erzsébet (rész.)	Ötvösné Csonka Mária Erzsébet (rész.)
28.	Petrovics-Detvai Dorina	Petrovics-Detvai Dorina
29.	Révainé Radácsi Katalin	Révainé Radácsi Katalin
30.	Sárréti Gézané	Sárréti Gézané
31.	Strázsa Beatrix	Strázsa Beatrix
32.	Szabó Ágnes	Szabó Ágnes
33.	Szabó Lászlóné	Szabó Lászlóné
34.	Szádeczki Marianna Judit	Szádeczki Marianna Judit
35.	Szűcs Zsuzsanna	Szűcs Zsuzsanna
36.	Tóthné Rimaszécsi Zsuzsanna	Tóthné Rimaszécsi Zsuzsanna
37.	Tóthné Sági Ágnes	Tóthné Sági Ágnes
38.	Törökné Fülepp Mária (rész.)	Törökné Fülepp Mária (rész.)
39.	Törökné Kovács Zita	Törökné Kovács Zita
40.	Zádoriné Galambos Mónika	Zádoriné Galambos Mónika

Miskolc, 2025. szeptember 22.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

1.37 Legitimációs záradék

A Vörösmarty Mihály Katolikus Általános Iskola és Óvoda pedagógiai programját a nevelőtestület felülvizsgálta, módosította és elfogadta: 2025. január 27-én.

Jelen pedagógiai program az intézmény fenntartójának, az Egri Főegyházmegye Egyházmegyei Katolikus Iskolai Főhatóságának jóváhagyásával lép hatályba.

Módosítás csak a nevelőtestület elfogadásával és a fenntartó jóváhagyásával lehetséges.

Az intézmény pedagógiai programja, nyilvános, minden érdeklődő számára elérhető, megtekinthető.

Egy-egy példánya a következő helyeken található meg:

- az iskola fenntartójánál
- az intézmény vezetőjénél és az igazgatóhelyetteseknél
- az óvodavezetők szobájában
- az iskolai titkárságon

Az pedagógiai programot az intézmény honlapján nyilvánosságra hozzuk.

Miskolc, 2025. január 6.

**VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

1.38 Ratifikációs záradék

**I.
Jegyzőkönyv**

amely készült 2025. év szeptember 30. napján, a Vörösmarty Mihály Katolikus Általános Iskola és Óvoda székhely épületének tanári szobájában, az intézményi dokumentumok elfogadása alkalmából tartott nevelőtestületi megbeszélésen.

Jelen vannak a nevelőtestület tagjai az alábbi jelenléti ív szerint.

Igazoltan távol van: 0 fő

Igazolatlanul távol van: 0 fő

Az megbeszélést vezeti: Tóthné Rimaszécsi Zsuzsanna, főigazgató.

Jegyzőkönyvvezető: Korom-Ivancsó Anna, iskolatitkár

A jegyzőkönyvet hitelesíti: Balga Tiborné, munkaközösség-vezető

Az főigazgató megnyitja a megbeszélést, megállapítja a jelenlévők számát, kinyilvánítja, hogy a nevelőtestületi megbeszélés határozatképes.

Napirendi pontok előterjesztése, véleményezése:

- Az iskola alapidokumentumainak elfogadása (Pedagógiai Program, SzMSz)

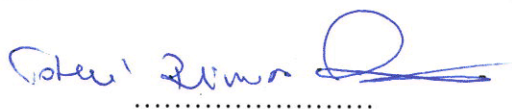
Hozzászólások, módosítási javaslatok, azok elfogadása:

A nevelőtestület határozata: a nevelőtestület az intézmény pedagógiai programját 100% arányban, 0 tartózkodás, 0 elutasító szavazat mellett elfogadta.

Miskolc, 2025 szeptember 30.

Jegyzőkönyvvezető

Hitelesítő

Főigazgató

"Én vagyok az út, az igazság és az élet."

Vörösmarty Mihály Katolikus Általános Iskola és Óvoda
3530 Miskolc, Máday Lajos u. 2.
Tel./Fax.: 06-46-506-518
E-mail: titkarsag@vorosmartykatolikus.hu
OM azonosító: 201516

Legitimációs záradék

Az intézmény 2025/2026. tanévben módosult intézményi alapszabályait (SZMSZ, Pedagógiai Program) mellékleteivel együtt elolvastam, az abban foglaltakat megértettem és elfogadom:

DÖK vezetője:

Név: CSORBA PÉTER JÁNOS

Aláírás:

Az intézmény 2025/2026. tanévben módosult intézményi alapszabályait (SZMSZ, Pedagógiai Program) mellékleteivel együtt elolvastam, az abban foglaltakat megértettem és elfogadom:

Hitelesítő nevelőtestületi tag:

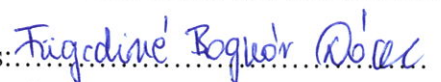
Név: SZÜCS ZSUZSANNA

Aláírás:

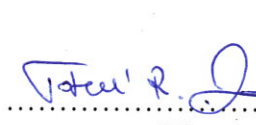
Az intézmény 2025/2026. tanévben módosult intézményi alapszabályait (SZMSZ, Pedagógiai Program) mellékleteivel együtt elolvastam, az abban foglaltakat megértettem és elfogadom:

Szülői Munkaközösség elnöke:

Név: FÜGEDINE BOGNÁR JÓZSA

Aláírás:

Miskolc, 2025. szeptember 30.

főigazgató

A Vörösmarty Mihály Katolikus Általános Iskola és Óvoda által a 2025/2026. tanévben módosult intézményi alapidokumentumokat (SZMSZ, Pedagógiai Program) mellékleteivel együtt elolvastam, az abban foglaltakat megértettem és elfogadom:

1.	Augusztin Zsuzsanna	Augusztin Zsuzsanna
2.	Ágoston Zsolt	Ágoston Zsolt
3.	Badovszky István	Badovszky István
4.	Bajzátné Csorba Eleonóra	Bajzátné Csorba Eleonóra
5.	Balga Tiborné	Balga Tiborné
6.	Béres Anna	Béres Anna
7.	Csorba Péter János	Csorba Péter János
8.	Dr. Géberné Barkóczi Ildikó	Dr. Géberné Barkóczi Ildikó
9.	Gulyás-Kriván Mária	Gulyás-Kriván Mária
10.	Gulyás Míra	Gulyás Míra
11.	Hriczné Csordás Anikó	Hriczné Csordás Anikó
12.	Iván Erzsébet	Iván Erzsébet
13.	Jobbágné Svidró Katalin	Jobbágné Svidró Katalin
14.	Juhászné Domán Éva	Juhászné Domán Éva
15.	Kaksziné Kemény Tímea	Kaksziné Kemény Tímea
16.	Kissné Berta Enikő	Kissné Berta Enikő
17.	Kiss Zoltánné	Kiss Zoltánné
18.	Koós Gergely	Koós Gergely
19.	Kóródiné Szabó Judit Marianna	Kóródiné Szabó Judit Marianna
20.	Lukács Dóra	Lukács Dóra
21.	Nagy Zsuzsanna Anett	Nagy Zsuzsanna Anett
22.	Némethné Tavas Cecília	Némethné Tavas Cecília
23.	Novák Éva	Novák Éva
24.	Novák Katalin	Novák Katalin
25.	Olaszné Szenczi Zita Edina	Olaszné Szenczi Zita Edina
26.	Orliczki Bendegúz Ádám	Orliczki Bendegúz Ádám
27.	Ötvösné Csonka Mária Erzsébet (részm.)	Ötvösné Csonka Mária Erzsébet (részm.)
28.	Petrovics-Detvai Dorina	Petrovics-Detvai Dorina
29.	Révainé Radácsi Katalin	Révainé Radácsi Katalin
30.	Sárréti Gézané	Sárréti Gézané
31.	Strázsa Beatrix	Strázsa Beatrix
32.	Szabó Ágnes	Szabó Ágnes
33.	Szabó Lászlóné	Szabó Lászlóné
34.	Szádeczki Marianna Judit	Szádeczki Marianna Judit
35.	Szűcs Zsuzsanna	Szűcs Zsuzsanna
36.	Tóthné Rimaszécsi Zsuzsanna	Tóthné Rimaszécsi Zsuzsanna
37.	Tóthné Sági Ágnes	Tóthné Sági Ágnes
38.	Törökné Fülep Mária (részm.)	Törökné Fülep Mária (részm.)
39.	Törökné Kovács Zita	Törökné Kovács Zita
40.	Zádoriné Galambos Mónika	Zádoriné Galambos Mónika

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

SZENT RITA TAGÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

1. AZ INTÉZMÉNY JELLEMZŐ ADATAI

Az intézmény neve:	Vörösmarty Mihály Katolikus Általános Iskola és Óvoda Szent Rita Tagóvodája
Székhelye:	3530 Miskolc, Má dai L. u. 2.
Telephelye:	3530 Miskolc, Vörösmarty u. 24.
Alapítás éve:	1961
Egyházi fenntartású:	2011
OM azonosító:	201516
Alapító Okirat száma:	97/KG-2/2019.04.24.
Intézmény típusa:	Tagintézmény - óvoda
Férőhelyek száma:	75 fő
Fenntartó neve:	Egri Főegyházmegye
Székhelye:	3300 Eger Széchenyi u. 1.

Az intézmény közfeladata és a 2011. évi CXC. törvény 4.§. 1. pontja szerinti alapfeladata: Óvodai nevelés

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet alapján az intézmény vállalhatja: az aktivitás és figyelem zavar, kevert specifikus fejlődési zavar, nagyothalló, gyengénlátó, mozgásszervi sérült, beszédfigyatekos, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek ellátását.

2. TÖRVÉNYI HÁTTER

Programunk a 137/1996. (VIII.28.) számú Kormányrendelet értelmében, melyet a 255/2009. (XI.20.) Kormányrendelet, ill. a 363/2012. (XII.17.) EMMI Rendelet módosított, az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján készült, magába foglalva a hazai és a helyi óvodai gyakorlatok eddigi tapasztalatait, eredményeit. Szem előtt tartva az 1993. évi LXXIX. Köznevelési törvényt, valamint az azt módosító 1999. évi LXVIII. számú, a 2003. LXI. számú, a 2006. LXXI. számú, a 2007. LXXIX. számú törvényt, a nemzeti köznevelésről szóló, szakaszosan érvénybe lépő 2011. évi CXCV. törvényt, a köznevelés távlati fejlesztésének stratégiáját, a megyei és fenntartói köznevelési koncepció irányelveit. Ezen kívül a programunkba az alábbi törvényeket, rendeleteket építettük be:

Törvények:

- 2012. évi I. törvény a Munka Törvénykönyvéről
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 1990. évi IV. törvény a lelkiismereti és a vallásszabadságról, valamint az egyházról
- Az Egyházi Törvénykönyv (Szerkesztette, fordította és a magyarázatot írta Erdő Péter Szent István Társulat az Apostoli Szentszék Könyvkiadója Budapest, 1995.)

Rendeletek:

- A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról 229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelet
- A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről 331/2006. (XIII.23.) Kormányrendelet
- A sajátos nevelési igényű tanulók nevelését – oktatását a 32/2012. (X.8) Emmi rendelet 2. sz. melléklet
- 1992. Egyezmény a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek UNICEF
- 326/2013. (VIII.30.) Korm.rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelete A nevelési – oktatási intézmények működéséről, és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2003.évi CXCV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 77/2025.(IV.14.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

A katolikus óvodai nevelés programot meghatározó egyházi dokumentumok:

- Biblia
- II. Vatikáni zsinat dokumentumai

3. A PEDAGÓGIAI PROGRAM FELÜLVIZSGÁLATA

Az óvoda elkészíti pedagógiai programját, amelynek meg kell felelnie az Alapprogramban foglaltaknak. Az Alapprogram és az azzal összhangban lévő óvodai pedagógiai programok egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy az egyes intézmények szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesüljenek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

A nevelői közösség a Pedagógiai programot minden évben, illetve a törvényi változások alkalmával felülvizsgálja, és szükség szerint módosítja. A módosítás szükséges akkor is, amikor a nevelés - oktatás folyamata megkívánja a belső átalakítást, átértékelést. Az óvoda Pedagógiai Programjának módosítását – indoklás mellett – kezdeményezheti az óvodavezető és a munkaközösség. A módosítási javaslatot és annak részletes indoklását az intézményvezető köteles 30 napon belül a nevelőtestület elé terjeszteni. A nevelőtestület többségi határozattal (legalább a jelenlévők 50%-a + 1 fő) dönt a javaslatról. Amennyiben a nevelőtestület a módosítás mellett dönt, az óvodavezető a döntés után 15 napon belül köteles a módosítást a fenntartónak jóváhagyásra felterjeszteni.

4. A PEDAGÓGIAI PROGRAM NYILVÁNOSSÁGA

Intézményünk pedagógiai programjáról az újonnan érkező gyermekek szülei az első szülői értekezleten teljes körű tájékoztatást kapnak. A pedagógiai program az intézmény honlapján mindenki számára hozzáférhető, megtekinthető.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

4. BEVEZETÉS

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (a továbbiakban: Alapprogram) a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve – Magyarország Alaptörvényének értékeit és a Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve – meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

A gyermekek nevelése első sorban a családok joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be.

A gyermek Isten ránk bízott ajándéka. Szüleinek olyan kincse, amelynek értékét gyakran kevésbé ismerik, s katolikus óvoda evangelizáló munkája során ez a kincs a szülő számára fokozatosan föltárul. Sok gyermek a katolikus óvodában szerzi első vallásos ismereteit. Életkori sajátosságaiból adódóan fontos, hogy kezdetben az őt körülvevő felnőttek életpéldájából tapasztalja meg Isten szeretetét.

Az emberi személyiség kialakulása a gyermekkortól kezdve a kamaszkoron át az ifjúkorig hosszú folyamat. Minden korszaknak megvan a maga jellemzője mind érdeklődésben, mind az emberi példákban, mind értékben.

Az óvodai nevelés az óvodai országos alapprogrammal harmonizálva a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszik, a gyermeket megillető jogok tiszteletében tartásával, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben. Az óvodás gyermeket, mint fejlődő személyiséget szeretetteljes gondoskodás, különleges védelem illeti meg.

Az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.

Az Alapprogram szerint az óvodai nevelésben megjelenhetnek a különböző – köztük az innovatív – pedagógiai törekvések.

Az óvoda elkészíti pedagógiai programját, amelynek meg kell felelnie az Alapprogramban foglaltaknak. Az Alapprogram és az azzal összhangban lévő óvodai pedagógiai programok egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy az egyes intézmények szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesüljenek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

Az óvodai pedagógiai program elkészítésekor az Alapprogram mellett figyelembe kell venni a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel.

5. A KATOLIKUS KÖZOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK KÜLDETÉSE

Az Egyház Krisztustól kapott parancsa a misszionálás. Az emberek Isten felé vezetése, üdvösségre segítése alapvető magatartás kell, hogy legyen a Krisztust követő embereknek.

Az egyház küldetése, hogy hirdesse az evangéliumot, vagyis kinyilvánítsa mindenki előtt az üdvösség örömhírét.

A katolikus közoktatás tudatosan arra kötelezi el magát, hogy az egész ember fejlesztésén munkálkodjék, hiszen Krisztusban, a tökéletes emberben, minden emberi érték teljesen kibontakozik, és egymásba fonódik.

Ez adja a katolikus óvodák legsajátosabb jellegét, és ebben gyökerezik az a kötelessége, hogy tisztelje az emberi értékeket, érvényre juttatva az autonómiát, amely megilleti őket, s közben betöltve saját küldetését, amely minden ember szolgálatára kötelezi.

Az egyházi óvoda a krisztusi tanítás fényében felismerve az emberi alapvető küldetést, az egészséges személyiség és a hit alapjait egyszerre kívánja megvetni.

Éppen ezért a katolikus intézmény nyitott mindazon családok számára, akik elfogadják az óvoda katolikus szellemiségét.

Óvodánkban Krisztus nyomán igyekszünk a magunk, a szülők és a gyermekek személyiségébe beépíteni a következőket

- a hit védelme, ereje,
- a közösség erejébe vetett hit,
- nevelői optimizmus,
- megbocsátó szeretet.

Ezért kell, hogy a munkatársak egymáshoz való viszonya:

- nyílt, őszinte viszony legyen,
- alapszempontjuk a szerénység, a segítőkészség legyen,
- erényük a békességre való törekvés,
- kapcsolataikat a kölcsönös segítségnyújtás határozza meg.

Az intézményhez való viszonya:

- szeresse intézményét és hűséggel szolgálja,
- az intézményi szabályokat tartsa be.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Az egyházhoz való viszonya:

- az egyház tanítására nyitott legyen a hitet valamilyen okból nem gyakorló nevelő is,
- az óvoda keresztény értékrendjét, szokásait tegye magáévá, és más nézeteket ne terjesszen.

A hazához:

- a nemzeti hagyományok ápolására törekedjen,
- a haza iránti szeretetében példát mutasson.

A szakmai munkához:

- legyen képes mindig megújulni,
- minél több ismeretet adjon át a gyerekeknek.

6. ISTEN GYERMEKEI, KATOLIKUS ÓVODAKÉP

6.1 Katolikus óvodakép

A katolikus óvodában a katolikus köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézmény, amely kiegészítője a családi nevelésnek a gyermek 3. életévétől az iskolába lépésig.

Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció, melynek megvalósulása során a gyermekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermek személyiségének az egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását, a hátrányok csökkenését; az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak, módszereknek a gyermekek személyiségéhez kell igazodniuk. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszerével, a tárgyi környezetével hozzájárul az emberi értékek közvetítéséhez.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról.

A felekezeti, illetve egyházi óvodai nevelésben szükséges, hogy az intézmény teljes szellemisége biztosítsa a hit megélésének lehetőségét a nevelési és tanulási folyamatokban.

Más nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, a nemzeti identitás erősítését, a nemzetiségi hagyományok átörökítését ápolását, erősítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

6.2 Gyermekkép

A 3-7 éves gyermekeket különleges védelem és gondoskodás illeti meg. Az ő fejlődésük támogatását és személyiségük fejlesztését vállalja fel óvodánk.

A Teremtő szellemi, testi, lelki értékeket helyezett el a gyermekben, amelyeket a neveléssel kell a felszínre hozni azoknak, akik a gyermekért felelősek. Az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. Sem a szülő, sem a pedagógus nem formálhatja a saját képére, hanem a mennyei Atya vele kapcsolatos szándékát kell megkeresni és megvalósítani.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is – együttesen határozzák meg. E tényezők hatásainak következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.

A katolikus óvoda éppen olyan gyermekintézmény, mint az állami fenntartású, azonban szellemiségében arra törekszik, hogy növendékeiben megalapozza a krisztusi értékrendet.

Az egészségesen fejlődő gyermek a katolikus óvodában az óvodáskor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élethez szükséges fejlettségi szintet.

Minden pedagógusnak figyelni kell a tehetségre utaló jelekre és a képességeinek megfelelően foglalkoztatni a gyermeket, ugyanakkor a felzárkóztatásra is nagy hangsúlyt kell fektetni.

Az elkötelezettség, az érdekeltség, az összehangoltság egyensúlyban tartásával kívánunk megfelelni a kihívásoknak, kiváltani valamennyi partnerünk elégedettségét.

6.3 Katolikus pedagóguskép

Óvodánkban folyó életünkkel mintát, értékrendet tárunk a gyermek elé. Az óvoda minden dolgozója magáénak vallja a keresztény emberi értékeket, és saját életvitele magában hordozza azt. Alapelveink, a gyermek és óvodakép megvalósításához elengedhetetlennek tartjuk a pedagóguskép megfogalmazását. Nevelőtestületünk hitvallása szerint fontos, hogy minden óvodapedagógus harmonikus, autonóm személyiséggel rendelkezzen.

6.4 Néphagyományörzés az óvodában

„... tegyük ezüst, s arany foglalatba népi hagyományaink ránk maradt gyöngyszemeit, s úgy mutassuk meg honfitársainknak s a nagyvilágnak, mit alkotott ez a nép itt a Kárpát-medencében...”

/Vásárhelyi László/

Fő feladata:

Keresztény hiten és népi műveltségen felnövekvő gyermekek nevelése. A gyermekek szíve fogékonnyá váljon az isteni rendre, szentjeink, hőseink, s az egyszerű dolgozók példáján keresztül az egyetlen törvényre, a szeretetre, amelyet Jézus adott nekünk.

A **hit**, és **hagyomány** összekapcsolása, megerősíti nevelő munkánkat. Segít abban, hogy múltunkat megismerve nemzeti önbecsülésre, hazaszeretetre neveljük a ránk bízott gyermekeket, s így segít visszatérni arra az útra, amely az egyetlen igaz út.

Mit nevezünk néphagyománynak?

„Azt a láthatatlan szervezőerőt, amely a legrégebbi időkben az emberiség megmaradásának egyik legfontosabb feltétele volt, amely kényszerítette eleinket egymás szájáról lesni a szót, egymás kezeit figyelve megtanulni a mozdulatot, hagyománynak nevezzük.”

/ Kósa, Szederkényi 1975/

A hagyományörző tevékenységek tervezésének meghatározásai:

- az óvodában már meglévő hagyományörző elemek,
- a gyermekek és szülők helyzete,
- az óvodai és iskolai testület néprajzi ismeretszintje,
- a helyi sajátosságból fakadó, újonnan beépítendő hagyományörző elemek (keresztény hit, óvoda - iskola kapcsolata).

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

A néphagyományörző program szem előtt tartja a tervezésnél, a tevékenységformák kiválasztásánál a gyermekek életkori sajátosságait, egyéniségüket.

A gyermek, cselekvésén keresztül olyan, a későbbi életére is meghatározó élményt kap, amelyek a szülőföldhöz, a társakhoz, a közösséghez való érzelmi kötődését alapozza meg.

„A kisgyermek, amit hall elfelejti. Amit lát már inkább megjegyzi, de amiben tevékenyen ő is részt vesz, az bizonyára bevésődik emlékezetébe.”

/Kodály Zoltán/

7. KATOLIKUS ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

7.1 Személyi feltételek

Óvodánkban a nevelőmunkát felsőfokú végzettséggel rendelkező óvodapedagógusok végzik.

- Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész időpontjában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
- Az óvodapedagógus tevékenysége és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez.
- A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.
- A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.
- Amennyiben az óvodába a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermek kerül felvételre, a pedagógus feladata, hogy lehetőséget teremtsen ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.
- Értékközvetítő szerepe kiemelt, hiszen a gyermekek számára a követendő emberi magatartásformát jeleníti meg.
- Pedagógusaink legfontosabb személyiségjegyei: tudatos személyiség, autonómia, spontán nyitottság, intimitásra való képesség, empátia, elfogadás, hitelesség, tévedés beismerésre való képesség, tolerancia, stabil szakmai tudás, megújulási képesség, motiválhatóság, megalapozott jövőképpel való rendelkezés.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Az óvodapedagógus:

- legyen tisztában azzal, hogy eszköz Isten kezében, és neki tartozik hálával,
- meghatározó a lelkiesség szerinti bánásmód, nevelés- és műveltség tartalom biztosítása
- egész személyével kell, hogy neveljen,
- tekintélyét példamutató tetteivel szerezze meg,
- legyen igényes,
- a szeretet és az irgalmasság együttes gyakorlására képes,
- gyermekről való ismereteit titkosan kezelje,
- legyen családszerető.

7.2 Tárgyi feltételek

- Az óvoda épülete rendelkezik azokkal a helyiségekkel, amelyek a törvény által előírtak alapján a működéshez szükségesek.
- Az óvoda udvara és kertje megfelelően biztosítja a gyermekek egészségének megőrzését, a füves-, kavicsos-, homokos-, gumilapos területek megfelelő arányával lehetővé teszi a mozgás- és játékigényük kielégítését.
- A gyermekek óvodai életének színterei legyenek otthonosak, barátságosak, játékokra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt.
- A csoporttermek berendezése - az óvónők és a szülők kreatív munkája során – harmóniát árasztó színekkel, formákkal és anyagokkal veszi körbe a gyermekeket. A gyermekek által használt játékokat, eszközöket számukra is hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni.
- Az óvoda alapfeladata ellátásához szükséges eszközök a költségvetésen kívüli források megteremtésével biztosítottak (pályázatok, képviselői alapról nyert támogatás, szülők adományai).
- A Helyi Óvodai Nevelési Program indítása a „Kötelező eszközök rendszere és felszerelési lista” előírásain kívül többletköltséget nem jelent, de a szakmai eszközök folyamatos beszerzésének feltételét megkívánja.
- Az óvoda egyidejűleg megfelelő munkakörnyezetet biztosít az óvodai munkatársaknak, és lehetőséget teremt a szülők fogadására.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

7.3 Az óvodai élet megszervezése

Az óvodai nevelés a katolikus óvodában csak a fenntartó által jóváhagyott pedagógiai program alapján történhet. A gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai nevelést magába foglaló tevékenységek keretén belül szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétével.

Célunk:

- A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg.
- A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekben.
- A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.
- Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.
- Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élőlávas mese és közösségi játékélmény biztosításával.
- Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg, és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg; az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.
- A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket a 6. pont alkalmazása során tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.
- A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek, képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.
- A gyermek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

Napirend

Napirendünket úgy állítottuk össze, hogy igazodjon a gyermekek életkori és egyéni szükségleteihez, és hozzájáruljon egészséges fejlődésükhöz. Napirendünk rugalmassága lehetővé teszi, hogy az előre nem tervezett, de a gyermek személyiségfejlődését szolgáló események beilleszthetők legyenek, figyelembe véve a párhuzamosan végezhető differenciáló tevékenységeket. Főbb kereteit azonban igyekszünk mindig megtartani a gyermekek biztonságérzete, tájékozódása és a szokások alakulása érdekében.

<u>Idő</u>	<u>Tevékenység</u>
6:30 – 7:30	Gyülekezés összevont csoportokban, játék
7:30 – 8:30	Saját csoportban játék
8:30 – 9:00	Hitre nevelés. Az elcsendesedés feltételeinek megteremtése. Mindennapos mozgás
9:00 – 9:30	Gondozási feladatok Tízórai
9:30 – 10:30	A gyermekek egyéni képességeihez igazodó műveltségi tartalmak közvetítése: kötetlen, illetve kötelező tanulási folyamatok: - mese - vers - mozgás - ének, zene, népi játék, tánc - rajzolás – mintázás, kézi munka - külső (teremtett) világ tevékeny megismerése, matematikai tartalmú tapasztalatokkal
10:30 -11:30	Öltözködés, levegőzés, séta, megfigyelések végzése Mozgásos játék az udvaron, udvari játék
11:30 – 12:00	Gondozási feladatok, előkészület az ebédhez
12:00 – 12:30	Ebéd
12:30 – 14:50	Gondozási feladatok, fogmosás, előkészület a pihenéshez Ima, mese, halk zene hallgatása Pihenés

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

14:50 – 17:00

Gondozási feladatok

Uzsonna

Szabadon választott tevékenység hazamenetelig.

7.4 A nevelőmunka tervezése

- Az óvodában a pedagógiai ráhatások rendszerét a gyerekek egyéni képességeihez igazodva tervezzük meg.
- Az óvodapedagógusok számára fontos feladat a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása, megtervezése.
- Minden csoportban sikerült kialakítani azt az optimális tervezési és értékelési formát, dokumentációs rendszert, amely a nevelési célokat leginkább szolgálja.
- A programunk sajátossága megkívánja bizonyos időszakonként az eseményekhez kapcsolódóan a csoportok közötti közös gondolkodást, egyeztetést a tervezésben.
- A tervezésben sokrétű formában jelenik meg az ismeretek, a készségek és a szokások rendszere, amely beépül a gyermeki tevékenységekbe.
- A tervezés és a megvalósítás során építünk a gyermekeket foglalkoztató élményekre, tapasztalatokra; a nevelést, a tanulást befolyásoló hatásokra.
- A gyermeki tevékenységek megtervezésében a pedagógusok módszertani szabadsága érvényesül.
- Prevenációs munkánkban hangsúlyosan jelennek meg a tervezésben az érzékelési, az észlelési és a mozgásos tapasztalatszerzés feladatai.
- A pedagógusoknak lehetőségük van arra, hogy komplex módon tervezzenek.

A tervezés jellemzői:

- Az általános terv tartalmazza a készségek, a képességfejlesztés feladatait, az irodalmi, a művészeti, az ének-zenei, a mozgás és a külső világ tevékeny megismerésére vonatkozó tapasztalat- és ismeretszerzés anyagait.
- Az általános tervben a feladatok, a célok és a tevékenységek heti felosztásúak.

A tervezés dokumentumai

A törvény által kötelezően előírt dokumentumok

- a Fenntartó által jóváhagyott Helyi Óvodai Nevelési Program
- az Óvoda éves munkaterve
- Csoportnapló
- Felvételi és mulasztási napló

8. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Az óvodapedagógus a kapcsolattartás során vegye figyelembe a családok sajátosságait, szokásait. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események ünnepek, családi hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot. Az együttműködés során érvényesítse a családközpontú intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és -lehetőség szerint- szakmai kapcsolatot tart fenn.

8.1 Kapcsolattartás tartalma és formái az óvodába lépés előtti intézményekkel:

- a bölcsődével,
- a családi napközivel,
- a szociális intézményekkel

8.2 Kapcsolattartás formái az óvodai élet során

A gyermek fejlődésének alapvető feltétele a családdal való együttműködés. Arra törekszünk, hogy együttműködésünket kölcsönös bizalom és tisztelet jellemezze.

A katolikus óvodában kiemelt jelentőségű a szülőkkel való szoros kapcsolattartás, evangelizálás.

A szülőkkel:

- Beszoktatás: lehetőséget biztosítunk a szülői beszoktatásra az elválással járó nehézségek enyhítése érdekében, figyelembe véve a gyermek egyéni igényeit.
- Szülői megbeszélések: aktualitások egyeztetése, megbeszélése, a szülőket érdeklő témák feldolgozása.
- Fogadóóra: a szülők szóbeli tájékoztatása a gyermekre vonatkozó nevelési, fejlődési tudnivalókról; személyes beszélgetés, tanácsadás, a szülő igénye szerint is.
- Közös szentmisén való részvétel.
- Internetes kapcsolattartás, elektronikus levelezés.
- Családlátogatások: szülő vagy óvodapedagógusok által kezdeményezett látogatások a gyermek és környezetének tágabb megismerése érdekében.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- Nyíltnapok rendezése: a szülő betekintést kap a gyermeke mindennapi óvodai életébe, kialakult szokásairól, a csoportban kialakult társas kapcsolatairól.
- Programok: szülőkkel, testvérekkel közös programokat szervezünk – kirándulások, munkadélutánok, egyházi- és világi ünnepségek.
- Kirándulás katolikus hitüinkhöz kapcsolódó helyekre.

A közművelődési intézményekkel:

A gyermekek érdeklődését, életkori sajátosságait figyelembe véve látogatjuk a közművelődési intézmények rendezvényeit, illetve óvodánkba hívunk előadókat.

Kapcsolattartás formái:

- könyvtárlátogatás
- Csodamalom Bábszínház
- múzeumok kiállításai
- Miskolci Vadaspark
- zenés előadások, népi zenekarok – Lármafa, Vidám Vándorok, Diridongó, Bűvész...

Az egészségügyi intézményekkel:

Óvodánkba szűrővizsgálatokat végeznek az egészségügy dolgozói, ezzel megkönnyítve a feladatunkat, hogy nem nekünk kell a csoportokkal utaznunk.

Kapcsolattartás formái:

- az óvoda védőnőjének látogatásai
- fogorvosi szűrés
- NÉBIH ellenőrzések

Az egyházközösséggel:

A Mindszenti templomban szentmiséken való részvétel dolgozóknak, családoknak egyaránt, illetve havi egy alkalommal Mocorgó mise a Millenniumi teremben. Az iskola kápolnájában minden hónapban óvodás misén vehetünk részt a gyerekekkel. Június elején Tanévzáró szentmise keretében a gyerekek, szülők és dolgozók közösen adnak hálát az egész éves együttlétért.

A pedagógiai munkánkat segítő intézményekkel:

- az intézmény fenntartójával,
- a társintézményekkel,

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- a Gyermekjóléti Szolgálattal,
- a Családsegítő Központtal,
- a gyermekvédelmi ügyintézővel,
- a Pedagógiai Szakszolgálat intézményeivel,
- a Kormányhivatalokkal és a Tankerületekkel,
- Katolikus Pedagógiai Intézettel.

8.3 Kapcsolat az óvodai élet után:

Fontosnak tartjuk az iskolánkkal való kapcsolattartást, hiszen óvodás gyermekeink nagy része ott kezdi meg a tanulmányait.

Kapcsolattartás tartalma és formái:

- egyházi és világi ünnepeken való részvétel, valamint a műsorokba való aktív bekapcsolódás
- a leendő elsős tanítók játékos ismerkedése nagycsoportosainkkal.
- az iskola szervezésében zajló versenyeken való részvétel.
- nagycsoportosok és szüleik látogatása az iskolába nyílt napokon.

9. A KATOLIKUS ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

A katolikus óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi, lelki és értelmi szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- a hitre nevelés erősítése,
- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása,
- az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

9.1 Hitre nevelés erősítése

A katolikus óvodában a kisgyermekek hitre nevelésének elsődleges célja a családi keresztény nevelés támogatása, folytatása, a katolikus értékek erősítése és kiegészítése, valamint közvetítése a gyermek által a családba.

A pedagógusok és az óvoda dolgozói keresztény életük mintájával járnak elől a gyermekek és a szülők számára. Az óvodapedagógusok érzelmi biztonságot, szerető, elfogadó légkört teremtenek; amely alapul szolgál az óvoda missziós feladatának végrehajtásához (pl. a családok bekapcsolását a hitéletbe, a közös imádságba).

A hitre nevelés átszövi az óvoda életét. Vallásos élményekkel gazdagítjuk a gyerekek mindennapjait,

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

ébresztgetjük vallásos érzelmeiket. A közös élmények, cselekvések (lelki beszélgetések, étkezés előtti és utáni imák) kapcsán erősödik bennük az összetartozás érzése. A templomlátogatások, az óvodás és családi szentmisék elősegítik az élő Istennel való kapcsolat fejlődését.

Céljaink:

- a katolikus embereszmény megalapozása,
- Isten szeretetére, tiszteletére nevelés,
- a katolikus hitélet megtapasztalása az óvodai élet során,
- erkölcsi értékrendek kialakítása; gyakorolják a Krisztustól tanult erényeket: felebaráti szeretet, megbocsátás, segítőkészség, bűnbánat, önzetlenség, figyelmesség, jóság, szófogadás
- a teremtett világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése (öröm, hála, megbecsülés, védelem, óvás, felelősség stb.)
- szentmisére felkészülés, énektanulás

9.2 Az egészséges életmód alakítása

A gyermekek egészséges életviteli –igényének alakítása, testi fejlődésük elősegítése kiemelt jelentőségű. A gyermeket óvodába lépve egy teljesen új környezet veszi körül, ezért az őt érő külső hatásokhoz egyéni fejlettsége és egészségi állapota szerint különböző módon és mértékben képes alkalmazkodni. Fontos tehát, hogy az óvoda minden szempontból segítse elő, hogy a gyermek saját cselekvőképességéhez viszonyítva eljuthasson a megfelelő szintre.

9.2.1 Feladatok:

Az óvodapedagógus

- Tekintse fontos feladatának a gyermek gondozását, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítését, valódi testkultúra kialakítását.
- Igyekezzon a harmonikus, összerendezett mozgásfejlődés elősegítésére.
- Legyen célja a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Biztosítsa az étkezési alkalmánál, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettségű-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentését, illetve a zöldségek és gyümölcsök, tejtermékek fogyasztásának ösztönzését, az öltözködés, a betegségmegelőzés szokásainak kialakítását.
- Fejlesztse az életvezetési készségeket, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodó képességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.

- Tartsa szem előtt az egészséges életmód, a testápolás, az egészségmegőrzés szokásainak alakítását, a legalapvetőbb testi szükségletek felismertetését és kielégítésükhöz való hozzájárulást a gyermek részéről.
- Figyeljen oda a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezetet megteremtésére.
- Törekedjen a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítására, a környezettudatos magatartás megalapozására.
- Végezze el szakemberek bevonásával – szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatokat ellátását.

9.2.2. A fejlődés jellemzői

Óvodáskor végére a gyermek:

- a testápolási szokásnak megfelelően önállóan, felszólítás nélkül végzi a tisztálkodási teendőket, fogápolást, fésülködést,
- vigyáz a tisztálkodási eszközökre, helyre teszi azokat,
- képes az orrát önállóan és helyesen fújni,
- képes felmérni, hogy miből mennyit tud elfogyasztani,
- kulturáltan viselkedik étkezés közben,
- igényli az asztal esztétikus rendjét,
- helyesen használja az evőeszközöket,
- az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal, természetes teendőként látja el,
- önállóan, megfelelő sorrendben vetkőzik és öltözik,
- ruháit, ágyneműjét hajtogatva teszi a helyére,
- ügyel saját küllemére, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.

9.2.3. Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- vegye figyelembe az egyéni különbségeket, ismerje meg a gyermekek igényeit,
- erősítse a gyermekekben a tisztaság iránti igény kialakulását,
- ösztönözze a gyermekekben az önállóság fejlődését, bátorítsa őket, ismerje el az elért eredményeiket,

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- javasolja a szülőknek, hogy a már kialakult óvodai szokásokat, képességeket és készségeket óvodán kívül is érvényesítsék.

9.2.4. Az egészséges életmódra nevelés kapcsolata más nevelési területekkel

- **Az anyanyelvi-értelmi fejlesztéssel, neveléssel:** gondozási tevékenység közben az óvónő és a gyermek közötti bensőséges kapcsolat elmélyítését segíti elő, valamint lehetőséget ad magyarázat során az oksági kapcsolatok kifejezésére.
- **A mozgással:** a gyermek mozgásigényének kielégítése, képességeinek és fizikumának fejlesztése kötött és kötetlen mozgásos tevékenységek közben valósul meg. Felerősíti és kiegészíti az egészséges életmódra nevelés hatását.
- **Az érzelmi, erkölcsi és közösségi neveléssel:** alapvető átfogó keretet biztosít a gyermek egészséges életvitelének kialakításához, megtanulja az egymáshoz való alkalmazkodást és segítségnyújtást.
- **A munka jellegű tevékenységekkel:** az önállóságuk alakulásával képessé válnak az önellátásra, munkajellegű tevékenységek, gondozási feladatok elvégzésére.

9.3. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása

Az óvoda családi, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyereket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteli légkör vegye körül.

Mindezt szükséges, hogy már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érhék a gyermeket. Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze. Az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, én-tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek. Az óvoda teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégítse természetes társas szükségleteit; nevelje a gyermeket a különbözőségek elfogadására, tiszteletére.

9.3.1. Feladatok:

Az óvodapedagógus

- alapozza meg és alakítsa ki a kapcsolattartás alapvető, normatív formáit, a kívánt viselkedési módokat,
- alakítson ki bizalmon alapuló bensőséges kapcsolatot, hogy a gyermekek önállóan, kezdeményezően vegyenek részt az óvoda sokféle tevékenységében,

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- ügyeljen arra, hogy a gyermek önérvényesítő törekvése és a csoport által elvárt viselkedése összhangban legyen,
- igyekezzen elérni, hogy a gyermekek figyeljenek egymásra, alakuljon egymás iránti beleérző képességük,
- segítse elő különféle helyzetek teremtésével az együttműködés, összedolgozás lehetőségének kialakulását,
- fejlessze a gyermekek szociális érzékenységét, erősítse az összetartozás érzését,
- érje el, hogy a gyermekek belátásból, érzelmi elfogadásból megtanulják saját akaratukat alávetni másokénak,
- fokozatosan alakítsa a gyermekek tűrő- és konfliktusmegoldó képességét, támogassa helyzetmegoldó törekvéseiket,
- alakítsa bennük kortársaik és a felnőttekkel szemben történő tiszteletteljes magatartást,
- viselkedésével, empátiájával példaként álljon a gyermekek és szülők előtt a másság elfogadásában,
- készítse a gyermekeket segítségadásra, az önzetlen, szeretetteljes támogatásra társaik és a rászorulóik iránt,
- szoktassa a gyermekeket egymás munkájának, személyes tárgyainak megbecsülésére és óvására,
- segítse elő, hogy minden gyermek kötődjön valakihez, képessé váljon személyes, bizalommal teli kapcsolat kialakítására,
- igyekezzen elfogadtatni az egyének közötti különbségeket, közelítse egymáshoz az eltérő képességű, temperamentumú gyermekeket,
- fontos feladata az erkölcsi érzelmek alakítása,
- erősítse a közösségi tudatot, érje el, hogy minden gyermek képességeinek megfelelően vállaljon feladatot,
- személyes példaadásával nevelje a gyermeket a különbözőség elfogadására, tiszteletére,
- szervezzen minél több, közös élményekre épülő tevékenységet a csoportnak,
- segítse elő, hogy a gyermek-dajka kapcsolatot pozitív érzelmi attitűd, töltés jellemezze,
- biztosítson olyan programokat, amely elősegíti a gyermeknél a szülőföldhöz való kötődést, a lokálpatriotizmus megalapozását,
- tartsa szem előtt, hogy az óvoda valamennyi dolgozójának megfelelő kommunikációja, bánásmódja és viselkedése szükséges a gyermekek optimális neveléséhez,
- munkája során tartsa be a pedagógiai programunkban megfogalmazott jutalmazási elveket és formákat a gyermekek nevelésében,

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében fokozottan törekedjen a gyermekek körülményeinek megismerésére, ennek tudatában az egyéni bánásmód elvei alapján a szociális és képességbeli különbségek minimalizálására, tehetséges gyermekek esetében toleráló, kreativitást ösztönző környezet kialakítására,
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.
- hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében tapintattal és toleranciával törekedjen a családdal jó kapcsolatot kialakítani; segítse a gyermek beilleszkedését a közösségbe, folyamatosan figyelje helyzetét a csoportban, társas kapcsolatának alakulásában,
- pótolja azokat az élethelyzeteket, amelyek kiváltják a gyermek érzelmeit, cselekvésre, alkotásokra ösztönzik őket (élményszerző séták, kirándulások, kiállítások, hangversenyek stb.); alakítson ki valóságos élethelyzeteket, ahol megtapasztalják a gyerekek az érzelmeiket: közös élmények során társakkal való jó játékban, mesélés, éneklés közben, bábozás, színház és egyéb tevékenységek során,
- olyan érzelmekre épülő, szeretetteljes kapcsolatok kialakítása, mely a gyermekek számára az új megértésének, az élmény feldolgozásának, az érzelmi átélésnek és azok beépülésének alapja lehet,
- a gyermek - óvodapedagógus, gyermek - dajka, gyermek - gyermek kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemezze,
- bibliai történetek által erkölcsi normák megismertetése,
- segítse megélni az egyházi ünnepeket, illetve azok aktív előkészületeit,
- szerepeljen a néphagyomány ápolása és a jeles napok megünneplése is a tervezéseiben.

A befogadás időszaka – az óvodapedagógus egyik legfontosabb megalapozó tevékenysége; ennek a folyamatnak a megszervezése.

Leendő óvodásaink számára tavasszal úgynevezett " nyílt napot" rendezünk, ahol a szülővel közösen betekintést nyerhetnek óvodánk mindennapi életébe és abba tevékenyen bekapcsolódhatnak. Ez az első találkozás már kedvezően befolyásolja az óvodai befogadás folyamatát. Az első szülői értekezleten a szülők tájékoztatást kapnak az óvoda személyi és tárgyi feltételeiről. Ekkor kerül sor pedagógiai rendszerünk bemutatására, a szervezési kérdések megbeszélésére, a szülők egyéni kéréseinek, igényeinek meghallgatására.

A befogadás folyamatában az óvodai életbe újonnan kerülő gyermek megszerzi biztonságát, elfogadja az óvónőt, az óvódás társait és az óvodai élet szokásait, beilleszkedik. E folyamatban mindkét óvónő szükség szerinti jelenléte valósul meg mindaddig, amíg a gyermekek megfelelő érzelmi biztonságot el nem érnek. Ez alatt az idő alatt törekszenek a szeretetteljes, tapintatos légkör kialakítására a szülővel és

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

gyermekkel egyaránt. Az óvónő a dajkával közösen arra törekszik, hogy már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermeket. A befogadást segíti a folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel. A szülőkkel egyeztetve a gyermekek lehetőség szerint folyamatosan érkeznek, s fokozatosan emeljük az óvodában töltött idejüket. Óvodánk minden dolgozója arra törekszik, hogy a gyermek óvodába lépésétől kezdve fokozatosan építse ki a szokásrendszert, mely a kezdetektől biztonságérzetet, tájékozódási lehetőséget nyújt a gyermekeknek.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekekről befogadás előtt alaposabb tájékozódás, egyéni igény szerinti, szülőkkel egyeztetett befogadási folyamat megvalósítása indokolt.

9.3.2. Tevékenységek

A gyermek:

- minden tevékenység során megéli és gyakorolja a közösség szokásait és igyekszik alkalmazni azokat,
- segítséget nyújt társainak, a felnőtteknek és a kisebb gyermekeknek kifejezi érzelmeit a különböző helyzetekben, ezáltal formálja kapcsolatait, közösségi viszonyait,
- együttműködik társaival, érzelmeitől vezérelve építi ki baráti kapcsolatait,
- elemi udvariassági szabályok betartásával fordul társaihoz és a felnőttekhez,
- játék során és munkajellegű tevékenységek alkalmával védi és megbecsüli saját és társai produktumait,
- egész nap folyamán gyakorolja a helyes viselkedésmódokat, magatartásformákat,
- egyre inkább képessé válik a különbözőségek elfogadására, tiszteletére.

9.3.3. Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus

- igyekezzon tetteivel és szavaival kifejezni és elfogadtatni a gyermekekkel az egymás közötti egyéni különbségeket, egyéni fejlettségi szintből fakadó teljesítményt,
- törekedjék arra, hogy a gyermekek elfogadják megértő és segítő szándékát,
- a differenciált fejlesztést az óvodai élet valamennyi területén, minden gyermekre vonatkoztatva érvényesítse,
- konfliktushelyzetek során törekedjék arra, hogy a közösség érdekeit érvényesítő, a gyermekek biztonságát és bizalmát megtartó megoldást találjon,
- fejlessze a gyermekek kudarcűrő képességét, vezesse rá őket a reális önismeretre, képességeik felismerésére, erősítésére,
- juttassa el a gyermekeket az összetartozás érzéséig, az együttműködésig,

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- tartsa szem előtt, hogy a gyermekek alacsonyabb szocializációs szinttel, változatos családi háttérből érkeznek intézményünkbe.

9.3.4. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösség nevelés kapcsolata más nevelési területekkel

- **Az anyanyelvi neveléssel:** a beszéd a gyermek környezetével való érintkezésnek, önkifejezésnek, gondolkodásnak legfőbb eszköze; általa tudja kifejezni érzéseit, viszonyulását, kapcsolatát környezetével.
- **A gondozással:** bensőséges kapcsolat, együttműködés alakul ki az óvónő és a gyermek között, ekközben segítséget nyújt a beilleszkedésben, szokások megalapozásában.
- **A játékkal:** együttműködésre, kölcsönös kapcsolatokra ad lehetőséget, itt válnak közelivé és elfogadhatóvá a viselkedési szabályok, lehetőség nyílik azok megértésére és gyakorlására.
- **A munka jellegű tevékenységekkel:** hozzájárul a gyermekek közötti társas kapcsolatok alakulásához, a közösségért végzett tevékenység értelmének, szükségességének és örömének átéléséhez, elfogadásához.
- **A hitre neveléssel:** hitünk, vallásunk gyakorlásával jellemünk is alakul, erkölcsi értékeink magasabb szintre kerülnek.
- **A néphagyományörzéssel:** a néphagyományok gazdag eszköz és hatásrendszere áthatja nevelésünk egészét így az egészségnevelés, a érzelmi erkölcsi és közösségi nevelés, valamint a az értelemfejlesztés segítője.

A hagyományörzés érzelmeket kiváltó hatásából fakadóan az érzelmi nevelés mindhárom területet áthatja. A gyerek testi, lelki, értelmi szükségleteinek kielégítése az anyanyelvi neveléstől szintén elválaszthatatlan.

9.3.5. A fejlődés jellemzői

Óvodáskor végére a gyermek:

- aktívan részt vesz a csoport tevékenységeiben,
- elfogadja a tevékenység által megkívánt magatartási formákat,
- türelmes társaival és a felnőttekkel szemben,
- tisztelettel viselkedik a felnőttekkel, vigyáz a másik munkájára,
- megtalálja a helyét a közösségben,
- érdeklődő, megértő társaival szemben,
- keresi a segítségnyújtás lehetőségeit,
- bízik társaiban és önmagában,
- érzelmileg és értelmileg azonosul az óvónő kéréseivel, utasításaival,

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- tudatosodik benne a csoportért végzett munka, feladat jelentősége,
- felelősséget vállal tetteiért, munkájáért, a nehézségek ellenére is kitartó,
- elfogadja a tevékenységtől függő alá-és mellérendeltségi viszonyokat,
- képes akaratának megváltoztatására, véleménynyilvánításra, döntésekre,
- megalapozódik közösségi tudata,
- képes a különbözőség elfogadására.
- képes fegyelmeznie magát a szentmisék ideje alatt, amelybe aktívan bekapcsolódik.

9.4. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Ez valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósuló feladat, szerves része az óvodai élet mindennapjainak. Beleépül a gyermekek tevékenységeibe, megnyilvánulásaiba, a társakkal, az óvónőkkel és más felnőttekkel való kapcsolataikba, valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

9.4.1. Feladatok

Az óvodapedagógus:

- teremtsen olyan óvodai légkört a gyermekek számára, amelyben gátlás nélkül, szívesen szólalnak meg,
- olyan beszélő környezetet valósítson meg, amely mintaadáson, szabályközvetítésen alapul,
- tudatosan és folyamatosan figyelje meg a gyermekek beszédét, hogy megismerje azt a beszédszintet, amelyről elkezdheti a csoport, illetve az egyes gyermekek fejlesztését,
- ismerje meg a család anyanyelvi kultúráját, figyeljen a családban esetleg előforduló beszédhibákra, nyerte meg partnerként a családot a gyermekek anyanyelvi nevelésében,
- ismerje fel a gyermekeknél a különböző beszédhibákat, szükség esetén irányítsa őket óvodánk logopédusához,
- segítse elő - a családokkal való szorosabb kapcsolattartás révén is - a logopédiai kezelésre járó gyermekek fejlesztésének eredményességét,
- foglalkozások során, de azon kívül is törekedjék a gyermekek szóbeli aktivizálására; tekintse fontos feladatának, hogy a gyermekek valamennyi kérdésére választ adjon, ugyanakkor saját kérdéseit érthetően, pontosan, egyszerűen fogalmazza meg,
- vegye figyelembe, hogy a verbális és nem verbális kommunikáció nemcsak kiegészíti, megerősíti egymást, hanem a nem verbális eszközök helyettesíthetik is a nyelvi kifejezéseket,
- alkalmazza úgy a verbális és nem verbális kommunikációt, hogy azok egymásnak ne mondjanak ellen,

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- ösztönözze a gyermekek verbális és nem verbális megnyilvánulásait,
- használja ki a kommunikációs képességfejlesztés valamennyi területét: a spontán helyzeteket, a kifejezetten fejlesztés céljából szervezett tevékenységeket, illetve a dominánsan nem e célból szervezett tevékenységek kommunikációs képességfejlesztő hatását,
- ösztönözze a gyermekeket a folyamatos, összefüggő, megfelelő tempójú és erősségű beszédre, a tiszta artikulációra,
- differenciált fejlesztéssel segítse elő mind a beszédében gátolt, mind a kiemelkedően gazdag szókinccsel rendelkező, választékosan beszélő gyermek beszédképességének fejlődését,
- tekintse a bábjáték és drámajáték elemeit az anyanyelvi nevelés egyik legfontosabb eszközének,
- fordítson figyelmet az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd-és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére,
- vegye figyelembe a gyermekek értelmi fejlesztése, nevelése során a gyermek már meglévő tapasztalatait, az élményeit és ismereteit; a nevelés során építsen azokra,
- biztosítson lehetőséget az értelmi nevelés során a gyermekek spontán ismereteinek rendszerezésére, különböző tevékenységekben, élethelyzetekben való gyakorlására,
- a gyermekek fejlődéséről, azon belül anyanyelvi és értelmi képességeik alakulásáról tájékozódjon a megfelelő képességmérésekkel, az eredmények függvényében tervezze meg a gyermekek differenciált képességfejlesztését,
- kezelje fokozott odafigyeléssel az ingerszegény, rossz szociális háttérrel rendelkező gyermekek szűk ismereteinek, szókincsének bővítését,
- biztosítson lehetőséget a különösen fejlett kommunikációs készségekkel rendelkező, tehetséges gyermekeknek a kreatív megnyilvánulásra,
- készítse a sajátos nevelésű gyermekek esetében szükség szerint egyéni fejlesztési tervet készítése, a diagnózisban szereplő javaslatokat építse be a mindennapi nevelőmunkába,
- sajátos nevelési igényű gyermekek esetében valósítsa meg a fejlesztő programban megfogalmazott speciális feladatait.

9.4.2. Tevékenységek

A gyermek:

- társaival közös játéktevékenységekben vesz részt, eközben elsajátítja és használja a különféle kifejezéseket, nyelvi fordulatokat,
- az óvónő utasításait megérti, követi,
- a mindennapi óvodai életben udvariassági formákat gyakorol,
- a felnőttekkel, társaival a beszéd által is kapcsolatteremtésre törekszik,

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatában metakommunikációs eszközökkel is kifejezi magát,
- odafigyel és megérti környezete metakommunikációs jelzéseit
- a különféle események kapcsán kérdéseket tesz fel, kérdésekre választ ad,
- foglalkozások alkalmával gondolatait megfogalmazza, közli,
- egyéni élményeit elmondja a felnőtteknek, társainak,
- az óvodai élet minden tevékenységében kommunikál.

9.4.3. Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- példamutató beszéde, kommunikatív viselkedése, gyakori, szeretetteljes beszédkezdeményezése, beszédkapcsolata, érvényesüljön az óvodai élet minden területén, mivel ez a beszédfejlesztés leghatékonyabb módja,
- törekedjen arra, hogy a gyermekben igény alakuljon ki a beszédkapcsolatokon alapuló együttműködésre az óvodai élet egészében,
- vegye figyelembe a gyermekek eltérő családi hátterét, az ebből fakadó egyéni eltéréseket a beszédfejlettség szintjében,
- törekedjen a gyermekhez fűződő pozitív érzelmi kapcsolatát a verbális és nem verbális kommunikációval is erősíteni, figyeljen és reagáljon a gyermek jelzéseire.

9.4.4. A fejlődés jellemzői

A gyermekek 3-4 éves korban:

- arról beszélnek szívesen, ami saját cselekvésükkel, a velük megtörtént eseményekkel összefügg,
- a magánhangzók és mássalhangzók nagy részét tisztán ejtik,
- a közvetlen környezetükhöz tartozó tárgyak, jelenségek nevét ismerik,
- képesek a tárgyi és személyi környezetükkel kapcsolatos gondolataikat összefüggően kifejezni,
- hasonló beszédhelyzetben alkalmazzák az ismert szavakat, kifejezéseket, szófordulatokat.

4-5 éves korban a gyermekek:

- bátran, szívesen beszélnek,
- képesek elmondani korábbi élményeiket, közölni jelenlegi igényüket,
- az ismert szavakat értik és használják akkor is, ha az azokkal jelölt tárgyakat, személyeket nem szemlélik közvetlenül,
- gondolataikat érthetően, összefüggően tudják kifejezni; a már ismert szavakat, kifejezéseket és szófordulatokat a szokásostól eltérő beszédhelyzetekben is használják,

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- közösségi kapcsolataikban alkalmazzák a párbeszéd jellegzetes fordulatait, a különböző udvariassági formákat,
- beszédükben még előfordulhat néhány hibásan képzett hang.

5-6-7 éves korban a gyermekek:

- folyamatosan, érthetően kommunikálnak, beszélnek,
- képesek gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthető formában, megfelelő tempóban és hangsúllyal kifejezni,
- aktívan használják a már meglévő szókincsüket,
- helyesen használják a névmásokat, névutókat, az igeidőket és igemódokat,
- végig tudják hallgatni az óvónőt, társaikat; megértik mások beszédét,
- tisztán ejtik a magán- és mássalhangzókat, beszédüket a személyiségüknek és a helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik.

9.4.5. *Az anyanyelvi nevelés kapcsolata más nevelési területekkel*

Az anyanyelvi nevelés az óvodai élet valamennyi tevékenységét áthatja, az összes nevelési területtel kapcsolatban van.

- **A külső világ tevékeny megismerésével:** a társadalmi és természeti környezet megismerése közben gazdagodik a gyermek szókincse, alkalmuk adódik a különféle kifejezések, szófordulatok megismerésére és azok gyakorlására, kérdéseket tehetnek fel s választ kapnak azokra. E nevelési területen belül matematikai ismereteket is szereznek a gyermekek, amelyek elősegítik szókincsük további fejlődését. A környezet tevékeny megismerése során változatos élmények érik a gyermekeket, ez fokozza beszédkedvüket, fejleszti kommunikációs készségüket.
- **A verselés, meséléssel:** a mesélés, verselés, elősegíti a szókészlet gyarapodását, kifejezések, szólások, nyelvi fordulatok megismerését. A tevékenység közben metakommunikációs eszközök segítik elő a változatos kifejezési módot. A dramatikus és bábjátékok fejlesztik a nyelvi emlékezetet, lehetőséget annak az összefüggő beszéd és párbeszéd gyakorlására.
- **A játékkal:** a játékban kialakult kapcsolatok természetes körülmények között fejlesztik a beszédet. A játék helyzetbe való bekapcsolódás a gyermektől folyamatos kommunikálást kíván meg.
- **A rajzolással, festéssel, mintázással, kézi munkával:** a gyermekek különféle ábrázoló tevékenységeit beszéd kíséri. A gyermekek beszéd- és ábrázoló képessége egyénileg más és más, a kifejezésben a két képesség kölcsönösen segíti egymást.
- **Az ének, zene, népi játékokkal, tánccal:** a mondókák, dalok ritmusa elősegíti a jó beszédritmus érzékelését, a tiszta hangképzést, a hangsúly és hangerősség megkülönböztetését.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- **A tevékenységekben megvalósuló tanulással:** a tanulás valamennyi spontán és szervezett formája alkalmat ad a gyermekek beszélgetésére, beszédkedvük kielégítésére.
- **Hitre neveléssel:** a mindennapi reggeli áhítat imái, beszélgetései és a napszaki imádságok is fontos alkalmak a helyes szó és mondatalkotásnak.
- **Hagyományőrzéssel:** a hagyományörző szemléletű nevelés tudatosan ráirányítja a figyelmet az anyanyelv szépségeire. A gyakori mondókázás, a mindennapos mesélés, az éneklés, a hagyományápoló tevékenységek gyakorlása által a gyerekek intenzívebben részesül az anyanyelv élményében.

10. A KATOLIKUS ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI, ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

10.1 Hitre nevelés

Óvodánkban a hitre nevelés során megalapozzuk a gyermekek egészséges lelkiületű keresztény emberré válását. A kisgyermek a körülötte élő felnőttek viselkedésmintái alapján képzei el Istent. Nevelőmunkánk akkor lesz eredményes, ha a gyermek rajtunk keresztül is megtapasztalja a szerető, megbocsátó, igazságos, türelmes, jóságos viselkedésmintát, amellyel a Mennyei Atyát közvetítjük felé. Ez irányú törekvésünk a nevelés egészébe beépül. Megvalósulása érdekében óvodánkban Istent szerető, hitüket gyakorló, kiegyensúlyozott pedagógusok nevelik a gyermekeket.

Az óvoda missziós feladatai

- A családi vallásos nevelés kiegészítése, megerősítése
- A kevésbé vagy egyáltalán nem vallásos családok megismertetése a hitélet örömeivel
- A közös tevékenységek (ima, munka, szórakozás) megtartó erejének megtapasztalása

A hitre nevelés tartalma átszövi az óvodai élet egészét. Megnyilvánul

- a gyermekeket körülvevő felnőttek hiteles életében
- a szeretetteljes légkör megteremtésében
- a köszönési módban
- a mindennapos lelki beszélgetésekben
- az étkezések előtti és utáni imádságok során
- a délutáni pihenés előtti imában
- a játékokban
- a tevékenységekben megvalósuló tanulásban
- a templomlátogatásokban
- a szentmiséken való részvételekben
- a liturgikus év eseményei kapcsán

10.2 Játék

A belülről indított és vezérelt játéktevékenység a gyermek szabad képzettársításának elősegítése. A játék kiemelt jelentőségű, a pszichikumot, kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenység.

A játékfajtákat kísérő kedvező érzelmi állapot mind a testi, mind a lelki fejlődés pozitív előfeltétele.

Az óvodai élet legfontosabb tevékenysége a szabad játék. A napirendben erre kell a legtöbb időt biztosítani. Fontos, hogy a gyermek nyugodtan, elmélyülten játszhasson. Legyen ideje elképzeléseit megvalósítani a nap folyamán. Az óvodapedagógus az ehhez szükséges légkör kialakítása során vidám, nyugodt, barátságos, családias, elfogadó, felszabadult hangulatot teremt, amely kedvező feltételeket biztosít a gyermekek tartalmas játékának. Indirekt irányítással, tudatos jelenléttel, támogató, serkentő magatartással biztosítja, hogy a gyermekek szabadon valósíthassák meg elgondolásaikat élményeik, érzelmeik, fantáziájuk szerint. A játék fejlesztése érdekében problémát vet fel, választásra késztető megjegyzéseket tesz, eszközhasználatra ösztönöz, ötletet ad vagy serkenti kidolgozását. Szükség esetén segítséget és példát, mintát nyújt. A játék feltételeiről a családnak és az óvodának egyaránt gondoskodnia kell. Fontosnak tartjuk, hogy a szülők elismerjék a játék elsődlegességét a családon belül is.

A **gyakorló játék** kiinduló pontja a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker, amely újra és újra cselekvésre készteti a gyermeket. A játéknak ezen a fokon a felhasznált anyagok, eszközök tulajdonságaival, a tárgyak egymáshoz való viszonyával, működésével ismerkednek. A játék lényege valamilyen újszerű cselekvés, amely örömet okoz.

A **szimbolikus-szerepjáték** nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőségeket nyújtó játékfajta, amely a gyakorlójáték keretei között bontakozik ki, és kifejlett formáját az óvodáskor végére éri el. A szerepjátékban a gyermekek a valóságos közösségi életüket élik. A játék tükrözi a gyermek tapasztalatait, ismereteit, elképzeléseit és ezekhez fűződő érzelmeit. A szerepjátékban a gyermekeknek számos eszközre lehet szükségük, ezeket az óvónő irányításával maguk is elkészíthetik. A gyermekeket az alkotás öröme, a sokféleképpen összeállítható játékszer és építőelem felhasználása ösztönzi a **konstruálásra**. Általában kisebb csoportokban végzik e tevékenységet. Gyakorlásuk során gazdagodik térformálásuk, téri képzeletük.

Barkácsolás során együtt gyűjtött termések, papír, textil, fa és egyéb anyagok felhasználásával készítenek a gyerekek „valamit”, melyet játékuk gazdagításához használnak. Az építés, alkotás, szerkesztés örömet biztosítja. A sokféle formájú, színű anyag, a természetből gyűjtött kincsek megmozgatják a gyermek fantáziáját, kreativitását.

A **szabályjáték** jellemzője, hogy pontos, meghatározott szabályok szerint zajlik. A szabályok határozzák meg a játék módját, menetét, befejezését, egy-egy szakasz lezárását.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

10.2.1 Feladatok

Az óvodapedagógus:

- vegye figyelembe, hogy az óvodába kerülő gyermekek már rendelkeznek bizonyos típusú és tartalmú játék tevékenységgel.
- indirekt játékirányítással biztosítsa a játék objektív feltételeinek megteremtését: az élmények biztosítása, a gyermek elképzeléseinek megvalósításának segítése, saját magatartás-és viselkedésformáinak a játékhoz igazítása,
- teremtsen meg azokat a feltételeket, helyzeteket, amelyek hatással vannak a játék kialakulására, a gyermekek játékkedvére,
- biztosítsa, hogy a gyermekek saját elgondolásaikat megvalósíthassák,
- gondoskodjék arról, hogy a gyermekek minél jobban megismerjék környezetüket,
- tegye lehetővé, hogy a gyermekek játék során kedvük szerint a környezetükben lévő tárgyakat /székek, asztalok stb./ is bevonhassák a játékba,
- alakítson ki állandó és ideiglenes játszóhelyeket,
- teremtsen meg a játék lehetőségét a szabadban, udvaron és kirándulások alkalmával,
- konfliktushelyzet esetén csak akkor lépjen közbe a játékba, ha a gyermekek egymást zavarják, ha a játékszerek használata testi épségüket veszélyezteti, vagy ha a konfliktusokat a játszó csoport nem képes önállóan megoldani,
- bátorítsa a gyermekeket arra, hogy önállóan alakítsák ki maguknak a helyet, rendezzék át ennek érdekében a csoportszobát,
- egészítse ki a játékkészletet olyan eszközökkel, tárgyakkal, amelyek tartalmassá teszik a játékot,
- kísérje figyelemmel a játszócsoportok szerveződését, a gyermekek elképzelését, gondolatmenetüknek alakulását,
- ismerje meg a gyermekek otthoni játékfeltételeit, az óvodán kívüli tapasztalatait, élményeit,
- alakítsa úgy a feltételeket, hogy a különböző fejlettségű gyermekek együtt játszhasanak,
- a félénk, bátortalan, passzív gyermekeket kapcsolja be a játékba,
- alakítsa ki a gyermekekben azt az igényt, hogy alkalomadtán maguk készítsék el a játékuhoz szükséges eszközöket,
- biztosítson megfelelő, nyugodt helyet az összerakosgatáshoz, szerkesztéshez, kirakáshoz,
- engedje, hogy a gyermekek játékában az egészséges versengés is jelen legyen,
- hangsúlyozza a szabályok pontos betartását, a szabálynak megfelelő viselkedést,
- a gyermekekkel való együtt játszás során adjon olyan viselkedésmintát, amely a gyermekek játékának a tartalmát segíti,

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- segítse elő, hogy az óvodánk által szervezett hagyományos programok élményei beépüljenek a gyermekek játéktevékenységébe,
- differenciálással segítse elő a szociálisan hátrányos helyzetű és speciális nevelést igénylő gyermek tartalmas játéktevékenységét.

10.2.2. Tevékenységek

A gyermek:

- gyakorlójátékot játszik, így ismerkedik a játékeszközökkel, a tárgyak tulajdonságaival, környezetével,
- élményeit, tapasztalatait, ismereteit, vágyait, saját elképzeléseit megjeleníti játékában,
- utánozza a hozzá érzelmileg közel álló felnőtteket, társakat,
- megjeleníti a felnőttek és gyermekek közötti kapcsolatokat,
- játékához eszközt készít,
- a maga által létrehozott eszközöket felhasználja játékában,
- irodalmi élményeit, saját élményeit szimbolikus játékban eljátssza,
- játékszerekből, különböző anyagokból, elemekből tárgyakat hoz létre, konstruál,
- szabályjátékokat játszik, igyekszik betartani a szabályokat.

10.2.3. A fejlődés jellemzői

Gyakorlójáték:

A 3-4 éves gyermekek

- tevékenységére a gyakorlójáték és a szerepjátékból kiemelt művelet jellemző,
- megtanulják a játékszerek használatát, megismerik sajátosságait,
- számára a hangok, szótagok, szavak, dallamok, a halandzsza játékos szabály szerinti ismétlése játékká válik,
- játékában kialakulnak a szerep és konstruáló játék elemei,
- a környezetükben lévő tárgyakat is felhasználják játékukhoz,

5-6-7- éves korban a gyakorlójáték csak akkor jelentkezik, ha a gyermek fejlődésében lemarad, képességei fejletlenek, tapasztalatai, élményei szegényesek, vagy ha a sikeres játékhoz a játékszerrel való manipulálásra van szükség. Jelentkezik a konstrukciós és szerepjáték elemeiként is.

Szerepjáték:

3-4 éves korban a gyermekek:

- elsajátítják, betartják a játékszerekkel és az együttjátszással kapcsolatos elemi szabályokat,

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- jól érzik magukat társaik között, szívesen játszanak egyedül, egymás mellett, vagy 2-3 gyermekből álló csoportban,
- képesek olyan szerepjátékok kezdeményezésére és eljátszására, amelyek egyszerű cselekvéseket, kapcsolatokat tartalmaznak,
- önállóan megkeresik az eszközöket, melyekre szükségük van, vigyáznak azokra, általában képesek megegyezni a játékszerek használatában.

4-5 éves korban a gyermekek:

- igénylik a kisebb- nagyobb csoportokban való együttjátszást,
- megértik környezetük egyszerűbb környezeti jelenségeit és képesek ezeket játékukban újra alkotni,
- a gyakori szerepcserét és az eszközökhöz való ragaszkodást föl váltja a szerephez való kötődés,
- képesek a cselekvések összehangolására,
- a játékszerekkel és eszközökkel való cselekvés, a szereplők magatartása megfelel a szerep által megkívánt tevékenységeknek, emberi kapcsolatoknak,
- a szerepjáték témájának megfelelően képesek az egyszerűbb közös játékok megszervezésére, a szükséges játékszerek kiválasztására.

5-6-7 éves korban a gyermekek:

- megértik és elfogadják játszótársaik elgondolásait, tevékenységük logikáját,
- alkalmazkodnak a játék szabályaihoz,
- képesek lemondani egy-egy kedves játékszerről,
- vállalják a számukra kevésbé érdekes, kedvezőtlenebb szerepeket is,
- tudnak vezetni, játszótársaikhoz alkalmazkodni,
- képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyekben tapasztalataik, érdeklődésük alapján ábrázolják a felnőttek tevékenységét és különféle kapcsolatait,
- megfelelő tapasztalatok és élmények birtokában önállóak a játék előzetes, közös tervezésében, a szerepek kiválasztásában, a játékszerek és eszközök megválasztásában,
- a játszócsoportok tagjai között tartós és szoros kapcsolat alakul ki.

Konstruáló játék:

3-4 éves korban a gyermekek:

- gyakran bonyolult építményeket alkotnak, amelyeket még nem képesek megismételni,
- az összerakosgatás és szerkesztés örömet okoz számukra,
- kirakás, építés, összeállítás közben segítséget igényelnek.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

5-6-7 éves korban a gyermekek:

- tudnak a játékelemekből játékszereket is készíteni,
- szerepjáték közben építenek, szerelnek, szerkesztenek, vagy a létrehozott alkotás hatására képzelik bele magukat különböző élethelyzetekbe,
- elemekből létrehoznak a valóság tárgyaihoz, játékszerekhez hasonló modelleket,
- mind igényesebbé válnak alkotásaikkal szemben, az eredményességre törekednek,
- óvodáskor végén képesek különböző anyagok, eszközök kombinált alkalmazására is.

Szabályjáték:

3-4 éves korban a gyermekek azokat a mozgásigényüket is kielégítő szabályjátékokat fogadják szívesen, amelyben nincs különösebb kötöttség és nem szükséges hozzá az egész csoporttal való együttműködés.

4-5 éves korban olyan szabályjátékokat is kedvvel játszanak a gyermekek, amelyek megkívánják a győzelem elérése érdekében, hogy egyéni kívánságaikat egyeztessék társaik érdekeivel és közösen törekednek a szabályok betartására.

5-6-7 éves korban a gyermekek:

- olyan szabályjátékot is szívesen játszanak, amely nagyobb ügyességet, vagy szellemi erőfeszítést igényel,
- képesek bonyolultabb szabályjátékok megtanulására és gyakorlására,
- figyelmeztetik egymást a szabályok betartására.

10.2.4. Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- játékirányítása terjedjen ki a gyermekek világról szerzett tapasztalataira, ismereteinek állandó bővítésére, elmélyítésére és az élményeket kísérő pozitív érzelmek alakítására,
- a gyermekek által elképzelt, megteremtett játékhelyzetbe élje bele magát, azt megértve tapintatosan működjék együtt velük,
- mindig a konkrét játékhelyzetnek, a csoport és az adott gyermek fejlettségének, igényének megfelelően alkalmazza a segítség módját,
- vegye figyelembe a fejlődés egyéni sajátosságait, fejlettségük különböző szintjét, aktivitásuk eltérését, érdeklődésük különbözőségét,
- segítse az önkéntességnek, szabad választásnak, önállóságnak érvényesülését a játék megszervezésében, a téma megválasztásában, szerepek kiosztásában, a szereplők közötti viszonyok életre keltésében,

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- magatartása hasson ösztönzőleg a játékörtekek kibontakoztatására, a színvonalas társas együttműködésre,
- tervszerűen készüljön fel a szabályjátékok megtanítására,
- ügyeljen arra, hogy a gyermekek egymással udvariasak, előzékenyek legyenek.

10.2.5. A játék kapcsolata más nevelési feladatokkal

- **Az anyanyelvi neveléssel:** a játékot kísérő érzelmek közlési vágyat ébresztenek. Fokozódik a gyermek beszédkedve, mely ösztönzi a nyelvi kommunikációs készség fejlődését. A gyermekek játék közben feltett kérdései és a továbbkérdezésre bátorító óvónői válaszok ösztönzik a beszédet, a gondolkodást.
- **A külső világ tevékeny megismerésével:** a gyermekek játék útján ismerkednek a világgal, a tárgyakkal, azok tulajdonságaival, a valóság jelenségeivel, eseményeivel, ezzel hatással van a gyermekek értelmi képességeinek fejlődésére.
- **A szocializációval:** a játékban válnak közelivé és elfogadhatóvá a viselkedési szabályok. Lehetőség nyílik a szabályok megértésére, a helyes magatartás gyakorlására. Legváltozatosabban a játékban nyilvánulnak meg és fejlődnek a gyermekek közti társas kapcsolatok. A közös játék olyan bonyolult kölcsönös kapcsolatokra, együttműködésre készíteti a gyermeket, amelyre a játékon kívül még nem képes. A játék a mi-tudat kialakulását segíti.

10.3 Verselés, mesélés

A vers és mese a gyerekekkel való különös és játékos beszédkapcsolat egyik nagy lehetősége, a kisgyerek szellemi szükségleteinek kielégítése, beszéd – tanulás – tanítás, szórakoztatás, kellemes időtöltés, együttes élmény. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

A mese a legalapvetőbb élményforrás a gyermek számára, jelenléte nélkülözhetetlen az egészséges személyiségfejlődéshez. A mesehallgatás az óvodai élet mindennapjait kitöltő és megszépítő tevékenység, az együvé tartozás eszköze.

Helye és ideje van mindig, ahányszor a nap folyamán lehetőség és igény van rá.

Míg a verset, mondókát mondogatni, addig a mesét hallgatni jó. A mese személyes közegben a felnőtt szájából hangzik és a gyerekről, a gyerekeknek szól. A mese „egy marék varázslat”. A mesék látszólag nem a modern társadalom speciális életkörülményeiről szólnak, de segítséget nyújtanak a belső problémák megértéséhez és megoldásához. Azt a környezetet, amiben a gyerek él, jobban meg tudja érteni, jobban tud abban eligazodni, ha ezt belső erőforrásai számára lehetővé teszik. A népmese mindig

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

a gyermek valóságos lelki és érzelmi színvonalán fejt ki hatását.

10.3.1. Feladatok

Az óvodapedagógus:

- vegye figyelembe, hogy a mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi képességeinek fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője,
- nyugodt feltételek megteremtésével segítse elő a meséléshez, verseléshez szükséges hangulat kialakulását,
- az élıszavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást kínál,
- olyan meséket, verseket válasszon ki, amelyek nyelvileg tiszták, esztétikailag értékesek,
- az irodalmi anyag összeállításánál elsősorban a magyar népmesékből, magyar költők verseiből és a mai modern írók, költők munkáiból, valamint a klasszikus és a kortárs irodalmi művek, és más népek, nemzetiségek meséi közül válogasson,
- a vers- és meseanyag kiválasztásánál ügyeljen arra, hogy a gyermekek az életkoruknak megfelelő irodalmi élményben részesüljenek,
- használja ki a mesékben, versekben domborítsa ki az erkölcsi értékek hatását,
- lehetőség szerint naponta kezdeményezzen verset, mesét a gyermekek kérésének, érdeklődésének megfelelően,
- mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.
- fontos feladata az ismétlések megfelelő gyakorisága a gyermekek szabad választásához, igényéhez igazodva,
- úgy adja elő a meséket, verseket, hogy abban a beszéd zenei elemei érvényesüljenek,
- beszélgessen a szülőkkel az otthoni mesélés fontosságáról, igény szerint nyújtson segítséget az értékes gyermekirodalom kiválasztásában,
- személyes jelenlétén kívül eszköz és hely biztosításával is segítse elő, hogy a gyermekek az ismert meséket, verseket szimbolikus játékaikban megjeleníthessék (bábok, képek),
- a bábozás és dramatizálás eszközeivel is –tárja fel a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.
- a mesék mágikus, csodákkal és átváltozásokkal teli világképe segítségével ébressze rá a gyermekeket a pszichikus realitásokra,
- vegye figyelembe, hogy a gyermek saját vers-és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja,

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- tegye lehetővé a gyermekek számára a gyermekkönyvek hozzáférhetőségét, az azokban való önálló, zavartalan elmélyülést.

10.3.2. Tevékenységek

A gyermek:

- a befogadási időszakban az óvónő mondókázását, mesélését hallgatja, barátkozik e közben az új helyzettel, felnőttekkel, pajtásaival,
- játékidőben kedve szerint egyedül vagy csoportosan óvodai vagy otthonról hozott könyvet nézeget, beszél, mesél a kép alapján,
- az óvodai élet bármely napszakában szívesen hallgatja az óvónő meséit,
- kedvelt meséit szimbolikus játékában megjeleníti.

10.3.3. Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- törekedjen csoportjának sajátos mesemondó, verselő szokásainak, szertartásainak kialakítására,
- ösztönözze az ahhoz kedvet érző gyermekek önálló vers és mesealkotását, bátorítsa a visszahúzódo, nehezen feloldódó gyermekeket is,
- törekedjék az óvodás korosztálynak megfelelő igényes, értékes mesék, versek megismertetésére, amely emberi kapcsolatokra tanít, erkölcsi tartalma van, belső indulati élményeket közvetít, pozitívan hat a gyermekek erkölcsi és érzelmi nevelésére.

10.3.4. A fejlődés jellemzői

Az óvodáskor végére a gyermek:

- az óvónő által elmondott versek ismételtetésébe önként bekapcsolódik,
- várja, kéri a mesemondást, segít a feltételek kialakításában,
- csendben, figyelmesen hallgatja a mesét,
- kedveli a folytatásos meséket, meseregényeket, azok szálait össze tudja kötni,
- játék közben ismételteti az ismert mondókákat, verseket,
- ismert és kedvelt mesei motívumot dramatizál, báboz, lerajzol,
- a mesekönyvek képeit társaival közösen is nézegeti, mesél a képek alapján,
- önállóan tud tájékozódni az óvoda könyvespolcán, vigyáz a könyvekre.

10.3.5. A verselés, mesélés kapcsolata más nevelési területekkel

- **Az anyanyelvi neveléssel:** a vers, mese hallgatása és elsajátítása közben fejlődik a gyermekek szókincse, új, választékos kifejezéseket, szófordulatokat ismernek meg. A verselés és mesélés öröme a beszédében egyébként gátoltabb gyermek megnyilatkozását is elősegíti, a fejlettebb szókincsű gyermekek beszédét még változatosabbá teszi.
- **A rajzolással, festéssel, mintázással, kézi munkával:** a különböző ábrázolási tevékenységek témájában gyakran megjelenik egy-egy irodalmi élmény. Az élmény újbóli feldolgozása erősíti a gyermeknek a mesékhez, versekhez való pozitív kötődését.
- **Az ének, zene, népi játékokkal, táncsal:** témájában sokszor e nevelési területhez szorosan kötődik, a versek dallama, ritmikája kiegészíti a zenei nevelés képességfejlesztő feladatait.
- **Hitre neveléssel:** különösen a bibliai történetek, vallásos elemekkel átszőtt mesék, versek, imák mondásakor.
- **A néphagyományőrzéssel:** a magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. A néphagyomány-ápoló irodalmi nevelésben nagy szerep jut a mindennapi élet hagyományaihoz, szokásaihoz, a jeles napokhoz, ünnepekhez, a természet jelenségeihez, változásaihoz kapcsolódó mondókáknak, meséknek, találós kérdéseknek, szólásoknak, közmondásoknak és dramatikus népszokásoknak.

10.4 Ének zene, népi játék tánc

A magyar zenei nyelvet csakis a magyar népi gyermekdalokon, népdalon keresztül lehet elsajátítani, hiszen ezek „élőben” tartalmazzák mindazt, amit a gyermek ebben a korban igényel, a ritmust, a játékot, a közös éneklés örömét. Kodály szerint a nyelv és a zene a legfontosabb elemei ennek a folyamatnak. Falvy Károly a mozgást, mint harmadik elemet hozzákapcsolta, mivel mind a nyelvhez, mind a zenéhez mozgáselőzmény tartozik. Beigazolódott az is, hogy az egyensúlyérzék és a ritmusérzék összefügg egymással és ennek kifejlődése döntően az óvodáskorra tehető.

A gyermekek érzelmeinek, cselekvéseinek, gondolatainak egységét jeleníti meg a népi játék, amely az óvodában végigkíséri a gyerekeket az egyszerűbb játékból a szereplési alkalmakig. A mondókához hasonlóan élethelyzetekhez, eseményekhez, gyermeki tevékenységekhez kapcsolódnak és természeti élményekből erednek.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

A természetben sokat játszó gyermek egész lényét mozgósítja: énekel a katicának, a napnak, kavicsokat ütöget, diót csörget, hintázik, lépeget, közben mondókákat mondogat.

A gyerek zenei tapasztalatokat csak aktív részvétellel szerezhethet és a gyerek teste a legegyszerűbb eszköz a zenei kifejezésre. A játékos utánozó mozgásformákkal, járással, tapssal a mondókák, dalok egyenletes lüktetését, motívumhangsúlyát, ritmusát érzékeltetik a gyerekek. Képesse válnak egyéni zenei élmények hatására szabadon variálni mozgást, szöveget, ritmust és dallamot. Az óvodai zenei nevelés sok nevelési, fejlesztési lehetőséget hordoz.

Egy - egy dalos játék eljátszása közben a gyerek

- érzékeli a magyar dal, - tánc és játéknyelvet,
- megtanulja, gyakorolja a játékszabályokat, szabálytudata is fejlődik,
- figyelmét összpontosítja,
- mozgása egyre rendezettebb, harmonikusabb lesz,
- fejlődik zenei hallása, ritmusérzéke, aktivitása,
- kommunikációs készsége - alakul társas kapcsolata,
- új szavakat, népi kifejezéseket tanul meg, így fejlődik, bővül szókincse.

10.4.1. Feladatok

Az óvodapedagógus:

- szervezze úgy az óvodai életet, hogy a gyermekek gyakran juthassanak zenei élményekhez spontán és szervezett formában is,
- oldott, derűs légkör megteremtésével segítse elő a gyermekek játékos zenei alkotókedvének, kreativitásának kibontakoztatását,
- tudatos, tervszerű fejlesztéssel érje el, hogy a gyermekek zenei ízlése formálódjon, zenei hallásuk, ritmusérzékük, mozgáskultúrájuk, zenei emlékezetük fejlődjön,
- segítse elő, hogy a gyermekek örömmel, érzelmi gazdagsággal énekeljenek, játszanak énekes játékokat,
- támaszkodjon a gyermekek otthoni, egyéb spontán szerzett zenei élményeire,
- folyamatos önművelődéssel és önképzéssel érje el, hogy a gyermekeket mindig színvonalas, életkoruknak megfelelő, változatos zenei élményekben részesítse,
- tegye lehetővé, hogy a szülők megismerjék a dal és mondókaanyagot,
- az életkornak megfelelő ölbéli játékok, népi énekes játékok megismertetésével segítse elő a hagyományok tovább élését,
- tegye lehetővé a környezet hangjainak, zörejeinek megismerését,

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- fordítson gondot a dalokhoz kapcsolódó mozgásanyag megtervezésére, válasszon ki több olyan dalos játékot, amelyben a táncos mozgásokon van a hangsúly,
- a népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál vegye figyelembe a nemzetiségi, etnikai nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is,
- az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet töltsön be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve,
- figyeljen fel és támogassa a zenei képességeiben tehetségesnek mutakozó tehetséges gyermekeket.
- a zenei anyag többségét a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez válassza

10.4.2. Tevékenységek

A gyermek:

- játékidőben dalos játékokat kezdeményez és szervez,
- bábjáték során a bábót énekelteni, mozgatja,
- a csoport kialakult szokásrendszerének megfelelően ünnepi alkalmakkor társaival énekel,
- udvari játék során énekel, dalos játékokat szervez,
- szerepjátékába mozgásos, táncos elemeket sző,
- kirándulások, séták alkalmával az ismert dalokat, mondókákat felidézi,
- otthonról hozott zenei élményét az óvodában szívesen előadja.

10.4.3. Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- vegye figyelembe a gyermekek egyéni zenei képességeit, eltérő élményanyagát, otthonról hozott sajátos zenei kultúráját,
- érvényesítse a fokozatosság elvét a dalanyagok és a képességfejlesztő feladatok kiválasztásánál,
- törekedjen a dalanyag összeállításában arra, hogy az elsősorban magyar népi játékokból és igényesen válogatott kortárs művészeti alkotásokból álljon.

10.4.4. A fejlődés jellemzői

Az óvodáskor végére a gyermek:

- a hat hang terjedelmű dalokat tisztán, szép szövegkiejtéssel éneкли,
- a mondókák, dalok tempóját a természetes járásnak megfelelően érzékelteti,
- egyszerű dallammotívumokat tisztán énekel vissza,

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- szöveg nélkül, zümmögve, vagy játékos szótagokkal énekel ismert dalokat,
- felismeri a magas és mély éneklés közötti különbséget, tud magasan, mélyen énekelni,
- ismeri a halk és hangos közötti különbséget, tud halkan, hangosan énekelni, beszélni,
- felismeri a dallamot dúdolásról, hangnemről, motívumról,
- felismeri a természet, környezet hangszíneit,
- megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dal ritmusától,
- ismert dalokat, mondókákat ritmus alapján is felismer,
- szöveges ritmusmotívumot visszatapsol,
- az egyszerű, táncos mozgásokat képes megformálni,
- térformákat tud kialakítani az óvónő segítségével is,
- ismeri és használja a különböző óvodai ritmushangszereket,
- a bemutatott dalt, zenét érdeklődéssel hallgatja.

10.4.5. Az ének, zene, népi játék, tánc kapcsolata más nevelési területekkel

- **Az anyanyelvi neveléssel:** a zenei anyanyelv alapozása során a gyermek szoros kapcsolatba kerül az anyanyelv kifejező gyakorlásával. A zene, a dal, a ritmusos mondóka a beszédében gátolt gyermeket is beszédre készíteti. A népi dalos játékok, mondókák nyelvezete a gyermek szókincsét gazdagítja.
 - **A mozgással:** a mozgásos énekes játékok, együttes táncmozdulatok örömteli végzése közben fejlődik fizikai állóképességük, egyensúlyérzékük, a nagymozgások és a finommotorika. A mondókák, táncos mozdulatok a gyermekek testének szinte minden részét megmozgatják, elősegítik a testséma fejlesztést.
 - **A szocializációval:** a közös éneklés, mondókázás erősíti az összetartozás élményét. Énekléskor, a dalos játékokhoz kapcsolódó mozgásanyag gyakorlása közben fejlődik az egymáshoz való alkalmazkodóképességük.
 - **A hitre neveléssel:** a szentmise énekei, egyéb vallásos énekek, zenék hallgatása, éneklése is hozzá segíti őket a zenei élményhez.
 - **A néphagyományőrzéssel:** az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös énekszenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömet.
- A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

10.5 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, valamint a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Az óvodai nevelésben törekszünk a gyermeki alkotásokat közösségi rendezvényen bemutatni; és a tehetségeket felismerni. Az ábrázoló tevékenységekre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására az egész nap folyamán időt, teret, változatos eszközöket biztosítunk. Ezen tevékenységekben az egyéni fejlettséghez és képességekhez mért segítséggel hozzájárulunk a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképessegek alakulásához. Így támogatjuk a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér - forma és szín képzeletének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

10.5.1. Feladatok

Az óvodapedagógus:

- keltse fel a gyermekek érdeklődését a vizuális tevékenységek iránt,
- erősítése a gyermekek vizuális látásmódját,
- a gyermekekkel jeleníttesen meg vizuális módon érzelmeket, gondolatokat,
- alakítsa a gyermekek szokásrendszerét,
- ismertesse meg a gyermekeket különböző anyagokkal, eszközökkel, változatos technikákkal,
- biztosítson lehetőséget tevékenységbe ágyazott tapasztalatszerzésre,
- fejlessze a gyermekek térbeli tájékozódását,
- gazdagítsa a gyermekek a szín- és formavilágát,
- fejlessze a gyermekek finom - motorikus mozgását,
- nyújtson esztétikai élményt,
- tapasztaltassa meg a gyerekekkel az alkotás örömét,
- elemezzen a gyermekekkel műalkotásokat,
- ösztönözze a gyermekeket önkifejezésre, kreativitásra,
- alakítsa a környezetét esztétikusan,
- ismerkedtesse a gyermekeket népművészeti elemekkel,
- előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását,
- új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

10.5.2. Tevékenységek

A gyermek:

- képet alakít: - firka, - vonalas ábrázolás, - emberábrázolás; – papíron, - földön, -aszfalton, - homokba; - ceruzával, - krétával, - zsírkrétával, - pálcikával,
- plasztikai munkákat végez különböző anyagokkal (homok, gyurma, sár, agyag, papír, termések, természetes anyagok, textíliák, fonal) és különböző technikákkal (gyúrás, tépés, hajtogatás, nyírás, formázás, szövés),
- fest: - ujjal, - szivaccsal, - ecsettel; - vízfestékekkel, - temperával,
- készít: - levelekről, - virágokról, - kezéről, - lábáról, - zöldségekről, - tárgyakról stb.,
- eszközöket használ: - olló, - ragasztó, - rajzeszközök, - körmöske, - szövőkeret stb.,
- épít, konstruál.

10.5.3. Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- biztosítja a tevékenységekhez szükséges eszközöket,
- figyelemmel kíséri, és állandó jelenlétével ellenőrzi a tevékenységeket,
- bemutatja, megtanítja az eszközök balesetveszélyes használatát,
- teret biztosít a gyerekeknek a fantáziájuk szabad működésére, az önkifejezésére,
- differenciáltan értékeli – dicséri, ösztönöz, segítséget nyújt, hibát javít, bátorít.

10.5.4. A fejlődés jellemzői

Az óvodáskor végére a gyermek:

- szívesen rajzol, fest, mintáz, kézimunkázik; örömet lel az alkotás folyamatában és eredményében is,
- rácsodálkozik a szépre; tud gyönyörködni az esztétikus alkotásokban,
- fejlődik képi gondolkodása, esztétikai igényessége,
- kifejezi értékítéleteit,
- elképzelését kreatívan valósítja meg,
- vizuális differenciációja fejlődik,
- téralakításban, építésben ötletes, együttműködő,
- eszközhasználati technikája megfelelővé válik,
- ábrázolása formagazdag, egyéni színvilágot alkalmaz,
- finommotorikája fejlődik,

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- sok eszközt, anyagot és megoldási módot ismer, biztonsággal használja az alkotáshoz szükséges eszközöket,
- ismer népművészeti motívumokat; ezeket díszítómunkájában is alkalmazza,
- természet anyagainak mértéktartóan használja alkotásaihoz.

10.5.5. A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka kapcsolata más nevelési területekkel

- **Az anyanyelvi neveléssel:** az eszközök, anyagok és technikák megismerése és használata során gyarapodik szókincsük; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- **A verseléssel, meséléssel:** az ábrázoló tevékenységek témáiban gyakran lelhetők fel mesei szereplők, helyszínek, események; így módon erősödik az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama.
- **Az ének, zene, népi játékokkal, táncsal:** ábrázoló tevékenység és kézműveskedés közben gyakran énekelnek a gyermekek, ilyenkor az egyéni és a közösségi alkotás élményét egyszerre élik meg.
- **A hitre neveléssel:** időnként fellelhetők szakrális szimbólumok, bibliai motívumok, hitéleti elemek a gyermekek ábrázolásában. Az esztétikum felismerésében, a szépre való rácsodálkozásban, az alkotás örömeiben Isten felénk áradó szeretetét éljük meg.
- **A néphagyományőrzéssel:** népi kismesterségek tevékenységei (agyagozás, fonás, szövés...) gyakori elemei az óvodai mindennapoknak; a díszítómunka során szívesen alkalmaznak a gyermekek népi motívumokat.

10.6 Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- c) szervezett mozgásos tevékenység.

A mindennapos **mozgás** célja a maga sajátos eszközeivel biztosítani a fejlődést. Feladata az egészség megőrzése és megszilárdítása, a gyermekek mozgásfejlesztése, természetes mozgásigényük kielégítése. Magában foglalja a gyermek komfortérzetének biztosítását a gondozási tevékenységek által.

Az óvodai játékos mindennapos mozgás felerősíti és kiegészíti a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását. Fejleszti a mozgáskultúrát, amellyel segíti a térben való tájékozódást, helyzetfelismerést, a döntési és alkalmazkodóképességet, valamint a személyiség akarat tényezőinek alakulását. A

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

mindennapos mozgás fontos eszköze és alapja a gyermek más képességterületeinek -pld. anyanyelvi-, kommunikációs képességek- fejlődésének.

10.6.1. Feladatok

Az óvodapedagógus:

- biztosítsa a rendszeres mozgással az egészséges személyiség fejlődését, alakítsa ki az egészséges életvitel alapjait,
- teremtsen lehetőséget az óvodai nevelés minden napján az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe vevő játékos mozgásra,
- vegye figyelembe, hogy a mindennapos mozgásra, mozgásfejlődésre az óvodán belül és kívül bárhol lehetőség adódhat, - tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is
- a mindennapos mozgás eszközeivel mozgítsa elő a test egészséges fejlődését a gyermek mozgás- és játékigényének kielégítését,
- tartsa szem előtt, hogy a mozgás legértékesebb része a játék,
- a spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket egészítik ki az irányított mozgásos tevékenységeket,
- építse be a komplex testmozgásokat az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, melyek együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség – fejlődésére.
- alapozza meg az igényt a mindennapos szervezett mozgásra,
- különböző mozgások elsajátítása folyamán a meglévő sporteszközök, szabadtéri, tornatermi lehetőségek figyelembevételével tervezzen,
- építsen a gyermekek mozgástapasztalatára, játékos kedvére,
- az alapmozgások eredményes elsajátítása érdekében fejlessze a motoros képességeket, a koordinációt,
- valósítsa meg az erkölcsi és érzelmi nevelés feladatait (pld. eszközök megbecsülése, egymásra odafigyelés, akarati tulajdonságok fejlesztése),
- tegye lehetővé a csoportszobában a szabad, mozgásos játékokat (hely, eszköz),
- szervezzen olyan mozgáslehetőségeket, amelyek hozzájárulnak a gyermeknél a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy - és kismozgások kialakulásához.

10.6.2. A mozgásfejlesztés tartalma

A szervezett mozgás különböző szervezeti formáinak időtartamát rugalmasan, a gyermekcsoportok aktuális fejlettségi szintjeihez, időjáráshoz, napirendhez igazodóan célszerű tervezni.

A mozgás szervezésekor döntő mértékben a fokozatosság, játékoság, a gyermeki szükségletek figyelembevétele, az egyéni bánásmód és differenciált fejlesztés elvét érvényesítjük. Az élményszerűség és tevékenykedtetés csak akkor valósítható meg, ha a mozgáshoz megfelelő hely, esztétikus, sokféle eszköz, elegendő idő áll a gyermekek rendelkezésére.

- A gyermekek természetes mozgásigényének kielégítésére - a gyerekek egyéni fejlettségéhez igazodva - lehetőséget adunk a természetes mozgásformák gyakorlására, különböző nehézségi fokozatok felállításával, új mozgásos élmények nyújtásával (járás, futás, kúszás, mászás, csúszás akadályokkal, új eszközök, körülmények bevonásával).
- Ugróiskolák, labdajátékok, bújócskák, versenyjátékok kiválóan alkalmasak téri tájékozódásra, a szem-kéz koordináció fejlesztésére, távolságok mérésére, az együttjátszás örömeinek átélésére.
- Élményszerű mozgás során a gyermek élményeinek és a természet lehetőségeinek felhasználásával, szervezett játékos mozgásformákkal ismerkedik. Pl.: ugrások hóba, homokba, levélhalomba, bokorkerülés, árokugrás, gurulás fűbe dombról, gesztenyecsa a sárkánnyal, tornázás dióval, levéllel stb.
- Az egyensúlyozó mozgások fejlesztik a testi képességeket, az egyensúlyérzékletet – hintázó mozgások, kötélmászás, ugrálás szivacson, trambulínon, járás karikán, lépőköveken, farönkön stb. Amikor csak lehetőség van rá, a gyerekek végezzenek önállóan és szervezeten is egyensúlyozó mozgásokat, a természet tárgyait, anyagait, tornaszereket, eszközöket.
- Testi képességek az erő, a gyorsaság, állóképesség növelését különböző gyakorlatokkal biztosítjuk (pl. futó és fogójátékok, váltóversenyek, támaszgyakorlatok)

Koordinációs képességek fejlesztését babzsák és labdagyakorlatokkal, ugróiskolával, játékos futásokkal, egyensúlyozó gyakorlatok beépítésével, különböző térformák, alakzatok bemozgásával valósítjuk meg. A csoportszobában a szervezett foglalkozások, de a szabad tevékenységek ideje alatt is a gyerekek rendelkezésére áll a Greiswald tornakészlet, bordásfal, tornapadok, zsámoly, ugrószele, tornaszőnyeg. Kézi szerek használatával változatossá tesszük a különböző gyakorlatok végzését. A kézi szerek készen vett vagy saját készítésű kivitelben állnak a gyerekek rendelkezésére, mint pl.: kendő, bot, szalag, rongylabda, dió, gesztenye.

Az udvarokat igyekeztünk úgy kialakítani, hogy füves, műfüves, gumilapos területek lehetőséget nyújtsanak a különböző mozgások gyakorlására.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Minden lehetőséget kihasználunk a szabad mozgás fejlesztésére a szabadban és a csoportszobában egyaránt.

Szabad mozgásgyakorlással lehetőséget adunk a gyerekeknek, hogy egészséges környezetben, sokat, szabadon mozogjanak, tegyék próbára erejüket, ügyességüket, mutassák meg mozgáskészségüket.

Szervezett tevékenységeken, frissítő, valamint szabad mozgás alkalmával is nagy gondot fordítunk a kézi és tornaszerek, berendezési tárgyak épségére, tisztaságára, valamint arra, hogy könnyen elérhetőek legyenek, és megfelelő számban álljanak a gyerekek rendelkezésére.

A frissítő mindennapos mozgás a gyermekek napirendjében fontos szerepet tölt be. Ez a mozgás frissíti, edzi őket, elősegíti a mozgásszintjük és testi képességeik fejlődését. Ezt a tevékenységet naponta legalább egyszer 5 - 10 perces időtartammal szervezzük. A frissítő mindennapos mozgás középpontjában a mozgásos játékok állnak és kiegészülnek egy-egy gimnasztikai elem gyakoroltatásával. A csoportszobában és a szabadban a leghatékonyabb terhelést biztosító napi mozgás feltételeinek megteremtésére törekszünk.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. Ezek mind hozzájárulnak a testkép, a téri tájékozódás, az egyensúlyérzék fejlődéséhez. A zenés mozgás során a gyerekek saját mozgástapasztalataikat adják át társaiknak, felidéznek korábbi ismereteiket, és újakat találnak ki.

10.6.3. Finommozgások

Az építő, szerkesztő játékok, fa- és papírmunkák, a rajzolás, a konyhai szeletelés, a tésztagyúrás, az agyagozás, mind más - más élethelyzetben segítik a finommotorika fejlődését.

- Az udvari, kerti munka körébe tartoznak az ásás, gereblyezés, ültetés, gyomlálás, termés-betakarítás, levélösszegyűjtés, hó-, homoklapátolás stb.
- Az erő kifejtést igénylő mozgások során a gyerekek fizikai erőnléte, állóképessége, koordinált mozgása fejlődik. A fizikailag nehezebb munkára a fiúk vállalkoznak, így a nemek közötti erőkülönbségek jól kirajzolódnak.
- A séták, kirándulások nagy kihívást jelentenek a gyerekeknek: hosszabb távon járás, együttmozgás, összetartozás. Az érdekes látnivalók elfeledtetik a monotóniát, és tájékozódási pontként szolgálnak, irányítanak (közlekedési lámpák, üzletek, templomok, patak stb.). A változatos ingerek és mozgásfeladatok teljesíthető próbák elé állítják a gyerekeket (járás keskeny járdán, ösvényen, patak parton, járás, futás emelkedőn, lejtőn stb.)
- Lehetőségük van ismert mozgásformák, más körülmények között, új helyzetekben való gyakorlására (lépegetés kidőlt farönkön, árokugrás, pallón járás stb.)

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- Mozgás, testséma fejlesztése természetes helyzetekben (öltözködés, mosakodás, játékhelyzet).
- A percepció észlelés, a test és a környezet viszonyában, játékos szituációkban, élethelyzetekben.
- Verbális megerősítés. A cselekvés, érzélem, nyelv, együtt segítik a mozgáselemek beépülését. A három terület egymással összefüggően hat a pszichikus fejlődésére.

10.6.4. A fejlődés jellemzői

Óvodáskor végére a gyermek:

- teljesítőképessége növekszik, mozgása összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik,
- mozgástapasztalatai az egyensúlyozásban, ugrásban növekednek,
- cselekvőképessége gyors, mozgásban kitartó,
- tér- és időbeli tájékozódó képessége fejlődik,
- megszereti és igényli a mozgást,
- mozgása összerendezett, harmonikus, mozgáskoordinációja, finommotorikája megfelelő,
- nagyobb erőfeszítésre képes,
- a mozgások végrehajtása gördülékeny, könnyed, pontos,
- fejlett testsémával rendelkezik, biztos a jobb- és bal megkülönböztetésében,
- egyéni-, csoportos-, sor- és váltóversenyt játszik az óvónő segítségével,
- megérti az egyszerű vezényszavakat,
- a természetes járást ütemes járással váltakoztatja,
- képes a járás, futás gyors irányváltoztatására,
- 6-8 lépés nekifutással tetszés szerinti akadályt átugrik,
- ugrását a talajéréskor fékezni tudja,
- helyben, járásban és futás közben labdavezetésre képes,
- a labdát biztonsággal kezeli,
- megtapasztalja a küzdeni vágyást, a győzni akarást, a kitartást, valamint a nagy közösséghez való tartozást.

10.6.5. Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- tartsa szem előtt, hogy a megfelelő mozgás és pihenés nélkülözhetetlen a gyermek egészséges fejlődése szempontjából,
- juttassa el a gyermekeket - az óvoda természeti adottságait, udvari tornaeszközeit igénybe- véve - olyan szintre, amely megfelelő állóképességet, gyors reagáló képességet, kellő izomerő fejlettséget biztosít számukra,
- teremtsen meg annak lehetőségét, hogy a gyakorlatokat ki - ki a saját szintjén hajtsa végre,
- alakítsa ki a gyermekekben az egészséges versenyszellemet, társuk iránti tiszteletet, a kudarcátűrő képességet ébressze fel a gyermekek versengési vágyát, erősítse a csapatokon belül az összetartozás érzését, a győzni akarást.

10.6.6. A mindennapos mozgás kapcsolata más nevelési területekkel

- **A külső világ tevékeny megismerésére neveléssel:** segíti a térben és időben való tájékozódást, helyzetfelismerést, döntést.
- **Az ének, zene, népi játékok, tánc neveléssel:** a dalok, dalos játékok ritmusa, dallama spontán módon is mozgásra ösztönzi a gyermekeket. A zenei tevékenységen belül a szép mozgás kialakítása szerves része a készség-képességfejlesztésnek. (A mondókázás, mozgásos-énekes játékok, együttes táncmozdulatok végzése a testséma fejlesztését, fizikai állóképességük, egyensúlyérzékük, a nagymozgások és a finommotorika fejlődését segítik elő.)
- **Játékkal:** közösségi érzéseket mélyítünk el, megtanulnak egymás testi épségére vigyázni, fejlődik türelmük, kitartásuk, kudarcátűrő képességük.

10.7 Külső /teremtett/ világ tevékeny megismerése

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi- tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét; a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit; megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut, és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.

10.7.1. Feladatok

Az óvodapedagógus:

- tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését,
- biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, az ismeretek rendszerezésére a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására,
- segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt fenntarthatósági szemléletformálásra, a környezettudatos magatartás alakítására.
- kapcsolatokban helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására,
- tudatosan teremtsen olyan szituációt, amely lehetőséget ad az önálló probléma megoldásra,
- adjon lehetőséget az élő és élettelen környezeti tényezők közötti leglényegesebb összefüggések megvilágítására,
- segítse és biztosítsa a környezeti jeles napok méltó megünneplését,
- a társadalmi környezet megismerésekor építsen a gyermekek sokrétű, sokirányú ismereteire, tapasztalataira, és ezeket bővítve, rendszerezve tervezzen folyamatos fejlesztést,
- segítse a gyermekeket környezetük mennyiségi és formai összefüggéseinek megvilágításában, az oksági összefüggések felismerésében,
- használja ki a játék, illetve egyéb kötetlen tevékenységben jelentkező matematikai vonatkozású fejlesztési lehetőségeket,
- segítse elő a környezeti nevelés színtereinek kiszélesítését, megfelelő élményanyag és helyszínen történő tapasztalatszerzés biztosításával /Vadspark, múzeumok, környezeti vetélkedők, tanösvény túra, erdei óvoda.../,
- minél szélesebb körben segítse a szelektív hulladékgyűjtést,
- ismertesse meg a gyerekeket a komposztálással és annak hasznosságával,
- hívja fel a gyermekek figyelmét a környezeti ártalmakra a környezetszennyezés negatív hatásaira,
- biztosítsa a már elnyert ZÖLD ÓVODA cím folyamatosságát,
- ismertesse meg a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét; a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, ezek szeretetét, védelmét.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

10.7.2. Tevékenységek

A gyermek:

- szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetüket, változatos tevékenységeken és cselekvéseken keresztül felfedezik és megismerik az óvodapedagógusok és dajkák segítségével,
- a kialakult szokás- és szabályrendszert folyamatosan betartják, törekednek környezetükkel a harmonikus együttélésre,
- tiszteletben tartják a saját és a mások által létrehozott értékeket,
- az élő és élettelen környezet összefüggéseiről minél szélesebb körű érzékszervi tapasztalatokon át ismerkednek,
- folyamatosan figyelemmel kísérik az őket körülvevő növény és állatvilágot, /pl.: erdei séták, kirándulások során „nyomokat”, madárhangokat, madárfészkeket keresnek és figyelnek meg/,
- tevékenyen részt vesznek környezetük alakításában, fejlesztésében és megóvásában /kisállat és növény gondozás/,
- megismerik az ésszerű energia és víztakarékossági szokások alapjait,
- bekapcsolódnak a szelektív hulladékgyűjtési programba, szülők, óvodai dolgozók segítségével,
- komposztálnak, megismerik annak hasznosságát,
- a környezet jeles napjainak csoportonkénti és közös megünneplésében aktívan részt vesznek,
- ismerkednek a környezet matematikai vonatkozásaival, tapasztalatokat szereznek, gondolkodási műveleteket végeznek, majd ezeket feldolgozva beépítik ismeretrendszerükbe.

10.7.3. A fejlődés jellemzői

Óvodáskor végére a gyermek:

- rendelkezik korának megfelelő ismerettel a családról, a családtagok munkájáról, beleértve az otthoni feladatokat,
- ismeri az óvodában dolgozó felnőtteket és a munkájukat,
- szűkebb környezetében jól tájékozódik, ismeri a környezetében lévő intézményeket, rendeltetésüket,
- meg tudja nevezni a testrészeit, ismeri érzékszerveit, azok funkcióit és védelmüket,
- felismeri a napszakokat, ismeri a hozzá kapcsolódó tevékenységeket,
- különbséget tud tenni az évszakok közt; ismeri az egyes évszakok jellegzetességeit,
- ismeri a háziállatokat, vadonélő állatokat, madarakat, bogarakat; az általa ismert állatokat csoportosítja élőhelyük szerint
- 10-es számkörben biztonsággal számol,

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- tulajdonságok alapján csoportosít, sorba rendez,
- helyesen használja a térbeli viszonyokat kifejező névutókat,
- különböző mennyiségeket összemér,
- tisztában van a szelektív hulladékgyűjtés és a komposztálás fontosságával és ezek tevékeny részeseivé válik.

10.7.4. Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- törekedjen arra, hogy a tapasztalatszerzést lehetőleg természetes élethelyzetben, a gyermek környezetével kapcsolatos gazdag tevékenységrendszerbe ágyazva nyújtsa,
- vegye figyelembe és építsen a gyermek aktivitására, érzelmi dominanciájára, természetes érdeklődésére a környezet jelenségei iránt,
- keltse fel a gyermek érdeklődését a természeti és társadalmi környezet iránt; alakítsa ki pozitív érzelmi beállítódását; a megismerés, befogadás vágyát,
- vegye figyelembe az egyes gyermekek eltérő élményanyagát, fejlettségi szintjét; dolgozza ki a gyermekekkel való differenciált foglalkozás módját.

10.7.5. A külső világ tevékeny megismerésének kapcsolata más nevelési területekkel

- **Az anyanyelvi neveléssel:** a társadalmi környezettel való kapcsolata kialakítása során az együttélés normái biztosítják a kommunikáció képességének tudatos és a személyiség fejlődése szempontjából nélkülözhetetlen, érzelmi színezetű kialakítását, fejlesztését.
A társadalmi természeti környezet megismerése során fejlődik szókincse, kifejezőképessége.
- **A szocializációval:** a külső világ tevékeny megismerése erősíti a csoporthoz való érzelmi kötődést a lokálpatriotizmus kialakulásának megalapozását.
- **A munka jellegű tevékenységekkel:** környezet- átalakító tevékenysége során a gyermek többféle munkajellegű feladatot végez, folyamatosan tapasztalva munkájának környezetre gyakorolt eredményét.
- **A néphagyományőrzéssel:** az emberiség régebben szinte még együtt lélegzett környezetével, a legfontosabb törvényszerűségeket a természetből merítette. Tudása hozzájuk tapadt szokások, szertartások formájában őrződött meg. A következő generációk jövője, léte függ attól, hogy milyen szemlélettel, értékrenddel, viselkedéskultúrával rendelkeznek, hogyan viszonyulnak természeti és társadalmi környezetükhöz. megalapozása már kisgyermekkorban megkezdődhet

10.8 Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszközének tekintjük a munkát és a munkajellegű tevékenységeket, amelyek sok vonatkozásban azonosságot mutatnak a játékkal és a cselekvő tapasztalással. Óvodás korban játékos jellegű; amelyet a gyermek örömmel, szívesen és aktívan végez. A munka valamilyen cél érdekében folytatott tevékenység, amely a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége. Végzése a gyermektől tudatosságot, kötelezettségvállalást, belső fegyelmet kíván meg. Az óvodában a munka elsősorban közösségért végzett tevékenység, melynek során erősödik a gyermekekben a közösséghez tartozás érzése. A munka a kötelességteljesítés és felelősségvállalás alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

10.8.1. Feladatok

Az óvodapedagógus:

- teremtsen meg a munkavégzés feltételeit,
- alakítsa a gyermekek szokásrendszerét,
- figyeljen a munkafogásaira,
- legyen türelmes,
- a gyermek helyett ne végezzen el olyan munkát, amire a gyermek is képes,
- hívja fel a szülők figyelmét az óvodában elsajátított tevékenységek otthoni gyakorlására, a gyermekek önállóságának érdekében.

10.8.2. Tevékenységek

A gyermek:

- gyakorolja az önkiszolgálást,
- segít az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek,
- alkalmi megbízásokat teljesít a csoporttársakkal együtt, értük,
- önálló tevékenységként napos vagy egyéb munka munkát végez,
- gondozza - a környezetét, - a növényeket, - az állatokat.

10.8.3. Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- segítse és dicsérje a gyermeket,
- a munkalehetőségeket a gyermekek erejéhez mérten alakítsa,
- ösztönözze a gyermekeket munkajellegű feladatok vállalására.

10.8.4. A fejlődés jellemzői

Az óvodáskor végére a gyermek:

- ügyel saját személye és környezete rendjére,
- munkatevékenységében kitartó,
- szívesen vállal munka jellegű megbízatásokat,
- a munkavégzésnél használt eszközöket helyére rakja,
- az étkezőasztalt esztétikusan megteríti,
- szívesen és pontosan végez naposi munkát,
- részt vesz teremrendezésben,
- részt vesz az ágyazásban.

10.8.5. A munka jellegű tevékenységek kapcsolata más nevelési területekkel

- **Az anyanyelvi neveléssel:** a különböző tevékenységek során gyarapodik szókincsük; udvariassági formákkal ismerkednek meg és alkalmazzák őket.
- **A külső világ tevékeny megismerésével:** a természeti környezettel való ismerkedés során növényekkel, állatokkal kapcsolatos teendőkkel ismerkednek; naposi tevékenykedés közben matematikai tartalmú ismereteket szereznek és alkalmaznak.
- **A néphagyományőrzéssel:** a különböző jeles napokhoz kapcsolódó tevékenységek megjelennek az óvoda mindennapi életében.

10.9 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése. A tanulás áthatja az egész

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

életünket. Szerepet játszik az érzelmi fejlődésben, a társadalmi érintkezésben, új készségek elsajátításában és az egész személyiség fejlődésében is.

10.9.1. Feladatok

Az óvodapedagógus:

- a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakoztatását,
- változatos tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósítsa meg a tanulást,
- elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.
- legyen tekintettel a gyermekek eltérő szociokulturális helyzetére, differenciált neveléssel valósítsa meg a hátránykompenzációt,
- fedezze fel és gondozza a tehetségesnek bizonyuló, érdeklődő gyermek képességeit,
- vegye figyelembe, hogy a tanulás előfeltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztaláson alapul,
- szervezzen minél több gyermeki aktivitásra épülő, a kreativitását fejlesztő tevékenységet,
- alkalmazza az egyéni foglalkoztatási formát színes, változatos tevékenységekkel, eszközökkel,
- törekedjen arra, hogy a tanulási folyamat élményszerű legyen - kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében válasszon a gyermek szükségleteinek megfelelő speciális módszert,
- a tehetséges gyermekek számára biztosítsa az inger-gazdag környezetet (kísérletezés, megfigyelés), támogassa kreatív megnyilvánulásait.

10.9.2. Az óvodákban lehetséges tanulási formák

- az utánzásos minta és modellkövetéses magatartás is viselkedéstanulás,
- szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a játékos, cselekvéses tanulás
- gyermeki kérdésekre- válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított tapasztalatszerzés, felfedezés
- a gyakorlati problémamegoldás
- óvónő által felajánlott tevékenységek közben megvalósuló tanulás,
- kísérletező tapogatózás.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

A tanulási folyamat, bármely formájában érvényesülni kell a differenciált fejlesztésnek és foglalkozásnak.

A gyermekek képességei különbözőek, és különbözőképpen fejleszthetők, fejlődésük nem egyenletes, fontos, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjék.

A természet közeli nevelésnek nagy a hozadéka a gyermek számára, ismereteket szerez, élményeket gyűjt, viselkedési szabályokat tanul, élvezi és érti a történeteket.

A megélt élményekből gyarapszik a szókincs, nő a mesélőkedv, az alkotásvágy.

A természet kincsestár a gyermekek számára: szín-, és formagazdagság, mennyiségi, térbeli viszonyok, természetes szimmetria.

Az óvodapedagógus elfogadó, tevékenységre motiváló, elismerő, érzelmi légkört teremt, hogy a gyerek szabadon megnyilatkozhasson, megmutassa, amit tud, érez, amire vágyik és megkérdezhesse, amire kíváncsi. A tanulás irányítása során, egyéni, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

10.10 Tehetséggondozás az óvodában

Az óvodás életkor még nem igazán alkalmas a tehetség megnyilvánulására. Vannak jelek, melyek utalhatnak arra, hogy a kisgyermek képességei kiemelkedőek, ezt az óvodapedagógusnak észre kell vennie. A tehetségígéretes gyermekeket a szülőkkel együttműködve, nagy odafigyeléssel és végtelen türelemmel segítjük, hogy a legjobb képességeiket tudják kibontakoztatni, megmutatni. Az óvodapedagógus feladata, hogy hagyja a gyermeket önállóan alkotni. Dicsérje, újabb és újabb eszközökkel, lehetőségekkel motiválja, segítse, hogy elképzeléseit megvalósíthassa.

10.11 Óvodánk ünnepei, hagyományai

A néphagyományörzés erősíti az óvodai élet hagyományait; a népszokásőrző és a természetóvó jeles napokkal gazdagítja azt. Egy-egy eseményt mindig izgalmas készülődés előz meg. Ez az ünnepre hangoló örömteli közös tevékenykedés a gyerekek szociális viselkedésére maradandó hatást gyakorol.

A csoportok számára az egyik legfontosabb élményforrást jelentik a távlatok; a közös tervezgetés, az ünnepek, hagyományok megtartása. Mindezek érzelmi átélésre, sok tevékenységi lehetőségre adnak alkalmat. Óvodánkban a szülők és a gyermekek aktív részesei a készülődésnek és lebonyolításnak, amelyek a mindennapi élet szokásaitól eltérően zajlanak.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Óvodánkban az ünnepek és megemlékezések két csoportra bonthatók:

1. A gyermekek ünnepei:

- a születés- és névnapok.

2. A liturgikus évhez kapcsolódó eseményeink:

- Kisboldogasszony napja; a Szűzanya születésnapja
- Szent Mihály ünnepe
- Assisi Szent Ferencre emlékezés – Állatok Világnapja
- Szent Márton ünnepe
- Szent Erzsébet ünnepe
- Szent Miklós ünnepe
- Adventi gyertyagyújtások
- Adventi kézműves délután a szülőkkel
- Karácsony
- Vízkereszt
- Gyertyaszentelő Boldogasszony
- Szent Balázs ünnepe; balázsolás
- Farsangi karnevál
- Szent Gergelyre való megemlékezés
- Március 15 – nemzeti ünnepünk
- Víz Világnapja
- Hamvazószerda
- Nagyböjti időszak
- Húsvét
- Föld Napja
- Szent Györgyre való megemlékezés
- Május, a Szűzanya hónapja
- Anyák köszöntése
- Madarak és Fák Napja
- Szent Rita ünnepe; óvodánk védőszentjére való emlékezés
- Gyermeknap
- Pünkösöd
- Nagycsoportosok búcsúja

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- Évzáró ünnepség
- Tanévzáró szentmise

Igyekszünk közelebb hozni egymáshoz a szűkebb és tágabb környezet eseményeit. Ünnepeinkkel igyekszünk erősíteni a hagyományokat. A megemlékezések során törekszünk tudatosítani természeti és társadalmi környezetünk értékeit; hitünk erősítését, elmélyítését, egyházi ünnepeink megélését; és a közös élmények erejével fokozni a gyermekek közösségi tudatát. Ezek fényét emeli és különlegessé teszi a külső megjelenítés és megjelenés / díszítések, eszközök, hangulatteremtés, alkalomhoz illő ruházat /.

10.12 A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.
- Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához. A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes. A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél - az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama. A felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés, - megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele, - a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van. Az egészségesen fejlődő gyermek érthetően, folyamatosan beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot. Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat. (A fogváltással is összefüggő, nagy egyéni eltérések lehetségesek.) Végig tudja hallgatni és megérti

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

mások beszédét, - elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről. Tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait. Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét. Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak. Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek - egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését, - feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

- Az ötéves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.
- A különleges gondozásra jogosult gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

11. GYERMEKVÉDELEM

11.1. Gyermekvédelem az óvodában

A gyermek védelméről szóló 1997. évi XXXI. Törvény 2. § (3) bekezdése értelmében: „A gyermek családban történő nevelkedését segítő ellátást a gyermek és családja helyzetéhez, szükségleteihez igazodóan kell nyújtani.”

Gyermekvédelmi munkánk célja a prevenció, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése; a gyerekek fejlődését hátrányosan befolyásoló körülmények feltárása; a hátrányos helyzet csökkentése; a segítségnyújtás és az együttműködés a különböző szakemberekkel. További feladatunk még a szülői kötelezettség betartatása; a hátrányos és veszélyeztetett gyermekek ellátása. Törekszünk, hogy az óvoda és a család összehangolt nevelőtevékenységgel, megértő türelemmel küzdje le a személyiség fejlődését károsító zavarokat és az ártalmakat segítő szakemberek együttműködésével a gyermekei jogok

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

érvényesítésével és védelmével. Kiemelt figyelemmel támogatjuk a nevelésben nehézségekkel küzdő családokat; a fejlődésben gátolt gyermekeket.

Minden pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.

Gyermekvédelmi munkánk kapcsán együttműködő partnereink:

- Miskolci Egyesített Szociális Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény,
- Borsod – Abaúj - Zemplén Megyei Pedagógiai Szakszolgálat,
- óvoda védőnője.

11.1.1. A gyermekek jogai és kötelességei

A gyermeknek joga:

- hogy a nevelési és oktatási intézményben, biztonságban és egészséges környezetben neveljék, oktassák,
- hogy óvodai napirendjét életkorának megfelelően alakítsák ki (játékidő, levegőzés, pihenőidő, étkezés, testmozgás...),
- hogy biztonsága érdekében az óvodában tartózkodás ideje alatt végig pedagógus felügyelete alatt álljon,
- hogy emberi méltóságát és személyiségét tiszteletben tartsák,
- hogy képességének, érdeklődésének megfelelő nevelésben részesüljön,
- hogy cselekvési szabadságát, családi élethez, magánélethez való jogát az óvoda nem korlátozhatja - de e jogának gyakorlása közben nem veszélyeztetheti saját, illetve társai, az óvoda alkalmazottjainak egészségét, testi épségét; nem akadályozhatja viselkedésével a többiek fejlődéshez való jogát,
- hogy a családja anyagi helyzetétől függően ingyenes vagy kedvezményes étkezésben részesüljön,
- hogy az intézmény eszközeit, berendezéseit, felszereléseit ingyenesen használhatja - törekszünk arra nevelni, hogy azokra vigyázzon, és azokat rendeltetésszerűen használja,
- hogy az őt nevelő óvodapedagógusok feleljenek a jogainak érvényesüléséért a teljes óvodában töltött időben; és a gyermeki jogok maradéktalan érvényre jutását elősegítő magatartást megköveteljük a munkájukat segítő alkalmazottaktól, az óvodában gyakorlaton lévő diákoktól illetve főiskolai hallgatóktól,
- hogy ne vessék alá testi fenytésnek,
- hogy amennyiben sajátos nevelési igényű gyermek, megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív ellátásban részesüljön az igényjogosultságának megállapításától kezdődően - a

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak szerint kell biztosítani,

- hogy a tőle elvárhatónál jobb teljesítményért jutalmazzuk – dicséret - pozitív kiemelés a csoport előtt.

A gyermekekkel életkoruknak megfelelő szinten ismertetni kell kötelességeiket, mint óvodapedagógusi elvárás, a teljes óvodai élet alatt, mindig az adott tevékenységhez kapcsolva.

A gyermek kötelességei:

- életkorának és fejlettségének megfelelően a napirendben és a házirendben meghatározottak szerint részt venni saját környezetének és az általa használt eszközöknek rendben tartásában,
- a gyermekekre vonatkozó óvó, védő előírásoknak megfelelően viselkedni - az óvodában tartózkodás szabályaival a csoportos óvodapedagógus megismerteti.

A gyermekekre, a vallásgyakorlással összefüggésben megállapított jogok és kötelezettségek:

- a keresztény értékrend megtartásával elő kell segíteni a hitre nevelés alapjainak formálását,
- tiszteletben kell tartani a mások (szülő, alkalmazott, gyermek) vallásszabadságát.

11.1.2. A szülők jogai és kötelességei

A szülő joga:

- hogy szabadon választhat nevelési - oktatási intézményt (állami, egyházi, magán),
- hogy megismerje az óvoda Pedagógiai Programját, házirendjét, szervezeti és működési szabályzatát,
- hogy gyermeke fejlődéséről, magaviseletéről rendszeresen tájékoztatást kapjon,
- hogy személyesen vagy képviselője révén részt vegyen az érdekeit érintő döntések meghozatalában,
- hogy vélt vagy valós jogsérelmét - a hivatalos út megtartásával - az illetékes óvodapedagógussal megbeszélni, és megfelelő intézkedést kérni; amennyiben ez a beszélgetés nem vezetett eredményre, az intézményvezetőhöz fordulni,
- hogy részt vehessen a Szülői Munkaközösség munkájában.

A Szülői Munkaközösség tagjainak joga figyelemmel kísérni a gyermeki jogok érvényesülését és a pedagógiai munka eredményességét. Megállapításaikról tájékoztathatják az óvoda nevelőtestületét és a Fenntartót. A gyermekek nagyobb csoportját (25%) érintő, bármely kérdésben tájékoztatást kérhetnek az óvoda vezetőjétől, s az adott kérdés megtárgyalásakor, mint a Sz. M. K. képviselői, tanácskozási joggal részt vehetnek a nevelőtestületi értekezleten.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

A szülő kötelessége:

- hogy gondoskodjon gyermeke testi, érzelmi értelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről,
- hogy biztosítsa gyermeke rendszeres és zavartalan óvodába járását,
- hogy figyelemmel kísérje gyermeke fejlődését,
- hogy rendszeresen kapcsolatot tartson a gyermekével foglalkozó pedagógusokkal, és az együttnevelés érdekében számukra a gyermekről a szükséges tájékoztatást megadja,
- hogy elősegítse gyermeke közösségbe való beilleszkedését, az óvodai, közösségi élet magatartási szabályainak elsajátítását, a házirendben foglaltak betartását,
- hogy gyermekével megjelenjen a nevelési tanácsadáson; biztosítsa gyermekének a pszichológusi vizsgálaton és a fejlesztő foglalkozáson való részvételt,
- hogy tartsa tiszteletben az óvoda dolgozóinak jogait és emberi méltóságát – a pedagógus, valamint a munkáját segítő alkalmazottak a nevelői - oktatói munka, illetve a gyermekekkel összefüggő tevékenység során büntetőjogi védelem szempontjából közfeladatot ellátó személynek számítanak.

11.2. Kompetencia-szintek a gyermekvédelem területén

11.2.1. Az óvodapedagógusok feladatai

- a gyermekeket megillető jogok érvényesülésének biztosítása; szükség esetén javaslattétel védő – óvó intézkedésre,
- hátrányos és veszélyeztetett helyzet felismerése; szükség szerint a gyermek megfelelő szakemberhez, intézményhez irányítása,
- az új óvodások befogadásának és beilleszkedésüknek elősegítése,
- a gyermek rendszeres óvodába járásának figyelemmel követése,
- rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel,
- közreműködés az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében.

11.2.2. A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- nevelési év elején a gyermekek családi helyzetének felmérése és nyilvántartása,
- a szülők tájékoztatása gyermekvédelmi tevékenységről,
- kapcsolattartás a családsegítő szolgálattal,
- a problémakezelés koordinálása,
- a családokkal kapcsolatos intézkedések nyomon követése,

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- az óvodavezető tájékoztatása,
- szükség szerint környezettanulmány végzése a csoportos óvodapedagógussal,
- javaslattétel a különböző segélyezési formákra,
- folyamatos kapcsolattartás a Nevelési tanácsadóval; - az intézmény gyermekvédelmi munkájának értékelése, segítségadás az óvodapedagógus ez irányú munkájához; a kollégák tájékoztatása a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változásáról.

11.2.3. Az óvodavezető gyermekvédelmi feladatai

- a gyermek érdekének érvényesítése és az érvényesítés ellenőrzése,
- a gyermekekkel kapcsolatos adatok védelmének biztosítása,
- az óvodai gyermekvédelmi munka ellenőrzése és irányítása,
- a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok megszervezése és ellátása,
- kapcsolat felvétele az illetékes gyermekvédelmi és családsegítő szervezetekkel,
- gondoskodás a gyermekvédelmi felelős továbbképzéséről,
- írásbeli tájékoztatás a szülők felé a gyermekvédelmi felelős és a családsegítő személyéről és elérhetőségéről,
- egyeztetés a rendszeres támogatás iránti kérelmekről a gyermekvédelmi felelőssel, a családsegítővel és az érintett óvodapedagógusokkal; a megfelelő intézkedések megtétele,
- a veszélykerülő magatartási formák, technikák megismertetése a gyermekekkel és a szülőkkel,
- a gyermek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja esetén szükség szerint segítséget nyújt (gyámhatóság, gyermekvédelmi szakemberek),
- a hátrányos helyzetű, óvodát nem vagy rendszertelenül látogató gyermekek szüleinek írásbeli figyelmeztetése
- segítségnyújtás a szülőknek problémáik megelőzésében és megoldásában.

11.3. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A veszélyeztetett, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű, a pszichés fejlődési zavarokkal és egyéb fejlődési rendellenességi zavarokkal küzdő gyermekeknek is joga van egyéni fejlődési sajátosságaikhoz igazodó pedagógiai környezethez. Ezen jog érvényre jutása érdekében

- feladatunk

- az egyenlő bánásmód elvének megvalósítása,
- az emberi méltóság tiszteletben tartása,
- a társadalmi szolidaritás kialakítása,

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- kedvezményes étkezés biztosítása,
- együttműködés a családdal, a különböző szakemberekkel.

- kötelezettségünk

- a gyermek felvétele előtt tájékoztatni a szülőt a rendelkezésre álló személyi, tárgyi feltételekről, pedagógiai eszköztárról,
- tájékoztatni mindazokat, akiknek a gyermek sajátos helyzetéből adódóan nyilvántartási és intézkedési kötelezettsége, illetve esélyjavító feltételei vannak/ lehetnek.

11.4. Inklúzió, integráció

A Pedagógiai Szakszolgálati Intézmények működéséről szóló 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet alapján a Szakértői Bizottság a szakértői véleményében tesz javaslatot, a különleges bánásmódot igénylő gyermek ellátására, az ellátás módjára, formájára és helyére; az ellátáshoz kapcsolódó Pedagógiai Szakszolgálatok típusaira, a szükséges szakemberre és annak feladataira. A 8.1. részben felsorolt partnereinkkel való együttműködés eredményeképpen az esélyegyenlőségi pedagógiai célok és integráció megvalósulhatnak.

11.4.1. A sajátos nevelési igényű gyermekek és integrálásuk az óvodában

Sajátos nevelési igényű az a gyermek, aki a szakértői bizottság szakvéleménye alapján:

- testi
- érzékszervi
- értelmi
- beszéd fogyatékos

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének elvei:

- a megfelelő ellátás minden gyermeknek alapvető emberi joga,
- az elvárásokat a gyermek fejlődésének üteméhez igazítjuk,
- a fejlesztés leginkább játékos tevékenységen keresztül, a megfelelő területeken valósuljon meg,
- a nevelés, a fejlesztés ne legyen túl megterhelő,
- egyéni ütemben, egyéni bánásmód alkalmazásával, differenciáltan,
- pozitív minta közvetítésével a másság elfogadására nevelünk.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység során a fejlesztés céljait minden esetben a fejleszthetőséget megfogalmazó gyógypedagógiai-, orvosi-, pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira építjük.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Az integrációt meghatározó elsődleges tényezők

- a fogyatékoság típusa, súlyossága,
- a fogyatékoság kialakulásának, diagnosztizálásának, illetve a speciális ellátás megkezdésének ideje,
- a korai fejlesztési időszak fejlődésmenete,
- a gyermekcsaládi háttere, életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
- a gyermek meglevő ismeretei, képességei, kialakult készségei, kognitív funkciói.

Mindezek függvényében a fejlesztés magába foglalja a vizuális, az akusztikus, a taktilis, a mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. Az egyes fogyatékosági típusok függvényében más-más terület kap fejlesztésünk során hangsúlyt.

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés specifikus fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során:

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek:

Veleszületett vagy szerzett károsodás és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció. A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe. Az óvodáskorú mozgáskorlátozott gyermek fejlesztése, nevelése speciális szempontok figyelembevételét kívánja az óvodai nevelésünk valamennyi területén: mozgásfejlesztés; önellátás, önkiszolgálás fejlesztése; játéktevékenység; nyelvi fejlesztése; éneklés, zenei fejlesztés; kézügyesség fejlesztése.

A látássérült gyermek:

A két szemem korrekcióval mérhető látásélessége az ép látás 30%- a vagy ennél kisebb, illetve látótérszűkülete nem több 20 foknál. A látássérült gyermekek a nevelés - oktatás szempontjából lehetnek: vakok, alig látók és gyengén látók. Fejlesztésük, nevelésük során kiemelt hangsúlyt kap az önkiszolgálás megtanítása, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeret, a higiéniát, különösen a szem és a kéz tisztán tartása. A fejlesztés területei az óvodában: látásnevelés; a nagymozgás fejlesztése; térbeli tájékozódás a látás felhasználásával; a finommozgás fejlesztése; a látás - mozgáskoordináció fejlesztése; a hallási figyelem fejlesztése; a tapintás fejlesztése.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

A hallássérült gyermek:

A súlyos fokban hallássérült – siket, - és a kevésbé súlyosan vagy közepes fokban hallássérült – nagyothalló - gyermekek hallásvesztése a főbb beszédfrekvenciákon olyan mértékű, hogy ennek következtében a beszédnek hallás útján történő megértésére nem, vagy csak részben képesek. A halláskárosodás miatt – az állapot fennmaradása esetén – bizonyos esetekben – teljesen elmarad, vagy erősen sérül a beszéd és a nyelvi kompetencia. Az anyanyelvi- kommunikációs fejlesztés az egész napi tevékenységben megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermeket. A fejlesztés során minden esetben figyelembe kell venni a hallássérülés mértékét.

Beszédfogyatékos gyermek (nyelvfejlődési és beszédzavarral küzdő)

A receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő. A beszédfogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája, illetve a beszédproblémákhoz társuló megismerési nehézségek és viselkedés zavarok miatt eltérően fejlődik. A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképesség zavarok és magatartási problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését. Fejlesztésük során kiemelt feladatunk az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása; az értelmi fejlesztés; a mozgás és észlelési funkciók, valamint az érzelmi élet fejlesztése.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (tanulási-, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek:

A sajátos nevelési igényű gyermekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású-, az ismeretsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő- részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a dicséretet. A fejlesztés és nevelés során kiemelt feladatunk: a gyermek szakértői bizottsági véleményekben foglaltakra alapozva a részképesség - zavarok egyéni fejlődési terv szerinti korrekciója és kompenzálása. Fontos, hogy a fejlesztés szakmai teamben, a szülő aktív bevonásával történjen. További feladat a teljesítménykudarckokra épülő, másodlagos zavarok kialakulásának megelőzése.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

A sikeres integrációt segítik

- a tünetek korai felismerése,
- kapcsolattartás, együttműködés a gyógypedagógussal, a fejlesztőpedagógussal, a gyermek fogyatékosági típusára szakosodott szakemberrel és a szülővel,
- az óvodapedagógus pozitív hozzáállása, szakértelme,
- a gyermek személyisége, nyitottsága,
- a csoporttársak felkészítése, befogadó.

11.4.2. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítése

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolai beilleszkedésének és sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatás. A sikeres iskolakezdéshez nélkülözhetetlen alapvető készségek minőségi fejlesztésének színtere az óvoda, ahol megterhelés nélkül, játékos eszközökkel és módszerekkel hatékonyan történik a fejlesztés. A hátrányos helyzetű családok gyermekei kognitív fejlődésükben öt éves korukra lényegesen elmaradnak a kedvezőbb körülmények között élő társaiknál. Tudatos óvodapedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy ezeket a hátrányokat óvodai nevelésünk során csökkenteni tudjuk. Kiemelt jelentősége van a szülőkkal történő együttműködésnek. Gyermekeink eltérő szociokulturális háttérűek. Szeretetteljes, biztonságos, az egyéni különbségeket toleráló légkörben, minden gyermek esélyt kap saját erősségének felismerésére, és a sikerélményre. Elfogadjuk, és tiszteletben tartjuk a másságot, erre neveljük gyermekeinket is.

A pedagógusok feladatai:

- szociális képességek fejlesztése,
- kommunikációs képességek fejlesztése,
- az együttműködés, a vezetés és a versengés képességeinek megalapozása és fejlesztése,
- segítő nevelői magatartás megtapasztaltatása,
- kötődés képességének fejlesztése,
- egészséges és kulturált személyiség fejlesztése érdekében személyes motívumok kialakítása,
- konfliktusok kezelésére történő nevelés,
- önállósulási és öntevékenységi vágy kialakítása,
- önértékelési képesség fejlesztése; önbizalom, önbecsülés erősítése,
- szókincs, nyelvi kifejező készség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése,
- az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése,
- egészségtudat kialakítása,

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- differenciálás,
- kooperatív tanulási technikák alkalmazása,
- a gyermekek fejlődésének nyomon követése,
- a szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés,
- a tanulási képességek megalapozása,
- a tanulás és egyéb rész képesség zavarok kialakulásának megelőzése.

11.4.3. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei interkulturális nevelése

- A **hazájukat elhagyni kényszerülő családok** gyermekei és a magyar állampolgárságú gyermekek azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai ellátást.
- Az egyéni bánásmód elve a **hazájukat elhagyni kényszerülő családok** gyerekei nevelése során is érvényesül.
- Az emberi méltóság elismerése és tiszteletben tartása a **hazájukat elhagyni kényszerülő családok** kisgyermekét is megilleti.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekek interkulturális neveléséből adódó óvodapedagógusi feladatok

- felkészülés a gyermek fogadására
 - kapcsolatfelvétel a szülőkkel és a gyermekkel,
 - információk gyűjtése a gyermek kultúrájával, nemzetiségével kapcsolatban,
- a gyermek empátiás fogadása a kisgyermek magányos, kirekesztett, fél az ismeretlentől, a változástól, a bizonytalanságtól - vallási okból ékezhet sajátosan - a család többnyire szociálisan rászorult.

Az óvodapedagógus legfontosabb feladatai:

- a gyermek érzelmi biztonságának megteremtése,
- az eltérő nyelv, szokások, viselkedési módok, étrend elfogadtatása, értékként való bemutatása a többi gyermek számára,
- életkornak megfelelően más kultúrákról, vallásokról, bőrszínről, etnikai különbségekről szóló mese, vers, ének, zene, tánc, játékmegismertetése a gyerekekkel,
- a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei segítése a magyar nyelv elsajátításában.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi cxc. törvény 26. § (1.) bekezdése alapján a pedagógiai programot a nevelőtestület közreműködésével készítette az óvoda tagintézmény- igazgatója 2025. július 31-én.

Az óvoda nevelőtestülete a Pedagógiai Programot 2025. év augusztus hó 25. napján tartott határozatképes ülésén 100 %-os „igen” szavazattal elfogadta.

Az elfogadás tényét a nevelőtestület az alábbiakban hitelesítő aláírásukkal tanúsítják.

1. <u>Bárdi Babar</u>	4. <u>Naom D. Gerhild</u>
2. <u>Konkoly Urszika</u>	5. <u>Monika Karga Primorac</u>
3. <u>Mezei Éva</u>	6. <u>Petraru M. Maria</u>

nevelőtestület

Kelt: Miskolc, 2025. augusztus 25.

Az óvoda Szülői Szervezete a Pedagógiai Program módosítását megismerte, véleményezte és elfogadta. Az elfogadás tényét a Szülői Szervezet elnöke hitelesítő aláírásával tanúsítja.

Kelt: Miskolc, 2025. augusztus 28.

Kondás-Kondás Anett
Szülői Szervezet elnöke

Naom D. Gerhild
főigazgató

A Vörösmarty Mihály Katolikus Általános Iskola Szent Rita Tagóvodája Pedagógiai Programját az Egri Főegyházmegye, mint fenntartó jóváhagyta.

Kelt:

.....
fenntartó aláírása

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

1. Érvényességi nyilatkozat: 2025. szeptember 01-től visszavonásig.
2. Felülvizsgálat, értékelés időpontja: 5 évente
3. Módosítás előírásai
 - Törvényi változás esetén
 - Feladatváltozás esetén
 - A nevelőtestület 2/3-os többségi kezdeményezése alapján, a nevelőtestület dönt a módosítás elfogadásáról.
 - Írásbeli előterjesztés nevelőtestületnek, óvoda vezetőségnek.
4. Nyilvánosságra hozatala: A fenntartó és a partnereink által megtekinthető a vezetői irodában

JEGYZŐKÖNYV

Téma: a Pedagógiai Program módosításának megismerése, véleményezése és elfogadása

Ideje: 2025. augusztus 25.

Helye: vezetői iroda

Jelen vannak: - tagintézmény-igazgató

- óvodapedagógusok

A Szent Rita Tagóvoda nevelőtestülete: 100 %-os arányban megismerte, véleményezte és elfogadta a módosított Pedagógiai Programot

	Név:	Aláírás:
1.	Bárány Barbara	Bárány Barbara
2.	Konkoly Veronika	Konkoly Veronika
3.	Mezei Éva	Mezei Éva
4.	Nagy – Doszpoly Gertrud Veronika	Nagy-Doszpoly Gertrud Veronika
5.	Oroszné Varga Piroska Orsolya	Oroszné Varga Piroska Orsolya
6.	Petrovics Rita Mária	Petrovics Rita Mária

Miskolc, 2025. augusztus 25.

JEGYZŐKÖNYV

Téma: a Pedagógiai Program módosításának megismerése és elfogadása

Ideje: 2025. augusztus 28.

Helye: vezetői iroda

Jelen vannak: - tagintézmény-igazgató

- Szülői Munkaközösség tagjai

A Szent Rita Tagóvoda SZMK tagjai: 100 %-os arányban megismerte és elfogadta a módosított Pedagógiai Programot

	Név:	Aláírás:
1.	Bársony Szandra	Bársony Szandra
2.	Dervarics Brigitta	Dervarics Brigitta
3.	Habony Mónika	Habony Mónika
4.	Illésyné Balogh Csilla	Illésyné Balogh Csilla
5.	Kovácsné Kondás Anett	Kovácsné Kondás Anett
6.	Petrovski Mónika	Petrovski Mónika
7.	Petró-Szilágyi Szilvia	Petró-Szilágyi Szilvia
8.	Szántai-Papp Réka	Szántai-Papp Réka
9.	Zimonyi-Hegedűs Andrea	Zimonyi-Hegedűs Andrea

Miskolc, 2025. augusztus 28.

SZENT IMRE TAGÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA 2025

TARTALOM

1.	Az intézmény jellemző adatai	188
2.	Törvényi háttér	188
1.	A katolikus közoktatási intézmények küldetése	192
2.	Isten gyermekei, katolikus óvodakép	193
2.2.	Gyermekkép	194
2.3.	Pedagóguskép	195
2.4.	Néphagyományörzés az óvodában	195
3.	Katolikus óvodai élet megszervezésének elvei	196
3.1.	Személyi feltételek	196
3.2.	Tárgyi feltételek	197
3.3.	Az óvodai élet megszervezése	198
3.4.	A nevelőmunka tervezése	201
4.	Az óvoda kapcsolatai	202
4.1.	Kapcsolattartás tartalma és formái az óvodába lépés előtti intézményekkel:	202
4.2.	Kapcsolattartás formái az óvodai élet során	202
4.3.	Kapcsolat az óvodai élet után:	204
5.	A katolikus óvodai nevelés általános feladatai	204
5.1.	Hitre nevelés erősítése	205
5.2.	Az egészséges életmód alakítása	205
5.3.	Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása	208
5.4.	Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	213
6.	A katolikus óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	218
6.1.	Hitre nevelés	218
6.2.	Játék	219
6.3.	Verselés, mesélés	225
6.4.	Ének, zene, népi játék, tánc	229
	Ének, zene, népi játék, tánc kapcsolata más nevelési területekkel	232
6.5.	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	233
		186

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
SZENT IMRE TAGÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

6.6.	Mindennapos Mozgás	236
6.7.	Külső /teremtett/ világ tevékeny megismerése.....	241
6.8.	Munka jellegű tevékenységek	245
6.9.	A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	247
6.10.	Tehetséggondozás az óvodában	249
6.11.	Óvodánk ünnepei, hagyományai	249
7.	A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....	251
8.	Gyermekvédelem	252
	Gyermekvédelem az óvodában.....	252
	Kompetencia-szintek a gyermekvédelem területén	255
	A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	257
	Inklúzió, integráció.....	257

1. Az intézmény jellemző adatai

Az intézmény neve: Vörösmarty Mihály Katolikus Általános Iskola és Óvoda Szent Imre

Tagóvodája

Székhelye: 3530 Miskolc, Má dai L. u. 2.

Telephelye: 3770 Sajószentpéter, Kossuth Lajos utca 46.

Alapítás éve: 2024

Egyházi fenntartású: 2024

OM azonosító: 201516

Alapító Okirat száma: BO/05/01216-11/2024

Intézmény típusa: Tagintézmény - óvoda

Férőhelyek száma: 120 fő

Fenntartó neve: Egri Főegyházmegye

Székhelye: 3300 Eger Széchenyi u. 1.

Az intézmény közfeladata és a 2011. évi CXC. törvény 4.§. 1. pontja szerinti alapfeladata:

Óvodai nevelés

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet alapján az intézmény vállalhatja: az aktivitás és figyelem zavar, kevert specifikus fejlődési zavar, nagyothalló, gyengénlátó, mozgásszervi sérült, beszédfigyatékos, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek ellátását.

2. Törvényi háttér

Programunk a 137/1996. (VIII.28.) számú Kormányrendelet értelmében, melyet a 255/20009.

(XI.20.) Kormányrendelet, ill. a 363/2012. (XII.17.) EMMI Rendelet módosított, az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján készült, magába foglalva a hazai és a helyi óvodai gyakorlatok eddigi tapasztalatait, eredményeit. Szem előtt tartva az 1993. évi LXXIX.

Közüktatási törvényt, valamint az azt módosító 1999. évi LXVIII. számú, a 2003. LXI. számú, a 2006. LXXI. számú, a 2007. LXXIX. számú törvényt, a nemzeti köznevelésről szóló, szakaszosan érvénybe lépő 2011. évi CXC. törvényt, a közoktatás távlati fejlesztésének stratégiáját, a megyei és fenntartói közoktatási koncepció irányelveit.

Ezen kívül a programunkba az alábbi törvényeket, rendeleteket építettük be:

Törvények:

- 2012. évi I. törvény a Munka Törvénykönyvéről
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 1990. évi IV. törvény a lelkiismereti és a vallásszabadságról, valamint az egyházról
- Az Egyházi Törvénykönyv (Szerkesztette, fordította és a magyarázatot írta Erdő Péter Szent István Társulat az Apostoli Szentszék Könyvkiadója Budapest, 1995.)
- 2003.évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2023.évi LII. Törvény a pedagógusok új életpályájáról

Rendeletek:

- A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról 229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelet
- A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről 331/2006. (XIII.23.) Kormányrendelet
- A sajátos nevelési igényű tanulók nevelését – oktatását a 32/2012. (X.8) Emmi rendelet 2. sz. melléklet
- 1992. Egyezmény a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek UNICEF
- 326/2013. (VIII.30.) Korm.rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelete A nevelési – oktatási intézmények működéséről, és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 77/2025.(IV.14.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról

A katolikus óvodai nevelés programot meghatározó egyházi dokumentumok:

- Biblia
- II. Vatikáni zsinat dokumentumai

3. A pedagógiai program felülvizsgálata

Az óvoda elkészíti pedagógiai programját, amelynek meg kell felelnie az Alapprogramban foglaltaknak. Az Alapprogram és az azzal összhangban lévő óvodai pedagógiai programok egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy az egyes intézmények szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesüljenek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

A nevelői közösség a Pedagógiai programot minden évben, illetve a törvényi változások alkalmával felülvizsgálja, és szükség szerint módosítja. A módosítás szükséges akkor is, amikor a nevelés - oktatás folyamata megkívánja a belső átalakítást, átértékelést. Az óvoda Pedagógiai Programjának módosítását – indoklás mellett – kezdeményezheti az óvodavezető és a munkaközösség. A módosítási javaslatot és annak részletes indoklását az intézményvezető köteles 30 napon belül a nevelőtestület elé terjeszteni. A nevelőtestület többségi határozattal (legalább a jelenlévők 50%-a + 1 fő) dönt a javaslatról. Amennyiben a nevelőtestület a módosítás mellett dönt, az óvodavezető a döntés után 15 napon belül köteles a módosítást a fenntartónak jóváhagyásra felterjeszteni.

4. A pedagógiai program nyilvánossága

Intézményünk pedagógiai programjáról az újonnan érkező gyermekek szülei az első szülői értekezleten teljes körű tájékoztatást kapnak. A pedagógiai program az intézmény honlapján mindenki számára hozzáférhető, megtekinthető.

Bevezetés

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (a továbbiakban: Alapprogram) a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve – Magyarország Alaptörvényének értékeit és a Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve – meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

A gyermekek nevelése első sorban a családok joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, bizonyos esetekben, hátránycsökkentő szerepet töltenek be.

A gyermek Isten ránk bízott ajándéka. Szüleinek olyan kincse, amelynek értékét gyakran kevésbé ismerik, s katolikus óvoda evangelizáló munkája során ez a kincs a szülő számára fokozatosan föltárul.

Sok gyermek a katolikus óvodában szerzi első vallásos ismereteit. Életkori sajátosságaiból adódóan fontos, hogy kezdetben az őt körülvevő felnőttek életpéldájából tapasztalja meg Isten szeretetét.

Az emberi személyiség kialakulása a gyermekkortól kezdve a kamaszkoron át az ifjúkorig hosszú folyamat. Minden korszaknak megvan a maga jellemzője mind érdeklődésben, mind az emberi példákban, mind értékben.

Az óvodai nevelés az óvodai országos alapprogrammal harmonizálva a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszik, a gyermeket megillető jogok tiszteletében tartásával, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesüljön színvonalas nevelésben. Az óvodás gyermeket, mint fejlődő személyiséget szeretetteljes gondoskodás, különleges védelem illeti meg.

Az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.

Az Alapprogram szerint az óvodai nevelésben megjelenhetnek a különböző – köztük az innovatív – pedagógiai törekvések.

Az óvoda elkészíti pedagógiai programját, amelynek meg kell felelnie az Alapprogramban foglaltaknak. Az Alapprogram és az azzal összhangban lévő óvodai pedagógiai programok egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy az egyes intézmények szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesüljenek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

Az óvodai pedagógiai program elkészítésekor az Alapprogram mellett figyelembe kell venni.

a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermekeket nevel.

1. A katolikus közoktatási intézmények küldetése

„Ezért most menjete el, és tegyete tanítványommá minden nemzetet!

Kereszteljete meg őket az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében! Tanítsátok meg őket mindannak a megtartására, amit parancsoltam nektek! És íme, én veletek vagyok mindennap a világ végéig.”

/Mt 28,18-20/

Az Egyház Krisztustól kapott parancsa a misszionálás. Az emberek Isten felé vezetése, üdvösségre segítése alapvető magatartás kell, hogy legyen a Krisztust követő embereknek. Az egyház küldetése, hogy hirdesse az evangéliumot, vagyis kinyilvánítsa mindenki előtt az üdvösség örömhírét.

A katolikus közoktatás tudatosan arra kötelezi el magát, hogy az egész ember fejlesztésén munkálkodjék, hiszen Krisztusban, a tökéletes emberben, minden emberi érték teljesen kibontakozik, és egymásba fonódik.

Ez adja a katolikus óvodák legsajátosabb jellegét, és ebben gyökerezik az a kötelessége, hogy tisztelje az emberi értékeket, érvényre juttatva az autonómiát, amely megilleti őket, s közben betöltve saját küldetését, amely minden ember szolgálatára kötelezi.

Az egyházi óvoda a krisztusi tanítás fényében felismerve az emberi alapvető küldetést, az egészséges személyiség és a hit alapjait egyszerre kívánja megvetni.

Éppen ezért a katolikus intézmény nyitott mindazon családok számára, akik elfogadják az óvoda katolikus szellemiségét.

Óvodánkban Krisztus nyomán igyekszünk a magunk, a szülők és a gyermekek személyiségébe beépíteni a következőket

- a hit védelme, ereje,
- a közösség erejébe vetett hit,
- nevelői optimizmus,
- megbocsátó szeretet.

Ezért kell, hogy a munkatársak egymáshoz való viszonya:

- nyílt, őszinte viszony legyen,

- alapmagatartásuk a szerénység, a segítőkészség legyen,
- erényük a békességre való törekvés,
- kapcsolataikat a kölcsönös segítségnyújtás határozza meg.

Az intézményhez való viszonya:

- szeresse intézményét és hűséggel szolgálja,
- az intézményi szabályokat tartsa be.

Az egyházhoz való viszonya:

- az egyház tanítására nyitott legyen a hitet valamilyen okból nem gyakorló nevelő is,
- az óvoda keresztény értékrendjét, szokásait tegye magáévá, és más nézeteket ne terjesszen.

A hazához:

- a nemzeti hagyományok ápolására törekedjen,
- a haza iránti szeretetében példát mutasson.

A szakmai munkához:

- legyen képes mindig megújulni,
- minél több ismeretet adjon át a gyerekeknek.

2. Isten gyermekei, katolikus óvodakép

2.1. Óvodakép

A katolikus óvodában a katolikus köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézmény, amely kiegészítője a családi nevelésnek a gyermek 3. életévétől az iskolába lépésig.

Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció, melynek megvalósulása során a gyermekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a személyiségének, az egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását, a hátrányok csökkenését; az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak, módszereknek a gyermekek személyiségéhez kell igazodniuk. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszerével, a tárgyi

környezetével hozzájárul az emberi értékek közvetítéséhez.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról, a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról.

A felekezeti, illetve egyházi óvodai nevelésben szükséges, hogy az intézmény teljes szellemisége biztosítsa a hit megélésének lehetőségét a nevelési és tanulási folyamatokban.

Más nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, a nemzeti identitás erősítését, a nemzetiségi hagyományok ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

2.2. Gyermekkép

A 3-7 éves gyermekeket különleges védelem és gondoskodás illeti meg. Az ő fejlődésük támogatását és személyiségük fejlesztését vállalja fel óvodánk.

A Teremtő szellemi, testi, lelki értékeket helyezett el a gyermekben, amelyeket a neveléssel kell a felszínre hozni azoknak, akik a gyermekért felelősek. Az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre, sem a szülő, sem a pedagógus nem formálhatja a saját képére, hanem a mennyei Atya vele kapcsolatos szándékát kell megkeresni és megvalósítani.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is – együttesen határozzák meg. E tényezők hatásainak következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, , önmagához képest fejlődjön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.

A katolikus óvoda éppen olyan gyermekintézmény, mint az állami fenntartású, azonban szellemiségében arra törekszik, hogy növendékeiben megalapozza a krisztusi értékrendet.

Az egészségesen fejlődő gyermek a katolikus óvodában az óvodáskor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élethez szükséges fejlettségi szintet.

Minden pedagógusnak figyelni kell a tehetségre utaló jelekre és a képességeinek megfelelően foglalkoztatni a gyermeket, ugyanakkor a felzárkóztatásra is nagy hangsúlyt kell fektetni.

Az elkötelezettség, az érdekelttség, az összehangoltság egyensúlyban tartásával kívánunk megfelelni a kihívásoknak, kiváltani valamennyi partnerünk elégedettségét.

2.3. Pedagóguskép

Óvodánkban folyó életünkkel mintát, értékrendet tárunk a gyermek elé. Az óvoda minden dolgozója magáénak vallja a keresztény emberi értékeket, és saját életvitele magában hordozza azt. Alapelveink, a gyermek és óvodakép megvalósításához elengedhetetlennek tartjuk a pedagóguskép megfogalmazását. Nevelőtestületünk hitvallása szerint fontos, hogy minden óvodapedagógus harmonikus, autonóm személyiséggel rendelkezzen.

2.4. Néphagyományörzés az óvodában

„... tegyük ezüst, s arany foglalatba népi hagyományaink ránk maradt gyöngyszemeit, s úgy mutassuk meg honfitársainknak s a nagyvilágnak, mit alkotott ez a nép itt a Kárpát- medencében...”

/Vásárhelyi László/

Fő feladata:

Keresztény hiten és népi műveltségen felnövekvő gyermekek nevelése. A gyermekek szíve fogékonnyá váljon az isteni rendre, szentjeink, hőseink, s az egyszerű dolgos emberek példáján keresztül az egyetlen törvényre, a szeretetre, amelyet Jézus adott nekünk.

A **hit**, és **hagyomány** összekapcsolása, megerősíti nevelő munkánkat. Segít abban, hogy múltunkat megismerve nemzeti önbecsülésre, hazaszeretetre neveljük a ránk bízott gyermekeket, s így segít visszatérni arra az útra, amely az egyetlen igaz út.

Mit nevezünk néphagyománynak?

„Azt a láthatatlan szervezőerőt, amely a régi időkben az emberiség megmaradásának egyik legfontosabb feltétele volt, amely kényszerítette eleinket egymás szájáról lesni a szót, egymás kezeit figyelve megtanulni a mozdulatot, hagyománynak nevezzük.”

/ Kósa, Szederkényi 1975/

A hagyományörző tevékenységek tervezésének meghatározásai:

- az óvodában már meglévő hagyományörző elemek,
 - a gyermekek és szülők helyzete,
 - az óvodai és iskolai testület néprajzi ismeretszintje,
- a helyi sajátosságból fakadó, újonnan beépítendő hagyományörző elemek (keresztény hit, óvoda - iskola kapcsolata).

A néphagyományörző program szem előtt tartja a tervezésnél, a tevékenységformák kiválasztásánál a gyermekek életkori sajátosságait, egyéniségüket.

A gyermek, cselekvésén keresztül olyan, a későbbi életére is meghatározó élményt kap, amelyek a szülőföldhöz, a társakhoz, a közösséghez való érzelmi kötődését alapozza meg.

„A kisgyermek, amit hall elfelejti. Amit lát már inkább megjegyzi, de amiben tevékenyen ő is részt vesz, az bizonyára bevésődik emlékezetébe.”

/Kodály Zoltán/

3. Katolikus óvodai élet megszervezésének elvei

3.1. Személyi feltételek

Óvodánkban a nevelőmunkát felsőfokú végzettséggel rendelkező óvodapedagógusok végzik.

- Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész időpontjában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
- Az óvodapedagógus tevékenysége és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez.
- A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.
- A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.
- Amennyiben az óvodába a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermeke kerül felvételre, a pedagógus feladata, hogy lehetőséget teremtsen ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

- Értékközvetítő szerepe kiemelt, hiszen a gyermekek számára a követendő emberi magatartásformát jeleníti meg.
- Pedagógusaink legfontosabb személyiségjegyei: tudatos személyiség, autonómia, spontán nyitottság, intimitásra való képesség, empátia, elfogadás, hitelesség, tévedés beismerésre való képesség, tolerancia, stabil szakmai tudás, megújulási képesség, motiválhatóság, megalapozott jövőképpel való rendelkezés.

Az óvodapedagógus:

- legyen tisztában azzal, hogy eszköz Isten kezében, és neki tartozik hálával,
- az egyházi óvodák munkatársai számára meghatározó a lelkiesség szerinti bánásmód, nevelés- és műveltségtartalom biztosítása,
- egész személyével kell, hogy neveljen,
- tekintélyét példamutató tetteivel szerezze meg,
- legyen igényes,
- a szeretet és az irgalmasság együttes gyakorlására képes,
- gyermekről való ismereteit titkosan kezelje,
- legyen családszerető.

3.2. Tárgyi feltételek

- Az óvoda épülete rendelkezik azokkal a helyiségekkel, amelyek a törvény által előírtak alapján a működéshez szükségesek.
- Az óvoda udvara és kertje megfelelően biztosítja a gyermekek egészségének megőrzését, a füves-, kavicsos-, homokos-, gumilapos területek megfelelő arányával lehetővé teszi a mozgás- és játékigényük kielégítését.
- A gyermekek óvodai életének színterei legyenek otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt.
- A csoporttermek berendezése - az óvónők kreatív munkája során – harmóniát árasztó színekkel, formákkal és anyagokkal veszi körbe a gyermekeket. A gyermekek által használt játékokat, eszközöket számukra is hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni.
- Az óvoda alapfeladata ellátásához szükséges eszközök a költségvetésen kívüli források megteremtésével biztosítottak (pályázatok, képviselői alapból nyert támogatás, szülők

adományai).

- A Helyi Óvodai Nevelési Program indítása a „Kötelező eszközök rendszere és felszerelési lista” előírásain kívül többletköltséget nem jelent, de a szakmai eszközök folyamatos beszerzésének feltételét megkívánja.
- Az óvoda egyidejűleg megfelelő munkakörnyezetet biztosít az óvodai munkatársaknak, és lehetőséget teremt a szülők fogadására.

3.3. Az óvodai élet megszervezése

Az óvodai nevelés a katolikus óvodában csak a fenntartó által jóváhagyott pedagógiai program alapján történhet. A gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai nevelést magába foglaló tevékenységek keretén belül szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétével.

Célunk:

- A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg.
- A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekben.
- A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.
- Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.
- Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élıszavas mese és közösségi játékélmény biztosításával.
- Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai

nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg, és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg; az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

- A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.
- A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket a 6. pont alkalmazása során tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.
- A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek, képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.
- A gyermek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

Napirend

Napirendünket úgy állítottuk össze, hogy igazodjon a gyermekek életkori és egyéni szükségleteihez, járuljon hozzá egészséges fejlődésükhöz és igazodjék a gyermekek motiváltságához, aktivitásához változó környezethez. Napirendünk rugalmassága lehetővé teszi, hogy az előre nem tervezett, de a gyermek személyiségfejlődését szolgáló események beilleszthetők legyenek, figyelembe véve a párhuzamosan végezhető differenciáló tevékenységeket. Főbb kereteit azonban igyekszünk mindig megtartani a gyermekek biztonságérzete, tájékozódása és a szokások alakulása érdekében.

<u>Idő</u>	<u>Tevékenység</u>
6:00 – 7:30	Gyülekezés összevont csoportokban, játék
7:30 – 8:30	Saját csoportban játék
8:30 – 9:00	Hitre nevelés, az elcsendesedés feltételeinek megteremtése Mindennapos mozgás

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
SZENT IMRE TAGÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

9:00 – 9:30	Gondozási feladatok, tízórai
9:30 – 10:30	Gondozási feladatok A gyermekek egyéni képességeihez igazodó műveltségi tartalmak közvetítése: kötetlen, illetve kötelező tanulási folyamatok: • mese - vers • mindennapos mozgás • Az ének, zene, népi játék, tánc • rajzolás – mintázás, kézi munka • külső (teremtett) világ tevékeny megismerése, matematikai tartalmú tapasztalatokkal
10:30 -11:30	Öltözködés, levegőzés, séta, megfigyelések végzése Mozgásos játék az udvaron, udvari játék
11:30 – 12:00	Gondozási feladatok, előkészület az ebédhez
12:00 – 12:30	Ebéd
12:30 – 12:50	Gondozási feladatok, fogmosás, előkészület a pihenéshez
12:50 - 15:00	Ima, mese, halk zene hallgatása, pihenés
15:00 – 15:30	Gondozási feladatok, uzsonna
15.30 - 17:00	Szabadon választott tevékenység hazamenetelig

3.4. A nevelőmunka tervezése

- Az óvodában a pedagógiai ráhatások rendszerét a gyerekek egyéni képességeihez igazodva tervezzük meg.
- Az óvodapedagógusok számára fontos feladat a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása, megtervezése.
- Minden csoportban sikerül kialakítani azt az optimális tervezési és értékelési formát, dokumentációs rendszert, amely a nevelési célokat leginkább szolgálja.
- A programunk sajátossága megkívánja bizonyos időszakonként az eseményekhez kapcsolódóan a csoportok közötti közös gondolkodást, egyeztetést a tervezésben.
- A tervezésben sokrétű formában jelenik meg az ismeretek, a készségek és a szokások rendszere, amely beépül a gyermeki tevékenységekbe.
- A tervezés és a megvalósítás során építünk a gyermekeket foglalkoztató élményekre, tapasztalatokra; a nevelést, a tanulást befolyásoló hatásokra.
- A gyermeki tevékenységek megtervezésében a pedagógusok módszertani szabadsága érvényesül.
- Prevenciós munkánkban hangsúlyosan jelennek meg a tervezésben az érzékelési, az észlelési és a mozgásos tapasztalatszerzés feladatai.
- A pedagógusoknak lehetőségük van arra, hogy komplex módon tervezzenek.

A tervezés jellemzői:

- Az általános terv tartalmazza a készségek, a képességfejlesztés feladatait, az irodalmi, a művészeti, az ének-zenei, a mozgás és a külső világ tevékeny megismerésére vonatkozó tapasztalat- és ismeretszerzés anyagait.
- Az általános tervben a feladatok, a célok és a tevékenységek heti felosztásúak.

A tervezés dokumentumai

A törvény által kötelezően előírt dokumentumok

- a Fenntartó által jóváhagyott Helyi Óvodai Nevelési Program
- az Óvoda éves munkaterve
- Csoportnapló (oviKréta)
- Felvételi és mulasztási napló (oviKréta)

4. Az óvoda kapcsolatai

Az óvodapedagógus a kapcsolattartás során vegye figyelembe a családok sajátosságait, szokásait. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események ünnepek, családi hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot. Az együttműködés során érvényesítse a családközpontú intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és -lehetőség szerint- szakmai kapcsolatot tart fenn.

4.1. Kapcsolattartás tartalma és formái az óvodába lépés előtti intézményekkel:

- a bölcsődével,
- a szociális intézményekkel,

4.2. Kapcsolattartás formái az óvodai élet során

A gyermek fejlődésének alapvető feltétele a családdal való együttműködés. Arra törekszünk, hogy együttműködésünket kölcsönös bizalom és tisztelet jellemezze.

A katolikus óvodában kiemelt jelentőségű a szülőkkel való szoros kapcsolattartás, evangelizálás.

A szülőkkel:

- Beszoktatás: lehetőséget biztosítunk a fokozatos beszoktatásra az elválással járó nehézségek enyhítése érdekében, figyelembe véve a gyermek egyéni igényeit.
- Szülői megbeszélések: aktualitások egyeztetése, megbeszélése, a szülőket érdeklő témák feldolgozása.
- Fogadóóra: a szülők szóbeli tájékoztatása a gyermekre vonatkozó nevelési, fejlődési tudnivalókról; személyes beszélgetés, tanácsadás, a szülő igénye szerint is.
- Közös szentmisén való részvétel.
- Internetes kapcsolattartás, elektronikus levelezés.
- Családlátogatások: szülő vagy óvodapedagógusok által kezdeményezett látogatások a

gyermek és környezetének tágabb megismerése érdekében.

- Nyíltnapok rendezése: a szülő betekintést kap a gyermeke mindennapi óvodai életébe, kialakult szokásairól, a csoportban kialakult társas kapcsolatairól.
- Programok: szülőkkel, testvérekkel közös programokat szervezünk – kirándulások, munkadélutánok, egyházi- és világi ünnepségek.
- Kirándulás katolikus hitünkhöz kapcsolódó helyekre.

A közművelődési intézményekkel:

A gyermekek érdeklődését, életkori sajátosságait figyelembe véve látogatjuk a közművelődési intézmények rendezvényeit, illetve óvodánkba hívunk előadókat.

Kapcsolattartás formái:

- Könyvtárlátogatás
- Bábszínház, bábelőadások
- Múzeumok kiállításai
- Természetközeli programok, kirándulások, zárandoklatok, séták, élővilágunk megismerése
- Zenés előadások, népi zenekarok, bűvész, mesemondó

Az egészségügyi intézményekkel:

Óvodánkba szűrővizsgálatokat végeznek az egészségügy dolgozói, ezzel megkönnyítve a feladatunkat, hogy nem nekünk kell a csoportokkal utaznunk.

Kapcsolattartás formái:

- az óvoda védőnőjének látogatásai
- gyermekorvosi szűrés
- NÉBIH ellenőrzések

Az egyházközösséggel:

A Szent István király templomban szentmiséken való részvétel dolgozóknak, családoknak egyaránt. Ugyanitt, minden hónap első szerda délelőttjén óvodás misén vehetünk részt.

Szeptember elején a Tanévnyitó szentmisén a gyerekek, szülők és dolgozók közösen kéri az áldást az új nevelési évre, majd június végén, a Tanévzáró szentmise keretében hálát adnak az egész éves együttlétért. Csatlakozás a helyi KARITASZ csoport tartósélelmiszer gyűjtési felhívásához, valamint szívesen hirdetjük a plébánián megrendezésre kerülő gyermek- és családi programokat, melyeken részt veszünk mi is.

A pedagógiai munkánkat segítő intézményekkel:

- az intézmény fenntartójával,
- a társintézményekkel,
- a Család - és Gyermekjóléti Szolgálattal,
- a gyermekvédelmi ügyintézővel,
- a Pedagógiai Szakszolgálat intézményeivel,
- a Kormányhivatalokkal és a Tankerületekkel,
- Katolikus Pedagógiai Intézettel.

4.3. Kapcsolat az óvodai élet után:

Fontosnak tartjuk a városunk iskoláiban dolgozó kollégákkal való jó kapcsolattartást, hiszen óvodás gyermekeink nagy része ott kezdi meg a tanulmányait.

Kapcsolattartás tartalma és formái:

- a leendő elsős tanítók játékos ismerkedése nagycsoportosainkkal.
- az iskola szervezésében zajló versenyeken való részvétel.
- nagycsoportosok és szüleik látogatása az iskolákban megrendezendő nyílt napokon.
- szakmai mini konferencia szervezése az első osztályos pedagógusokkal, az iskolás gyermekek után követése céljából.

5. A katolikus óvodai nevelés általános feladatai

A katolikus óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi, lelki és értelmi szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- a hitre nevelés erősítése,
- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása,
- az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

5.1. Hitre nevelés erősítése

A katolikus óvodában a kisgyermek hitre nevelésének elsődleges célja a családi keresztény nevelés támogatása, folytatása, a katolikus értékek erősítése és kiegészítése, valamint közvetítése a gyermek által a családba.

A pedagógusok és az óvoda dolgozói keresztény életük mintájával járnak elől a gyermekek és a szülők számára. Az óvodapedagógusok érzelmi biztonságot, szerető, elfogadó légkört teremtenek; amely alapul szolgál az óvoda missziós feladatának végrehajtásához (pl. a családok bekapcsolását a hitéletbe, a közös imádságba).

A hitre nevelés átszövi az óvoda életét. Vallásos élményekkel gazdagítjuk a gyerekek mindennapjait, ébresztgetjük vallásos érzelmeiket. A közös élmények, cselekvések (lelki beszélgetések, étkezés előtti és utáni imák) kapcsán erősödik bennük az összetartozás érzése.

A templomlátogatások, az óvodás és családos szentmisék elősegítik az élő Istennel való kapcsolat fejlődését.

Céljaink:

- a katolikus embereszmény megalapozása,
- Isten szeretetére, tiszteletére nevelés,
- a katolikus hitélet megtapasztalása az óvodai élet során,
- erkölcsi értékrendek kialakítása; gyakorolják a Krisztustól tanult erényeket: felebaráti szeretet, megbocsátás, segítőkészség, bűnbánat, önzetlenség, figyelmesség, jóság, szófogadás
- a teremtett világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése (öröm, hála, megbecsülés, védelem, óvás, felelősség stb.)
- szentmisére felkészülés, énektanulás

5.2. Az egészséges életmód alakítása

A gyermekek egészséges életviteli –igényének alakítása, testi fejlődésük elősegítése kiemelt jelentőségű. A gyermeket óvodába lépve egy teljesen új környezet veszi körül, ezért az őt érő külső hatásokhoz egyéni fejlettsége és egészségi állapota szerint különböző módon és mértékben képes alkalmazkodni. Fontos tehát, hogy az óvoda minden szempontból segítse elő, hogy a gyermek saját cselekvőképességéhez viszonyítva eljuthasson a megfelelő szintre.

Feladatok:

Az óvodapedagógus

- Tekintse fontos feladatának a gyermek gondozását, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítését, valódi testkultúra kialakítását.
- Igyekezzen a harmonikus, összerendezett mozgásfejlődés elősegítésére.
- Legyen célja a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Biztosítsa az étkezések során, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentését, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzését, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítását;
- Fejlessze az életvezetési készségeket, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodó képességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;
- Tartsa szem előtt az egészséges életmód, a testápolás, az egészségmegőrzés szokásainak alakítását, a legalapvetőbb testi szükségletek felismertetését és kielégítésükhöz való hozzájárulást a gyermek részéről.
- Figyeljen oda a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezetet megteremtésére.
- Törekedjen a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítására, a környezettudatos magatartás megalapozására.
- Végezze el szakemberek bevonásával – szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatokat ellátását.

A fejlődés jellemzői:

Óvodáskor végére a gyermek:

- a testápolási szokásnak megfelelően önállóan, felszólítás nélkül végzi a tisztálkodási teendőket, fogápolást, fésülködést,
- vigyáz a tisztálkodási eszközökre, helyre teszi azokat,
- képes az orrát önállóan és helyesen fújni,
- képes felmérni, hogy miből mennyit tud elfogyasztani,

- kulturáltan viselkedik étkezés közben,
- igényli az asztal esztétikus rendjét,
- helyesen használja az evőeszközöket,
- az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal, természetes teendőként látja el,
- önállóan, megfelelő sorrendben vetkőzik és öltözik,
- ruháit, ágyneműjét hajtogatva teszi a helyére,
- ügyel saját küllemére, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.

Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- vegye figyelembe az egyéni különbségeket, ismerje meg a gyermekek igényeit,
- erősítse a gyermekekben a tisztaság iránti igény kialakulását,
- ösztönözze a gyermekekben az önállóság fejlődését, bátorítsa őket, ismerje el az elért eredményeiket,
- javasolja a szülőknek, hogy a már kialakult óvodai szokásokat, képességeket és készségeket óvodán kívül is érvényesítsék.

Az egészséges életmódra nevelés kapcsolata más nevelési területekkel

- **Az anyanyelvi-értelmi fejlesztéssel, neveléssel:** gondozási tevékenység közben az óvónő és a gyermek közötti bensőséges kapcsolat elmélyítését segíti elő, valamint lehetőséget ad magyarázat során az oksági kapcsolatok kifejezésére.
- **A mindennaposmozgással:** a gyermek mozgásigényének kielégítése, képességeinek és fizikumának fejlesztése kötött és kötetlen mozgásos tevékenységek közben valósul meg. Felerősíti és kiegészíti az egészséges életmódra nevelés hatását.
- **Az érzelmi, erkölcsi és közösségi neveléssel:** alapvető átfogó keretet biztosít a gyermek egészséges életvitelének kialakításához, megtanulja az egymáshoz való alkalmazkodást és segítségnyújtást.
- **A munka jellegű tevékenységekkel:** az önállóságuk alakulásával képessé válnak az önellátásra, munkajellegű tevékenységek, gondozási feladatok elvégzésére.

5.3. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyereket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Mindezt szükséges, hogy már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érhessék a gyermeket. Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze. Az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, én-tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező és önértékesítő törekvéseinek. Az óvoda teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégíthesse természetes társas szükségleteit; nevelje a gyermeket a különbözőségek elfogadására, tiszteletére.

Feladatok:

Az óvodapedagógus

- alapozza meg és alakítsa ki a kapcsolattartás alapvető, normatív formáit, a kívánt viselkedési módokat,
- alakítson ki bizalmon alapuló bensőséges kapcsolatot, hogy a gyermekek önállóan, kezdeményezően vegyenek részt az óvoda sokféle tevékenységében,
- ügyeljen arra, hogy a gyermek önértékesítő törekvése és a csoport által elvárt viselkedése összhangban legyen,
- igyekezzen elérni, hogy a gyermekek figyeljenek egymásra, alakuljon egymás iránti beleérző képességük,
- segítse elő különféle helyzetek teremtésével az együttműködés, összedolgozás lehetőségének kialakulását,
- fejlessze a gyermekek szociális érzékenységét, erősítse az összetartozás érzését,
- érje el, hogy a gyermekek belátásból, érzelmi elfogadásból megtanulják saját akaratukat alávetni másokénak,
- fokozatosan alakítsa a gyermekek tűrő- és konfliktusmegoldó képességét, támogassa helyzetmegoldó törekvéseiket,
- alakítsa bennük kortársaik és a felnőttekkel szemben történő tiszteletteljes magatartást,

- viselkedésével, empátiájával példaként álljon a gyermekek és szülők előtt a másság elfogadásában,
- készítse a gyermekeket segítségadásra, az önzetlen, szeretetteljes támogatásra társaik és a rászorulókat iránt,
- szoktassa a gyermekeket egymás munkájának, személyes tárgyainak megbecsülésére és óvására,
- segítse elő, hogy minden gyermek kötődjön valakihez, képessé váljon személyes, bizalommal teli kapcsolat kialakítására,
- igyekezzen elfogadtatni az egyének közötti különbségeket, közelítse egymáshoz az eltérő képességű, temperamentumú gyermekeket,
- fontos feladata az erkölcsi érzelmek alakítása,
- erősítse a közösségi tudatot, érje el, hogy minden gyermek képességeinek megfelelően vállaljon feladatot,
- személyes példaadásával nevelje a gyermeket a különbözőség elfogadására, tiszteletére,
- szervezzen minél több, közös élményekre épülő tevékenységet a csoportnak,
- segítse elő, hogy a gyermek-dajka kapcsolatot pozitív érzelmi attitűd, töltés jellemezze,
- biztosítson olyan programokat, amely elősegíti a gyermeknél a szülőföldhöz való kötődést, a lokálpatriotizmus megalapozását,
- tartsa szem előtt, hogy az óvoda valamennyi dolgozójának megfelelő kommunikációja, bánásmódja és viselkedése szükséges a gyermekek optimális neveléséhez,
- munkája során tartsa be a pedagógiai programunkban megfogalmazott jutalmazási elveket és formákat a gyermekek nevelésében,
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében fokozottan törekedjen a gyermekek körülményeinek megismerésére, ennek tudatában az egyéni bánásmód elvei alapján a szociális és képességbeli különbségek minimalizálására, tehetséges gyermekek esetében toleráló, kreativitást ösztönző környezet kialakítására.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.
- hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében tapintattal és toleranciával törekedjen a családdal jó kapcsolatot kialakítani; segítse a gyermek beilleszkedését a közösségbe, folyamatosan figyelje helyzetét a csoportban, társas

kapcsolatinak alakulásában,

- pótolja azokat az élethelyzeteket, amelyek kiváltják a gyermek érzelmeit, cselekvésre, alkotásokra ösztönzik őket (élményszerző séták, kirándulások, kiállítások, hangversenyek stb.); alakítson ki valóságos élethelyzeteket, ahol megtapasztalják a gyerekek az érzelmeiket: közös élmények során társakkal való jó játékban, mesélés, éneklés közben, bábozás, színház és egyéb tevékenységek során,
- olyan érzelmekre épülő, szeretetteljes kapcsolatok kialakítása, mely a gyermekek számára az új megértésének, az élmény feldolgozásának, az érzelmi átélésnek és azok beépülésének alapja lehet,
- a gyermek - óvodapedagógus, gyermek - dajka, gyermek - gyermek kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemezze,
- bibliai történetek által erkölcsi normák megismertetése,
- segítse megélni az egyházi ünnepeket, illetve azok aktív előkészületeit,
- szerepeljen a néphagyomány ápolása és a jeles napok megünneplése is a tervezéseiben.

A befogadás időszaka – az óvodapedagógus egyik legfontosabb megalapozó tevékenysége; ennek a folyamatnak a megszervezése.

Leendő óvodásaink számára tavasszal úgynevezett " nyílt napot" rendezünk, ahol a szülővel közösen betekintést nyerhetnek óvodánk mindennapi életébe és abba tevékenyen bekapcsolódhatnak. Ez az első találkozás már kedvezően befolyásolja az óvodai befogadás folyamatát. Az első szülői értekezleten a szülők tájékoztatást kapnak az óvoda személyi és tárgyi feltételeiről. Ekkor kerül sor pedagógiai rendszerünk bemutatására, a szervezési kérdések megbeszélésére, a szülők egyéni kéréseinek, igényeinek meghallgatására.

A befogadás folyamata az alábbiak szerint alakul: az óvodapedagógusok és a gyermek ismerkedése után, a gyermekek szüleik nélkül tartózkodnak az intézményben, ismerkednek társaikkal, a környezettel. A befogadási időtartam egy órás jelenléttel kezdődik, majd napról napra bővül, alkalmazkodva a gyermekekhez. A befogadás folyamatában az óvodai életbe újonnan kerülő gyermek megszerzi biztonságát, elfogadja az óvónőt, az óvadás társait és az óvodai élet szokásait, beilleszkedik. E folyamatban mindkét óvodapedagógus szükség szerinti jelenléte valósul meg mindaddig, amíg a gyermekek megfelelő érzelmi biztonságot el nem érnek. Ez alatt az idő alatt törekszenek a szeretetteljes, tapintatos légkör kialakítására a szülővel és gyermekkel egyaránt. Az

óvónő a dajkával közösen arra

törekszik, hogy már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érhék a gyermeket. A befogadást segíti a folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel. A szülőkkel egyeztetve a gyermekek lehetőség szerint folyamatosan érkeznek, s fokozatosan emeljük az óvodában töltött idejüket. Óvodánk minden dolgozója arra törekszik, hogy a gyermek óvodába lépésétől kezdve fokozatosan építse ki a szokásrendszert, mely a kezdetektől biztonságérzetet, tájékozódási lehetőséget nyújt a gyermekeknek.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekekről befogadás előtt alaposabb tájékozódás, egyéni igény szerinti, szülőkkel egyeztetett befogadási folyamat megvalósítása indokolt.

Tevékenységek

A gyermek:

- minden tevékenység során megéli és gyakorolja a közösség szokásait és igyekszik alkalmazni azokat,
- segítséget nyújt társainak, a felnőtteknek és a kisebb gyermekeknek kifejezi érzelmeit a különböző helyzetekben, ezáltal formálja kapcsolatait, közösségi viszonyait,
- együttműködik társaival, érzelmeitől vezérelve építi ki baráti kapcsolatait,
- elemi udvariassági szabályok betartásával fordul társaihoz és a felnőttekhez,
- játék során és munkajellegű tevékenységek alkalmával védi és megbecsüli saját és társai produktumait,
- egész nap folyamán gyakorolja a helyes viselkedésmódokat, magatartásformákat,
- egyre inkább képessé válik a különbözőségek elfogadására, tiszteletére.

Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus

- igyekezzen tetteivel és szavaival kifejezni és elfogadtatni a gyermekekkel az egymás közötti egyéni különbségeket, egyéni fejlettségi szintből fakadó teljesítményt,
- törekedjék arra, hogy a gyermekek elfogadják megértő és segítő szándékát,
- a differenciált fejlesztést az óvodai élet valamennyi területén, minden gyermekre vonatkoztatva érvényesítse,
- konfliktushelyzetek során törekedjék arra, hogy a közösség érdekeit érvényesítő, a gyermekek biztonságát és bizalmát megtartó megoldást találjon,

- fejlessze a gyermekek kudarcűrő képességét, vezesse rá őket a reális önismeretre, képességeik felismerésére, erősítésére,
- juttassa el a gyermekeket az összetartozás érzéséig, az együttműködésig,
- tartsa szem előtt, hogy a gyermekek alacsonyabb szocializációs szinttel, változatos családi háttérből érkeznek intézményünkbe.

Az érzelmi, az erkölcsi és a közösség nevelés kapcsolata más nevelési területekkel

- **Az anyanyelvi neveléssel:** a beszéd a gyermek környezetével való érintkezésnek, önkifejezésnek, gondolkodásnak legfőbb eszköze; általa tudja kifejezni érzéseit, viszonyulását, kapcsolatát környezetével.
- **A gondozással:** bensőséges kapcsolat, együttműködés alakul ki az óvónő és a gyermek között, eközben segítséget nyújt a beilleszkedésben, szokások megalapozásában.
- **A játékkal:** együttműködésre, kölcsönös kapcsolatokra ad lehetőséget, itt válnak közelivé és elfogadhatóvá a viselkedési szabályok, lehetőség nyílik azok megértésére és gyakorlására.
- **A munka jellegű tevékenységekkel:** hozzájárul a gyermekek közötti társas kapcsolatok alakulásához, a közösségért végzett tevékenység értelmének, szükségességének és örömének átéléséhez, elfogadásához.
- **A hitre neveléssel:** hitünk, vallásunk gyakorlásával jellemünk is alakul, erkölcsi értékeink magasabb szintre kerülnek.
- **A néphagyományörzéssel:** a néphagyományok gazdag eszköz és hatásrendszere áthatja nevelésünk egészét így az egészségnevelés, a érzelmi erkölcsi és közösségi nevelés valamint a az értelemfejlesztés segítője.
- A hagyományörzés érzelmet kiváltó hatásából fakadóan az érzelmi nevelés mindhárom területet áthatja. A gyerek testi, lelki, értelmi szükségleteinek kielégítése az anyanyelvi neveléstől szintén elválaszthatatlan.

A fejlődés jellemzői

Óvodáskor végére a gyermek:

- aktívan részt vesz a csoport tevékenységeiben,
- elfogadja a tevékenység által megkívánt magatartási formákat,
- türelmes társaival és a felnőttekkel szemben,

- tisztelettel viselkedik a felnőttekkel, vigyáz a másik munkájára,
- megtalálja a helyét a közösségben,
- érdeklődő, megértő társaival szemben,
- keresi a segítségnyújtás lehetőségeit,
- bízik társaiban és önmagában,
- érzelmileg és értelmileg azonosul az óvónő kéréseivel, utasításaival,
- tudatosodik benne a csoportért végzett munka, feladat jelentősége,
- felelősséget vállal tetteiért, munkájáért, a nehézségek ellenére is kitartó,
- elfogadja a tevékenységtől függő alá-és mellérendeltségi viszonyokat,
- képes akaratának megváltoztatására, véleménynyilvánításra, döntésekre,
- megalapozódik közösségi tudata,
- képes a különbözőség elfogadására.
- képes fegyelmeznie magát a szentmisék ideje alatt, amelybe aktívan bekapcsolódik.

5.4. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Ez valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósuló feladat, szerves része az óvodai élet mindennapjainak. Beleépül a gyermekek tevékenységeibe, megnyilvánulásaiba, a társakkal, az óvónőkkel és más felnőttekkel való kapcsolataikba, valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

Feladatok

Az óvodapedagógus:

- teremtsen olyan óvodai légkört a gyermekek számára, amelyben gátlás nélkül, szívesen szólalnak meg,
- olyan beszélő környezetet valósítson meg, amely mintaadáson, szabályközvetítésen alapul,
- tudatosan és folyamatosan figyelje meg a gyermekek beszédét, hogy megismerje azt a beszédszintet, amelyről elkezdheti a csoport, illetve az egyes gyermekek fejlesztését,
- ismerje meg a család anyanyelvi kultúráját, figyeljen a családban esetleg előforduló beszédhibákra, nyerve meg partnerként a családot a gyermekek anyanyelvi nevelésében,
- ismerje fel a gyermekeknél a különböző beszédhibákat, szükség esetén irányítsa őket óvodánk logopédusához,
- segítse elő - a családokkal való szorosabb kapcsolattartás révén is - a logopédiai kezelésre

járó gyermekek fejlesztésének eredményességét,
foglalkozások során, de azon kívül is törekedjék a gyermekek szóbeli aktivizálására; tekintse fontos feladatának, hogy a gyermekek valamennyi kérdésére választ adjon, ugyanakkor saját kérdéseit érthetően, pontosan, egyszerűen fogalmazza meg.

- vegye figyelembe, hogy a verbális és nem verbális kommunikáció nemcsak kiegészíti, megerősíti egymást, hanem a nem verbális eszközök helyettesíthetik is a nyelvi kifejezéseket,
- alkalmazza úgy a verbális és nem verbális kommunikációt, hogy azok egymásnak ne mondjanak ellen,
- ösztönözze a gyermekek verbális és nem verbális megnyilvánulásait,
- használja ki a kommunikációs képességfejlesztés valamennyi területét: a spontán helyzeteket, a kifejezetten fejlesztés céljából szervezett tevékenységeket, illetve a dominánsan nem e célból szervezett tevékenységek kommunikációs képességfejlesztő hatását,
- ösztönözze a gyermekeket a folyamatos, összefüggő, megfelelő tempójú és erősségű beszédre, a tiszta artikulációra,
- differenciált fejlesztéssel segítse elő mind a beszédében gátolt, mind a kiemelkedően gazdag szókinccsel rendelkező, választékosan beszélő gyermek beszédképességének fejlődését,
- tekintse a bábjáték és drámajáték elemeit az anyanyelvi nevelés egyik legfontosabb eszközének,
- fordítson figyelmet az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd-és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére,
- vegye figyelembe a gyermekek értelmi fejlesztése, nevelése során a gyermek már meglévő tapasztalatait, az élményeit és ismereteit; a nevelés során építsen azokra,
- biztosítson lehetőséget az értelmi nevelés során a gyermekek spontán ismereteinek rendszerezésére, különböző tevékenységekben, élethelyzetekben való gyakorlására,
- a gyermekek fejlődéséről, azon belül anyanyelvi és értelmi képességeik alakulásáról tájékozódjon a megfelelő képességmérésekkel, az eredmények függvényében tervezze meg a gyermekek differenciált képességfejlesztését,
- kezelje fokozott odafigyeléssel az ingerszegény, rossz szociális háttérrel rendelkező gyermekek szűk ismereteinek, szókincsének bővítését,

- biztosítson lehetőséget a különösen fejlett kommunikációs készségekkel rendelkező, tehetséges gyermekeknek a kreatív megnyilvánulásra,
- készítsen a sajátos nevelésű gyermekek esetében szükség szerint egyéni fejlesztési tervet készítése, a diagnózisban szereplő javaslatokat építse be a mindennapi nevelőmunkába,
- sajátos nevelési igényű gyermekek esetében valósítsa meg a fejlesztő programban megfogalmazott speciális feladatait.

Tevékenységek

A gyermek:

- társaival közös játéktevékenységekben vesz részt, eközben elsajátítja és használja a különféle kifejezéseket, nyelvi fordulatokat,
- az óvónő utasításait megérti, követi,
- a mindennapi óvodai életben udvariassági formákat gyakorol,
- a felnőttekkel, társaival a beszéd által is kapcsolatteremtésre törekszik,
- felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatában metakommunikációs eszközökkel is kifejezi magát,
- odafigyel és megérti környezete metakommunikációs jelzéseit
- a különféle események kapcsán kérdéseket tesz fel, kérdésekre választ ad,
- foglalkozások alkalmával gondolatait megfogalmazza, közli,
- egyéni élményeit elmondja a felnőtteknek, társainak,
- az óvodai élet minden tevékenységében kommunikál.

Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- példamutató beszéde, kommunikatív viselkedése, gyakori, szeretetteljes beszédkezdeményezése, beszédkapcsolata, érvényesüljön az óvodai élet minden területén, mivel ez a beszédfejlesztés leghatékonyabb módja,
- törekedjen arra, hogy a gyermekben igény alakuljon ki a beszédkapcsolatokon alapuló együttműködésre az óvodai élet egészében,
- vegye figyelembe a gyermekek eltérő családi hátterét, az ebből fakadó egyéni eltéréseket a beszédfejlettség szintjében,
- törekedjen a gyermekhez fűződő pozitív érzelmi kapcsolatát a verbális és nem verbális kommunikációval is erősíteni, figyeljen és reagáljon a gyermek jelzéseire.

A fejlődés jellemzői

A gyermekek 3-4 éves korban:

- arról beszélnek szívesen, ami saját cselekvésükkel, a velük megtörtént eseményekkel összefügg,
- a magánhangzók és mássalhangzók nagy részét tisztán ejtik,
- a közvetlen környezetükhöz tartozó tárgyak, jelenségek nevét ismerik,
- képesek a tárgyi és személyi környezetükkel kapcsolatos gondolataikat összefüggően kifejezni,
- hasonló beszédhelyzetben alkalmazzák az ismert szavakat, kifejezéseket, szófordulatokat.

4-5 éves korban a gyermekek:

- bátran, szívesen beszélnek,
- képesek elmondani korábbi élményeiket, közölni jelenlegi igényüket,
- az ismert szavakat értik és használják akkor is, ha az azokkal jelölt tárgyakat, személyeket nem szemlélik közvetlenül,
- gondolataikat érthetően, összefüggően tudják kifejezni; a már ismert szavakat, kifejezéseket és szófordulatokat a szokásostól eltérő beszédhelyzetekben is használják,
- közösségi kapcsolataikban alkalmazzák a párbeszéd jellegzetes fordulatait, a különböző udvariassági formákat,
- beszédükben még előfordulhat néhány hibásan képzett hang.

5-6-7 éves korban a gyermekek:

- folyamatosan, érthetően kommunikálnak, beszélnek,
- képesek gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthető formában, megfelelő tempóban és hangsúllyal kifejezni,
- aktívan használják a már meglévő szókincsüket,
- helyesen használják a névmásokat, névutókat, az igeidőket és igemódokat,
- végig tudják hallgatni az óvónőt, társaikat; megértik mások beszédét,
- tisztán ejtik a magán- és mássalhangzókat, beszédüket a személyiségüknek és a helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik.

Az anyanyelvi nevelés kapcsolata más nevelési területekkel

Az anyanyelvi nevelés az óvodai élet valamennyi tevékenységét áthatja, az összes nevelési területtel kapcsolatban van.

- **A külső világ tevékeny megismerésével:** a társadalmi és természeti környezet megismerése közben gazdagodik a gyermek szókincse, alkalmuk adódik a különféle kifejezések, szófordulatok megismerésére és azok gyakorlására, kérdéseket tehetnek fel s választ kapnak azokra. E nevelési területen belül matematikai ismereteket is szereznek a gyermekek, amelyek elősegítik szókincsük további fejlődését. A környezet tevékeny megismerése során változatos élmények érik a gyermekeket, ez fokozza beszédkedvüket, fejleszti kommunikációs készségüket.
- **A verselés, meséléssel:** a mesélés, verselés, elősegíti a szókészlet gyarapodását, kifejezések, szólások, nyelvi fordulatok megismerését. A tevékenység közben metakommunikációs eszközök segítik elő a változatos kifejezési módot. A dramatikus és bábjátékok fejlesztik a nyelvi emlékezetet, lehetőséget annak az összefüggő beszéd és párbeszéd gyakorlására.
- **A játékkal:** a játékban kialakult kapcsolatok természetes körülmények között fejlesztik a beszédet. A játékhelyzetbe való bekapcsolódás a gyermektől folyamatos kommunikálást kíván meg.
- **A rajzolással, festéssel. mintázással, kézi munkával:** a gyermekek különféle ábrázoló tevékenységeit beszéd kíséri. A gyermekek beszéd -és ábrázolóképesége egyénileg más és más, a kifejezésben a két képesség kölcsönösen segíti egymást.
- **Az ének, zene, népi játékokkal, tánccal:** a mondókák, dalok ritmusa elősegíti a jó beszédritmus érzékelését, a tiszta hangképzést, a hangsúly és hangerősség megkülönböztetését.
- **A tevékenységekben megvalósuló tanulással:** a tanulás valamennyi spontán és szervezett formája alkalmat ad a gyermekek beszélgetésére, beszédkedvük kielégítésére.
- **Hitre neveléssel:** a mindennapi reggeli áhítat imái, beszélgetései és a napszaki imádságok is fontos alkalmak a helyes szó és mondatalkotásnak.
- **Hagyományőrzéssel:** a hagyományőrző szemléletű nevelés tudatosan ráirányítja a figyelmet az anyanyelv szépségeire. A gyakori mondókázás, a mindennapos mesélés, az éneklés, a hagyományápoló tevékenységek gyakorlása által a gyerek intenzívebben részesül az anyanyelv élményében.

6. A katolikus óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

6.1. Hitre nevelés

Óvodánkban a hitre nevelés során megalapozzuk a gyermekek egészséges lelkiületű keresztény emberré válását. A kisgyermek a körülötte élő felnőttek viselkedésmintái alapján képzei el Istent. Nevelőmunkánk akkor lesz eredményes, ha a gyermek rajtunk keresztül is megtapasztalja a szerető, megbocsátó, igazságos, türelmes, jóságos viselkedésmintát, amellyel a Mennyei Atyát közvetítjük felé. Ez irányú törekvésünk a nevelés egészébe beépül.

Megvalósulása érdekében óvodánkban Istent szerető, hitüket gyakorló, kiegyensúlyozott pedagógusok nevelik a gyermekeket. Intézményünkben az Egri Főegyházmegye által delegált hitoktató heti két tevékenységben foglalkozik a gyermekekkel.

- **Az óvoda missziós feladatai**

- A családi vallásos nevelés kiegészítése, megerősítése
- A kevéssé vagy egyáltalán nem vallásos családok megismertetése a hitélet örömeivel
- A közös tevékenységek (ima, munka, szórakozás) megtartó erejének megtapasztalása

A hitre nevelés tartalma átszővi az óvodai élet egészét. Megnyilvánul:

- a gyermekeket körülvevő felnőttek hiteles életében
- a szeretetteljes légkör megteremtésében
- a köszönési módban
- a mindennapos lelki beszélgetésekben
- az étkezések előtti és utáni imádságok során
- a délutáni pihenés előtti imában
- a játékokban
- a tevékenységekben megvalósuló tanulásban
- a templomlátogatásokban
- a szentmiséken való részvételekben
- a liturgikus év eseményei kapcsán

6.2. Játék

A belülről indított és vezérelt játéktevékenység a gyermek szabad képzettársításának elősegítése. A játék kiemelt jelentőségű, kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenység. A játékfajtákat kísérő kedvező érzelmi állapot mind a testi, mind a lelki fejlődés pozitív előfeltétele. Az óvodai élet legfontosabb tevékenysége a szabad játék. A napirendben erre kell a legtöbb időt biztosítani. A játékhoz megfelelő helyre, **esztétikus** és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Fontos, hogy a gyermek nyugodtan, elmélyülten játszhasson. Legyen ideje elképzeléseit megvalósítani a nap folyamán. Az óvodapedagógus az ehhez szükséges légkör kialakítása során vidám, nyugodt, barátságos, családias, elfogadó, felszabadult hangulatot teremt, amely kedvező feltételeket biztosít a gyermekek tartalmas játékának. Indirekt irányítással, tudatos jelenléttel, támogató, serkentő magatartással biztosítja, hogy a gyermekek szabadon valósíthassák meg elgondolásaikat élményeik, érzelmeik, fantáziájuk szerint. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült, **kreatív** gyermeki játék kibontakozását. A játék fejlesztése érdekében problémát vet fel, választásra készítő megjegyzéseket tesz, eszközhasználatra ösztönöz, ötletet ad vagy serkenti kidolgozását. Szükség esetén segítséget és példát, mintát nyújt. A játék feltételeiről a családnak és az óvodának egyaránt gondoskodnia kell. Fontosnak tartjuk, hogy a szülők elismerjék a játék elsődlegességét a családon belül is.

A **gyakorló játék** kiinduló pontja a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker, amely újra és újra cselekvésre készíti a gyermeket. A játéknak ezen a fokon a felhasznált anyagok, eszközök tulajdonságaival, a tárgyak egymáshoz való viszonyával, működésével ismerkednek. A játék lényege valamilyen újszerű cselekvés, amely örömet okoz.

A **szimbolikus-szerepjáték** nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőségeket nyújtó játékfajta, amely a gyakorlójáték keretei között bontakozik ki, és kifejlett formáját az óvodáskor végére éri el. A szerepjátékban a gyermekek a valóságos közösségi életüket élik. A játék tükrözi a gyermek tapasztalatait, ismereteit, elképzeléseit és ezekhez fűződő érzelmeit. A szerepjátékban a gyermekeknek számos eszközre lehet szükségük, ezeket az óvónő irányításával maguk is elkészíthetik. A gyermekeket az alkotás öröme, a sokféleképpen összeállítható játékszer és építőelem felhasználása ösztönzi a **konstruálásra**. Általában kisebb csoportokban végzik e tevékenységet. Gyakorlásuk során gazdagodik térformálásuk, téri képzeletük.

Barkácsolás során együtt gyűjtött termések, papír, textil, fa és egyéb anyagok felhasználásával készítenek a gyerekek „valamit”, melyet játékuk gazdagításához használnak. Az építés, alkotás,

szerkesztés örömét biztosítja. A sokféle formájú, színű anyag, a természetből gyűjtött kincsek megmozgatják a gyermek fantáziáját, kreativitását.

A **szabályjáték** jellemzője, hogy pontos, meghatározott szabályok szerint zajlik. A szabályok határozzák meg a játék módját, menetét, befejezését, egy-egy szakasz lezárását.

Feladatok

Az óvodapedagógus:

- vegye figyelembe, hogy az óvodába kerülő gyermekek már rendelkeznek bizonyos típusú és tartalmú játék tevékenységgel.
- indirekt játékirányítással biztosítsa a játék objektív feltételeinek megteremtését: az élmények biztosítása, a gyermek elképzeléseinek megvalósításának segítése, saját magatartás-és viselkedésformáinak a játékhoz igazítása,
- teremtsen meg azokat a feltételeket, helyzeteket, amelyek hatással vannak a játék kialakulására, a gyermekek játékkedvére,
- biztosítsa, hogy a gyermekek saját elgondolásaikat megvalósíthassák,
- gondoskodjék arról, hogy a gyermekek minél jobban megismerjék környezetüket,
- tegye lehetővé, hogy a gyermekek játék során kedvük szerint a környezetükben lévő tárgyakat /székek, asztalok stb./ is bevonhassák a játékba,
- alakítson ki állandó és ideiglenes játszóhelyeket,
- teremtsen meg a játék lehetőségét a szabadban, udvaron és kirándulások alkalmával,
- konfliktushelyzet esetén csak akkor lépjen közbe a játékba, ha a gyermekek egymást zavarják, ha a játékszerek használata testi épségüket veszélyezteti, vagy ha a konfliktusokat a játszó csoport nem képes önállóan megoldani,
- bátorítsa a gyermekeket arra, hogy önállóan alakítsák ki maguknak a helyet, rendezzék át ennek érdekében a csoportszobát,
- egészítse ki a játékkészletet olyan eszközökkel, tárgyakkal, amelyek tartalmassá teszik a játékot,
- kísérje figyelemmel a játszócsoportok szerveződését, a gyermekek elképzelését, gondolatmenetüknek alakulását,
- ismerje meg a gyermekek otthoni játékfeltételeit, az óvodán kívüli tapasztalatait, élményeit,
- alakítsa úgy a feltételeket, hogy a különböző fejlettségű gyermekek együtt játsz hassanak,
- a félénk, bátortalan, passzív gyermekeket kapcsolja be a játékba,

- alakítsa ki a gyermekekben azt az igényt, hogy alkalomadtán maguk készítsék el a játékuhoz szükséges eszközöket,
- biztosítson megfelelő, nyugodt helyet az összerakosgatáshoz, szerkesztéshez, kirakáshoz,
- engedje, hogy a gyermekek játékában az egészséges versengés is jelen legyen,
- hangsúlyozza a szabályok pontos betartását, a szabálynak megfelelő viselkedést,
- a gyermekekkel való együtt játszás során adjon olyan viselkedésmintát, amely a gyermekek játékának a tartalmát segíti,
- segítse elő, hogy az óvodánk által szervezett hagyományos programok élményei beépüljenek a gyermekek játéktevékenységébe,
- differenciálással segítse elő a szociálisan hátrányos helyzetű és speciális nevelést igénylő gyermek tartalmas játéktevékenységét.

Tevékenységek

A gyermek:

- gyakorlójátékot játszik, így ismerkedik a játékeszközökkel, a tárgyak tulajdonságaival, környezetével,
- élményeit, tapasztalatait, ismereteit, vágyait, saját elképzeléseit megjeleníti játékában,
- utánozza a hozzá érzelmileg közel álló felnőtteket, társakat,
- megjeleníti a felnőttek és gyermekek közötti kapcsolatokat,
- játékához eszközt készít,
- a maga által létrehozott eszközöket felhasználja játékában,
- irodalmi élményeit, saját élményeit szimbolikus játékban eljátssza,
- játékszerekből, különböző anyagokból, elemekből tárgyakat hoz létre, konstruál,
- szabályjátékokat játszik, igyekszik betartani a szabályokat.

A fejlődés jellemzői

Gyakorlójáték

A 3-4 éves gyermekek

- tevékenységére a gyakorlójáték és a szerepjátékból kiemelt művelet jellemző,
- megtanulják a játékszerek használatát, megismerik sajátosságait,
- számára a hangok, szótagok, szavak, dallamok, a halandzsa játékos szabály szerinti

ismétlése játékká válik,

- játékában kialakulnak a szerep és konstruáló játék elemei,
- a környezetükben lévő tárgyakat is felhasználják játékukhoz,

5-6-7- éves korban a gyakorlójáték csak akkor jelentkezik, ha a gyermek fejlődésében lemarad, képességei fejletlenek, tapasztalatai, élményei szegényesek, vagy ha a sikeres játékhoz a játékszerrel való manipulálásra van szükség. Jelentkezik a konstrukciós és szerepjáték elemeiként is.

Szerepjáték

3-4 éves korban a gyermekek:

- elsajátítják, betartják a játékszerekkel és az együttjátszással kapcsolatos elemi szabályokat,
- jól érzik magukat társaik között, szívesen játszanak egyedül, egymás mellett, vagy 2-3 gyermekből álló csoportban,
- képesek olyan szerepjátékok kezdeményezésére és eljátszására, amelyek egyszerű cselekvéseket, kapcsolatokat tartalmaznak,
- önállóan megkeresik az eszközöket, melyekre szükségük van, vigyáznak azokra, általában képesek megegyezni a játékszerek használatában.

4-5 éves korban a gyermekek:

- igénylik a kisebb- nagyobb csoportokban való együtt játszást,
- megértik környezetük egyszerűbb környezeti jelenségeit és képesek ezeket játékukban újra alkotni,
- a gyakori szerepcserét és az eszközökhöz való ragaszkodást fölváltja a szerephez való kötődés,
- képesek a cselekvések összehangolására,
- a játékszerekkel és eszközökkel való cselekvés, a szereplők magatartása megfelel a szerep által megkívánt tevékenységeknek, emberi kapcsolatoknak,
- a szerepjáték témájának megfelelően képesek az egyszerűbb közös játékok megszervezésére, a szükséges játékszerek kiválasztására.

5-6-7 éves korban a gyermekek:

- megértik és elfogadják játszótársaik elgondolásait, tevékenységük logikáját,
- alkalmazkodnak a játék szabályaihoz,
- képesek lemondani egy-egy kedves játékszerről,
- vállalják a számukra kevésbé érdekes, kedvezőtlenebb szerepeket is,

- tudnak vezetni, játszótársaikhoz alkalmazkodni,
- képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyekben tapasztalataik, érdeklődésük alapján ábrázolják a felnőttek tevékenységét és különféle kapcsolatait,
- megfelelő tapasztalatok és élmények birtokában önállóak a játék előzetes, közös tervezésében, a szerepek kiválasztásában, a játékszerek és eszközök megválasztásában,
- a játszócsoportok tagjai között tartós és szoros kapcsolat alakul ki.

Konstruáló játék

3-4 éves korban a gyermekek:

- gyakran bonyolult építményeket alkotnak, amelyeket még nem képesek megismételni,
- az összerakosgatás és szerkesztés örömet okoz számukra,
- kirakás, építés, összeállítás közben segítséget igényelnek.

5-6-7 éves korban a gyermekek:

- tudnak a játékelemekből játékszereket is készíteni,
- szerepjáték közben építenek, szerelnek, szerkesztenek, vagy a létrehozott alkotás hatására képzelik bele magukat különböző élethelyzetekbe,
- elemekből létrehoznak a valóság tárgyaihoz, játékszerekhez hasonló modelleket,
- mind igényesebbé válnak alkotásaikkal szemben, az eredményességre törekednek,
- óvodáskor végén képesek különböző anyagok, eszközök kombinált alkalmazására is.

Szabályjáték:

3-4 éves korban a gyermekek azokat a mozgásigényüket is kielégítő szabályjátékokat fogadják szívesen, amelyben nincs különösebb kötöttség és nem szükséges hozzá az egész csoporttal való együttműködés.

4-5 éves korban olyan szabályjátékokat is kedvvel játszanak a gyermekek, amelyek megkívánják a győzelem elérése érdekében, hogy egyéni kívánságaikat egyeztessék társaik érdekeivel és közösen törekednek a szabályok betartására.

5-6-7 éves korban a gyermekek:

- olyan szabályjátékot is szívesen játszanak, amely nagyobb ügyességet, vagy szellemi erőfeszítést igényel,
- képesek bonyolultabb szabályjátékok megtanulására és gyakorlására,
- figyelmeztetik egymást a szabályok betartására.

Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- játékirányítása terjedjen ki a gyermekek világról szerzett tapasztalataira, ismereteinek állandó bővítésére, elmélyítésére és az élményeket kísérő pozitív érzelmek alakítására,
- a gyermekek által elképzelt, megteremtett játékhelyzetbe élje bele magát, azt megértve tapintatosan működjen együtt velük,
- mindig a konkrét játékhelyzetnek, a csoport és az adott gyermek fejlettségének, igényének megfelelően alkalmazza a segítség módját,
- vegye figyelembe a fejlődés egyéni sajátosságait, fejlettségük különböző szintjét, aktivitásuk eltérését, érdeklődésük különbözőségét,
- segítse az önkéntességnek, szabad választásnak, önállóságnak érvényesülését a játék megszervezésében, a téma megválasztásában, szerepek kiosztásában, a szereplők közötti viszonyok életre keltésében,
- magatartása hasson ösztönzőleg a játékörtekek kibontakoztatására, a színvonalas társas együttműködésre,
- tervszerűen készüljön fel a szabályjátékok megtanítására,
- ügyeljen arra, hogy a gyermekek egymással udvariasak, előzékenyek legyenek.

A játék kapcsolata más nevelési feladatokkal

- **Az anyanyelvi neveléssel:** a játékot kísérő érzelmek közlési vágyat ébresztenek. Fokozódik a gyermek beszédkedve, mely ösztönzi a nyelvi kommunikációs készség fejlődését. A gyermekek játék közben feltett kérdései és a tovább kérdezésre bátorító óvónői válaszok ösztönzik a beszédet, a gondolkodást.
- **A külső világ tevékeny megismerésével:** a gyermekek játék útján ismerkednek a világgal, a tárgyakkal, azok tulajdonságaival, a valóság jelenségeivel, eseményeivel, ezzel hatással van a gyermekek értelmi képességeinek fejlődésére.
- **A szocializációval:** a játékokban válnak közelivé és elfogadhatóvá a viselkedési szabályok. Lehetőség nyílik a szabályok megértésére, a helyes magatartás gyakorlására. Legváltozatosabban a játékokban nyilvánulnak meg és fejlődnek a gyermekek közti társas kapcsolatok. A közös játék olyan bonyolult kölcsönös kapcsolatokra, együttműködésre készíteti a gyermeket, amelyre a játékon kívül még nem képes. A játék a mi-tudat kialakulását segíti.

6.3. Verselés, mesélés

A mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdoló, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

A vers és mese a gyerekekkel való különös és játékos beszédkapcsolat egyik nagy lehetősége, a kisgyerek szellemi szükségleteinek kielégítése, beszéd – tanulás – tanítás, szórakoztatás, kellemes időtöltés, együttes élmény.

A mese a legalapvetőbb élményforrás a gyermek számára, jelenléte nélkülözhetetlen az egészséges személyiségfejlődéshez. A mesehallgatás az óvodai élet mindennapjait kitöltő és megszépítő tevékenység, az együvé tartozás eszköze.

Helye és ideje van mindig, ahányszor a nap folyamán lehetőség és igény van rá.

Míg a verset, mondókát mondogatni, addig a mesét hallgatni jó. A mese személyes közegben a felnőtt szájából hangzik és a gyerekről, a gyerekeknek szól. A mese „egy marék varázslat”. A mesék látszólag nem a modern társadalom speciális életkörülményeiről szólnak, de segítséget nyújtanak a belső problémák megértéséhez és megoldásához. Azt a környezetet, amiben a gyerek él, jobban meg tudja érteni, jobban tud abban eligazodni, ha ezt belső erőforrásai számára lehetővé teszik. A népmese mindig a gyermek valóságos lelki és érzelmi színvonalán fejt ki hatását. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel is – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.

Feladatok

Az óvodapedagógus:

- vegye figyelembe, hogy a mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi képességeinek fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője,
- A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese – képi és konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel is – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére,
- nyugodt feltételek megteremtésével segítse elő a meséléshez, verseléshez szükséges hangulat kialakulását,
- Az élıszavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást kínál,
- olyan meséket, verseket válasszon ki, amelyek nyelvileg tiszták, esztétikailag értékesek,
- az irodalmi anyag összeállításánál elsősorban a magyar népmesékből, magyar költők verseiből és a mai modern írók, költők munkáiból, valamint a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, és más népek, nemzetiségek meséi közül válogasson,
- a vers- és meseanyag kiválasztásánál ügyeljen arra, hogy a gyermekek az életkoruknak megfelelő irodalmi élményben részesüljenek,
- használja ki a mesékben, versekben domborítsa ki az erkölcsi értékek hatását,
- lehetőség szerint naponta kezdeményezzen verset, mesét a gyermekek kérésének, érdeklődésének megfelelően,
- a mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.
- fontos feladata az ismétlések megfelelő gyakorisága a gyermekek szabad választásához, igényéhez igazodva,
- úgy adja elő a meséket, verseket, hogy abban a beszéd zenei elemei érvényesüljenek,
- beszélgessen a szülőkkel az otthoni mesélés fontosságáról, igény szerint nyújtson segítséget az értékes gyermekirodalom kiválasztásában,
- személyes jelenlétén kívül eszköz és hely biztosításával is segítse elő, hogy a gyermekek

az ismert meséket, verseket szimbolikus játékokban megjeleníthessék (bábok, képek),

- a mesék mágikus, csodákkal és átváltozásokkal teli világképe segítségével ébressze rá a gyermekeket a pszichikus realitásokra,
- vegye figyelembe, hogy a gyermek saját vers-és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja,
- tegye lehetővé a gyermekek számára a gyermekkönyvek hozzáférhetőségét, az azokban való önálló, zavartalan elmélyülést.

Tevékenységek

A gyermek:

- a befogadási időszakban az óvónő mondókázását, mesélését hallgatja, barátkozik e közben az új helyzettel, felnőttekkel, pajtásaival,
- játékidőben kedve szerint egyedül vagy csoportosan óvodai vagy otthonról hozott könyvet nézeget, beszél, mesél a kép alapján,
- az óvodai élet bármely napszakában szívesen hallgatja az óvónő meséit,
- kedvelt meséit szimbolikus játékában megjeleníti.

Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- törekedjen csoportjának sajátos mesemondó, verselő szokásainak, szertartásainak kialakítására,
- ösztönözze az ahhoz kedvet érző gyermekek önálló vers és mesealkotását, bátorítsa a visszahúzódó, nehezen feloldódó gyermekeket is,
- törekedjék az óvodás korosztálynak megfelelő igényes, értékes mesék, versek megismertetésére, amely emberi kapcsolatokra tanít, erkölcsi tartalma van, belső indulati élményeket közvetít, pozitívan hat a gyermekek erkölcsi és érzelmi nevelésére.

A fejlődés jellemzői

Az óvodáskor végére a gyermek:

- az óvónő által elmondott versek ismételtetésébe önként bekapcsolódik,
- várja, kéri a mesemondást, segít a feltételek kialakításában,

- csendben, figyelmesen hallgatja a mesét,
- kedveli a folytatásos meséket, meseregényeket, azok szálait össze tudja kötni,
- játék közben ismételteti az ismert mondókákat, verseket,
- ismert és kedvelt mesei motívumot dramatizál, báboz, lerajzol,
- a mesekönyvek képeit társaival közösen is nézegeti, mesél a képek alapján,
- önállóan tud tájékozódni az óvoda könyvespolcán, vigyáz a könyvekre.

A verselés, mesélés kapcsolata más nevelési területekkel

Az anyanyelvi neveléssel: a vers, mese hallgatása és elsajátítása közben fejlődik a gyermekek szókincse, új, választékos kifejezéseket, szófordulatokat ismernek meg. A verselés és mesélés öröme a beszédében egyébként gátoltabb gyermek megnyilatkozását is elősegíti, a fejlettebb szókincsű gyermekek beszédét még változatosabbá teszi.

- **A rajzolással, festéssel, mintázással, kézi munkával:** a különböző ábrázolási tevékenységek témájában gyakran megjelenik egy-egy irodalmi élmény. Az élmény újbóli feldolgozása erősíti a gyermeknek a mesékhez, versekhez való pozitív kötődését.
- **Az ének, zene, népi játékokkal, tánccal:** témájában sokszor e nevelési területhez szorosan kötődik, a versek dallama, ritmikája kiegészíti a zenei nevelés képességfejlesztő feladatait.
- **Hitre neveléssel:** különösen a bibliai történetek, vallásos elemekkel átszőtt mesék, versek, imák mondásakor.
- **A néphagyományőrzéssel:** a magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A néphagyomány-ápoló irodalmi nevelésben nagy szerep jut a mindennapi élet hagyományaihoz, szokásaihoz, a jeles napokhoz, ünnepekhez, a természet jelenségeihez, változásaihoz kapcsolódó mondókáknak, meséknek, találós kérdéseknek, szólásoknak, közmondásoknak és dramatikus népszokásoknak.

6.4. Ének, zene, népi játék, tánc

A magyar zenei nyelvet csakis a magyar népi gyermekdalokon, népdalon keresztül lehet elsajátítani, hiszen ezek „élőben” tartalmazzák mindazt, amit a gyermek ebben a korban igényel, a ritmust, a játékot, a közös éneklés örömét. Kodály szerint a nyelv és a zene a legfontosabb elemei ennek a folyamatnak. Falvy Károly a mozgást, mint harmadik elemet hozzákapcsolta, mivel mind a nyelvhez, mind a zenéhez mozgáselőzmény tartozik. Beigazolódott az is, hogy az egyensúlyérzék és a ritmusérzék összefügg egymással és ennek kifejlődése döntően az óvodáskorra tehető.

A gyermekek érzelmeinek, cselekvéseinek, gondolatainak egységét jeleníti meg a népi játék, amely az óvodában végig kíséri a gyerekeket az egyszerűbb játékból a szereplési alkalmakig. A mondókához hasonlóan élethelyzetekhez, eseményekhez, gyermeki tevékenységekhez kapcsolódnak és természeti élményekből erednek.

A természetben sokat játszó gyermek egész lényét mozgósítja: énekel a katicának, a napnak, kavicsokat ütöget, diót csörget, hintázik, lépeget, közben mondókákat mondogat.

A gyerek zenei tapasztalatokat csak aktív részvétellel szerezhet és a gyerek teste a legegyszerűbb eszköz a zenei kifejezésre. A játékos utánzó mozgásformákkal, járással, tapssal a mondókák, dalok egyenletes lüktetését, motívumhangsúlyát, ritmusát érzékeltetik a gyerekek. Képesse válnak egyéni zenei élmények hatására szabadon variálni mozgást, szöveget, ritmust és dallamot. Az óvodai zenei nevelés sok nevelési, fejlesztési lehetőséget hordoz.

Egy - egy dalos játék eljátszása közben a gyerek:

- érzékeli a magyar dal, - tánc és játéknyelvet,
- megtanulja, gyakorolja a játékszabályokat, szabálytudata is fejlődik,
- figyelmét összpontosítja,
- mozgása egyre rendezettebb, harmonikusabb lesz,
- fejlődik zenei hallása, ritmusérzéke, aktivitása,
- kommunikációs készsége - alakul társas kapcsolata,
- új szavakat, népi kifejezéseket tanul meg, így fejlődik, bővül szókincse.

Feladatok

Az óvodapedagógus:

- szervezze úgy az óvodai életet, hogy a gyermekek gyakran juthassanak zenei élményekhez spontán és szervezett formában is,
- oldott, derűs légkör megteremtésével segítse elő a gyermekek játékos zenei

alkotókedvének, kreativitásának kibontakoztatását,

- tudatos, tervszerű fejlesztéssel érje el, hogy a gyermekek zenei ízlése formálódjon, zenei hallásuk, ritmusérzékük, mozgáskultúrájuk, zenei emlékezetük fejlődjön,
- segítse elő, hogy a gyermekek örömmel, érzelmi gazdagsággal énekeljenek, játszanak énekes játékokat,
- támaszkodjon a gyermekek otthoni, egyéb spontán szerzett zenei élményeire,
- folyamatos önművelődéssel és önképzéssel érje el, hogy a gyermekeket mindig színvonalas, életkoruknak megfelelő, változatos zenei élményekben részesítse,
- tegye lehetővé, hogy a szülők megismerjék a dal és mondókaanyagot,
- az életkornak megfelelő ölbeli játékok, népi énekes játékok megismertetésével segítse elő a hagyományok tovább élését,
- tegye lehetővé a környezet hangjainak, zörejeinek megismerését,
- fordítson gondot a dalokhoz kapcsolódó mozgásanyag megtervezésére, válasszon ki több olyan dalos játékot, amelyben a táncos mozgásokon van a hangsúly,
- a népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál vegye figyelembe a nemzetiségi, etnikai nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is,
- figyeljen fel és támogassa a zenei képességeiben tehetségesnek mutakozó tehetséges gyermekeket.
- a zenei anyag többségét a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez válassza. Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet töltsön be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Tevékenységek

A gyermek:

- játékidőben dalos játékokat kezdeményez és szervez,
- bábjáték során a bábót énekelteni, mozgatja,
- a csoport kialakult szokásrendszerének megfelelően ünnepi alkalmakkor társaival énekel,
- udvari játék során énekel, dalos játékokat szervez,
- szerepjátékába mozgásos, táncos elemeket sző,
- kirándulások, séták alkalmával az ismert dalokat, mondókákat felidézi,
- otthonról hozott zenei élményét az óvodában szívesen előadja.

Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- vegye figyelembe a gyermekek egyéni zenei képességeit, eltérő élményanyagát, otthonról hozott sajátos zenei kultúráját,
- érvényesítse a fokozatosság elvét a dalanyagok és a képességfejlesztő feladatok kiválasztásánál,
- törekedjen a dalanyag összeállításában arra, hogy az elsősorban magyar népi játékokból és igényesen válogatott kortárs művészeti alkotásokból álljon.

A fejlődés jellemzői

Az óvodáskor végére a gyermek:

- a hat hang terjedelmű dalokat tisztán, szép szövegkiejtéssel énekli,
- a mondókák, dalok tempóját a természetes járásnak megfelelően érzékelteti,
- egyszerű dallammotívumokat tisztán énekel vissza,
- szöveg nélkül, zümmögve, vagy játékos szótagokkal énekel ismert dalokat,
- felismeri a magas és mély éneklés közötti különbséget, tud magasan, mélyen énekelni,
- ismeri a halk és hangos közötti különbséget, tud halkan, hangosan énekelni, beszélni,
- felismeri a dallamot dúdolásról, hangnemről, motívumról,
- felismeri a természet, környezet hangszíneit,
- megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dal ritmusától,
- ismert dalokat, mondókákat ritmus alapján is felismer,
- szöveges ritmusmotívumot visszatapsol,

- az egyszerű, táncos mozgásokat képes megformálni,
- térformákat tud kialakítani az óvónő segítségével is,
- ismeri és használja a különböző óvodai ritmushangszereket,
- a bemutatott dalt, zenét érdeklődéssel hallgatja.

Ének, zene, népi játék, tánc kapcsolata más nevelési területekkel

- **Az anyanyelvi neveléssel:** a zenei anyanyelv alapozása során a gyermek szoros kapcsolatba kerül az anyanyelv kifejező gyakorlásával. A zene, a dal, a ritmusos mondóka a beszédében gátolt gyermeket is beszédre készíteti. A népi dalos játékok, mondókák nyelvezte a gyermek szókincsét gazdagítja.
- **A mindennapos mozgással:** a mozgásos népi játékok, együttes táncmozdulatok örömteli végzése közben fejlődik fizikai állóképességük, egyensúlyérzékük, a nagymozgások és a finommotorika. A mondókák, táncos mozdulatok a gyermekek testének szinte minden részét megmozgatják, elősegítik a testséma fejlesztést.
- **A szocializációval:** a közös éneklés, mondókázás erősíti az összetartozás élményét. Énekléskor, a dalos játékokhoz kapcsolódó mozgásanyag gyakorlása közben fejlődik az egymáshoz való alkalmazkodóképességük.
- **A hitre neveléssel:** a szentmise énekei, egyéb vallásos énekek, zenék hallgatása, éneklése is hozzá segíti őket a zenei élményhez.
- **A néphagyományőrzéssel:** az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, a népi játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös énekzenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.

A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, tovább élését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

6.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, valamint a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Az óvodai nevelés során törekszünk a gyermeki alkotásokat közösségi rendezvényen bemutatni; és a tehetségeket felismerni. Az ábrázoló tevékenységekre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására az egész nap folyamán időt, teret, változatos eszközöket biztosítunk. Ezen tevékenységekben az egyéni fejlettséghez és képességekhez mért segítséggel hozzájárulunk a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképessegek alakulásához. Így támogatjuk a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér - forma és szín képzeiteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Feladatok

Az óvodapedagógus:

- keltse fel a gyermekek érdeklődését a vizuális tevékenységek iránt,
- erősítse a gyermekek vizuális látásmódját,
- a gyermekekkel jeleníttessen meg vizuális módon érzelmeket, gondolatokat,
- alakítsa a gyermekek szokásrendszerét,
- ismertesse meg a gyermekeket különböző anyagokkal, eszközökkel, változatos technikákkal,
- biztosítson lehetőséget tevékenységbe ágyazott tapasztalatszerzésre,
- fejlessze a gyermekek térbeli tájékozódását,
- gazdagítsa a gyermekek a szín- és formavilágát,
- fejlessze a gyermekek finom - motorikus mozgását,
- nyújtson esztétikai élményt,
- tapasztaltassa meg a gyerekekkel az alkotás örömét,
- elemezzen a gyermekekkel műalkotásokat,
- ösztönözze a gyermekeket önkifejezésre, kreativitásra,
- alakítsa a környezetét esztétikusan,
- ismerkedtesse a gyermekeket népművészeti elemekkel,

- előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását.
- Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés

Tevékenységek

A gyermek:

- képet alakít: - firka, - vonalas ábrázolás, - emberábrázolás; – papíron, - földön, -aszfalton,
- homokba; - ceruzával, - krétával, - zsírkrétával, - pálcikával,
- plasztikai munkákat végez különböző anyagokkal (homok, gyurma, sár, agyag, papír, termékek, természetes anyagok, textíliák, fonal) és különböző technikákkal (gyúrás,
- tépés, hajtogatás, nyírás, formázás, szövés),
- fest: - ujjal, - szivaccsal, - ecsettel; - vízfestéssel, - temperával,
- készít: - levelekről, - virágokról, - kezéről, - lábáról, - zöldségekről, - tárgyakról stb.,
- eszközöket használ: - olló, - ragasztó, - rajzeszközök, - körmöcske, - szövőkeret stb.,
- épít, konstruál.

Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- biztosítja a tevékenységekhez szükséges eszközöket,
- figyelemmel kíséri, és állandó jelenlétével ellenőrzi a tevékenységeket,
- bemutatja, megtanítja az eszközök balesetveszélyes használatát,
- teret biztosít a gyerekeknek a fantáziájuk szabad működésére, az önkifejezésére,
- differenciáltan értékkel – dicsér, ösztönöz, segítséget nyújt, hibát javít, bátorít.

A fejlődés jellemzői

Az óvodáskor végére a gyermek:

- szívesen rajzol, fest, mintáz, kézimunkázik; örömet lel az alkotás folyamatában és eredményében is,
- rácsodálkozik a szépre; tud gyönyörködni az esztétikus alkotásokban,
- fejlődik képi gondolkodása, esztétikai igényessége,
- kifejezi értékítéleteit,

- elképzelését kreatívan valósítja meg,
- vizuális differenciációja fejlődik,
- téralakításban, építésben ötletes, együttműködő,
- eszközhasználati technikája megfelelővé válik,
- ábrázolása formagazdag, egyéni színvilágot alkalmaz,
- finommotorikája fejlődik,
- sok eszközt, anyagot és megoldási módot ismer, biztonsággal használja az alkotáshoz szükséges eszközöket,
- ismer népművészeti motívumokat; ezeket díszítómunkájában is alkalmazza,
- természet anyagait mértéktartóan használja alkotásaihoz.

A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka kapcsolata más nevelési területekkel

- **Az anyanyelvi neveléssel:** az eszközök, anyagok és technikák megismerése és használata során gyarapodik szókincsük; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- **A verseléssel, meséléssel:** az ábrázoló tevékenységek témáiban gyakran lelhetők fel mesei szereplők, helyszínek, események; ily módon erősödik az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama.
- **Az ének, zene, népi játékokkal, táncsal:** ábrázoló tevékenység és kézműveskedés közben gyakran énekelnek a gyermekek, ilyenkor az egyéni és a közösségi alkotás élményét egyszerre élik meg.
- **A hitre neveléssel:** időnként fellelhetők szakrális szimbólumok, bibliai motívumok, hitéleti elemek a gyermekek ábrázolásában. Az esztétikum felismerésében, a szépre való rácsodálkozásban, az alkotás örömeiben Isten felénk áradó szeretetét éljük meg.
- **A néphagyományőrzéssel:** népi kismesterségek tevékenységei (agyagozás, fonás, szövés...) gyakori elemei az óvodai mindennapoknak; a díszítómunka során szívesen alkalmaznak a gyermekek népi motívumokat.

6.6. Mindennapos Mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- c) szervezett mozgásos tevékenység.

A **mindennapos mozgás** célja a maga sajátos eszközeivel biztosítani a fejlődést. Feladata az egészség megőrzése és megszilárdítása, a gyermekek mozgásfejlesztése, természetes mozgásigényük kielégítése.

Magában foglalja a gyermek komfortérzetének biztosítását a gondozási tevékenységek által. Az óvodai játékos mozgás felerősíti és kiegészíti a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását. Fejleszti a mozgáskultúrát, amellet segít a térben való tájékozódást, helyzetfelismerést, a döntési és alkalmazkodóképességet, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását. A **mindennapos mozgás** fontos eszköze és alapja a gyermek más képességterületeinek -pld. anyanyelvi-, kommunikációs képességek- fejlődésének.

Feladatok

Az óvodapedagógus:

- biztosítsa a rendszeres mozgással az egészséges személyiség fejlődését, alakítsa ki az egészséges életvitel alapjait,
- A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető,
- teremtsen lehetőséget az óvodai nevelés minden napján az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe vevő játékos mozgásra,
- vegye figyelembe, hogy a mindennapos mozgásra, mozgásfejlődésre az óvodán belül és kívül bárhol lehetőség adódhat,

- a mozgás eszközeivel mozdítsa elő a test egészséges fejlődését a gyermek mozgás- és játékgigényének kielégítését,
- tartsa szem előtt, hogy a mozgás legértékesebb része a játék,
- alapozza meg az igényt a mindennapos szervezett mozgásra,
- különböző mozgások elsajátítása folyamán a meglévő sporteszközök, szabadtéri, tornatermi lehetőségek figyelembevételével tervezzen,
- építsen a gyermekek mozgástapasztalatára, játékos kedvére,
- az alapmozgások eredményes elsajátítása érdekében fejlessze a motoros képességeket, a koordinációt,
- valósítsa meg az erkölcsi és érzelmi nevelés feladatait (pld. eszközök megbecsülése, egymásra odafigyelés, akarat tulajdonságok fejlesztése),
- tegye lehetővé a csoportszobában a szabad, mozgásos játékokat (hely, eszköz),
- szervezzon olyan mozgáslehetőségeket, amelyek hozzájárulnak a gyermeknél a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy - és kismozgások kialakulásához, törekedjen a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mozgásfejlesztés tartalma

A szervezett mozgás különböző szervezeti formáinak időtartamát rugalmasan, a gyermekcsoportok aktuális fejlettségi szintjeihez, időjáráshoz, napirendhez igazodóan célszerű tervezni.

A **mindennapos mozgás** szervezésekor döntő mértékben a fokozatosság, játékosság, a gyermeki szükségletek figyelembevétele, az egyéni bánásmód és differenciált fejlesztés elvét érvényesítsük. Az élményszerűség és tevékenykedtetés csak akkor valósítható meg, ha a mozgáshoz megfelelő hely, esztétikus, sokféle eszköz, elegendő idő áll a gyermekek rendelkezésére.

A gyermekek természetes mozgásigényének kielégítésére - a gyerekek egyéni fejlettségéhez igazodva - lehetőséget adunk a természetes mozgásformák gyakorlására, különböző nehézségi fokozatok felállításával, új mozgásos élmények nyújtásával (járás, futás, kúszás, mászás, csúszás akadályokkal, új eszközök, körülmények bevonásával).

- Ugróiskolák, labdajátékok, bújócskák, versenyjátékok kiválóan alkalmasak téri tájékozódásra, a szem-kéz koordináció fejlesztésére, távolságok mérésére, az együtt játszás örömeinek átélésére.
- Élményszerű mozgás során a gyermek élményeinek és a természet lehetőségeinek

felhasználásával, szervezett játékos mozgásformákkal ismerkedik. Pl.: ugrások hóba, homokba, levélhalomba, bokorkerülés, árokugrás, gurulás fűbe dombról, gesztenyecsata a sárkánnyal, tornázás dióval, levéllel stb.

- Az egyensúlyozó mozgások fejlesztik a testi képességeket, az egyensúlyérzékletet – hintázó mozgások, kötélmászás, ugrálás szivacson, trambulínon, járás karikán, lépőköveken, farönkön stb. Amikor csak lehetőség van rá, a gyerekek végezzenek önállóan és szervezeten is egyensúlyozó mozgásokat, a természet tárgyain, anyagain, tornaszereken, eszközökön.
- Testi képességek az erő, a gyorsaság, állóképesség növelését különböző gyakorlatokkal biztosítjuk (pl. futó és fogójátékok, váltóversenyek, támaszgyakorlatok)

Koordinációs képességek fejlesztését babzsák és labdagyakorlatokkal, ugróiskolával, játékos futásokkal, egyensúlyozó gyakorlatok beépítésével, különböző térformák, alakzatok bemozgásával valósítjuk meg. A csoportszobában a szervezett foglalkozások, de a szabad tevékenységek ideje alatt is a gyerekek rendelkezésére áll a Greiswald tornakészlet, bordásfal, tornapadok, zsámoly, ugrószekrény, tornaszőnyeg. Kézi szerek használatával változatossá tesszük a különböző gyakorlatok végzését. A kézi szerek készen vett vagy saját készítésű kivitelben állnak a gyerekek rendelkezésére, mint pl.: kendő, bot, szalag, rongylabda, dió, gesztenye. Az udvarokat igyekeztünk úgy kialakítani, hogy füves, műfüves, gumilapos területek lehetőséget nyújtsanak a különböző mozgások gyakorlására.

Minden lehetőséget kihasználunk a szabad mozgás fejlesztésére a szabadban és a csoportszobában egyaránt.

Szabad mozgásgyakorlással lehetőséget adunk a gyerekeknek, hogy egészséges környezetben, sokat, szabadon mozogjanak, tegyék próbára erejüket, ügyességüket, mutassák meg mozgáskészségüket.

Szervezett tevékenységeken, frissítő, valamint szabad mozgás alkalmával is nagy gondot fordítunk a kézi és tornaszerek, berendezési tárgyak épségére, tisztaságára, valamint arra, hogy könnyen elérhetőek legyenek, és megfelelő számban álljanak a gyerekek rendelkezésére.

A frissítő mindennapos mozgás a gyermekek napirendjében fontos szerepet tölt be. Ez a mozgás frissíti, edzi őket, elősegíti a mozgásszintjük és testi képességeik fejlődését. Ezt a tevékenységet naponta legalább egyszer 5 - 10 perces időtartammal szervezzük. A frissítő mindennapos mozgás középpontjában a mozgásos játékok állnak és kiegészülnek egy-egy gimnasztikai elem gyakoroltatásával. A csoportszobában és a szabadban a legoptimálisabb terhelést biztosító napi mozgás feltételeinek megteremtésére törekszünk.

- A ritmikus, zenés mozgások a páros hintáztatóktól a térformákban rendezett táncos, dalos gyermekjátékig, mind hozzájárulnak a testkép, a téri tájékozódás, az egyensúlyérzék fejlődéséhez. A zenés mozgás során a gyerekek saját mozgástapasztalataikat adják át társaiknak, felidéznek korábbi ismereteiket, és újakat találnak ki. A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Finommozgások

Az építő, szerkesztő játékok, fa- és papírmunkák, a rajzolás, a konyhai szeletelés, a tésztagyúrás, az agyagozás, mind más - más élethelyzetben segítik a finommotorika fejlődését.

- Az udvari, kerti munka körébe tartoznak az ásás, gereblyezés, ültetés, gyomlálás, természetakarítás, levélösszegyűjtés, hó-, homoklapátolás stb.
- Az erő kifejtést igénylő mozgások során a gyerekek fizikai erőnléte, állóképessége, koordinált mozgása fejlődik. A fizikailag nehezebb munkára a fiúk vállalkoznak, így a nemek közötti erőkülönbségek jól kirajzolódnak.
- A séták, kirándulások nagy kihívást jelentenek a gyerekeknek: hosszabb távon járás, együtt mozgás, összetartozás. Az érdekes látnivalók elfeledtetik a monotóniát, és tájékozódási pontként szolgálnak, irányítanak (közlekedési lámpák, üzletek, templomok, patak stb.). A változatos ingerek és mozgásfeladatok teljesíthető próbák elé állítják a gyerekeket (járás keskeny járdán, ösvényen, patak parton, járás, futás emelkedőn, lejtőn stb.)
- Lehetőségük van ismert mozgásformák, más körülmények között, új helyzetekben való gyakorlására (lépegetés kidőlt farönkön, árokugrás, pallón járás stb.)
- Mozdulás, testséma fejlesztése természetes helyzetekben (öltözködés, mosakodás, játék helyzet).
- A percepció észlelés, a test és a környezet viszonyában, játékos szituációkban, élethelyzetekben.
- Verbális megerősítés. A cselekvés, érzelem, nyelv, együtt segítik a mozgáselemek beépülését. A három terület egymással összefüggően hat a pszichikus fejlődésére.

A fejlődés jellemzői

Óvodáskor végére a gyermek:

- teljesítőképessége növekszik, mozgása összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik,
- mozgástapasztalatai az egyensúlyozásban, ugrásban növekednek,
- cselekvőképessége gyors, mozgásban kitartó,
- tér- és időbeli tájékozódó képessége fejlődik,
- megszereti és igényli a mozgást,
- mozgása összerendezett, harmonikus, mozgáskoordinációja, finommotorikája megfelelő,
- nagyobb erő kifejtésre képes,
- a mozgások végrehajtása gördülékeny, könnyed, pontos,
- fejlett testsémával rendelkezik, biztos a jobb- és bal megkülönböztetésében,
- egyéni-, csoportos-, sor- és váltóversenyt játszik az óvónő segítségével,
- megérti az egyszerű vezényszavakat,
- a természetes járást ütemes járással váltakoztatja,
- képes a járás, futás gyors irányválttatására,
- 6-8 lépés nekifutással tetszés szerinti akadályt átugrik,
- ugrását a talajéréskor fékezni tudja,
- helyben, járásban és futás közben labdavezetésre képes,
- a labdát biztonsággal kezeli,
- megtapasztalja a küzdeni vágyást, a győzni akarást, a kitartást, valamint a nagy közösséghez való tartozást.

Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- tartsa szem előtt, hogy a megfelelő mozgás és pihenés nélkülözhetetlen a gyermek egészséges fejlődése szempontjából, juttassa el a gyermekeket - az óvoda természeti adottságait, udvari tornaeszközeit igénybe véve - olyan szintre, amely megfelelő állóképességet, gyors reagáló képességet, kellő izomerő fejlettséget biztosít számukra,
- teremtsen meg annak lehetőségét, hogy a gyakorlatokat ki - ki a saját szintjén hajtsa végre,
- alakítsa ki a gyermekekben az egészséges versenyszellemet, társuk iránti tiszteletet, a

kudarctűrő képességet ébressze fel a gyermekek versengési vágyát, erősítse a csapatokon belül az összetartozás érzését, a győzni akarást.

A mindennapos mozgás kapcsolata más nevelési területekkel

- **A külső világ tevékeny megismerésére neveléssel:** segíti a térben és időben való tájékozódást, helyzetfelismerést, döntést.
- **Az ének, zene, népi játékokkal, tánccal:** a dalok, dalos játékok ritmusa, dallama spontán módon is mozgásra ösztönzi a gyermekeket. A zenei tevékenységen belül a szép mozgás kialakítása szerves része a készség-képességfejlesztésnek. (A mondókázás, mozgásos-énekes játékok, együttes táncmozdulatok végzése a testséma fejlesztését, fizikai állóképességük, egyensúlyérzékük, a nagymozgások és a finommotorika fejlődését segítik elő.)
- **Játékkal:** közösségi érzéseket mélyítünk el, megtanulnak egymás testi épségére vigyázni, fejlődik türelmük, kitartásuk, kudarcűrő képességük.

6.7. Külső /teremtett/ világ tevékeny megismerése

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi- tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét; a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit; megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut, és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.

Feladatok

Az óvodapedagógus:

- tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését,
- biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, az ismeretek rendszerezésére, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására,
- segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt fenntarthatósági szemléletformálásra, a környezettudatos magatartás alakítására
- kapcsolatokban helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására,
- tudatosan teremtsen olyan szituációt, amely lehetőséget ad az önálló probléma megoldásra,
- adjon lehetőséget az élő és élettelen környezeti tényezők közötti leglényegesebb összefüggések megvilágítására,
- segítse és biztosítsa a környezeti jeles napok méltó megünneplését,
- a társadalmi környezet megismerésekor építsen a gyermekek sokrétű, sokirányú ismereteire, tapasztalataira, és ezeket bővítve, rendszerezve tervezzen folyamatos fejlesztést,
- segítse a gyermekeket környezetük mennyiségi és formai összefüggéseinek megvilágításában, az oksági összefüggések felismerésében,
- használja ki a játék, illetve egyéb kötetlen tevékenységben jelentkező matematikai vonatkozású fejlesztési lehetőségeket,
- segítse elő a környezeti nevelés színtereinek kiszélesítését, megfelelő élményanyag és helyszínen történő tapasztalatszerzés biztosításával /Vadspark, múzeumok, környezeti vetélkedők, tanösvény túra, erdei óvoda.../,
- minél szélesebb körben segítse a szelektív hulladékgyűjtést,
- ismertesse meg a gyerekeket a komposztálással és annak hasznosságával,
- hívja fel a gyermekek figyelmét a környezeti ártalmakra a környezetszennyezés negatív hatásaira,
- biztosítsa a ZÖLD ÓVODA pályázati cím elnyeréséhez szükséges feltételek megvalósulását.
- ismertesse meg a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét; a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, ezek szeretetét, védelmét.

Tevékenységek

A gyermek:

- szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetüket, változatos tevékenységeken és cselekvéseken keresztül felfedezik és megismerik az óvodapedagógusok és dajkák segítségével,
- a kialakult szokás- és szabályrendszert folyamatosan betartják, törekednek környezetükkel a harmonikus együttélésre,
- tiszteletben tartják a saját és a mások által létrehozott értékeket,
- az élő és élettelen környezet összefüggéseiről minél szélesebb körű érzékszervi tapasztalatokon át ismerkednek,
- folyamatosan figyelemmel kísérik az őket körülvevő növény és állatvilágot, /pl.: erdei séták, kirándulások során „nyomokat”, madárhangokat, madárfészkeket keresnek és figyelnek meg/,
- tevékenyen részt vesznek környezetük alakításában, fejlesztésében és megóvásában

/kisállat és növény gondozás/,

- megismerik az ésszerű energia és víztakarékossági szokások alapjait,
- bekapcsolódnak a szelektív hulladékgyűjtési programba, szülők, óvodai dolgozók segítségével,
- komposztálnak, megismerik annak hasznosságát,
- a környezet jeles napjainak csoportonkénti és közös megünneplésében aktívan részt vesznek,
- ismerkednek a környezet matematikai vonatkozásaival, tapasztalatokat szereznek, gondolkodási műveleteket végeznek, majd ezeket feldolgozva beépítik ismeretrendszerükbe.

A fejlődés jellemzői

Óvodáskor végére a gyermek:

- rendelkezik korának megfelelő ismerettel a családról, a családtagok munkájáról, beleértve az otthoni feladatokat,
- ismeri az óvodában dolgozó felnőtteket és a munkájukat,
- szűkebb környezetében jól tájékozódik, ismeri a környezetében lévő intézményeket, rendeltetésüket,
- meg tudja nevezni a testrészeit, ismeri érzékszerveit, azok funkcióit és védelmüket,
- felismeri a napszakokat, ismeri a hozzá kapcsolódó tevékenységeket,

- különbséget tud tenni az évszakok közt; ismeri az egyes évszakok jellegzetességeit,
- ismeri a háziállatokat, vadonélő állatokat, madarakat, bogarakat; az általa ismert állatokat csoportosítja élőhelyük szerint
- 10-es számkörben biztonsággal számol,
- tulajdonságok alapján csoportosít, sorba rendez,
- helyesen használja a térbeli viszonyokat kifejező névutókat,
- különböző mennyiségeket összemér,
- tisztában van a szelektív hulladékgyűjtés és a komposztálás fontosságával és ezek tevékeny részeseivé válik.

Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- törekedjen arra, hogy a tapasztalatszerzést lehetőleg természetes élethelyzetben, a gyermek környezetével kapcsolatos gazdag tevékenységrendszerbe ágyazva nyújtsa,
- vegye figyelembe és építsen a gyermek aktivitására, érzelmi dominanciájára, természetes érdeklődésére a környezet jelenségei iránt,
- keltse fel a gyermek érdeklődését a természeti és társadalmi környezet iránt; alakítsa ki pozitív érzelmi beállítódását; a megismerés, befogadás vágyát,
- vegye figyelembe az egyes gyermekek eltérő élményanyagát, fejlettségi szintjét; dolgozza ki a gyermekekkel való differenciált foglalkozás módját.

A külső világ tevékeny megismerésének kapcsolata más nevelési

területekkel

- **Az anyanyelvi neveléssel:** a társadalmi környezettel való kapcsolata kialakítása során az együttélés normái biztosítják a kommunikáció képességének tudatos és a személyiség fejlődése szempontjából nélkülözhetetlen, érzelmi színezetű kialakítását, fejlesztését.
- A társadalmi természeti környezet megismerése során fejlődik szókincse, kifejezőképessége.
- **A szocializációval:** a külső világ tevékeny megismerése erősíti a csoporthoz való érzelmi kötődést a lokálpatriotizmus kialakulásának megalapozását.
- **A munka jellegű tevékenységekkel:** környezet- átalakító tevékenysége során a gyermek

többféle munkajellegű feladatot végez, folyamatosan tapasztalva munkájának környezetre gyakorolt eredményét.

- **A néphagyományőrzéssel:** az emberiség régebben szinte még együtt lélegzett környezetével, a legfontosabb törvényszerűségeket a természetből merítette. Tudása hozzájuk tapadt szokások, szertartások formájában őrződött meg. A következő generációk jövője, léte függ attól, hogy milyen szemlélettel, értékrenddel, viselkedéskultúrával rendelkeznek, hogyan viszonyulnak természeti és társadalmi környezetükhöz. megalapozása már kisgyermekkorban megkezdődhet.

6.8. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszközének tekintjük a munkát és a munkajellegű tevékenységeket, amelyek sok vonatkozásban azonosságot mutatnak a játékkal és a cselekvő tapasztalással. Óvodás korban játékos jellegű; amelyet a gyermek örömmel, szívesen és aktívan végez. A munka valamilyen cél érdekében folytatott tevékenység, amely a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége. Végzése a gyermektől tudatosságot, kötelezettségvállalást, belső fegyelmet kíván meg. Az óvodában a munka elsősorban közösségért végzett tevékenység, melynek során erősödik a gyermekekben a közösséghez tartozás érzése. A munka a kötelességteljesítés és felelősségvállalás alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Feladatok

Az óvodapedagógus:

- teremtsen meg a munkavégzés feltételeit,
- alakítsa a gyermekek szokásrendszerét,
- figyeljen a munkafogásaira,
- legyen türelmes,
- a gyermek helyett ne végezzen el olyan munkát, amire a gyermek is képes,
- hívja fel a szülők figyelmét az óvodában elsajátított tevékenységek otthoni gyakorlására, a gyermekek önállóságának érdekében.

Tevékenységek

A gyermek:

- gyakorolja az önkiszolgálást,
- segít az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek,
- alkalmi megbízásokat teljesít a csoporttársakkal együtt, értük,
- önálló tevékenységként naposi vagy egyéb munka munkát végez,
- gondozza - a környezetét, - a növényeket, - az állatokat.

Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- segítse és dicsérje a gyermeket,
- a munkalehetőségeket a gyermekek erejéhez mérten alakítsa,
- ösztönözze a gyermekeket munkajellegű feladatok vállalására.

A fejlődés jellemzői

Az óvodáskor végére a gyermek:

- ügyel saját személye és környezete rendjére,
- munkatevékenységében kitartó,
- szívesen vállal munka jellegű megbízásokat,
- a munkavégzésnél használt eszközöket helyére rakja,
- az étkezőasztalt esztétikusan megteríti,
- szívesen és pontosan végez naposi munkát,
- részt vesz teremrendezésben,
- részt vesz az ágyazásban.

A munka jellegű tevékenységek kapcsolata más nevelési területekkel

- **Az anyanyelvi neveléssel:** a különböző tevékenységek során gyarapodik szókincsük; udvariassági formákkal ismerkednek meg és alkalmazzák őket.
- **A külső világ tevékeny megismerésével:** a természeti környezettel való ismerkedés során növényekkel, állatokkal kapcsolatos teendőkkel ismerkednek; naposi tevékenykedés közben

matematikai tartalmú ismereteket szereznek és alkalmazznak.

- **A néphagyományőrzéssel:** a különböző jeles napokhoz kapcsolódó tevékenységek megjelennek az óvoda mindennapi életében.

6.9. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése. A tanulás áthatja az egész életünket. Szerepet játszik az érzelmi fejlődésben, a társadalmi érintkezésben, új készségek elsajátításában és az egész személyiség fejlődésében is.

Feladatok

Az óvodapedagógus:

- a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakoztatását,
- változatos tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósítsa meg a tanulást,
- elsődleges célja legyen az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg
- legyen tekintettel a gyermekek eltérő szociokulturális helyzetére, differenciált neveléssel valósítsa meg a hátránykompenzációt,
- fedezze fel és gondozza a tehetségesnek bizonyuló, érdeklődő gyermek képességeit,
- vegye figyelembe, hogy a tanulás előfeltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztaláson alapul,
- szervezzen minél több a gyermeki aktivitásra épülő, a kreativitását fejlesztő tevékenységet,
- alkalmazza az egyéni foglalkoztatási formát színes, változatos tevékenységekkel, eszközökkel,
- törekedjen arra, hogy a tanulási folyamat élményszerű legyen

- kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében válasszon a gyermek szükségleteinek megfelelő speciális módszert,
- a tehetséges gyermekek számára biztosítsa az inger-gazdag környezetet (kísérletezés, megfigyelés), támogassa kreatív megnyilvánulásait.

Az óvodákban lehetséges tanulási formák

- az utánzásos minta és modellkövetéses magatartás is viselkedéstanulás,
- szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés,
- gyermeki kérdésekre- válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított tapasztalatszerzés, felfedezés,
- óvónő által felajánlott tevékenységek közben megvalósuló tanulás,
- kísérletező tapogatózás.
- a játékos, cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- a gyakorlati problémamegoldás

A tanulási folyamat, bármely formájában érvényesülni kell a differenciált fejlesztésnek és foglalkozásnak.

A gyermekek képességei különbözőek, és különbözőképpen fejleszthetők, fejlődésük nem egyenletes, fontos, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjék.

A természet közeli nevelésnek nagy a hozadéka a gyermek számára, ismereteket szerez, élményeket gyűjt, viselkedési szabályokat tanul, élvezzi és érti a történeteket.

A megélt élményekből gyarapszik a szókincs, nő a mesélőkedv, az alkotásvágy.

A természet kincsestár a gyermekek számára: szín-, és formagazdagság, mennyiségi, térbeli viszonyok, természetes szimmetria.

Az óvodapedagógus elfogadó, tevékenységre motiváló, elismerő, érzelmi légkört teremt, hogy a gyerek szabadon megnyilatkozhasson, megmutassa, amit tud, érez, amire vágyik és megkérdezhesse, amire kíváncsi. A tanulás irányítása során, egyéni, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

6.10. Tehetséggondozás az óvodában

Az óvodás életkor még nem igazán alkalmas a tehetség megnyilvánulására. Vannak jelek, melyek utalhatnak arra, hogy a kisgyermek képességei kiemelkedőek, ezt az óvodapedagógusnak észre kell vennie. A tehetségígéretes gyermekeket a szülőkkel együttműködve, nagy odafigyeléssel és végtelen türelemmel segítjük, hogy a legjobb képességeiket tudják kibontakoztatni, megmutatni. Az óvodapedagógus feladata, hogy hagyja a gyermeket önállóan alkotni. Dicsérje, újabb és újabb eszközökkel, lehetőségekkel motiválja, segítse, hogy elképzeléseit megvalósíthassa.

6.11. Óvodánk ünnepei, hagyományai

A néphagyományőrzés erősíti az óvodai élet hagyományait; a népszokásörző és a természetóvó jeles napokkal gazdagítja azt. Egy-egy eseményt mindig izgalmas készülődés előz meg. Ez az ünnepre hangoló örömteli közös tevékenykedés a gyerekek szociális viselkedésére maradandó hatást gyakorol.

A csoportok számára az egyik legfontosabb élményforrást jelentik a távlatok; a közös tervezgetés, az ünnepek, hagyományok megtartása. Mindezek érzelmi átélésre, sok tevékenységi lehetőségre adnak alkalmat. Óvodánkban a szülők és a gyermekek aktív részesei a készülődésnek és lebonyolításnak, amelyek a mindennapi élet szokásaitól eltérően zajlanak.

Óvodánkban az ünnepek és megemlékezések két csoportra bonthatók:

1. A gyermekek ünnepei:

- a születés- és névnapok.

2. A liturgikus évhez kapcsolódó eseményeink:

- Tanévnyitó szentmise
- Kisboldogasszony napja; a Szűzanya születésnapja
- Szent Mihály ünnepe
- Assisi Szent Ferencre emlékezés – Állatok Világnapja
- Szent Imre ünnepe - óvodánk védőszentjére való emlékezés
- Szent Márton ünnepe
- Szent Erzsébet ünnepe
- Szent Miklós ünnepe
- Adventi gyertyagyújtások
- Adventi kézműves délután a szülőkkel

- Karácsony
- Vízkereszt
- Gyertyaszentelő Boldogasszony
- Szent Balázs ünnepe; balázsolás
- Farsangi karnevál
- Szent Gergelyre való megemlékezés
- Március 15 – nemzeti ünnepünk
- Víz Világnapja
- Hamvazószerda
- Nagyböjti időszak
- Húsvét
- Föld Napja
- Szent Györgyre való megemlékezés
- Május, a Szűzanya hónapja
- Anyák köszöntése
- Madarak és Fák Napja
- Gyermeknap
- Pünkösd
- Nagycsoportosok búcsúja, ballagás
- Tanévzáró szentmise

Igyekszünk közelebb hozni egymáshoz a szűkebb és tágabb környezet eseményeit. Ünnepeinkkel igyekszünk erősíteni a hagyományokat. A megemlékezések során törekszünk tudatosítani természeti és társadalmi környezetünk értékeit; hitünk erősítését, elmélyítését, egyházi ünnepeink megélését; és a közös élmények erejével fokozni a gyermekek közösségi tudatát. Ezek fényét emeli és különlegessé teszi a külső megjelenítés és megjelenés / díszítések, eszközök, hangulatteremtés, alkalomhoz illő ruházat /.

7. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

- Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához. A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes. A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél - az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama. A felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés, - megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele, - a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van. Az egészségesen fejlődő gyermek érthetően, folyamatosan beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot. Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat. (A fogváltással is összefüggő, nagy egyéni eltérések lehetségesek.) Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét, - elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről. Tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait. Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét. Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák,

szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak. Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek - egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését, - feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

- A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.
- A különleges gondozásra jogosult gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

8. Gyermekvédelem

Gyermekvédelem az óvodában

A gyermek védelméről szóló 1997. évi XXXI. Törvény 2. § (3) bekezdése értelmében:

„A gyermek családban történő nevelkedését segítő ellátást a gyermek és családja helyzetéhez, szükségleteihez igazodóan kell nyújtani.”

Gyermekvédelmi munkánk célja a prevenció, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése; a gyerekek fejlődését hátrányosan befolyásoló körülmények feltárása; a hátrányos helyzet csökkentése; a segítségnyújtás és az együttműködés a különböző szakemberekkel. További feladatunk még a szülői kötelezettség betartatása; a hátrányos és veszélyeztetett gyermekek ellátása. Törekszünk, hogy az óvoda és a család összehangolt nevelőtevékenységgel, megértő türelemmel küzdje le a személyiség fejlődését károsító zavarokat és az ártalmakat segítő szakemberek együttműködésével a gyermekek jogok érvényesítésével és védelmével. Kiemelt figyelemmel támogatjuk a nevelésben nehézségekkel küzdő családokat; a fejlődésben gátolt gyermekeket.

Minden pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.

Gyermekvédelmi munkánk kapcsán együttműködő partnereink:

- Sajószentpéteri Család és Gyermekjóléti Szolgálat,
- Borsod - Abaúj - Zemplén Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat
- Óvodánk védőnője, gyermekorvosa

A gyermekek jogai és kötelességei

A gyermeknek joga:

- hogy a nevelési és oktatási intézményben, biztonságban és egészséges környezetben neveljék, oktassák,
- hogy óvodai napirendjét életkorának megfelelően alakítsák ki (játékidő, levegőzés, pihenőidő, étkezés, testmozgás...),
- hogy biztonsága érdekében az óvodában tartózkodás ideje alatt végig pedagógus felügyelete alatt álljon,
- hogy emberi méltóságát és személyiségét tiszteletben tartsák,
- hogy képességének, érdeklődésének megfelelő nevelésben részesüljön,
- hogy cselekvési szabadságát, családi élethez, magánélethez való jogát az óvoda nem korlátozhatja - de e jogának gyakorlása közben nem veszélyeztetheti saját, illetve társai, az óvoda alkalmazottjainak egészségét, testi épségét; nem akadályozhatja viselkedésével a többiek fejlődéshez való jogát,
- hogy a családja anyagi helyzetétől függően ingyenes vagy kedvezményes étkezésben részesüljön,
- hogy az intézmény eszközeit, berendezéseit, felszereléseit ingyenesen használhatja - törekszünk arra nevelni, hogy azokra vigyázzon, és azokat rendeltetésszerűen használja,
- hogy az őt nevelő óvodapedagógusok feleljenek a jogainak érvényesüléséért a teljes óvodában töltött időben; és a gyermeki jogok maradéktalan érvényre jutását elősegítő magatartást megköveteljék a munkájukat segítő alkalmazottaktól, az óvodában gyakorlaton lévő diákoktól, illetve főiskolai hallgatóktól,
- hogy ne vessék alá testi fenntartásnak,
- hogy amennyiben sajátos nevelésű igényű gyermek, megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív ellátásban részesüljön az igényjogosultságának megállapításától kezdődően - a különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak szerint kell biztosítani,

- hogy a tőle elvárhatónál jobb teljesítményért jutalmazzuk – dicséret - pozitív kiemelés a csoport előtt.

A gyermekekkel életkoruknak megfelelő szinten ismertetni kell kötelességeiket, mint óvodapedagógusi elvárást, a teljes óvodai élet alatt, mindig az adott tevékenységhez kapcsolva.

A gyermek kötelességei:

- életkorának és fejlettségének megfelelően a napirendben és a házirendben meghatározottak szerint részt venni saját környezetének és az általa használt eszközöknek rendben tartásában,
- a gyermekekre vonatkozó óvó, védő előírásoknak megfelelően viselkedni - az óvodában tartózkodás szabályaival a csoportos óvodapedagógus megismerteti.
- **A gyermekekre, a vallásgyakorlással összefüggésben megállapított jogok és kötelezettségek:**
- a keresztény értékrend megtartásával elő kell segíteni a hitre nevelés alapjainak formálását,
- tiszteletben kell tartani a mások (szülő, alkalmazott, gyermek) vallásszabadságát.

A szülők jogai és kötelességei

A szülő joga:

- hogy szabadon választhat nevelési - oktatási intézményt (állami, egyházi, magán),
- hogy megismerje az óvoda Pedagógiai Programját, házirendjét, szervezeti és működési szabályzatát,
- hogy gyermeke fejlődéséről, magaviseletéről rendszeresen tájékoztatást kapjon,
- hogy személyesen vagy képviselője révén részt vegyen az érdekeit érintő döntések meghozatalában,
- hogy vélt vagy valós jogsérelmét - a hivatalos út megtartásával - az illetékes óvodapedagógussal megbeszélni, és megfelelő intézkedést kérni; amennyiben ez a beszélgetés nem vezetett eredményre, az intézményvezetőhöz fordulni,
- hogy részt vehessen a Szülői Munkaközösség munkájában.

A Szülői Munkaközösség tagjainak joga figyelemmel kísérni a gyermeki jogok érvényesülését és a pedagógiai munka eredményességét. Megállapításaikról tájékoztathatják az óvoda nevelőtestületét és a Fenntartót. A gyermekek nagyobb csoportját (25%) érintő, bármely kérdésben tájékoztatást kérhetnek az óvoda vezetőjétől, s az adott kérdés megtárgyalásakor, mint a Sz. M. K. képviselői, tanácskozási joggal részt vehetnek a nevelőtestületi értekezleten.

A szülő kötelessége:

- hogy gondoskodjon gyermeke testi, érzelmi értelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről,
 - hogy biztosítsa gyermeke rendszeres és zavartalan óvodába járását,
 - hogy figyelemmel kísérje gyermeke fejlődését,
 - hogy rendszeresen kapcsolatot tartson a gyermekével foglalkozó pedagógusokkal, és az együttnevelés érdekében számukra a gyermekről a szükséges tájékoztatást megadja,
 - hogy elősegítse gyermeke közösségbe való beilleszkedését, az óvodai, közösségi élet magatartási szabályainak elsajátítását, a házirendben foglaltak betartását,
 - hogy gyermekével megjelenjen a nevelési tanácsadáson; biztosítsa gyermekének a pszichológusi vizsgálaton és a fejlesztő foglalkozáson való részvételt,
 - hogy tartsa tiszteletben az óvoda dolgozóinak jogait és emberi méltóságát
- a pedagógus, valamint a munkáját segítő alkalmazottak a nevelői - oktatói munka, illetve a gyermekekkel összefüggő tevékenység során büntetőjogi védelem szempontjából közfeladatot ellátó személynek számítanak.

Kompetencia-szintek a gyermekvédelem területén

Az óvodapedagógusok feladatai

- a gyermekeket megillető jogok érvényesülésének biztosítása; szükség esetén javaslattétel védő – óvó intézkedésre,
- hátrányos és veszélyeztetett helyzet felismerése; szükség szerint a gyermek megfelelő szakemberhez, intézményhez irányítása,
- az új óvodások befogadásának és beilleszkedésüknek elősegítése,
- a gyermek rendszeres óvodába járásának figyelemmel követése,
- rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel,
- közreműködés az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében.

A gyermekvédelmi felelős feladatai

- nevelési év elején a gyermekek családi helyzetének felmérése és nyilvántartása,
- a szülők tájékoztatása a gyermekvédelmi tevékenységről,
- kapcsolattartás a családsegítő szolgálattal,

- a problémakezelés koordinálása,
- a családokkal kapcsolatos intézkedések nyomon követése,
- az óvodavezető tájékoztatása,
- szükség szerint környezettanulmány végzése a csoportos óvodapedagógussal,
- javaslattétel a különböző segélyezési formákra,
- folyamatos kapcsolattartás a Nevelési tanácsadóval; - az intézmény gyermekvédelmi munkájának értékelése, segítségadás az óvodapedagógus ez irányú munkájához; a kollégák tájékoztatása a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változásáról.

Az óvodavezető gyermekvédelmi feladatai

- a gyermek érdekének érvényesítése és az érvényesítés ellenőrzése,
- a gyermekekkel kapcsolatos adatok védelmének biztosítása,
- az óvodai gyermekvédelmi munka ellenőrzése és irányítása,
- a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok megszervezése és ellátása,
- kapcsolat felvétele az illetékes gyermekvédelmi és családsegítő szervezetekkel,
- gondoskodás a gyermekvédelmi felelős továbbképzéséről,
- írásbeli tájékoztatás a szülők felé a gyermekvédelmi felelős és a családsegítő személyéről és elérhetőségéről,
- egyeztetés a rendszeres támogatás iránti kérelmekről a gyermekvédelmi felelőssel, a családsegítővel és az érintett óvodapedagógusokkal; a megfelelő intézkedések megtétele,
- a veszélykerülő magatartási formák, technikák megismertetése a gyermekekkel és a szülőkkel,
- a gyermek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja esetén szükség szerint segítséget nyújt (gyámhatóság, gyermekvédelmi szakemberek),
- a hátrányos helyzetű, óvodát nem vagy rendszertelenül látogató gyermekek szüleinek írásbeli figyelmeztetése
- segítségnyújtás a szülőknek problémáik megelőzésében és megoldásában.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A veszélyeztetett, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű, a pszichés fejlődési zavarokkal és egyéb fejlődési rendellenességi zavarokkal küzdő gyermekeknek is joga van egyéni fejlődési sajátosságaikhoz igazodó pedagógiai környezethez. Ezen jog érvényre jutása érdekében

- feladatunk:

- az egyenlő bánásmód elvének megvalósítása,
- az emberi méltóság tiszteletben tartása,
- a társadalmi szolidaritás kialakítása,
- kedvezményes étkezés biztosítása,
- együttműködés a családdal, a különböző szakemberekkel,
- A pedagógiai és intézményi reformok által nyújtott fejlesztések biztosítása a pedagógusok továbbképzésének biztosításával,
- A minőségi munka eredményessége érdekében fejlesztő programok kidolgozása, bevezetése,
- Óvoda-iskola átmenet támogatása az intézményi innovációkkal.

- kötelezettségünk

- a gyermek felvétele előtt tájékoztatni a szülőt a rendelkezésre álló személyi, tárgyi feltételekről, pedagógiai eszköztárról,
- tájékoztatni mindazokat, akiknek a gyermek sajátos helyzetéből adódóan nyilvántartási és intézkedési kötelezettsége, illetve esélyjavító feltételei vannak/ lehetnek.

Inklúzió, integráció

A Pedagógiai Szakszolgálati Intézmények működéséről szóló 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet alapján a Szakértői Bizottság a szakértői véleményében tesz javaslatot, a különleges bánásmódot igénylő gyermek ellátására, az ellátás módjára, formájára és helyére; az ellátáshoz kapcsolódó Pedagógiai Szakszolgálatok típusaira, a szükséges szakemberre és annak feladataira. A 8.1. részben felsorolt partnereinkkel való együttműködés eredményeképpen az esélyegyenlőségi pedagógiai célok és integráció megvalósulhatnak.

A sajátos nevelési igényű gyermekek és integrálásuk az óvodában

Sajátos nevelési igényű az a gyermek, aki a szakértői bizottság szakvéleménye alapján:

- testi
- érzékszervi
- értelmi
- beszéd fogyatékos

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének elvei:

- a megfelelő ellátás minden gyermeknek alapvető emberi joga,
- az elvárásokat a gyermek fejlődésének üteméhez igazítjuk,
- a fejlesztés leginkább játékos tevékenységen keresztül, a megfelelő területeken valósuljon meg,
- a nevelés, a fejlesztés ne legyen túl megterhelő,
- egyéni ütemben, egyéni bánásmód alkalmazásával, differenciáltan,
- pozitív minta közvetítésével a másság elfogadására nevelünk.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység során a fejlesztés céljait minden esetben a fejleszthetőséget megfogalmazó gyógypedagógiai-, orvosi-, pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira építjük.

Az integrációt meghatározó elsődleges tényezők

- a fogyatékoság típusa, súlyossága,
- a fogyatékoság kialakulásának, diagnosztizálásának, illetve a speciális ellátás megkezdésének ideje,
- a korai fejlesztési időszak fejlődésmenete,
- a gyermekcsaládi háttére, életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétjei,
- a gyermek meglevő ismeretei, képességei, kialakult készségei, kognitív funkciói. Mindezek függvényében a fejlesztés magába foglalja a vizuális, az akusztikus, a taktilis, a mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. Az egyes fogyatékosági típusok függvényében más-más terület kap fejlesztésünk során hangsúlyt.

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés specifikus fejlesztésének

elvei, feladatai óvodai nevelés során:

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek:

Veleszületett vagy szerzett károsodás és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció. A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe. Az óvodáskorú mozgáskorlátozott gyermek fejlesztése, nevelése speciális szempontok figyelembevételét kívánja az óvodai nevelésünk valamennyi területén: mozgásfejlesztés; önellátás, önkiszolgálás fejlesztése; játéktevékenység; nyelvi fejlesztése; éneklés, zenei fejlesztés; kézügyesség fejlesztése.

A látássérült gyermek:

A két szemén korrekcióval mérhető látásélessége az ép látás 30%- a vagy ennél kisebb, illetve látótérszűkülete nem több 20 foknál. A látássérült gyermekek a nevelés - oktatás szempontjából lehetnek: vakok, alig látók és gyengén látók. Fejlesztésük, nevelésük során kiemelt hangsúlyt kap az önkiszolgálás megtanítása, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeret, a higiénét, különösen a szem és a kéz tisztán tartása. A fejlesztés területei az óvodában: látásnevelés; a nagymozgás fejlesztése; térbeli tájékozódás a látás felhasználásával; a finommozgás fejlesztése; a látás - mozgáskoordináció fejlesztése; a hallási figyelem fejlesztése; a tapintás fejlesztése.

A hallássérült gyermek:

A súlyos fokban hallássérült – siket, - és a kevésbé súlyosan vagy közepes fokban hallássérült – nagyothalló - gyermekek hallásvesztése a főbb beszédfrekvenciákon olyan mértékű, hogy ennek következtében a beszédnek hallás útján történő megértésére nem, vagy csak részben képesek. A halláskárosodás miatt – az állapot fennmaradása esetén – bizonyos esetekben – teljesen elmarad, vagy erősen sérül a beszéd és a nyelvi kompetencia. Az anyanyelvi- kommunikációs fejlesztés az egész napi tevékenységben megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermeket. A fejlesztés során minden esetben figyelembe kell venni a hallássérülés mértékét.

Beszéd fogyatékos gyermek (nyelvfejlődési és beszédzavarral küzdő):

A receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától

eltérő. A beszédfigyatekos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája, illetve a beszédproblémákhoz társuló megismerési nehézségek és viselkedés zavarok miatt eltérően fejlődik. A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképesség zavarok és magatartási problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését. Fejlesztésük során kiemelt feladatunk az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása; az értelmi fejlesztés; a mozgás és észlelési funkciók, valamint az érzelmi élet fejlesztése.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (tanulási-, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek:

A sajátos nevelési igényű gyermekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású-, az ismeretsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő- részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a dicséretet. A fejlesztés és nevelés során kiemelt feladatunk: a gyermek szakértői bizottsági véleményekben foglaltakra alapozva a részképesség - zavarok egyéni fejlődési terv szerinti korrekciója és kompenzálása. Fontos, hogy a fejlesztés szakmai teamben, a szülő aktív bevonásával történjen. További feladat a teljesítménykudarckokra épülő, másodlagos zavarok kialakulásának megelőzése.

A sikeres integrációt segítik

- a tünetek korai felismerése,
- kapcsolattartás, együttműködés a gyógypedagógussal, a fejlesztőpedagógussal, a gyermek fogyatékosági típusára szakosodott szakemberrel és a szülővel,
- az óvodapedagógus pozitív hozzáállása, szakértelme,
- a gyermek személyisége, nyitottsága,
- a csoporttársak felkészítése, befogadó légkör megteremtése.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítése

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolai beilleszkedésének és sikerességének kulcsa, a megfelelő minőségű és időtartamú óvodai jelenlét. A sikeres iskolakezdéshez nélkülözhetetlen alapvető készségek minőségi fejlesztésének színtere az óvoda, ahol megterhelés nélkül, játékos eszközökkel és módszerekkel hatékonyan történik a fejlesztés. A hátrányos helyzetű családok gyermekei kognitív fejlődésükben öt éves korukra lényegesen elmaradnak a kedvezőbb

körülmények között élő társaiknál. Tudatos óvodapedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy ezeket a hátrányokat óvodai nevelésünk során csökkenteni tudjuk. Kiemelt jelentősége van a szülőkkel történő együttműködésnek. Gyermkeink eltérő szociokulturális háttérűek. Szeretetteljes, biztonságos, az egyéni különbségeket toleráló légkörben, minden gyermek esélyt kap saját erősségének felismerésére, és a sikerélményre. Elfogadjuk, és tiszteletben tartjuk a másságot, erre neveljük gyermekeinket is.

A pedagógusok feladatai:

- szociális képességek fejlesztése,
- kommunikációs képességek fejlesztése,
- az együttműködés, a vezetés és a versengés képességeinek megalapozása és fejlesztése,
- segítő nevelői magatartás megtapasztaltatása,
- kötődés képességének fejlesztése,
- egészséges és kulturált személyiség fejlesztése érdekében személyes motívumok kialakítása,
- konfliktusok kezelésére történő nevelés,
- önállósulási és öntevékenységi vágy kialakítása,
- önértékelési képesség fejlesztése; önbizalom, önbecsülés erősítése,
- szókincs, nyelvi kifejező készség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése,
- az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése,
- egészségtudat kialakítása,
- differenciálás,
- kooperatív tanulási technikák alkalmazása,
- a gyermekek fejlődésének nyomon követése,
- a szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés,
- a tanulási képességek megalapozása,
- a tanulás és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek nevelése

- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei és a magyar állampolgárságú gyermekek azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai ellátást.
- Az egyéni bánásmód elve a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei nevelése során is érvényesül.
- Az emberi méltóság elismerése és tiszteletben tartása a hazájukat elhagyni kényszerülő családok kisgyermekait is megilleti.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek interkulturális neveléséből adódó óvodapedagógusi feladatok

- felkészülés a gyermek fogadására
 - kapcsolatfelvétel a szülőkkel és a gyermekkel,
 - információk gyűjtése a gyermek kultúrájával, nemzetiségével kapcsolatosan,
- a gyermek empátiás fogadása a kisgyermek magányos, kirekesztett, fél az ismeretlentől, a változástól, a bizonytalanságtól - vallási okból étkezhet sajátosan - a család többnyire szociálisan rászorult.

Az óvodapedagógus legfontosabb feladatai:

- a gyermek érzelmi biztonságának megteremtése,
- az eltérő nyelv, szokások, viselkedési módok, étrend elfogadtatása, értékként való bemutatása a többi gyermek számára,
- életkornak megfelelően más kultúrákról, vallásokról, bőrszínről, etnikai különbségekről szóló mese, vers, ének, zene, tánc, játékmegismertetése a gyerekekkel,
- a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek segítése a magyar nyelv elsajátításában.

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

1. Érvényességi nyilatkozat: 2025. szeptemberétől visszavonásig.
2. Felülvizsgálat, értékelés időpontja: 5 évente
3. Módosítás előírásai
 - Törvényi változás esetén
 - Feladatváltozás esetén
 - A nevelőtestület 2/3-os többségi kezdeményezése alapján, a nevelőtestület dönt a módosítás elfogadásáról.
 - Írásbeli előterjesztés nevelőtestületnek, óvoda vezetőségnek.
4. Nyilvánosságra hozatala: A fenntartó és a partnereink által megtekinthető a vezetői irodában.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi cxc. törvény 26. § (1.) bekezdése alapján, a pedagógiai programot a nevelőtestület közreműködésével, az óvoda tagintézmény-igazgatója készítette, 2025. július 31.-én.

Az óvoda nevelőtestülete a Pedagógiai Programot 2025.augusztus hó 21. napján tartott határozatképes ülésén 100 %-os „igen” szavazattal elfogadta.

Az elfogadás tényét a nevelőtestület az alábbiakban hitelesítő aláírásukkal tanúsítják.

1. <u>Kalász László</u>	4. <u>Árvai Vivien</u>
2. <u>Lán Dorina</u>	5. <u>Gulba-Borosgyi Petra</u>
3. <u>Vargai Anna Alexandra</u>	6. <u>Császár Gabriella</u>

nevelőtestület

Kelt: Sajószentpéter, 2025. augusztus 21.

Az óvoda Szülői Szervezete a Pedagógiai Program módosítását megismerte és elfogadta.

Az elfogadás tényét a Szülői Szervezet elnöke hitelesítő aláírásával tanúsítja.

Kelt: Sajószentpéter, 2025. augusztus 28.

Pantlőke Tibor

szülői szervezet elnöke

Tóth R.

főigazgató

A Vörösmarty Mihály Katolikus Általános Iskola Szent Imre Tagóvodája Pedagógiai Programját az Egri Főegyházmegye, mint fenntartó jóváhagyta.

Kelt:

.....
fenntartó aláírása

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

Érvényességi nyilatkozat: 2025. szeptember 30-tól visszavonásig.

Felülvizsgálat, értékelés időpontja: 5 évente

Módosítás előírásai:

Törvényi változás esetén

Feladatváltozás esetén:

A nevelőtestület 2/3-os többségi kezdeményezése alapján, a nevelőtestület dönt a módosítás elfogadásáról.

Írásbeli előterjesztés nevelőtestületnek, óvoda vezetőségnek.

Nyilvánosságra hozatala: A fenntartó és a partnereink által megtekinthető a Szent Imre Katolikus Óvoda vezetői irodájában

Az intézmény honlapján

Megtekinthető a Vörösmarty Mihály Katolikus Általános Iskola és Óvoda a tagintézményi programokat is magába foglaló Pedagógiai Programjában megjelölt helyeken

A Vörösmarty Mihály Katolikus Általános Iskola és Óvoda Pedagógiai Programjának melléklete:

I.sz. melléklet: **VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS
ÓVODA KÖNYVTÁR-PEDAGÓGIAI PROGRAM**

“Én vagyok az út, az igazság és az élet.”

**VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS
ISKOLA ÉS ÓVODA
KÖNYVTÁR-PEDAGÓGIAI PROGRAM**

Miskolc, 2025 szeptember 30.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
KÖNYVTÁR-PEDAGÓGIAI PROGRAM

Tartalom

1	Bevezetés.....	3
1.1	A könyvtár azonosító adatai	3
1.2	Az iskolai könyvtárhasználat, változó szerepkör.....	3
1.3	Törvényi háttér.....	4
1.4	Küldetésnyilatkozat.....	5
1.5.	Az iskolai könyvtár szerepének meghatározása	6
2.	Helyzetelemzés.....	6
2.1	A könyvtár jelenlegi helyzete.....	6
2.2	Fejlesztési irányok.....	6
2.3	Személyi feltételek, nyitvatartás.....	7
2.4	Az állomány nyilvántartása, informatikai felszereltség	7
3.	Az iskolai könyvtár feladatai és szolgáltatásai	8
3.1	Alapfeladatok.....	8
3.2	Kiegészítő feladatok.....	8
4.	Könyvtár-pedagógiai tevékenység.....	8
4.1	Általános célok.....	9
4.2	Célok alsó és felső tagozaton	9
4.3	Nevelési, oktatási célok.....	10
4.4	Foglalkozások keretei, típusai	11
4.5	Könyvtár-pedagógiai módszerek.....	11
5.	Könyvtárhasználati tanterv	13
5.1	Óraterv 1-8. évfolyam (<i>helyi tanterv</i>).....	13
5.2	A tanterv tartalma évfolyamonként	14
6.	Könyvtárhasználat a tantárgyi rendszerben	17
6.1.	Alsó tagozat - magyar nyelv és irodalom tantárgy	18
6.1.1	A könyvtárhasználatlal összefüggő témakörök alsó tagozaton.....	19
6.2	Felső tagozat – könyvtárhasználati szakórák rendszere.....	20
6.2.1	Felső tagozat – az egyes szakórák anyaga.....	20
7.	A szociális hátrányok kompenzálása a könyvtári eszköztár igénybevitelével	23
8.	Olvasás- és könyvtár-pedagógiai programok helyi megvalósítása.....	24
9.	Táblázatok.....	25
1.1.1	1. sz. táblázat: Könyvtárhasználati ismeretanyag alsó tagozaton	26
1.1.2	2. sz. táblázat: Könyvtárhasználati ismeretanyag felső tagozaton	27
1.1.3	3. sz. táblázat: Lehetséges és minimálisan szükséges óraszám a könyvtárhasználati ismeretek átadásához ..	29
1.1.4	4. sz. táblázat: A könyvtári órák lehetséges tartalma évfolyamonként, órákra lebontva alsó tagozaton	30
1.1.5	5. sz. táblázat: A könyvtári órák lehetséges tartalma évfolyamonként, órákra lebontva felső tagozaton	31
10.	Felhasznált források	32
11.	Záradék	33

BEVEZETÉS

1.1 A KÖNYVTÁR AZONOSÍTÓ ADATAI

A könyvtár neve: Vörösmarty Mihály Katolikus Általános Iskola és Óvoda Könyvtára

A könyvtár címe: 3530 Miskolc, Máday L. utca 2.

A könyvtár létesítésének időpontja: 2011 (1976)

A könyvtár elhelyezése: az iskola földszintjén

A könyvtár pecsétje: 3 cm átmérőjű körpecsét. Felirata: Vörösmarty Mihály Katolikus Általános Iskola és Óvoda Könyvtára

A könyvtár fenntartója és működtetője: Egri Főegyházmegye – Vörösmarty Mihály Katolikus Általános Iskola és Óvoda

Az főigazgató a könyvtár működését irányítja, ellenőrzi.

1.2 AZ ISKOLAI KÖNYVTÁRHASZNÁLAT, VÁLTOZÓ SZEREPEKÖR

Az IFLA és az UNESCO közös iskolai könyvtári nyilatkozatának megfogalmazása szerint: *„Az iskolai könyvtár biztosítja napjaink információra és tudásra alapozott társadalmában a feladatok sikeres ellátásához szükséges alapvető információkat és eszméket. Az iskolai könyvtár kialakítja a diákokban az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges készségeket, továbbá fejleszti képzelőerejüket, lehetővé téve azt, hogy felelős állampolgárokként éljenek.”*

A könyvtárhászatali ismeretek elsajátításával a tanulók felkészülnek az információszerzés kibővült lehetőségeinek felhasználására hagyományos és digitális forrásokat alkalmazva. A könyvtár forrásközpontként való használata az önműveléshez szükséges attitűdök, képességek és az egész életen át tartó önálló tanulás fejlesztésének az alapja. A könyvtári színtér egy olyan lehetőség, amely rendszerezett, ellenőrzött forrásokat biztosít a tanulóknak az önálló tanuláshoz. A könyvtárostánár megtanítja és segíti az információk keresését, szelektálását, etikus és alkotó felhasználását.

Az iskola könyvtár törekszik a kor követelményeinek megfelelni, ennek tükrében a könyvtár:

- közösségi, információs és tanulási színtér,
- forrásközpont, azaz minden típusú dokumentumot befogad,
- megtanít a különféle dokumentumok önálló, kritikus használatára,
- a pedagógiai újítás műhelye,
- a könyvtárostánár a pedagógiai munkában is részt vesz, a tanítás és tanulás segítője.

1.3 TÖRVÉNYI HÁTTÉR

Az iskolai könyvtár működését meghatározó jogszabályok és szabályozók:

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról, 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről
- 3/1975. (VIII.17.) KM-PM együttes rendelet a könyvtári állomány ellenőrzéséről (leltározásáról) és az állományból történő törlésről szóló szabályzat kiadásáról
- 2012. évi CLII. törvény A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. Törvény módosításáról
- 2012. évi CXXV. törvény A tankönyvpiac rendjéről szóló 2001. évi XXXVII. törvény módosításáról
- 16/2013. (II.28.) EMMI rendelete a tankönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről.
- 2011. évi 190. törvény a nemzeti köznevelésről, a tankönyvek kiválasztásáról (93/E. § (1), 96. § (6), 46. § (5) bekezdések)
- 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról A Kormány a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 94. § (4) bekezdés b) pontjában, a 7. § (2) bekezdése tekintetében a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 31. § (1) bekezdés a) pont aa) alpont
- A 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozók.

https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat

1.4 KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Az iskolai könyvtár biztosítja a tanuláshoz, művelődéshez szükséges helyet, eszközöket és információkat. Kutatóhelyként, nevelési színtérként, a személyiségformálás és értékközvetítés eszközeként működik. Programjaival segíti a tanulócsoporthoz közösséggé válását. Alkalmas egyéni, páros, csoportos, illetve kooperatív tanulásra, ehhez az információforrások gyors elérését lehetővé teszi. Iskolánk könyvtára vállalja, hogy:

- Az iskola pedagógiai programjában és helyi tantervében megfogalmazott célokat támogatja.
- Együttműködik az iskola vezetésével, pedagógusaival a pedagógiai program megvalósításában.
- Kiemelt hangsúlyt helyez a könyvtári nevelő, oktató munka során az iskola pedagógiai programja küldetésnyilatkozatában megfogalmazott keresztény alapérték megvalósítására, azaz, hogy hozzájáruljon a keresztény értékrend elfogadásához, elősegítse a keresztény életforma megélését.
- Biztosítja az iskolai könyvtár és más könyvtárak információforrásait.
- Lehetőséget biztosít az interneten megtalálható információk elérésére.
- Segíti felkészíteni a tanulókat az információs társadalom kihívásainak fogadására a digitális kompetencia fejlesztésével. Képesé teszi az információk értékelésére, szelektálására, feldolgozására, az így megszerzett tudásanyag megfelelő alkalmazására.
- Az információkeresésben, az önművelésben nyújtott segítséget tekinti fő feladatának, célja a tanulók önálló ismeretszerző képességének fejlesztése.
- Küldetésnek tekinti a kíváncsiság felkeltését és fenntartását az egyéni érdeklődésnek megfelelő tudásanyag ajánlásával és szolgáltatásával.
- Támogatja a tanulókat az egyéni tanulási stratégiák kialakításában.
- Eszközöket, egyenlő esélyeket biztosít a tanulási, valamint a szociális hátrányok leküzdéséhez.
- A könyvtári, könyvtárhasználati ismeretek oktatása mellett kulturális programokkal, rendhagyó könyvtári órákkal hozzájárul a tanulók művelődéséhez. Szabadidős tevékenységek színtere.

Az önművelés, az információszerzés mellett az olvasóvá nevelés kiemelten fontos területe az iskolai könyvtárórának. Az olvasás, mint élményforrás hozzájárul a gazdagabb személyiség kialakulásához, és életproblémák megoldásának segítője lehet.

1.5. AZ ISKOLAI KÖNYVTÁR SZEREPÉNEK MEGHATÁROZÁSA

Az iskolai könyvtár a szaktanárokkal együttműködve valósítja meg a tanulók könyvtárhasználati felkészítését. A könyvtárra épülő tevékenységek a pedagógiai program több területén is megjelennek. A *könyvtárostánár* feladata megtanítani az alapvető könyv- és könyvtárhasználati ismereteket (*könyvtárhasználati óra*) könyvtár-pedagógiai program alapján, a *szaktanárok* saját műveltségterületükön a könyvtárhasználat rendszeres alkalmazásával (*pl. könyvtárhasználatra épülő szakóra, könyvtári gyűjtőmunka*) elmélyítik a tudást, gyakoroltatják az elsajátítást. A közös munkával elérhető az iskola pedagógiai programjának megvalósítása, és a kor követelményeinek megfelelni tudó diákok képzése. A könyvtár sajátos eszközeivel, szabad légkörével, a személyiségre ható tevékenységével az iskola arculatát meghatározó értékek megvalósulásának helyszíne. A tanulókkal való differenciált foglalkozás megoldásában az ismertsajátítást, a tanulást, az önművelést, a tehetséggondozást, a felzárkóztatást, a magatartási problémákkal küzdő tanulók beilleszkedését, a szociális, kulturális hátrányok leküzdését is szolgálja.

2. HELYZETELEMZÉS

2.1 A KÖNYVTÁR JELENLEGI HELYZETE

Az iskola könyvtára aktívan működő intézmény, az iskola földszintjén helyezkedik el. Két helyiségből áll, egy kisebb csak szabadpolcból álló tér, itt került elhelyezésre a felnőtt szépirodalom és szakirodalom. A nagyobb, tágas szabadpolcos és olvasói térben a gyermek- és ifjúsági irodalom, mese, gyermekvers, kézikönyv, és audiovizuális dokumentumok találhatók. Ugyanitt kapott helyet a kölcsönző rész, a könyvtárosi munkaterület és a tanári gép. Ebben a szabadpolcos olvasói terében 26 fő tud egyszerre asztal mellett helyet foglalni. Valamint az itt kialakított olvasósarok kiscsoportos foglalkozások megtartását teszi lehetővé.

Állandó fejlesztést és gondozást igénylő állományának felépítésével, katalógusával képes reprezentálni, bemutatni a könyvtárak működését. Az előző tanév során a meglévő két tanári számítógép kiegészült 6 tanulói lappal, mely a diákok információkeresését, szabadidős tevékenységét segíti.

2.2 FEJLESZTÉSI IRÁNYOK

Technikai-és eszközfejlesztés:

A könyvtárhasználati ismeretek oktatásához, szakórák, délutáni foglalkozások megtartásához

szükséges egy digitális tábla beszerzése. Tervezetben szerepel sötétítő függönyök felszerelése, ami lehetővé tenné a csoportos filmnézést, diavetítést.

További terv a székek, asztalok cseréje az olvasóter könnyebb átrendezéséhez különféle foglalkozásokhoz, alkalmakhoz.

Az állomány fejlesztésének irányai:

A könyvtár állományában arányaiban az alsó tagozatos tanulóknak több és korszerűbb a könyvkínálat, mint a felső tagozatos korosztálynak. A felsőbb osztályok tanulóit már nehéz becsábítani, ahhoz, hogy a könyvtár vonzó, élő környezet legyen, új könyvekre, frissen beszerzett korszerű gyermekirodalomra, ifjúsági művekre van szükség megfelelő példányszámban. Az utóbbi évek fejlesztései ellenére is kevés, és elhasználódott a gyermek- és ifjúsági szépirodalom.

A fölöslegessé vált és elavult könyvek, tankönyvek kivonása folyamatos.

A fejlesztés szempontjai:

Állandó, folyamatosan biztosított beszerzési keret szükséges a tervszerű állománygyarapítás megvalósításához.

Kiemelten fejlesztendő a kézikönyvtári gyűjtemény (alapvető kézi- és segédkönyvek, a munkáltatáshoz szükséges példányszámban).

Ismeretközlő sorozatok folytatása az újonnan megjelenő kiadásokkal.

Folyamatos pótlásra, frissítésre vár a szépirodalmi állományrész: a régi, elhasználódott kötetek helyett újak beszerzése, a gyűjtemény kiegészítése klasszikus és kortárs gyermek- és ifjúsági irodalommal.

Fontos a korszerű, a tanítási – tanulási tevékenységet támogató ismeretközlő művek beszerzése.

2.3 SZEMÉLYI FELTÉTELEK, NYITVATARTÁS

A könyvtárosi feladatokat egy, felsőfokú végzettségű könyvtárostani látja el.

Az iskolai könyvtár minden tanítási napon nyitva tart. A nyitvatartás ideje igazodik az év tanulmányi munkarendjéhez. A kölcsönzési időről a tanulók az olvasóterem ajtajára kifüggesztett, az iskolai könyvtár működésével kapcsolatos információkból tájékozódhatnak.

2.4 AZ ÁLLOMÁNY NYILVÁNTARTÁSA, INFORMATIKAI FELSZERELTSÉG

A könyvtári állományról a SZIRÉN Integrált Könyvtári Rendszer adatbázis ad tájékoztatást, ami folyamatosan épül. A program a könyvtárosi gépen fut, illetve a SZIRÉN honlapján online

is elérhető. A folyamatos munkavégzéshez szükséges programfrissítés költségét a fenntartó finanszírozza. Az adatbázissal párhuzamosan a különféle állománytípusok egyéni leltárkönyvben is rögzítésre kerülnek.

A könyvtár cédulakatalógusa lezárt, napi keresésre nem, de a katalógus megismertetésére, a modern, számítógépes feltárást megelőző rendszer bemutatására alkalmas.

3. AZ ISKOLAI KÖNYVTÁR FELADATAI ÉS SZOLGÁLTATÁSAI

3.1 ALAPFELADATOK

A gyűjtemény folyamatos fejlesztése, feltárása, őrzése, gondozása és rendelkezésre bocsátása.

Tájékoztatás nyújtása a dokumentumokról és szolgáltatásokról.

Az intézmény helyi pedagógiai programja és könyvtár-pedagógiai programja szerinti tanórai foglalkozások tartása.

Könyvtári dokumentumok egyéni és csoportos helyben használatának biztosítása.

Könyvtári dokumentumok kölcsönzése, beleértve a tartós/könyvtári tankönyveket, segédkönyveket.

3.2 KIEGÉSZÍTŐ FELADATOK

Egyéb foglalkozások, rendhagyó könyvtár órák tartása.

Számítógépes informatikai szolgáltatások biztosítása.

Tájékoztatás nyújtása az iskolai, kollégiumi könyvtárak, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekben működő könyvtárak, a nyilvános könyvtárak dokumentumairól, szolgáltatásairól.

Más könyvtárak által nyújtott szolgáltatások elérésének biztosítása.

Részvétel a könyvtárak közötti információcserében.

Az iskolai tankönyvellátás megszervezése és lebonyolítása.

Cél, hogy az iskolai könyvtár rendelkezzen a naprakész információszerzést biztosító dokumentumokkal; kielégítse az iskola információs igényeit, szervezze a könyvtárhasználatra nevelés gyakorlati megvalósítását, megalapozza a tanulók könyvtárhasználóvá nevelését; tegye lehetővé a tanulás centrikus használói képzést.

4. KÖNYVTÁR-PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

A könyvtárhasználati tudás alapvetően eszköztudás, korszerű és folyamatosan megújuló, fokozatosan építkező. Célja a tanulók felkészítése az információszerzés kibővülő

lehetőségeinek felhasználására a tanulásban, a hétköznapi életben az információk elérésével, kritikus szelekciójával, feldolgozásával és a folyamat értékelésével.

A könyvtárhasználatra nevelés komplex, tantárgyközi, kollektív tervezést és kollektív megvalósítást, valamint differenciált módszereket igényel.

4.1 ÁLTALÁNOS CÉLOK

Az élethosszig tartó tanulás megalapozása a kulcskompetenciák révén.

A tanuló életvitelét kedvezően befolyásoló tudáseszközök kialakítása.

Az alkalmazható tudás, mint az alkotó személyiséggé válás eszközének megalapozása.

A könyvtárral különösen jól fejleszthető kompetenciák fejlesztése: problémamegoldás, kommunikáció, kritikai gondolkodás, globális látásmód, információszerzés- és kezelés, a kooperatív munka.

Információs kultúra elsajátítása: az információ gyűjtésétől a rendszerezésen, tároláson- át a kritikai elemzésig, valamint az információ megfelelő formába öntése, kommunikálása, dokumentumkészítés, az információk etikus felhasználása.

A tanulóknak a könyvtárhasználaton alapuló önálló ismeretszerzéshez szükséges magatartásmódok, tevékenységek kialakítása.

Az oktatási egyenlőtlenségek mérséklése, az esélyegyenlőség megteremtése. A szociális, kulturális hátrány leküzdésének támogatása.

Tehetséggondozás során az érdeklődés elmélyítése, továbbfejlesztése.

4.2 CÉLOK ALSÓ ÉS FELSŐ TAGOZATON

1-4. évfolyam:

Alapozó funkció, melyben kiemelt cél az olvasni tudás elmélyítése, az olvasás megszerettetése élvezetes olvasmányokon és könyvtári foglalkozások sikerélményein keresztül. Ennek alárendelt célja a rendszeres könyv- és könyvtárhasználat elérése, a könyvekhez való pozitív viszony kialakítása.

5-8. évfolyam:

Az alapozó szakaszban elsajátított könyv- és könyvtárhasználati alapokra és az értő olvasásra építve az összetett tudás kialakítása.

A hagyományos és digitális kézikönyvek, szakirodalmi művek, digitális adatbázisok tudatos és biztos használata.

A feladatnak megfelelő források kiválasztása, az információk kritikus kezelése és etikus felhasználása.

Az adott könyvtár tereinek, állományrészeinek és szolgáltatásainak ismerete, használata. A dokumentumtípusok megfelelő ismerete és használata.

4.3 NEVELÉSI, OKTATÁSI CÉLOK

Nevelési cél:

Általában az önfejlesztési, tanulási, olvasási és könyvtárhasználati igény kialakítása.

Az 1-4. évfolyamon: az olvasás megszerettetése (örömteli olvasás), rendszeres könyv- és könyvtárhasználat, a könyvtár tanulási és szabadidős környezetként való használata.

-Az 5-8. évfolyamon: tudatos könyvtárhasználat, az etikus információfelhasználás elsajátítása.

Oktatási cél:

1-8.évfolyamon spirálisan építkező tantervi követelmények az alábbiak szerint:

Az írott dokumentumok jelentősége, az olvasás, a könyvek megszerettetése.

A helyes használatra, viselkedésre nevelés.

A könyv tartalmi és formai elemeinek felismerésében való jártasság, valamint a könyvtári állomány tagolásának, raktári rend ismeretének segítségével az információhoz jutás megkönnyítése.

A dokumentumtípusok megismerése által a megfelelő információhordozó kiválasztásának elsajátítása.

A tájékozódás direkt és indirekt eszközeinek használatával a problémamegoldó gondolkodásra nevelés. A kibővülő információszerzési lehetőségek megismertetése, korszerű használói tudás, szokások kialakítása.

A megszerzett információk értelmezése, rendezése, felhasználása, kommunikálása, új dokumentum készítése.

A különböző olvasási típusok és szövegfeldolgozási módszerek alkalmazása, a szöveg több rétegének megértése. A különböző szövegfajták sajátosságainak megismerése (lineáris, nem lineáris, hagyományos és digitális).

Az alapozó könyvtárhasználati órák a NAT követelményeit szolgálják, az elméleti ismeretek mellett az alkalmazás műveletei hangsúlyosak.

A szakorák könyvtárhasználaton alapuló tanulási, tananyag-feldolgozási technikái természetes módszerré váljanak.

Könyv- és könyvtárhasználati tudás, könyvtári szolgáltatások, forráskiválasztás, információfeldolgozás, kézikönyvek és tájékoztatói segédletek és önálló tanulási technikák elsajátítása.

4.4 FOGLALKOZÁSOK KERETEI, TÍPUSAI

Szervezeti keretek:

1. Tanórai foglalkozások: óra a könyvtárban, könyv a tantermi órán.
2. Iskolai, tanórán kívüli foglalkozások: szakkörök, tehetséggondozó körök, napközis foglalkozások, felzárkóztató/fejlesztő foglalkozások, versenyfelkészítés.
3. Iskolán kívüli tanóra: városi, megyei könyvtár, könyvesbolt és/vagy szerkesztőség látogatása. A könyvtári foglalkozások típusai: könyvtárhasználati óra, könyvtári szakóra, tanórától független könyvtári foglalkozás, rendhagyó könyvtári óra.

Munkaformák, módszerek: irodalmi foglalkozás, mesedélután, kézműves foglalkozás, filmvetítés bevezető és élményfeldolgozó foglalkozással, író-olvasó találkozó, szituációs játék, vetélkedő, projekt.

A különféle könyvtár-pedagógiai módszerek és az iskolai könyvtári környezet gazdagítja, színesíti, élményszerűbbé, sokoldalúbbá teszi a tanítási-tanulási folyamatot. A könyvtárhasználati tudást eszköz jellegűen kell beépíteni a tanulók tárgyi képzésébe, a megfelelően irányított könyvtári kutatómunka hozzájárul az összefüggések feltárásához (tudományterületek, tantárgyak összefüggései, kapcsolódásai), ezáltal segíti a gondolkodást. Az iskolai könyvtár célja továbbá, hogy mintaként szolgáljon egyéb könyvtárak használatához, látogatásához, és rendszeres könyvtárhasználóvá váljanak a diákok.

4.5 KÖNYVTÁR-PEDAGÓGIAI MÓDSZEREK

A könyvtárhasználati tudás eszköztudás. Kialakítása során nem lehet cél, hogy a tanulók, felhasználók elméletben adjanak számot könyvtári ismereteikről, ezért a tantervi tartalmakat sem tananyagszerűen kell feldolgozni.

Módszertani alapelvek:

A *Nat 2020* a módszertani eljárásoknál kiemeli az aktív tanulás szerepét, ami tanulónak a tanulási tevékenységekben történő részvételét hangsúlyozza. Ennek előmozdítása a tevékenységközpontú tanulásszervezési formákkal történhet. A könyvtári órákon is lehetőség nyílik a differenciált egyéni munka adta lehetőségek felhasználására, valamint a párban vagy csoportban, kooperatív formában végzett kutatásalapú, felfedező, tevékeny és együttműködő tanulás támogatására. Az aktív tanulói tevékenységek megvalósítása során lehetővé kell tenni az iskolán kívüli szakemberek bevonását, valamint a külső helyszínek nyújtotta pedagógiai lehetőségek felhasználását (könyvtár, múzeum, levéltár, színház, koncert).

A Nemzeti alaptanterv az eredményes tanulás segítése kapcsán kiemeli a nyugodt, biztonságos és támogató tanulási környezet megteremtését, ezt a célt iskolai könyvtárunk működtetésénél is fontosnak tartjuk. Lehetőség szerint biztosítani kell, hogy a tanulók a foglalkozásokon IKT és digitális eszközöket (számítógép, más iskolai vagy saját eszköz), internetkapcsolatot és prezentációs eszközöket vehessenek igénybe, valamint hozzáférhetővé váljanak a hagyományos iskolai és az elektronikus könyvtárak egyaránt.

Motivációs rendszer:

A gyermeki kíváncsiságra, történetéhségre, illetve az ismeretszerzési, problémamegoldó vágyra építve izgalmas, élménypedagógiai módszeren keresztül lehet felkelteni és fenntartani a diákok figyelmét.

Tervszerűség:

A foglalkozásra való felkészülés lépései: témaválasztás, a tantárgyi és könyvtárhasználati célok megfogalmazása, az óra helyének kiválasztása, biztosítása, a helyszín adottságainak felmérése, a dokumentumok elhelyezése, a tanulók szükséges előismereteinek, készségeinek átgondolása (tantárgyi, könyvtárhasználati, szövegértési), a felhasználandó információhordozók kiválasztása, az anyag metodikai elemzése, a megfelelő módszerek kiválasztása, a szükséges eszközök megfelelő példányszámban való biztosítása, a konkrét feladatok megfogalmazása, a szemléltetés elkészítése, az óravázlat elkészítése, kettős óravezetés estén (könyvtárban tartott szakóra) a feladatok megosztása.

Témaválasztás:

Alapelv, hogy olyan témát kell választani, amelyik több szempontból és többféle segédeszközön keresztül is megközelíthető, hogy szemléltesse a könyvtári lehetőségek

sokféleségét, teret adjon az egyéni út megválasztásának. Szempont, hogy a résztvevők szabadjára engedhessék fantáziájukat, érdekelje őket annak aktualitása.

Aktivitás:

A módszerek legfőbb jellemzője a sokoldalú tevékenységre építés. A megcélzott aktivitás fizikai és szellemi is egyben. Az életkor előre haladtával fokozatosan törekedni kell a tanulók önállóságra nevelésére.

Szemléletesség:

A tananyag gyakorlati jellegéből adódik, hogy a szemléletesség, a szemléltetés alapvető jelentőségű. Elősegíti a megértést, ezáltal a kognitív képességek fejlődését.

Differenciálás:

A könyvtár alkalmas az önálló tanulásra, ha a tanulónak már vannak keresési és tanulási stratégiájuk. Fontos, hogy megfelelő feladatok ajánlásával, és a folyamat végig kísérésével segítsük, támogassuk egyéni fejlődésüket.

Ellenőrzés, mérés, értékelés:

Eszköztudás jellegéből adódóan az ellenőrzésre is gyakorlati formák jellemzőek, teret kell adni a tanári mellett a tanulói értékelésnek, önértékelésnek. Figyelembe kell venni az egyéni képességeket és készségeket. Az órai ellenőrzés, értékelés folyamatos és biztató, segítő szándékú.

5. KÖNYVTÁRHASZNÁLATI TANTERV

5.1 ÓRATERV 1-8. ÉVFOLYAM (*HELYI TANTERV*)

évfolyam	befogadó tantárgy	éves óraszám
1-2.	magyar nyelv és irodalom	2-2 óra
3-4.	magyar nyelv és irodalom	2-2 óra
5-6.	magyar nyelv és irodalom	2-2 óra
7-8.	magyar nyelv és irodalom	2-2 óra

5.2 A TANTERV TARTALMA ÉVFOLYAMONKÉNT

1. évfolyam

Cél: Ismerkedés a könyvtárral, a pozitív attitűd kialakítása

Tartalom:

- viselkedés a könyvtárban
- a könyvtár szolgáltatásai
- a gyerekkönyvek helye
- képeskönyv, mesekönyv, gyermeklexikon

Tevékenység:

- a könyvtárral kapcsolatos pozitív attitűd kialakítása
- a könyvek óvása, helyes használata
- a könyvtári szabályok elfogadtatása

2. évfolyam

Cél: A funkcionális terek elkülönítése, a könyvtárhasználat igényének kialakítása

Tartalom:

- a könyvtárhasználat szabályai
- a fő állományegységek elhelyezkedése
- a kölcsönzés módja
- a könyv szerkezete, tartalma, fő adatai
- eligazodás a gyermeklexikon betűrendjében, a tartalomjegyzékben
- a kép és a szöveg együttes értelmezése

Tevékenység:

- a könyvtárhasználati szabályok rögzítése
- információgyűjtés könyvekből

3. évfolyam

Cél: Könyvkeresés, válogatás a szabadpolcos térben

Tartalom:

- a könyvtár funkcionális terei, állományrészei
- a könyvek csoportosítása (szép- és ismeretközlő irodalom)
- a szótárak szerkezeti jellemzői
- a könyv formai elemei

Tevékenység:

- válogatás a szépirodalom betűrendjében
- a könyvek csoportosítása tartalom szerint
- információgyűjtés szótárból, jegyzetelés

4. évfolyam

Cél: Készség szintű tájékozódás a gyűjteményben, alapszintű dokumentumismeret

Tartalom:

- az iskolai könyvtár és a lakóhelyi közkönyvtár gyermekrészlege
- a könyv formai és tartalmi elemei
- gyermeklapok, dokumentumok típusok
- lexikon, enciklopédia, szótár jellemzői

Tevékenység:

- tájékozódás az iskolai könyvtárban
- a kötet tábla, a címlap, a gerinc, a tartalomjegyzék, mutató, a fejezet felismerése
- információgyűjtés könyvekből, vázlatkészítés irányítással, tartalmi összefoglalás

A tovább haladás feltételei:

- tudja használni a könyvek tartalomjegyzékét,
- legyen képes tájékozódni a szótárakban, a lexikonokban.

5. évfolyam

Cél: biztos eligazodás a könyvtári állományban.

Tartalom:

- raktári rend, raktári jelzet
- a könyv tartalmi elemei (bevezető, előszó, utószó, fülszöveg)
- az időszaki kiadványok fajtái
- a nyomtatott és digitális kézikönyvek használata

Tevékenység:

- keresés a szabadpolcos állomány raktári rendjében
- a könyv tartalmi elemeinek megkülönböztetése, információs értéke
- az időszaki kiadványok információszerzésben betöltött szerepe
- adatgyűjtés nyomtatott és digitális kézikönyvből, jegyzetelés, a források azonosítása

A tovább haladás feltétele:

- legyen képes az alapvető nyomtatott és digitális kézikönyvek használatára,
- tudjon adatokat keresni a könyvtárban.

6. évfolyam

Cél: a dokumentumtípusok megkülönböztetése, használata.

Tartalom:

- raktári rend a két állománycsoportban (szépirodalom, szakirodalom)
- dokumentumtípusok, nyomtatott és nem nyomtatott ismerethordozók
- a nyomtatott és digitális kézikönyvek használata

Tevékenység:

- megadott művek keresése és tematikus gyűjtőmunka a szabadpolcos állományban
- a különböző típusú és témájú dokumentumok formai, tartalmi és használati jellemzőinek megállapítása

A tovább haladás feltételei:

- tudjon eligazodni az iskolai könyvtár szabadpolcos állományában,
- legyen képes megkülönböztetni a főbb dokumentumtípusokat,
- tudjon önállóan tájékozódni a nyomtatott és digitális művekben, tudja a szerzett információkat a megadott szempontok szerint felhasználni, a forrásokat azonosítani.

7. évfolyam

Cél: a kézikönyvek (nyomtatott és digitális) biztos és tudatos használatának elsajátítása

Tartalom:

- a kézikönyvek típusai, használati jellemzői
- könyvtártípusok: nemzeti, szak-, köz-, iskolai

Tevékenység:

- a kézikönyvtár összetételének és tájékozódásban betöltött szerepének megismerése
- a kézikönyvek használata szaktárgyi feladatok megoldásában
- a különböző típusú könyvtárak megismerése közvetett forrásokból, illetve könyvtár látogatással

A tovább haladás feltételei:

- ismerje a fő kézikönyvtípusokat, tudjon információt keresni az alapvető kézikönyvekben,
- tudja, hogy az iskolai könyvtáron kívül használhatja a közkönyvtárat is,
- tudja, hogy hazánk nemzeti könyvtára az Országos Széchényi Könyvtár.

8. évfolyam

Cél: a források szakszerű és etikus felhasználása

Tartalom:

- információgyűjtés a teljes könyvtári eszköztárban (a hagyományos és a digitális

dokumentumokban) eszköztől függetlenül

- az információk válogatása, értékelése, etikus felhasználása
- a jegyzetelés technikája

Tevékenység:

- források keresése szaktárgyi feladatokhoz, a keresett téma kifejezése tárgyszóval, szakjelzettel
- a többféle forrásból összegyűjtött anyag feldolgozása: jegyzetelés, vázlatkészítés, idézés
- hivatkozás forrásra

A tovább haladás feltételei:

- legyen képes az iskolai könyvtár állományának és szolgáltatásainak önálló használatára,
- tudja, hogy a tárgyszó, illetve a szakjelzet a könyv tartalmát fejezi ki, tudjon ez alapján a szabadpolcon könyvet keresni,
- ismerje az információs problémamegoldás alapvető lépéseit, eszközeit, módszereit,
- ismerje az információszerezés etikai és jogi vonatkozásait, a forrásjegyzék és a hivatkozás elkészítésének szabályait.

Az értékelés módja:

Az órákon nyújtott teljesítmény alapján folyamatos, segítő szándékú szóbeli értékelés zajlik. Fontos a tanulói visszajelzés, tanulói értékelés, a társértékelés és önértékelés.

Az értékelés egyéb formái a befogadó tantárgyat oktató tanítóval, szaktanárral való egyeztetés alapján valósulnak meg. Mivel befogadó tantárgyak keretében zajlik a könyvtári ismeretek oktatása, így ezen tantárgyak félévi, és év végi osztályzataiba számíthat az itt elért eredmény. Az 1-4. évfolyamon jellemzően szóbeli értékelés történik, személyre szólóan. Az 5-8. évfolyamon a befogadó tantárgyon belül érdemjeggyel.

A felhasznált taneszközök: a gyerekek a könyvtárostanár által összeállított feladatokat oldanak meg, illetve online elérhető digitális tananyagokat használnak.

6. KÖNYVTÁRHASZNÁLAT A TANTÁRGYI RENDSZERBEN

Az iskolai könyvtár nem csupán az olvasásra nevelés helyszíne, hanem az információk forrása is. A könyvtárhasználati ismeretek egyik fő jellemzője, hogy tantárgyközi tudásanyag, a kerettantervekben szereplő tantárgyak szinte valamennyi évfolyamán találunk könyvtárhasználatra való utalásokat, tanulói tevékenységre vagy követelményre mutató hivatkozásokat, elvárásokat, ajánlásokat. Több tantárgynál is megfogalmazott követelmény, hogy a tanuló kutasson, használjon hagyományos és digitális információforrásokat, melyek

segítségével készítsen gyűjtőmunkát, kiselőadást, prezentációt. Ennek a feladatnak a megalapozásában nyújtanak segítséget a könyvtárhasználati órák, melyek a forráskutatás és a forráskritika mellett az etikus hivatkozás követelményének tanítását is célul tűzik ki.

Az *IFLA* és az *UNESCO* közös iskolai könyvtári nyilatkozatában megfogalmazza, hogy „mindegyik műveltségi területen kialakulnak azok a hatékony, kognitív stratégiák, melyek átfogják a válogatást, a keresést, az értékelést, a szintézist, a kreatív alkotást és az információk közlését bármely formában.” A könyvtárhasználat bármely tantárgy anyagába integrálható. Ahhoz, hogy a könyvtári eszközöket a tanuló használni tudja, el kell sajátítania egy szűkebb alapozó jellegű elméleti ismeretanyagot, aminek ismeretében önállóan is el tud igazodni a könyvtárban.

A *Nat 2020* és a hozzá kapcsolódó kerettantervek a következő tantárgyaknál építenek a könyvtárhasználatra, illetve jelölnék meg olyan tanulói tevékenységeket, amelynek kiindulópontja és segítője lehet a könyvtár: Magyar nyelv és irodalom, Élő idegen nyelv, Történelem és állampolgári ismertek, Etika / Hit- és erkölcstan, Természettudomány és földrajz, Digitális kultúra, Művészetek.

A Magyar nyelv és irodalom tantárgyban jelenik meg a leghangsúlyosabban a könyvtári műveltségterület, alsó és felső tagozaton egyaránt. Ezen kívül a Történelem tantárgy is nagyban épít a forráshasználatra, a tanulói kutatásra, gyűjtőmunkára.

6.1. ALSÓ TAGOZAT - MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGY

Megjelölt fejlesztési célok, tartalmak, kulcsfogalmak, követelmények, amelyekhez a könyvtárhasználati ismeretek oktatása is hozzájárulhat.

1-4. évfolyam

Az alsó tagozatos *Magyar nyelv és irodalom* kerettantervben a nevelés-oktatás cél- és feladatrendszerében megjelenő tartalmak, amelyek a könyvtári órákon is fejleszthetők, és amelyekre a könyvtárhasználati órák is építhetnek:

- a tanulók biztos szövegértésre tegyenek szert
- olvasó emberekké neveljük őket, akik a képzési szakasz végére többféle olvasási és értelmezési stratégiával rendelkeznek
- művelt emberekké neveljük a diákokat
- fejlődjön a szókincsük, kifejezőképességük
- segíteni kell a diákokat a tanulás tanulásában, az önképzés igényének kialakításában.

6.1.1 A KÖNYVTÁRHASZNÁLATTAL ÖSSZEFÜGGŐ TÉMAKÖRÖK ALSÓ TAGOZATON

1-2. évfolyam

A könyvtárlátogatás két témakörnél jelenik meg a javasolt tevékenységek között:

- *Írás és helyesírás* témán belül *A magyar ábécé – a betűrend* témakörében.
- *Beszéd és olvasás* egység *Helyem a közösségben – család, iskola* témaköre tanulási eredményként jelöli meg, hogy a tanuló könyvet kölcsönöz a könyvtárból, és azt el is olvassa, élményeit, gondolatait az általa választott módon megosztja.

Ezen kívül több témakörnél is megjelenik a tanulási eredmények között olyan ismeretanyag, cél és követelmény, amelynek megvalósításához a könyvtári óra segítséget nyújthat (ld. táblázat).

3-4. évfolyam *Olvasás, szövegértés* témán belül az *Olvassunk együtt! Közös olvasmányok* témakörben.

Ezen kívül több témakör tanulási eredményeinél megjelenik, hogy a tanuló

- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket, digitális forrásokat is használ;
- önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt;
- alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat.

Fejlesztési követelmények az 1-4. évfolyamon:

A könyvek tartalmának megállapítása, ismertetése, tartalomjegyzék, bevezető, fülszöveg alapján, illetve átlapozással. Önálló ismeretszerzés könyvtári munkával, könyvek keresése bármely tantárgyi témához.

Nyomtatott és digitális kézikönyvek, a korosztálynak megfelelő szótárak, lexikonok használata ismeretlen szavak magyarázatára, személyekhez, témákhoz kapcsolódó adatok gyűjtése a tanult anyag bővítésére. Források azonosítása, rövid feljegyzés készítése a felhasznált könyvekből.

6.2 FELSO TAGOZAT – KÖNYVTÁRHASZNÁLATI SZAKÓRÁK RENDSZERE

Tantárgy	5.	6.	7.	8.
Magyar nyelv és irodalom	1	1	1	1
Történelem	1	1	1	1
Digitális kultúra	1	1	-	-
Idegen nyelvek	1	1	1	1
Matematika	1	1	1	1
Természettudomány	1	1	-	-
Fizika	-	-	1	1
Biológia	-	-	1	1
Kémia	-	-	1	1
Földrajz	-	-	1	1
Ének-zene	1	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	-
Testnevelés	1	1	1	1
Osztályfőnöki	1	2	2	2

Az 5-8. évfolyamon minden tantárgyban megjelenik a specifikus ismerethordozók megismertetése. Ezen könyvtári környezetben tartott tanórák célja, hogy a lexikális tudás kialakítása helyett az önálló információhoz jutás, információkezelés módszereinek átadására kerüljön a hangsúly. Ebben a képességfejlesztési tevékenységben az iskolai könyvtárnak és a könyvtárhazsnálatra épülő oktatási módszereknek kiemelkedő jelentőségük van. Ez a könyvtárostánár, az osztályfőnökök és a szaktanárok folyamatos együtt gondolkodását teszi szükségessé.

6.2.1 FELSO TAGOZAT – AZ EGYES SZAKÓRÁK ANYAGA

Az egyes szakórák anyaga:

Magyar nyelv és irodalom

5. évfolyam: A magyar nyelv egynyelvű szótárainak (nyomtatott és digitális) használata.

6. évfolyam: A kézikönyvek használata a tárgyalt irodalmi művekkel, szerzőkkel kapcsolatban.

Rövidebb beszámoló készítése nyomtatott és elektronikus forrásokból.

7. évfolyam: Az anyanyelvi kultúra a magyar nyelv kézikönyveiben.

8. évfolyam: Szövegalkotás: könyvismertetés, könyvajánlás, kiselőadás. Irodalmi ízlésformálás.

Történelem

5. évfolyam: Tájékozódás a könyvtárban az egyes történelmi korokkal, személyiségekkel, eseményekkel kapcsolatban. Tájékozódás térben és időben.

6. évfolyam: Tájékozódás a korosztálynak készült nyomtatott és digitális történelmi lexikonok, enciklopédiák, ismeretterjesztő művek között. Egyszerűbb korabeli írásos források.

7. évfolyam: Könyvtári kutatás megadott témában és szempontok szerint nyomtatott és digitális kézikönyvekből, ismeretterjesztő művekből, térképek segítségével.

8. évfolyam: Kutatás könyvtári eszközök felhasználásával adott témában. Statisztikai adatok gyűjtése jelenismereti témában, korabeli írásos források összevetése.

Digitális kultúra

5. évfolyam: Wikipédia, Könyvtárak az interneten. Érdeklődési körnek, tanulmányoknak megfelelően információk keresése valamelyik keresőmotorban, és a találatok hatékony szűrése.

6. évfolyam: Elektronikus könyvtárak, Magyar Elektronikus Könyvtár, könyvtárak online katalógusa, információkeresési technikák, stratégiák elsajátítása.

Idegen nyelvek

5. évfolyam: A szótárak fajtái és használatuk. Az idegen nyelvű könyvek helye, használata. Hangzóanyagok.

6. évfolyam: Hangos szótár, egyéb hangzó anyagok. Országismereti kutatómunka.

7. évfolyam: Szótárhasználat, országismereti kutatómunka.

8. évfolyam: Szótárhasználat, országismereti kutatómunka.

Matematika

5. évfolyam: Matematikatörténeti érdekességek gyűjtése.

6. évfolyam: A matematika tanulási módszereinek továbbfejlesztése: nyomtatott és digitális lexikonok, fogalomtárak, feladatgyűjtemények.

7. évfolyam: Információszerzés matematikai információhordozókból: táblázatok, képletgyűjtemények.

8. évfolyam: Matematikatörténeti érdekességek, nevezetes megoldatlan problémák.

Természettudomány

5-6. évfolyam: Információszerzés természetismereti témájú könyvek, térképek, filmek. segítségével. A térképfajták használata.

Fizika

7. évfolyam: A fizikai tárgyú ismerethordozók helye és használata.

8. évfolyam: A tananyaghoz kapcsolódó kiegészítő információk gyűjtése a kézikönyvek, ismeretterjesztő kiadványok, elektronikus ismerthordozók felhasználásával.

Biológia

7. évfolyam: Ismerkedés a biológiai, környezetvédelmi információhordozókkal. Ismeretszerzés élőhelyekről, életközösségekről.

8. évfolyam: Önálló ismeretszerzés és feldolgozás egy adott témában. A határozók használata.

Földrajz

7. évfolyam: A földrajzi ismerethordozók megismerése. Információgyűjtés egyes országok sajátosságairól, magyar utazók, földrajzi felfedezők szerepéről.

8. évfolyam: Ismeretszerzés különböző földrajzi, környezetvédelmi tartalmú információhordozókból. Tájékozódás hazai földrajzi, környezeti folyamatokról, idegenforgalmi, turisztikai ajánlatokról.

Kémia

7. évfolyam: Kutatómunka kémiai témában, az alkalmazott ismerethordozók használatának megismerése.

8. évfolyam: Kutatás kiemelkedő tudósok munkássága, fontos tudománytörténeti események. körében. A különböző eredetű információk értékelése, összevetése.

Ének-zene

5. évfolyam: Ismeretszerzés a magyar népdalok, más népek dalai, népszokások, ünnepkörök zenéje, népi hangszerek témakörében.

6-8. évfolyam: Információszerzés zenei stílusokról, alkotókról, műfajokról a tananyaghoz kapcsolódóan különböző forrásokból.

Vizuális kultúra

5. évfolyam: Képzőművészeti és művészettörténeti információforrások megismerése, ismeretgyűjtés.

6-7. évfolyam: Ismeretszerzés és feldolgozás a tananyaghoz kapcsolódva. Kutatómunka pl. névadónk, helyi képzőművészek, Képtár témakörökben.

8. évfolyam: A média szerepe. A fikciós és dokumentumjelleg különbségeinek megfigyelése. Reflexió megfogalmazása.

Technika és tervezés

5-6. évfolyam: A technika ismeretkör kézikönyvei. A tananyaghoz kapcsolódó információk felkutatása. A menetredek használata.

7. évfolyam: Találmányok, feltalálók, közlekedéstörténet témakörének kutatása.

Testnevelés

5. évfolyam: A higiéniaival, a sporttal, sporttörténettel kapcsolatos információhordozók helye és használata.

6. évfolyam: Ismeretszerzés egészségmegőrzés és a sportágak szabályai témakörben.

7. évfolyam: Ismeretszerzés az olimpiák, sportversenyek témakörben.

8. évfolyam: Sporthírek, sportinformációk a nyomtatott sajtóban, a médiában.

Osztályfőnöki

5. évfolyam: Tanulás és könyvtár – a tanulás lépései, a könyvtár szerepe, a gyűjtőmunka lépései. Felkészülés a tanulmányi kirándulásra.

6. évfolyam: Tanulás és könyvtár – heti tanulási terv, a hatékony tanulás módszerei, saját könyvtáram. Felkészülés a tanulmányi kirándulásra.

7. évfolyam: Tanulás és könyvtár – a szellemi munka technikája. A jólinformáltság mint életviteli sajátosság. Felkészülés a tanulmányi kirándulásra.

8. évfolyam: Önismeret, pályaorientáció. Pályaválasztás könyvtári eszközökkel. Felkészülés a tanulmányi kirándulásra nyomtatott és digitális forrásokból.

7. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK KOMPENZÁLÁSA A KÖNYVTÁRI ESZKÖZTÁR IGÉNYBEVÉTELÉVEL

A könyvtár-pedagógia sokat tehet a szociális hátrányok csökkentéséért. A szociális hátrányok kompenzálásának lehetséges területei:

- A könyvtári szolgáltatások igénybevételének lehetősége.

- A könyvtári foglalkozásokon való részvétel segíti a könyvtárhasználati készség kialakítását, a könyves környezet pozitívan hat a személyiség fejlődésére. (Például biblioterápiás kiscsoportos foglalkozás a könyvtárban.)
- Könyvtári rendezvényeken való részvétel (mesedélután, előadás, író-olvasó találkozó, vetélkedő, filmvetítés, mese- és versmondó verseny).
- Különféle dokumentumtípusokhoz, valamint az internethez való könyvtári hozzáférés lehetősége pótolja az otthon hiányosságait.
- A kötelező és ajánlott olvasmányok kölcsönzése.
- Ingyenes tankönyvellátás minden diák számára.

8. OLVASÁS- ÉS KÖNYVTÁR-PEDAGÓGIAI PROGRAMOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSA

A tervezett könyvtári programok a könyves környezet megszerettetését, természetes közegként való elfogadását célozzák. A könyvtári foglalkozások, rendezvények hagyományteremtő szándékkal indultak az elmúlt évben, tervezetten az igényeknek, elvárásoknak megfelelő formálódik. Tapasztalatom szerint ezek a tanulónak olyan élményt jelentenek, mely megalapozza a könyvekhez, a könyvtárral kapcsolatos pozitív attitűdjüket. A könyvtári/könyvtárhasználati órák mellett a könyvtár az iskola alapértékét, szellemiségét a keresztény értékrendet kívánja a tanulóban erősíteni, mélyíteni az egyházi ünnepekhez, szentek életéhez kötődő rendhagyó könyvtár órákkal. Egyházi ünnepeink megélése, megszerettetése a gyermekekkel egész életre szóló útravaló. A szentek fontos szerepet töltenek be életünkben, tiszteletre, szeretetre méltó személyek, akiket csodálhatunk, példaképül választhatunk. Ezen könyvtári foglalkozásokon törekszik a könyvtár, hogy a hittanórákon, egyházi alkalmakon megszerzett tudást, megélt hitet további pozitív élményekkel elmélyítse. Az elmúlt év ilyen témájú foglalkozásainak tanúsága, hogy a tanulók érdeklődéssel, izgalommal oldják meg a játékos formában feldolgozott, komoly tudást, előzetes ismereteket igénylő feladatokat. Büszkéek és örömmel tölti el őket, hogy ismereteikről számot tudnak adni. Az elkövetkező tanévekben cél további hitet erősítő, hagyománnyá váló rendhagyó könyvtár órák szervezése az iskola óvodás nagycsoportosai számára is, megtartva őket a könyvtáron keresztül is iskolás éveikre.

Könyvtári foglalkozásokat részletezve az éves Könyvtár-pedagógiai munkaterv tartalmazza.

9. TÁBLÁZATOK

1. sz. táblázat: Könyvtárhasználati ismeretanyag alsó tagozaton. *Dőlt betűvel kiemelve a Nat2020 illetve a kerettantervek által meghatározott ismeretanyag.*

2. sz. táblázat: Könyvtárhasználati ismeretanyag felső tagozaton. *Dőlt betűvel kiemelve a Nat2020 illetve a kerettantervek által meghatározott ismeretanyag.*

3. sz. táblázat: Lehetséges és minimálisan szükséges óraszám a befogadó tantárgyak és témakörök megjelölésével

4. sz. táblázat: A könyvtári órák lehetséges tartalma évfolyamonként, órákra lebontva alsó tagozaton.

5. sz. táblázat: A könyvtári órák lehetséges tartalma évfolyamonként, órákra lebontva felső tagozaton.

1.1.1 1. sz táblázat: Könyvtárhasználati ismeretanyag alsó tagozaton

ÉVFOLYAM	KÖNYVTÁRISMERET, KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSOK	FORRÁSHASZNÁLAT, KÖNYVISMERET	INFORMÁCIÓSZERZÉS	HIVATKOZÁS	KIMENET, VÉGSŐ CÉL, ALKOTÁS, "TANULÓI PORTFÓLIÓ"
1.	Könyvtárlátogatás, ismerkedés a könyvtárral Mi a könyvtár? A könyvtár főbb állományrészei: a mesék és a versek	Könyvszeretet Hogyan bánunk a könyvekkel?	a könyvtárhasználat alapvető szabályai, <i>kommunikáció,</i> illemszabályok <i>kapcsolatfelvételi formák:</i> <i>köszönés, kérés,</i> <i>megszólítás, kérdés</i>	könyvborító, gerinc szerepe a könyv címe	beiratkozás, <i>kölcsönzés</i> kedvenc könyv vagy könyvtári élmény lerajzolása
2.	a könyvtár főbb állományrészei: a kézikönyvtár; ismeretek tára: a gyermeklexikon	Ablak-zsiráf képes gyermeklexikon <i>(az</i> <i>életkornak megfelelő</i> <i>szótárak használata)</i>	<i>betűrendes keresés az</i> Ablak-zsiráfban	Könyv adatai: író, illusztrátor <i>(fogalom:</i> <i>illusztráció), (szerző),</i> cím hasáb, oldalszám, címszó, szócikk	<i>könyvajánlás</i> szóban szépirodalmi olvasmányélményről
3.	a könyvtár főbb állományrészei: szépirodalom és ismeretterjesztő könyvek „Rend a lelke mindennek.”	Ablak-zsiráf, sorozatok, különösen: ismeretterjesztő könyvsorozatok <i>fejezetek, tartalomjegyzék</i>	Az Ablak-zsiráf utalórendszere	a címlap szerepe: kiadási adatok; fogalom: <i>kiadó</i>	<i>könyvajánlás</i> írásban szépirodalmi olvasmányélményről ötlet: levél formában
4.	Tudástárak: a kézikönyvek főbb típusai raktári jelzet: Cutter szám a könyvtár „térképe”, <i>alaprajza</i>	Magyar értelmező kéziszótár, Magyar szinonimaszótár Magyar nagylexikon Képes gyermekenciklopédia <i>nyomtatott források</i> <i>használata az</i> <i>ismeretbővítéshez</i> a mutatók és a <i>tartalomjegyzék</i>	<i>lényegkiemelés,</i> <i>kulcsszavak, fűrtábra,</i> <i>Venn-diagram</i> <i>betűrendes keresés</i> kézikönyvben, <i>kulcsszavak</i> <i>azonosítása, ismeretlen</i> <i>szavak, kifejezések</i> <i>értelmezése, rokon értelmű</i> <i>kifejezések gyűjtése,</i> <i>ismeretbővítés</i> <i>könyvtárhasználattal</i>	<i>szerző, cím,</i> kiadási adatok, oldalszám	<i>könyvajánlás</i> szóban és írásban <i>ismeretterjesztő</i> olvasmányélményről ötlet: <i>osztály- vagy</i> <i>iskolaiújság készítése</i> <i>hagyományos vagy</i> <i>digitális formában /</i> <i>Lapbook készítése</i>

1.1.2 2. sz. táblázat: Könyvtárhasználati ismeretanyag felső tagozaton

ÉVF.	KÖNYVTÁRISMERET, KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSOK	FORRÁSHASZNÁLAT, KÖNYVISMERET	INFORMÁCIÓSZERZÉS	HIVATKOZÁS	KIMENET, VÉGSŐ CÉL, ALKOTÁS, „TANULÓI PORTFÓLIÓ”
5.	Tudástárak: ismeretterjesztő könyvek rendszere: ETO katalógusok, katalógushasználat raktári jelzet: szakjelzet aktív tanulói tevékenység, külső helyszínek nyújtotta pedagógiai lehetőségek: látogatás a városi könyvtárban	újság, folyóirat, sajtó, média, (néhány sajtótermék szerkezetének, tartalmának áttekintése) A magyar helyesírás szabályai O. Nagy Gábor: Magyar szólások és közmondások O. Nagy Gábor: <i>Mi fán terem?</i> , Kiss Gábor (szerk.): <i>Magyar szókincstár</i>	keresés <i>folyóiratok</i> tartalomjegyzékében gondolkodás: fogalmi háló, a tudományterületek kapcsolódása, logikailag összetartozó elemek megnevezése, címkézése állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások eredete, értelmezése kézikönyvhasználat: <i>betűrendes</i> és <i>kulcsszavas</i> keresés	az adatok állandó sorrendje, hivatkozás hagyományos információforrásra	„Könyvtári nyomozás” <i>kutatás, forrásgyűjtés,</i> <i>információgyűjtés,</i> <i>ismeretszerzés</i> egy témakörben a <i>források</i> lehetséges körének feltérképezése a könyv megkeresése katalógusban és a polcon
6.	kutatást segítő könyvtári adatbázisok többszempontú, összetett keresés a katalógusokban tárgyszavak	digitális információforrások keresése: online folyóirat, digitális archívumok kulcsszavas keresés, többszempontú, összetett keresés	a találatok szűrése, szűkítése: logikai operátorok szerepe a keresésben	hivatkozás <i>digitális</i> információforrásra, etikus hivatkozás	„Mi is alkotunk” – egyéni alkotás az információ feldolgozása a gyűjtött anyag rövid <i>írásbeli vagy digitális</i> <i>prezentációs</i> formába öntése
7.	aktív tanulói tevékenység, külső helyszínek nyújtotta pedagógiai lehetőségek: helyi múzeum, helyi könyvtár helytörténeti gyűjteménye	szaklexikonok, szakenciklopédiák helyismereti, helytörténeti (hagyományos és digitális) információforrások, adatbázisok	csoporthmunka: a csoport tagjai egymást segítik, tudásukat összeadják	forráskritika, etikus hivatkozás	„Mi is alkotunk” – alkotás közösségben, csoportban közös projekt csoportban tematikus gyűjtőmunka, projekt vegyes források alapján, településkutatás

ÉVF.	KÖNYVTÁRISMERET, KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSOK	FORRÁSHASZNÁLAT, KÖNYVISMERET	INFORMÁCIÓSZERZÉS	HIVATKOZÁS	KIMENET, VÉGSŐ CÉL, ALKOTÁS, „TANULÓI PORTFÓLIÓ”
8.	A könyvtárak nyújtotta tanulási, önképzési lehetőségek, a könyvtár mint a tanulás színhelye és közösségi tér, <i>a könyvtárak típusai, jellemzői és rendszere, könyvtárközi kölcsönzés, megyei és országos könyvtár</i>	bibliográfiák	<i>a különböző forrásokból nyert információk összekapcsolása</i> önálló munka: az általános iskolai tanulmányok alatt szerzett ismeretek alapján	több tételből álló hivatkozás: források felsorolása, irodalomjegyzék	„Előadjuk, amit alkottunk” – komplett <i>kiselőadás</i>

1.1.3 3. sz. táblázat: Lehetséges és minimálisan szükséges óraszám a könyvtárhasználati ismeretek átadásához

Évfolyam	Szükséges óraszám összesen	Ebből kerettantervben meghatározott	Könyvtárhasználati óra	Délutáni foglalkozás, napközi / osztályfőnöki óra	Könyvtári szakóra
1.	2	-	1 óra Magyar (Beszéd és olvasás, Helyem a közösségben, Beszéd és kommunikáció témakörén belül)	1 óra	
2.	2	-	1 óra Magyar (A magyar ábécé a betűrend)	1 óra	
3.	3	-	3 óra Magyar (Mondák, regék – ismeretbővítés, Ünnepekörök, hagyományok, mesterségek témakör / vagy Olvassunk együtt! Közös olvasmányok, Nyelvtan: betűrendbe sorolás)		
4.	4	-	3 óra: Magyar (Nyelvtan, helyesírás és szövegalkotás / Növények, állatok, emberek, találmányok: lexikonhasználat / betűrendbe sorolás / Hangalak és jelentés: rokon értelmű kifejezések, Írásbeli szövegalkotás: anyaggyűjtés, iskolaújság)	1 óra	
5.	4	4 Magyar nyelvtan 5-6.	2 óra: Magyar	1 óra	1 óra: Történelem / Hon- és népismeret / Természettudomány
6.	4		2 óra: Magyar	1 óra	1 óra: Történelem / Digitális kultúra, Természettudomány / Etika
7.	3	2 Magyar nyelvtan 7-8.	1 óra: Magyar	1 óra	1 óra: Történelem / Biológia, Földrajz / Kémia / Digitális kultúra
8.	3		1 óra: Magyar	1 óra	1 óra: Történelem / Biológia / Földrajz / Kémia / Digitális kultúra

1.1.4 4. sz. táblázat: A könyvtári órák lehetséges tartalma évfolyamonként, órákra lebontva alsó tagozaton

1. ÉVFOLYAM	
1. óra	Bemutató foglalkozás: Ismerkedés a könyvtárral. Könyvtári kommunikációs és illemszabályok (köszönés, stb.) A legalapvetőbb könyvtárhasználati szabályok. A könyvtár fő tereinek bemutatása, bejárása. Kiemelten a mese és a vers állományrészek bemutatása (kék és fekete színcsík). Könyvajánlás kezdő olvasóknak. Beiratkozás, kölcsönzés.
2. óra	A könyvszeretet megalapozása. Hogyan bánunk a könyvekkel? A könyv részei: borító, gerinc, cím Kedvenc könyv. Beszámoló könyvtári és / vagy könyves élményről rajzban.
+	Megzenésített versek / Tananyaghoz kapcsolódó tematikus óra / A népmese napjának megünneplése
2. ÉVFOLYAM	
1. óra	Eligazodás a könyvtárban. A könyvtár főbb állományrészei: a kölcsönözhető könyvek és a kézikönyvtár (sárga színcsík). Tanulói beszámoló olvasmányélményről, könyvajánlás a társaknak szóban.
2. óra	Az Ablak-zsiráf gyermeklexikon használata: betűrendes keresés
+	Illusztrációk a könyvekben / Mosó Masa mosodája könyv és a megzenésített versei / Vetélkedő: Grimm mesék vagy Varga Katalin: Mosó Masa mosodája vagy Csukás István: A téli tücsök meséi
3. ÉVFOLYAM	
1. óra	„Rend a lelke mindennek” Állományrészek: a szépirodalom és az ismeretterjesztő könyvek a könyvtárban. Könyvajánlás írásban szépirodalmi olvasmányélményről (ötlet: levél formában)
2. óra	Ismeretterjesztő könyvsorozatok. A könyvek felépítésének tanulmányozása: fejezetek, tartalomjegyzék, címlap, kiadási adatok.
3. óra	Az Ablak-zsiráf utalórendszere. A betűrendes keresés gyakorlása, összetett feladatok.
+	Vetélkedő: Tersánszky Józsi Jenő: Misi mókus / Bálint Ágnes: Mazsola / Lázár Ervin: Szegény Dzsoni és Árnika
4. ÉVFOLYAM	
1. óra	A könyvtár térképe (alaprajz készítése). Betűrend a könyvtárban. A szépirodalmi könyvek elrendezése. Raktári jelzet: Cutter szám
2. óra	A kézikönyvek főbb típusai. Betűrendes keresés kézikönyvben: Rokont értelmű kifejezések gyűjtése (Magyar szinonimaszótár). Szómagyarázat (Magyar értelmező kéziszótár).
3. óra	Nyomtatott források használata az ismeretbővítéshez. Keresés tematikus elrendezésű kézikönyvben (Képes gyermekenciklopédia) A mutatók és a tartalomjegyzék.
4. óra	Könyvajánlás szóban és írásban ismeretterjesztő olvasmányélményről (ötlet: osztály- vagy iskolaújság készítése hagyományos vagy digitális formában/ lapbook készítése).
+	Vetélkedő: Móra Ferenc: Kincskereső kisködmön / Lázár Ervin: Szegény Dzsoni és Árnika vagy: Könyvtári délután az 1848/49-es szabadságharc és forradalom emlékére

1.1.5 5. sz. táblázat: A könyvtári órák lehetséges tartalma évfolyamonként, órákra lebontva felső tagozaton

5. ÉVFOLYAM	
1. óra	Katalógushasználat. Az adatok állandó sorrendje, hivatkozás hagyományos információforrásra.
2. óra	Az ismeretterjesztő könyvek rendszere. Az ETO (Egyetemes Tizedes Osztályozás). A szakjelzet. Gondolkodás: fogalmi háló, a tudományterületek kapcsolódása, logikailag összetartozó elemek megnevezése, címkézése.
3. óra	Újság, folyóirat, sajtó, média (néhány sajtótermék szerkezetének, tartalmának áttekintése) – keresés folyóiratok tartalomjegyzékében.
4. óra	Kézikönyvhasználat: betűrendes és kulcsszavas keresés. A magyar helyesírás szabályai, O. Nagy Gábor: Magyar szólások és közmondások Állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások eredete, értelmezése.
+	Látogatás a városi könyvtárban: könyvkeresés, „Könyvtári nyomozás”: kutatás, forrásgyűjtés, információgyűjtés, ismeretszerzés egy témakörben, a források lehetséges körének feltérképezése, a könyv megkeresése katalógusban és a polcon.
+	Gyűjtőmunka, tudásbővítés, forráshasználat, információkeresés szakórákhoz. Szaktanárok által megadott témák szerint.
6. ÉVFOLYAM	
1. óra	Összetett keresés az interneten és a katalógusokban. A találatok szűrése, szűkítése: logikai operátorok szerepe a keresésben. Tárgyszavak, kulcsszavak használata.
2. óra	Digitális információforrások keresése: online folyóirat, digitális archívumok, könyvtári adatbázisok. Forráskritika.
3. óra	Az információ feldolgozása, a szellemi munka technikája. A gyűjtött anyag rövid írásbeli vagy digitális prezentációs formába öntésének lépései, követelményei. Hivatkozás digitális információforrásra, etikus hivatkozás.
4. óra	Anyaggyűjtés / az írásos gyűjtőmunka vagy prezentáció elkészítése. Az etikus hivatkozás (a szellemi tulajdon védelme).
+	Gyűjtőmunka, tudásbővítés, forráshasználat, információkeresés szakórákhoz. Szaktanárok által megadott témák szerint.
7. ÉVFOLYAM	
1. óra	Az információk hitelessége, forráskritika. Szaklexikonok, szakenciklopédiák. Helyismereti, helytörténeti (hagyományos és digitális) információforrások, adatbázisok.
2. óra	Helytörténeti gyűjtemény a városi könyvtárban / múzeumban.
3. óra	Alkotás közösségben, csoportban – közös projekt. Tematikus gyűjtőmunka, projekt vegyes források alapján, településkutatás.
+	Gyűjtőmunka, tudásbővítés, forráshasználat, információkeresés szakórákhoz. Szaktanárok által megadott témák szerint.
8. ÉVFOLYAM	
1. óra	Témaválasztás. Több tételből álló hivatkozás: források felsorolása, irodalomjegyzék, bibliográfia.
2. óra	Kutatás. A különböző forrásokból nyert információk összekapcsolása. Önálló munka.
3. óra	Kiselőadások.
+	Gyűjtőmunka, tudásbővítés, forráshasználat, információkeresés szakórákhoz. Szaktanárok által megadott témák szerint.
+	A könyvtárak nyújtotta tanulási, önképzési lehetőségek, a könyvtár mint a tanulás színhelye és közösségi tér. A könyvtárak típusai, jellemzői és rendszere, könyvtárközi kölcsönzés, a megyei és országos könyvtár.

10. FELHASZNÁLT FORRÁSOK

Jogszabályok, Kerettantervek:

Iskolai könyvtári jogszabályok aktualizálása. 2024.február 15. IN: ELTE Savaria Regionális Pedagógiai Szolgáltató és Kutató Központ honlapja. URL: <https://www.srpszkk.hu/szakmai-szolgáltatások/szaktanacsadás/iskolai-könyvtári-szaktanacsadás/iskolai-könyvtári-jogszabályok-aktualizálása> Letöltés ideje: 2024.08.16.

A 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozók

https://www.oktatas.hu/koznevelés/kerettantervek/2020_nat

Kerettantern az általános iskola 1–4. évfolyama számára

https://www.oktatas.hu/koznevelés/kerettantervek/2020_nat/kerettantern_alt_isk_1_4_evf

Kerettantern az általános iskola 5–8. évfolyama számára

https://www.oktatas.hu/koznevelés/kerettantervek/2020_nat/kerettantern_alt_isk_5_8

Nat 2020: A Kormány 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptantern kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról. In: Magyar Közlöny 2020. évi 17 szám pp. 290-446.

Szakirodalom:

Az iskolai könyvtár mindenki számára a tanítás és tanulás színhelye, Az IFLA és az UNESCO közös iskolai könyvtári nyilatkozata. (2006) In: Információs műveltség és oktatásügy. Nemzetközi Szemle. OPKM, Bp. 17-40 p. <http://www.opkm.hu/download/ImOk.pdf>

Barátné Hajdu Ágnes (2015) Bevezetés a könyvtárhasználati ismeretek oktatásába. Bp.: Eötvös Loránd Tudományegyetem. 89 p.

Dömsödy Andrea (2018) A könyvtárpedagógia elmélete és gyakorlata. Bp.: Könyvtárostanárok Egyesülete. 307 p.

Juhász né Belle Zsuzsanna (2015) Könyvtár-pedagógia a gyakorlatban. DE Kvk. 203 p.

Tóth Viktória: A könyvtár-pedagógiai program a 'NAT 2020' és a kerettantervek tükrében. KTE 1. Online szakmai műhely. 2020.

https://konyvtarostanar.files.wordpress.com/2020/07/kvtped_program2020.07.pdf

Tóth Viktória: Iskolai könyvtár működtetése – a jogszabályok tengerében (2024) Szakmai tanévnitó, Budapesti POK, szept. 17. előadás.

11. ZÁRADÉK

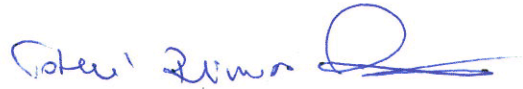
A könyvtár-pedagógiai program az iskolai könyvtár szervezeti és működési szabályzatának melléklete, egyben az iskola pedagógiai programjának szerves része.

Készítette:

Augusztin Zsuzsanna

könyvtárostánító

Jóváhagyta:

Tóthné Rimaszécsi Zsuzsanna

főigazgató